

ГУБАРЄВА І. О. ГОНТАР Д. Д.

**ОЦІНКА ВАРТОСТІ БАНКУ ПРИ ВИБОРІ ЙОГО
КОНКУРЕНТНОЇ ТА КОРПОРАТИВНОЇ
СТРАТЕГІЙ**

МОНОГРАФІЯ

Харків
Видавничий дім «ІНЖЕК»
2016

УДК [336.71:330.133]:005.21(043.3)

ББК

*Затверджено засіданням кафедри банківської справи Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця
(протокол № 8 від 26. 01. 2016 р.)*

Рецензенти: **Васильєва Т. А.** – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри банківської справи Української академії банківської справи (м. Суми);

Азаренкова Г. М. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів та фінансово-економічної безпеки Харківського навчально-наукового ДВНЗ «Університет банківської справи» (м. Харків)

Коваленко В. В. – доктор економічних наук, професор кафедри банківської справи Одеського національного економічного університету (м. Одеса)

Оцінка вартості банку при виборі його конкурентної та корпоративної стратегій. Монографія / І. О. Губарева, Д. Д. Гонтар. – Харків : Вид. «ІНЖЕК», 2016. – 204 с. (Укр.мов.)

Монографію присвячено подальшому розвитку теоретичних положень, розробленню методичних підходів і науково-практичних рекомендацій щодо оцінки вартості банку при виборі його корпоративної та конкурентної стратегій. Визначено перелік показників для оцінки компонент формування вартості банку. Представлено методичний підхід до інтегрального оцінювання ключових компонент формування вартості банку. Запропоновано методичний підхід до стратегічного планування параметрів розвитку банку для забезпечення зростання його вартості, який передбачає вибір пріоритетних сценаріїв стратегічного планування параметрів розвитку банку та визначення оптимальних значень складових чистого грошового потоку банку, ставки дисконту та післяпрогнозного приросту доходів. Рекомендовано для викладачів та науковців, які досліджують проблеми оцінки вартості банку, аспірантів і студентів економічних спеціальностей.

УДК [336.71:330.133]:005.21(043.3)

ББК

ISBN

© Губарева І. О., Гонтар Д. Д., 2016
© ВД «ІНЖЕК», 2016

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ БАНКУ ПРИ ВИБОРІ ЙОГО СТРАТЕГІЇ	7
1.1. Сутність поняття "вартість банку" та методи її оцінки	7
1.2. Визначення переліку показників для оцінки компонент формування вартості банку	20
1.3. Визначення видів стратегій зростання вартості банку та етапів їх формування	32
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ВАРТОСТІ БАНКУ ТА КОМПОНЕНТ ЇЇ ФОРМУВАННЯ	44
2.1. Визначення впливу компонент формування вартості банку на ціну його купівлі-продажу	44
2.2. Інтегральна оцінка ключових компонент формування вартості банку	58
2.3. Оцінка вартості банку методом дисконтування грошового потоку	70
РОЗДІЛ 3. ВИБІР СТРАТЕГІЙ БАНКУ НА ОСНОВІ ОЦІНКИ КОМПОНЕНТ ФОРМУВАННЯ ЙОГО ВАРТОСТІ	87
3.1. Вибір корпоративної стратегії зростання вартості банку	87
3.2. Вибір конкурентної стратегії забезпечення зростання вартості банку	98
3.3. Стратегічне планування параметрів розвитку банку для забезпечення зростання його вартості	112
ВИСНОВКИ	128
ЛІТЕРАТУРА	131
ДОДАТКИ	162

ВСТУП

Збільшення обсягів інвестицій в економіку та темпів економічного зростання країни значною мірою залежать від ефективності функціонування банківської системи. Проте основні показники діяльності банків України залишаються на низькому рівні. Оскільки економіка України в 2015 р. продовжує функціонувати в умовах військового протистояння на сході країни, скорочення державного фінансування і зменшення споживчого та інвестиційного попиту, за станом на 01.12.2015 р. збиток банківської діяльності склав 57,3 млрд грн, а показники рентабельності активів та капіталу мали тенденцію до зниження – до $-5,12\%$ та $-47,78\%$ відповідно, тоді як протягом двох попередніх років фінансовий результат функціонування банківської системи був позитивним [149].

Зазначені тенденції разом із посиленням конкуренції та обмеженням доступу до фінансових ресурсів спонукають менеджмент банків зосередити увагу на питаннях оцінки їх вартості. Вітчизняні банки суттєво відстають за більшістю показників від іноземних банків-конкурентів, тому здійснення оцінки вартості банку є необхідною умовою забезпечення стабільної діяльності, підвищення результативності фінансового менеджменту, прискорення адаптації до змін у зовнішньому середовищі. Вартість є показником фінансової стійкості банку, можливості залучення інвестицій та збереження положення на ринку. Тому вирішення проблеми оцінки вартості банку та компонент її формування є актуальним науково-практичним завданням.

Наукові дослідження питань оцінки вартості фінансових і не фінансових установ знайшли відображення в працях таких зарубіжних економістів, як Р. Баністер [259], Р. Бенсон [260], А. Дамодаран [264], Г. Ермітеж [256], Т. Коупленд [102], Р. Морін [280], С. Немак [281], С. Рассказов [173], Д. Степанов [201], Д. Теджет [290]. Науковим пошукам у

сфері оцінки вартості присвячені праці таких вітчизняних учених, як З. Васильченко [30], В. Галасюк [38], А. Геращенко [39], І. Курочкіна [109], Д. Косинов [97], О. Мендрул [128], Т. Момот [135], Л. Сорокіна [200], Н. Шульга [238], Г. Янчук [246]. Окремі аспекти оцінки вартості банку в контексті банківського менеджменту розглядалися також у дослідженнях таких вітчизняних науковців, як І. Васильчук [31], Т. Васильєвої [29], О. Герасимовича [4], О. Єременко [64], І. Івасіва [75], В. Кочеткова [104], А. Мороза [18], С. Леонова [115], С. Науменкової [137], А. Нікітіна [142], В. Нестеренко [139], Д. Олексіча [146], І. Парасій-Вергуненко [160], Л. Примостки [165], Л. Свистуна [187], А. Яцюти [252].

Однак наявні ґрунтовні напрацювання дослідників вимагають поглиблення з точки зору необхідності врахування результатів оцінки вартості при визначенні подальших напрямків розвитку банку. Зокрема, актуальними є питання ідентифікації та систематизації компонент формування вартості банку, обґрунтування вибору пріоритетного підходу до оцінки вартості банків і методу її розрахунку з урахуванням стану фондового ринку України та особливостей вітчизняного законодавства.

Структурно робота складається з трьох розділів. У першому розділі досліджено теоретичні засади оцінки вартості банку при виборі його стратегії та вартості банку: уточнено визначення поняття "вартість банку", узагальнено види вартості банку, систематизовано існуючі класифікації банківських стратегій та узагальнено послідовність їх формування, обґрунтовано послідовність етапів розробки стратегій зростання вартості банку.

У другому розділі монографії здійснено оцінку вартості банку та компонент її формування. У результаті багатовимірною факторного аналізу виокремлено ключові компоненти формування вартості банку (компоненти ліквідності, власного капіталу, нематеріальних активів, конкурентоспроможності, рентабельності, управління персоналом, ділової активності). В процесі дослідження встановлено, що серед виділених

ключових компонент формування вартості банку пріоритетними є фінансові (компоненти ліквідності, власного капіталу, рентабельності, ділової активності). Здійснено інтегральну оцінку ключових компонент формування вартості вітчизняних банків.

Третій розділ монографії присвячено питанням вибору стратегій банку на основі оцінки компонент формування його вартості. Так, для вибору корпоративної стратегії зростання вартості банку запропоновано модифікувати матрицю AD/LC, яка синтезує результати визначення стадії життєвого циклу банку та інтегральної оцінки ключових компонент формування його вартості. Визначено оптимальні значення складових чистого грошового потоку банку, ставки дисконту та післяпрогнозного приросту доходів для забезпечення зростання його вартості та способи їх досягнення шляхом побудови оптимізаційної моделі стратегічного планування параметрів розвитку банку.

Беручи до уваги, що далеко не всі проблеми оцінки вартості банку були вирішені у процесі дослідження та не відображені у цій роботі, а деякі аспекти можуть визвати бурхливу наукову дискусію, автори сподіваються, що монографія буде корисною для наукових співробітників, аспірантів, менеджерів, викладачів та студентів економічних спеціальностей.

Автор висловлюють глибоку подяку рецензентам: доктору економічних наук, професору Т.А. Васильєвій, доктору економічних наук, професору Г.М. Азаренковій та доктору економічних наук, професору В.В. Коваленко за конструктивні зауваження, опрацювання яких дозволило підвищити науковий рівень монографії.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ БАНКУ ПРИ ВИБОРІ ЙОГО СТРАТЕГІЇ

1.1. Сутність поняття "вартість банку" та методи її оцінки

Практика оцінки вартості банків та компонент її формування в Україні має коротку історію. Тому більшість професійних аналітиків опираються на закордонні методики.

Базові концепції вартості як критерію ефективності управління підприємством були сформовані у працях Т. Коупленда, Т. Коллера, Дж. Мурріна [102]. Вчені розглядали особливості оцінки різних типів підприємств, окрему увагу приділивши питанням оцінки вартості банків.

Теоретичні положення концепції управління вартістю віднайшли подальший розвиток в працях Дж. Стерна та Дж. Стюарта, які запропонували використовувати показник EVA (economic value added – економічної доданої вартості) для оцінки економічної ефективності оперативних заходів і стратегічних проектів підприємства [289].

А. Дамодаран у своїх публікаціях розглядав інструменти та методи оцінки практично будь-якого активу. Його праці [263; 264] мають чітко визначену практичну направленість, містять велику кількість прикладів із реального бізнесу.

Питанням використання вартісних показників для оцінки ефективності діяльності підприємства присвячені праці М. Мейєра [278], Х. Рамперсада [285], Н. Г. Ольва [282], К. Уолша [292].

В працях П. Друкера [265], М. Х. Мескона, М. Альберта, Ф. Хедуорі [277], П. Роуза [179], Дж. Сінки-мол. [192], М. Хігінса [273] також розглянуті питання, які стосуються оцінки вартості організації при виборі її стратегії.

Питанням, що пов'язані з оцінкою вартості, приділяли увагу не лише зарубіжні, а й вітчизняні учені, зокрема: В. Галасюк [38], А. Геращенко [39], А. Дубовик [57], Д. Косинов [97], І. Курочкіна [109], О. Мендрул [128], Т. Момот [135], Л. Сорокіна [200], Г. Янчук [246] та ін. Найбільша увага приділяється проблемам оцінки вартості підприємств різних галузей промисловості та пристосуванню різноманітних підходів до оцінки вартості до умов ведення бізнесу в Україні.

У практиці вітчизняних банків оціночна діяльність перебуває на стадії становлення. З прийняттям Закону України "Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні" [169] в 2001 р. створено єдину нормативно-законодавчу базу зі здійснення оціночної діяльності в Україні.

Методичне регулювання оцінки майна здійснюється у відповідних нормативно-правових актах: в Національному стандарті № 1 "Загальні засади оцінки майна і майнових прав" [166], в Національному стандарті № 2 "Оцінка нерухомого майна" [167], в Національному стандарті № 3 "Оцінка цілісних майнових комплексів" [168]. Проте в існуючій нормативно-правовій базі не враховані особливості оцінки вартості саме банківської установи.

Різка девальвація гривні в 2015 р., втрата 16% активів вітчизняних банків у Криму та зоні АТО, падіння кредитоспроможності клієнтів призвели до того, що за останні півтора року офіційно неплатоспроможними визнані банки, які на початку 2014 р. контролювали 13,9% активів банківської системи [149]. Оскільки саме вартість є узагальнюючим показником, який відображає ефективність діяльності банку, його конкурентоспроможність, у нестандартних умовах фінансової нестабільності перед вітчизняними банками гостро постало питання вибору тих напрямків розвитку, які забезпечать збільшення їх вартості.

Розгляд українських дисертаційних досліджень за 2000–2013 рр., присвячених проблемам оцінки вартості, продемонстрував швидку зміну предметної області та проблематики досліджень, що стосуються питань

оцінки вартості. Так, деякі дослідження зосереджувалися на питаннях розробки цілісної, комплексної наукової концепції ціннісного підходу до управління вартістю підприємства [128; 159].

Значна увага українських вчених приділялася питанням застосування різноманітних підходів до визначення вартості бізнесу [35; 101; 209]. З 2005 р. наукові пошуки були сконцентровані на розв'язанні проблем визначення вартості підприємств різних галузей промисловості [44; 77; 92; 101; 109; 133; 150; 246; 251].

Незважаючи на значну кількість дисертаційних досліджень із зазначеної проблематики (41), питанням оцінки вартості саме банківського бізнесу [75; 139; 146; 196; 252] присвячена незначна їх кількість.

Розгляд українських дисертаційних досліджень за 2000–2013 рр., присвячених питанням оцінки вартості, також показав, що відповідний понятійний апарат є недостатньо розробленим.

З метою більш змістовного виявлення особливостей оцінки вартості банку та компонент її формування необхідно звернути увагу на визначення сутності поняття "вартість банку", для чого здійснено морфологічний аналіз даного поняття, який ґрунтується на застосуванні комбінаторики, тобто на системному дослідженні всіх теоретично можливих варіантів, що впливають із закономірностей побудови (морфології) об'єкта, який аналізується [46, с. 214].

Зважаючи на обмежену кількість праць, присвячених розгляду сутності поняття "вартість банку", морфологічний аналіз здійснено на прикладі поняття "вартість підприємства".

Інтерпретацію поняття "вартість підприємства" в працях вітчизняних та зарубіжних вчених наведено в табл. А.1 додатку А.

Як видно з табл. А.1 додатку А, різноманіття існуючих визначень поняття "вартість підприємства" свідчить про неоднозначність його трактування. Так, М. Алтан [254, с. 1203] розглядає вартість підприємства як вартість всіх активів підприємства та вартість майбутніх грошових потоків,

що можуть бути генеровані даними активами, виражена в ціні, за якою можна купити чи продати підприємство.

С. Р. Гаджибутаєва [36, с. 32] вважає, що вартість підприємства – це кінцевий системний і комплексний показник результатів діяльності підприємства. Т. О. Яковлева [243, с. 285] вважає, що вартість підприємства – це грошовий еквівалент його цінності. Н. В. Тертична [209, с. 9] розглядає вартість підприємства як інтегральну характеристику, що адекватно відображає його фінансове становище, економічну ефективність і очікувані перспективи діяльності. Відсутність погодженості у трактуванні сутності досліджуваного поняття підтверджує необхідність здійснення морфологічного аналізу.

Ключові слова поняття "вартість підприємства" та його сутність в межах ключового слова наведено в табл. А.2 додатку А.

Як видно з табл. А.2 додатку А, поняття "вартість підприємства" вчені здебільшого визначають як: вартість, показник, прояви, грошовий еквівалент, суму чистих грошових потоків, комплекс змінних, кількість простих акцій, критерій, ціну, оцінку, величину, інтегральну характеристику, основу, систему взаємовідносин. Значна кількість ключових слів свідчить про наявність нерівнозначних термінів.

Конкретизацію визначення поняття "вартість підприємства" в межах ключових слів, мети та суб'єктів, виокремлених в аналізованих поняттях, наведено в табл. А.3 додатку А.

Як видно з табл. А.3 додатку А, більшість авторів розглядають поняття "вартість підприємства" як кінцевий і комплексний показник результатів його діяльності [36, с. 32], при визначенні якого враховуються ключові компоненти його формування [5, с. 19], які дають можливість визначати ефективність діяльності підприємства та управляти його розвитком з урахуванням інтересів власників [82, с. 105].

Аналіз існуючих трактувань поняття "вартість підприємства" показав, що значна увага приділяється необхідності врахування ключових компонент формування вартості.

Компонента – це складова частина чого-небудь, складник, елемент. Інші терміни, які використовуються для означення компонент – фактори, чинники, показники, ознаки, перемінні, характеристики, параметри, критерії [197, с. 613]. Оцінка вартості передбачає визначення впливу на неї відповідних компонент, що допоможе визначити пріоритети у розвитку, оцінити якісний стан окремих підсистем підприємства.

З огляду на специфіку банківської діяльності, набір компонент формування його вартості буде відрізнятися від компонент, які впливають на вартість підприємств.

Так, компонентами формування вартості банку, на думку вітчизняних та зарубіжних вчених, є: фінансовий стан банку; макросередовище; нематеріальні активи; клієнтська база; стан управління персоналом; час; конкурентоспроможність; централізація контролю; інновації; перспективи розвитку; ефект синергії; організаційна структура.

Незначною кількістю вчених (С. А. Казанцев [78], Т. Л. Керанчук [82], М. В. Закорко [68]) серед компонент створення вартості виокремлюються: прозора структура власності, мережа філій банку [89, с. 16], спрямованість стратегії банку, інформаційні технології, інтегрованість бізнесу [82, с. 107].

Розгляд точок зору зарубіжних та вітчизняних авторів дає змогу припустити, що ключовими компонентами формування вартості банку є: фінансові компоненти (зокрема, компонента ліквідності, власного капіталу, рентабельності, ділової активності), нематеріальних активів, управління персоналом, конкурентоспроможності.

Уточнення сутності поняття "вартість підприємства" та складу ключових компонент формування вартості банку дає змогу визначити вартість банку як кінцевий і комплексний показник результатів його діяльності [36, с. 32], при визначенні якого враховуються ключові

компоненти його формування [5, с. 19] (компоненти ліквідності, власного капіталу, нематеріальних активів, конкурентоспроможності, рентабельності, управління персоналом, ділової активності), які дають можливість визначати ефективність діяльності банку та управляти його розвитком з урахуванням інтересів власників [82, с. 105].

Точність оцінки вартості банку та обґрунтованість вибору на цій основі напрямків його подальшого розвитку залежить від правильного розуміння видів вартості банку.

Проблеми класифікації вартості розглядалися такими вченими: В. О. Василенко [28], О. В. Глєбова [40], А. Г. Грязнова [47], В. Є. Єсіпов [62], А. Г. Маховикова [63], Д. В. Петухов [162], Н. В. Тепла [206], В. А. Щербаков [239], А. А. Якушев [245] та ін.

Згадані вчені зробили вагомий внесок у дослідження даної теми, але деякі теоретичні питання щодо виділення ознак класифікації вартості та її різновидів залишились невизначеними в повній мірі і потребують подальшого уточнення та групування.

Види вартості, які класифікуються за різними ознаками, наведено в табл. А.4 додатку А.

На підставі ознак класифікації, які зустрічаються найбільш часто в працях вітчизняних і зарубіжних вчених, узагальнено види вартості банку (рис. 1.1).

Як видно з рис. 1.1, у процесі дослідження встановлено, що основними ознаками, за якими класифікується вартість банку, є:

ступінь ринковості [40; 47; 67; 162];

цілі оцінки [28; 40; 47; 67; 162; 206; 239];

передбачуваний стан об'єкта після оцінки [28; 40; 47; 62; 67; 162; 206; 225; 239];

підхід до проведення оцінки [28];

методологія оцінки [28; 67; 76; 162; 206; 245].

Рис. 1.1. Види вартості банку

Основним видом вартості, яка використовується в оцінці банківського бізнесу, є ринкова вартість, що дозволяє розділити всі види вартості банку залежно від цілей оцінки на ринкову та вартість, відмінну від ринкової.

Згідно з Законом України "Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні" [169], оцінка майна, майнових прав – це процес визначення їх вартості на дату оцінки за процедурою, встановленою нормативно-правовими актами, і є результатом практичної діяльності суб'єкта оціночної діяльності. Послідовність оціночних процедур, здійснюваних для визначення вартості об'єкта оцінки, є методом оцінки вартості. В роботах багатьох українських та зарубіжних вчених, таких, як Б. Індюшкін [74], А. О. Єпіфанов [27, с. 84–95], О. В. Кендюхов [81, с. 74], значна увага приділяється розгляду існуючих методів оцінки вартості банків.

У результаті аналізу досліджень, пов'язаних з оцінкою вартості бізнесу [27, с. 28–41; 86, с. 314; 90, с. 70; 113; 122; 148; 161, с. 167–169; 166; 190; 226; 247, с. 108] узагальнено методи оцінки вартості банку (рис. 1.2).

Рис. 1.2. Види методів оцінки вартості банку

Як видно з рис. 1.2, основними ознаками, за якими здійснюється класифікація методів оцінки вартості банку, є час проведення оцінки, споживачі оціночної інформації, процес функціонування капіталу, аналіз очікуваних доходів. Проте найпоширенішою класифікаційною ознакою в даному випадку є принцип оцінки вартості. Так, для оцінки вартості банку Національним стандартом № 1 передбачено три підходи [166]: витратний підхід (ґрунтується на врахуванні принципів корисності і заміщення); дохідний підхід (базується на врахуванні принципів найбільш ефективного використання та очікування); порівняльний підхід (ґрунтується на врахуванні принципів заміщення та попиту і пропонування). Гібридні методи не можна віднести до жодного із загальноприйнятих підходів.

Розподіл методів оцінки вартості банку за кожним із підходів, узагальнений на основі джерел [27, с. 28–41; 86, с. 314; 90, с. 70; 113; 122; 148; 161, с. 167–169; 166; 190; 226], зображено на рис. 1.3.

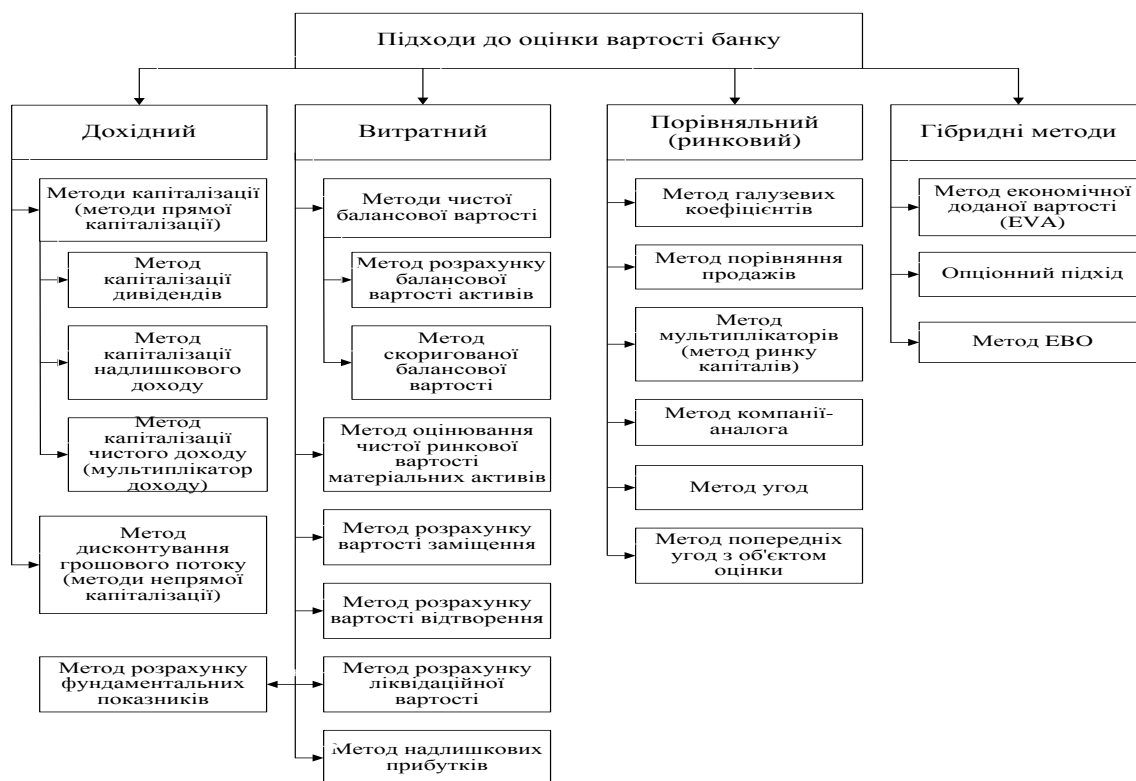

Рис. 1.3. Розподіл методів оцінки вартості банку за кожним із підходів

Розгляд робіт вітчизняних та зарубіжних вчених [27, с. 28–41; 86, с. 314; 90, с. 70; 113; 122; 148; 161, с. 167–169; 166; 190; 226; 247, с. 108] дозволив узагальнити особливості методів оцінки вартості банку, Кожен із методів має не лише переваги, але й недоліки, певні умови застосування. Для банків, які діють в різному економічному середовищі (різних країнах, регіонах), пріоритетність методів оцінки вартості відрізняється. Тому розглянуто погляди вітчизняних дослідників щодо можливості застосування окремих підходів до оцінки вартості банку (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Погляди вітчизняних дослідників щодо можливості застосування окремих підходів до оцінки вартості банку

Автор	Найбільш доцільний підхід до оцінки вартості банку, на думку автора	Переваги запропонованого підходу
Базарний Д. В. [12]	Дохідний підхід, модель премії за ризик вкладення коштів у цінні папери.	Вирішення проблеми недостатності інформації для розрахунку вартості банку.
Вовк В. Я. [33]	Синтез дохідного, витратного, порівняльного підходів.	Усунення недоліків та використання переваг традиційних підходів до оцінки вартості.
Івасів І. Б. [75]	Дохідний підхід, метод дисконтування грошового потоку.	Через складність структури пасивів банку проблематично застосовувати інші методи оцінки вартості.
Леонов С. В. [115]	Синтез дохідного та витратного підходів.	Вибір підходу до оцінки вартості залежно від стадії життєвого циклу банку.
Любкіна О. [119]	Порівняльний підхід.	Простота розрахунків.
Олексіч Д. В. [147]	Дохідний підхід, метод економічної доданої вартості.	Визначення ефективності інвестицій у будь-якому окремо взятому році.
Свистун Л. А. [187]	Дохідний підхід, метод дисконтування грошового потоку.	Дохідний підхід є більш комплексним в порівнянні з витратним і порівняльним.
Слободяник О. А. [196]	Синтез дохідного, витратного, порівняльного підходів.	Використання одного з традиційних підходів залежно від структури капіталу банку, ступеня його ліквідності, умов та кінцевої мети оцінки.
Шкут О. С. [236]	Дохідний підхід, метод дисконтування грошового потоку.	Врахування фактору часу, фактору ризику, кон'юнктури ринку.
Шульга Н. [238]	Порівняльний підхід, метод мультиплікаторів.	Простота й незначна трудомісткість розрахунків.
Яременко Н. С. [249]	Дохідний підхід.	Розгляд банку як безперервно функціонуючої структури.
Яцюта А. В. [252]	Дохідний підхід, метод дисконтування грошового потоку.	Метод дисконтування грошового потоку дозволяє більш точно визначити вартість банку.

Як видно з табл. 1.1, зважаючи на нестачу інформації для проведення оцінки, не існує єдиної думки щодо пріоритетності застосування того або іншого підходу.

Для обґрунтування доцільності вибору саме дохідного підходу до оцінки вартості банку здійснено їх ранжування з використанням методу аналізу ієрархій (МАІ). Найбільш прийнятним і поширеним МАІ є метод Т. Сааті [285, с. 20], який дозволяє врахувати різні точки зору та прийти до їх узгодження. МАІ реалізується в декілька етапів [285, с. 20–43]: побудова ієрархії, формування матриці попарних порівнянь, отримання векторів пріоритетів, оцінка ступеня узгодженості. Реалізація МАІ є можливою в програмному пакеті Expert Choice. Обґрунтування вибору того чи іншого підходу до оцінки вартості банку запропоновано здійснити за критеріями, які визначили основні переваги одних методів оцінки вартості порівняно з іншими (табл. 1.2): достатність інформації, необхідної для розрахунку вартості банку; врахування перспектив розвитку банку; врахування поточного фінансового стану банку.

Шкала балів за методикою Т. Сааті [182, с. 53] визначається цілими непарними числами від 1 до 9 включно. Якщо величина відношення погодженості (ВП) між аналізованими показниками менше 0,1, то ступінь погодженості вважається прийнятною.

Матрицю попарних порівнянь критеріїв, за якими пропонується обрати пріоритетний підхід до оцінки вартості банку, наведено на рис. А.1 додатку А. Як видно з рис. А.1 додатку А, в матриці оцінки були проставлені за дев'ятибальною шкалою на основі аналізу поглядів вітчизняних вчених щодо переваг кожного із підходів до оцінки вартості.

Результати розрахунку вектора пріоритетів та ВП між ними в програмному пакеті Expert Choice наведено на рис. А.2 додатку А. Як видно з рис. А.2 додатку А, при обґрунтуванні вибору підходу до оцінки вартості банку найбільшу значимість має критерій достатності інформації (64,9% значимості), меншу значимість має критерій врахування перспектив розвитку

банку (27,9%), найменшу – критерій врахування поточного фінансового стану банку (7,2%). ВП не перевищує 0,1, що свідчить про достатньо високий рівень погодженості серед запропонованих критеріїв та можливість їхнього застосування для обґрунтування вибору пріоритетного підходу до оцінки вартості банку.

Матриці попарних порівнянь підходів та результати розрахунку вектора пріоритетів підходів до оцінки вартості банку і ВП між ними за кожним із запропонованих критеріїв наведено на рис. А.3–А.9 додатку А. Як видно з рис. А.3–А.9 додатку А, ВП між підходами до оцінки вартості не перевищує 10%, що свідчить про достатньо високий рівень погодженості.

Графік пріоритетності підходів до оцінки вартості банку за кожним із запропонованих критеріїв, побудований на основі даних табл. 1.1 і рис. А.1–А.9 додатку А, наведено на рис. 1.4.

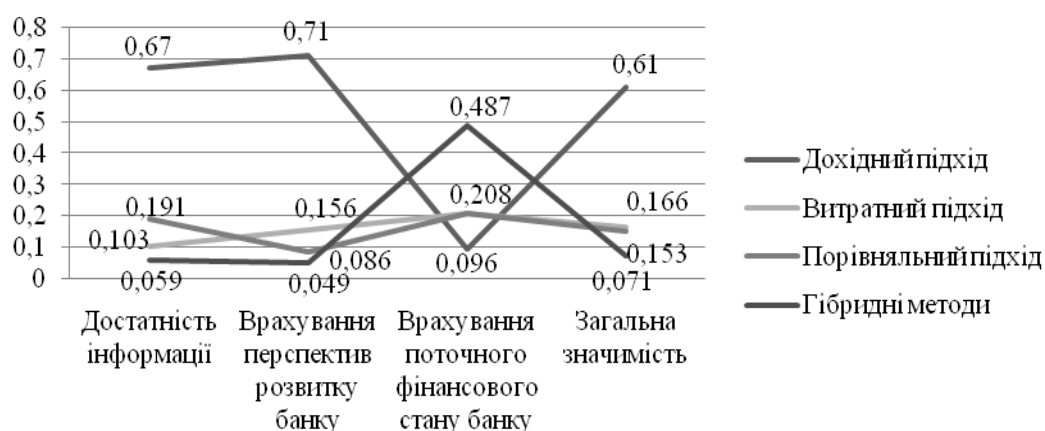

Рис. 1.4. Графік пріоритетності підходів до оцінки вартості банку за кожним із запропонованих критеріїв

Як видно з рис. 1.4, за критеріями достатності інформації та врахування перспектив розвитку банку найбільш доцільним є дохідний підхід до оцінки вартості банку. За критерієм врахування поточного фінансового стану банку перевагу має витратний підхід. Проте за трьома запропонованими критеріями саме дохідний підхід має перевагу (61% значимості), тому можна зробити

висновок, що у вітчизняних умовах нерозвинутості фондового ринку та нестачі публічної інформації про діяльність банку пріоритетним є дохідний підхід до оцінки вартості банку.

Основними методами дохідного підходу є методи прямої капіталізації доходу та непрямой капіталізації доходу (дисконтування грошового потоку).

В оцінці вартості банків метод прямої капіталізації доходу застосовується рідко через значні коливання величини прибутку оцінюваних банків, тому більш доцільним для оцінки вартості банків є метод дисконтування грошового потоку, який, однак, має певні труднощі застосування: можливість припущення помилок в прогнозах чистого грошового потоку та у виборі ставки дисконту. Шляхи вирішення вказаних недоліків методу наведено в підрозділі 2.3.

Таким чином, простежено зміни кола проблемних питань дисертаційних досліджень, присвячених проблемам оцінки вартості підприємств, в тому числі банків. Уточнено поняття "вартість банку", особливість якого полягає у виокремленні ключових компонент формування його вартості.

Виокремлення ключових компонент формування вартості банку обумовлює необхідність виділення відповідного переліку показників для їх оцінки, що здійснено у підрозділі 1.2.

На підставі аналізу робіт вітчизняних та зарубіжних учених узагальнено наявні підходи до класифікації методів та підходів до оцінки вартості банку.

Завдяки використанню методу аналізу ієрархій у процесі аналізу пропозицій вітчизняних дослідників встановлено, що серед дохідного, витратного, порівняльного та гібридного підходів до оцінки вартості банку за критеріями достатності інформації, необхідної для розрахунку вартості, врахування перспектив розвитку та поточного фінансового стану банку найбільш доцільним є дохідний підхід.

1.2. Визначення переліку показників для оцінки компонент формування вартості банку

Сучасна економічна теорія як головну мету фінансової діяльності підприємства, в тому числі і банку, розглядає прагнення до максимізації добробуту його власників, що виражається в зростанні вартості підприємства. Так, американські вчені Т. Коупленд, Т. Коллер та Дж. Муррін [102] довели, що головним завданням менеджерів є управління вартістю в інтересах акціонерів.

У роботі Г. Арнольда [257] виокремлено елементи концепції управління вартістю.

У роботі М. Скотта [195] запропоновано методи визначення ключових компонент вартості.

У роботах А. Дамодорана [263; 264] доведено актуальність проблем оцінки вартості компаній.

Запропоновані зарубіжними вченими рекомендації щодо оцінки вартості отримали широке розповсюдження у світовій практиці. Менеджери крупних зарубіжних корпорацій для поточного оцінювання ефективності діяльності використовують вартісно-орієнтовані показники.

На думку А. Дамодорана [263; 264], Т. Коупленда, Т. Коллера та Дж. Мурріна [102], для визначення напрямків подальшого розвитку банку необхідним є визначення ключових компонент, які впливають на вартість. Завдання менеджера у цьому випадку полягає у виявленні залежності зміни вартості від цих компонент та ефективному управлінні тими із них, які чинять найбільший вплив на неї.

Саме тому необхідним є виокремлення переліку показників для характеристики компонент формування вартості банку та їх використання для інтегральної оцінки ключових компонент і подальшого вибору на цій основі напрямків розвитку банку.

З метою обґрунтування необхідності покращення стану ключових фінансових компонент формування вартості банку (компонент ліквідності, власного капіталу, рентабельності, ділової активності) для забезпечення зростання вартості розглянуто їх сучасний стан на прикладі банків України.

Так, основними показниками рентабельності банку є рентабельність активів і капіталу.

Динаміку рентабельності активів і рентабельності капіталу банків України протягом 2007–2015 рр. наведено на рис. 1.5.

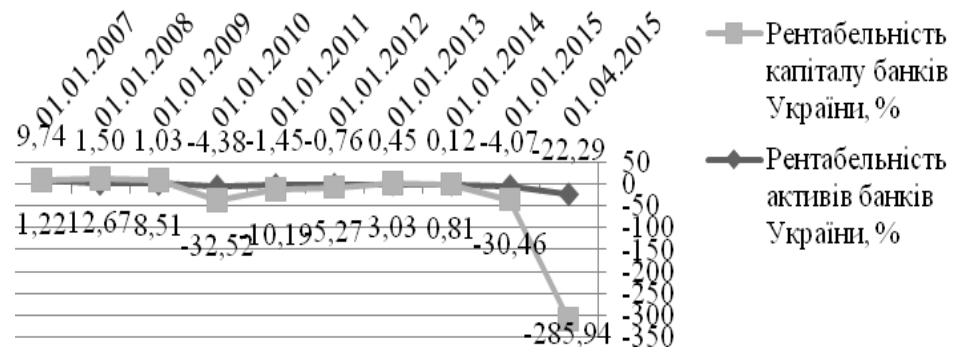

Рис. 1.5. Динаміка рентабельності активів і капіталу банків України протягом 2007–2015 рр.

Як видно з рис. 1.5, протягом досліджуваного періоду рентабельність активів банків України не перевищувала 10%, а 01.04.2015 р. досягла свого мінімального значення (–22,29%), що свідчить про неефективне використання вітчизняними банками своїх активів. Рентабельність власного капіталу також була низькою за досліджуваний період, а з початку 2015 р. вона почала стрімко зменшуватися – до –285,94% за станом на 01.04.2015 р.

Хоча проведений аналіз фінансових результатів банківської системи України дав змогу виявити проблему зниження їх прибутковості, це дало можливість зробити лише поверхневі висновки щодо тенденцій зміни розглядуваних показників, тому з метою виявлення частки неприбуткових банків використано методику, розроблену О. О. Затварською [69], яка

базується на багатомірному групуванні банків за показниками рентабельності. Автором запропоновано такі критерії щодо виділення груп банків: група високоприбуткових банків – рентабельність активів >2%, рентабельність капіталу >10%; група достатньо прибуткових банків – рентабельність активів >1%, рентабельність капіталу >7%; група низькоприбуткових банків – рентабельність активів >0%, рентабельність капіталу >0%; група збиткових банків – рентабельність активів <0%, рентабельність капіталу < 0%.

Розподіл банків України на групи за рівнем рентабельності [48] наведено в табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Розподіл банків України на групи за рівнем рентабельності

Показник	Групи банків України за рівнем рентабельності			
	Високоприбуткові банки	Достатньо прибуткові банки	Низькоприбуткові банки	Збиткові банки
Кількість банків у групі за 2007 р.	10	38	123	0
% банків у групі за 2007 р.	5,85	22,22	71,93	0
Кількість банків у групі за 2008 р.	9	29	140	4
% банків у групі за 2008 р.	4,95	15,93	76,37	2,75
Кількість банків у групі за 2009 р.	3	8	105	63
% банків у групі за 2009 р.	1,68	4,47	58,66	35,20
Кількість банків у групі за 2010 р.	6	6	128	35
% банків у групі за 2010 р.	3,43	3,43	73,14	20,00
Кількість банків у групі за 2011 р.	8	9	127	31
% банків у групі за 2011 р.	4,57	5,14	72,57	17,71
Кількість банків у групі за 2012 р.	17	19	85	54
% банків у групі за 2012 р.	9,71	10,86	48,57	30,86
Кількість банків у групі за 2013 р.	18	15	95	52
% банків у групі за 2013 р.	10	8,33	52,78	28,89
Кількість банків у групі за 2014 р.	18	10	64	66
% банків у групі за 2014 р.	11,39	6,33	40,51	41,77

Як видно з табл. 1.2, групування банків України за рівнем рентабельності дозволило виявити, що за досліджуваний період кількість збиткових банків зростала. Так, якщо у 2007 р. жоден вітчизняний банк не був збитковим, то в 2008 р. діяло 4 збиткових банки, а в наступних роках їхня доля в загальній кількості банків зростала і досягла 41,77% в 2014 р.

В 2014 р. відбулося зменшення долі низькоприбуткових банків, проте це сталося за рахунок переходу значної частини банків цієї групи в категорію збиткових банків. Доля високоприбуткових банків протягом 2007–2014 рр. була незначною, в 2014 р. вона склала 11,39%, тобто лише 18 вітчизняних банків із загальної кількості 158 були високоприбутковими.

Для аналізу компоненти власного капіталу банків України порівняно темпи його росту з темпами росту ВВП України протягом 2007–2014 рр. [48] (рис. 1.6).

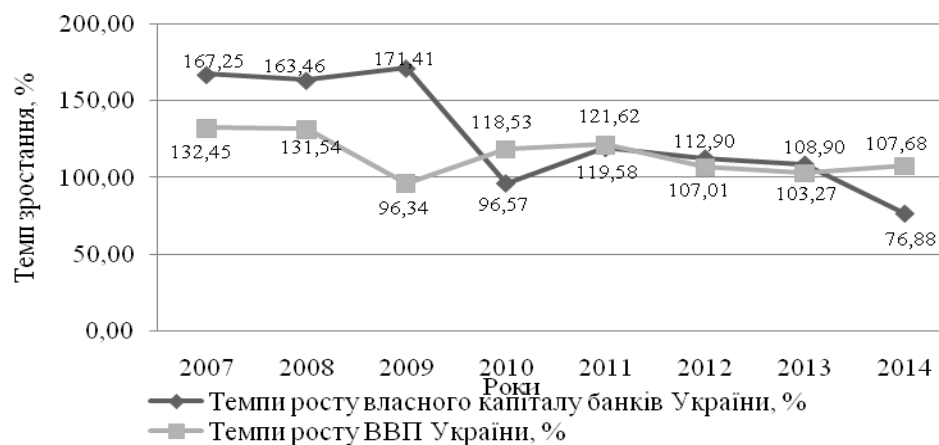

Рис. 1.6. Темпи росту власного капіталу банків України і темпи росту ВВП України протягом 2007–2014 рр.

Як видно з рис. 1.6, протягом 2007–2009 рр. темпи росту власного капіталу банків України випереджали темпи росту ВВП, протягом 2010–2011 рр. спостерігалася зворотна ситуація, а протягом 2012–2013 рр. темпи росту цих показників відрізнялися незначною мірою.

Проте в 2014 р. темпи росту власного капіталу банків України склали 76,88%, тобто обсяг власного капіталу банків України зменшився на 23,12%, за рахунок чого темпи росту ВВП перевищили темпи росту власного капіталу банків України.

Падіння темпів росту власного капіталу банків України порівняно з темпами росту ВВП України є свідченням недостатньої ефективності управління власним капіталом вітчизняних банків.

Розподіл банків України за величиною власного капіталу за станом на 01.01.2015 р. [48] наведено на рис. 1.7.

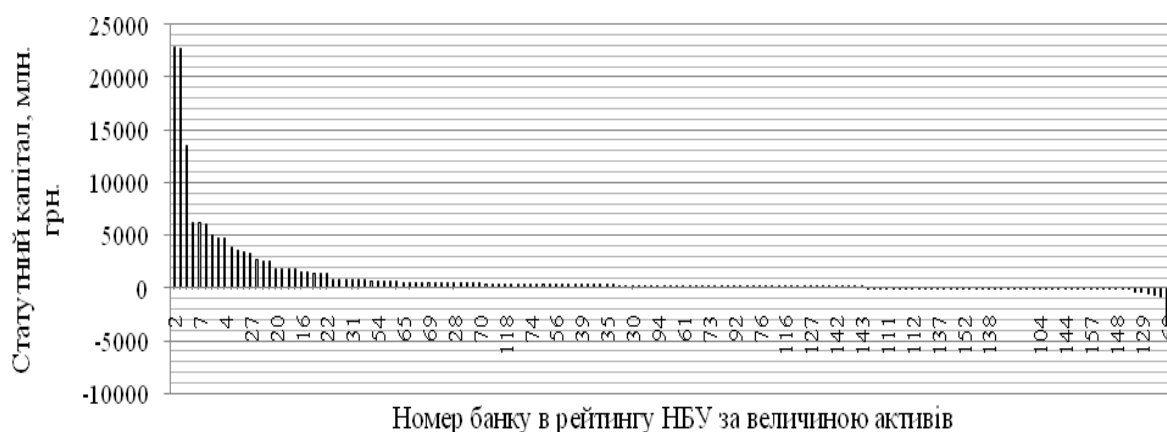

Рис. 1.7. Розподіл банків України за величиною власного капіталу за станом на 01.01.2015 р.

Як видно з рис. 1.7, розподіл банків України за величиною власного капіталу є експоненціальним. Найбільший власний капітал серед українських банків за станом на 01.01.2015 р. має ПАТ "Ощадбанк" – 22749 млн. грн.

У 10 найбільших за величиною власного капіталу банків України (ПАТ "Ощадбанк", ПАТ КБ "ПриватБанк", ПАТ "Укресімбанк", ПАТ "Укрсоцбанк", ПАТ "Райффайзен Банк Аваль", ПАТ "Промінвестбанк", ПАТ "ВТБ Банк", ПАТ "Перший Український Міжнародний Банк", ПАТ "Дельта Банк" і ПАТ "Дочірній банк Сбербанку Росії") сконцентровано

капітал на суму 95963 млн. грн., або 64,81% всього капіталу банківської системи України.

За станом на 01.01.2015 р. в Україні діяло 10 банків з від'ємним значенням власного капіталу, серед яких: ПАТ "ВіЕйБі Банк", ПАТ "Міський комерційний банк", ПАТ Банк "Демарк", ПАТ КБ "Експобанк", ПАТ "Банк Камбіо". Так, ПАТ "ВіЕйБі Банк" за станом на 01.01.2015 р. мав власний капітал у розмірі –7133 млн. грн., що є наслідком отримання банком збитків у розмірі –11713 млн. грн. Наявність банків із від'ємними значеннями власного капіталу дозволяє зробити висновок про недостатню їх капіталізацію.

Розподіл банків України за часткою власного капіталу в зобов'язаннях, яка характеризує спроможність банку за необхідності покрити капіталом свої зобов'язання, за станом на 01.01.2015 р. [48] наведено на рис. 1.8.

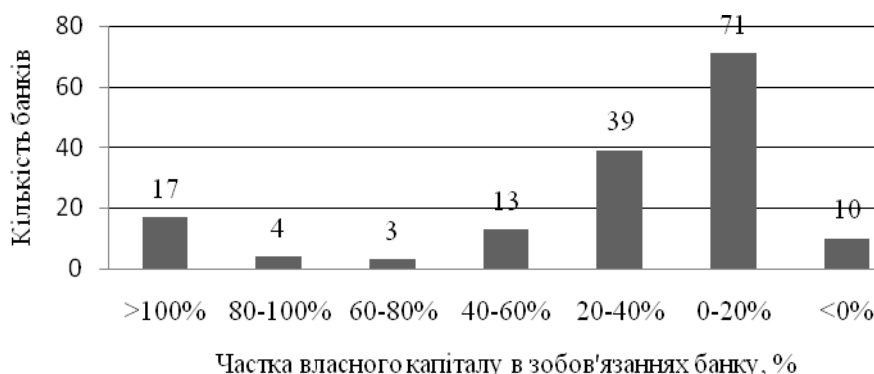

Рис. 1.8. Розподіл банків України за часткою власного капіталу в зобов'язаннях за станом на 01.01.2015 р.

Як видно з рис. 1.8, розподіл банків України за часткою власного капіталу в зобов'язаннях є нерівномірним: у значної кількості банків України (71 із 158) частка власного капіталу в пасивах складає від 0 до 20%, у 10 банків (серед яких ПАТ "Порто-Франко", АТ (публ.) "Український банк реконструкції та розвитку", ПАТ "Легбанк") цей показник є від'ємним, а в 17 банків (серед яких ПАТ "Гефест", ПАТ "Астра-банк") власний капітал перевищує зобов'язання.

Експоненціальний характер розподілу банків України за величиною власного капіталу та нерівномірність розподілу банків України за часткою власного капіталу в зобов'язаннях підтверджує висновок про суттєву диференціацію банків за аналізованими показниками, врахування чого є необхідним в процесі оцінки вартості банку та компонент її формування.

Для аналізу ліквідності банків України розглянуто динаміку дотримання банками України нормативів ліквідності [71] (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Значення нормативів ліквідності банків України за 2007–2015 рр.

Дата визначення нормативу ліквідності	Фактичне значення показника миттєвої ліквідності, %	Норматив миттєвої ліквідності	Фактичне значення показника поточної ліквідності, %	Норматив поточної ліквідності	Фактичне значення показника короткострокової ліквідності, %	Норматив короткострокової ліквідності, %
01.01.2007	56,73	20	70,19	40	37,83	20
01.01.2008	53,60		75,31		39,93	
01.01.2009	62,38		75,16		32,99	
01.01.2010	64,45		72,90		35,88	
01.01.2011	58,80		77,33		91,19	
01.01.2012	58,48	60	70,53	40	94,73	60
01.01.2013	69,26		79,09		90,28	
01.01.2014	56,99		80,86		89,11	
01.01.2015	52,34		78,56		88,17	

Як видно з табл. 1.3, за досліджуваний період неможливо чітко визначити тенденції змін показників, адже, наприклад, значення нормативу миттєвої ліквідності у 2008 р. зменшилось до 53,60% порівняно з 2007 р., у наступному році – збільшилось до 62,38%.

Досягнуті значення показника миттєвої ліквідності, який характеризує здатність банку забезпечити своєчасне виконання своїх грошових зобов'язань за рахунок високоліквідних активів, протягом 2007–2014 р. перевищували норму більш, ніж удвічі. Аналогічні тенденції простежуються і щодо значень показників поточної ліквідності та короткострокової

ліквідності, що свідчить про надлишок ліквідності банків, їхню нездатність ефективно розміщувати свої ресурси.

Розподіл банків України за показником миттєвої ліквідності за станом на 01.01.2014 р. [71] наведено на рис. 1.9.

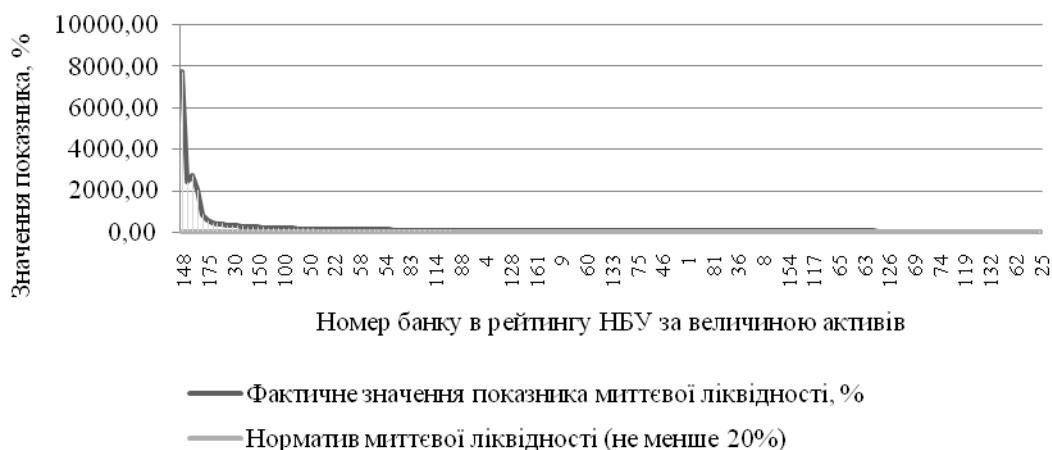

Рис. 1.9. Розподіл банків України за показником миттєвої ліквідності за станом на 01.01.2015 р.

Як видно з рис. 1.9, розподіл банків України за показником миттєвої ліквідності за станом на 01.01.2015 р. є експоненціальним. У 4 українських банках (ПАТ "Грінбанк", ПАТ "Банк Альянс", ПАТ "Український банк реконструкції та розвитку", ПАТ "Фінанс Банк") досягнуте значення показника короткострокової ліквідності перевищило нормативне більш ніж в 100 разів.

У більшості банків України (81 із 158) показник миттєвої ліквідності перевищує нормативне значення більше, ніж утричі, що свідчить про надлишкову ліквідність вітчизняних банків. Подібні тенденції спостерігаються і щодо розподілу банків України за показниками короткострокової та поточної ліквідності (рис. Б.1–Б.2 додатку Б).

Експоненціальний характер розподілу банків України за показниками ліквідності підтверджує висновок про суттєву диференціацію банків за цими показниками, врахування чого є необхідним в процесі оцінки вартості банку.

Для аналізу ділової активності банків України як однієї з ключових компонент формування їх вартості розглянуто розподіл вітчизняних банків за показником питомої ваги кредитного портфеля в активах (рис. 1.10).

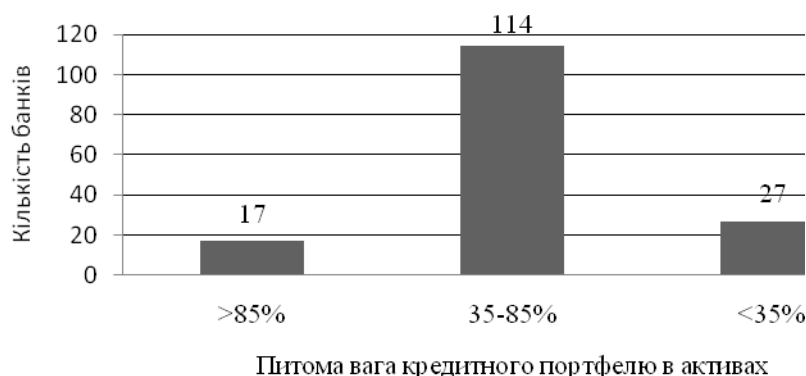

Рис. 1.10. Розподіл банків України за показником питомої ваги кредитного портфеля в активах за станом на 01.01.2015 р.

Як видно з рис. 1.10, за станом на 01.01.2015 р. 17 банків України мали гранично велику питому вагу кредитного портфеля в активах, а 27 банків – гранично мале значення цього показника порівняно із середнім рівнем по банківській системі (60%).

Надмірно високе значення аналізованого показника, яке мали ПАТ "Діві Банк", ПАТ "Інвестиційно-трастовий банк", ПАТ "Смартбанк", ПАТ "Златобанк", ПАТ "Європромбанк", сигналізує про суттєві фінансові негаразди банків (збільшення кількості сумнівних кредитів, недостатність ліквідних коштів внаслідок надмірного витрачання ресурсів на нарощування кредитного портфелю). Аналіз значень показника питомої ваги кредитного портфеля в активах дозволяє зробити висновок про необхідність підвищення ділової активності вітчизняних банків.

Таким чином, аналіз фінансових компонент формування вартості вітчизняних банків дав змогу виявити їх незадовільний стан, адже вітчизняна банківська система зазнала значних потрясінь внаслідок військових подій на сході країни. Зазначене свідчить, що для поступового відновлення

банківської системи менеджменту необхідно не лише удосконалити антикризове управління банком, а й впроваджувати вартісно-орієнтоване управління в свою діяльність, що передбачає виокремлення складу компонент формування вартості банку.

Вирішенню даної проблеми присвячені праці А. Є. Будицького [23, с. 41], Т. А. Васильєвої [29, с. 32], О. Д. Гнатишак [41, с. 41], А. О. Єпіфанова [27, с. 33], О. В. Назарової [136, с. 41], А. М. Павлової [158, с. 93]. Проте у працях зарубіжних та вітчизняних учених недостатньою мірою розглянуто можливості використання результатів оцінки ключових компонент формування вартості банку для обґрунтування вибору подальших напрямків розвитку банку.

Обирати показники для оцінки компонент формування вартості банку пропонується на підставі результатів аналізу та узагальнення наукової літератури. Так, точки зору вітчизняних та зарубіжних авторів на компоненти формування вартості банку розглянуто в підрозділі 1.1. Відбір показників для оцінки компонент формування вартості банку здійснено на основі аналізу та узагальнення наукової літератури з урахуванням критеріїв можливості їх кількісного виразу, наявності інформації та рекомендацій для їх розрахунку, універсальності.

У рамках кожного показника, який характеризує ту чи іншу компоненту формування вартості банку, використано набір певних коефіцієнтів (табл. Б.1-Б.11 додатку Б).

Оскільки банк є відкритою соціально-економічною системою, серед компонент формування його вартості виокремлено компоненту зовнішнього середовища, яка характеризує вплив макроекономічних показників на вартість банку. Ці показники не залежать від діяльності самого банку, хоча можуть суттєво впливати на величину його вартості. Їх запропоновано розділити на наступні групи:

показники, що характеризують загальний стан економіки країни (індекс-дефлятор ВВП на душу населення K_{59} , рівень інфляції K_{60} ,

співвідношення зовнішнього боргу країни і його ВВП K_{61} , індекс освоєних капітальних інвестицій в економіку країни K_{62} , рівень зареєстрованого безробіття K_{63});

показники, що характеризують купівельну спроможність (індекс споживчих цін K_{64} , індекс цін виробників K_{65} , індекс реальних наявних доходів K_{66} , індекс реальної заробітної плати K_{67});

показники, що характеризують стан ринку позичкового капіталу (облікова ставка НБУ K_{68} , середньозважена ставка на міжбанківському кредитному ринку K_{69} , інтегральна ставка за кредитами банків K_{70} та строковими депозитами K_{71});

показники, що характеризують стан валютного ринку (курс долара K_{72} , євро K_{73} та рублів K_{74} до гривні).

Перелік показників, обраних для характеристики компонент формування вартості банку, та порядок їх розрахунку ([22, с. 15; 23, с. 41; 27, с. 123; 41, с. 99; 52, с. 11; 67; 68, с. 280; 82, с. 105; 89, с. 14; 123, с. 377; 158, с. 93; 204, с. 150; 205, с. 41; 216, с. 99; 224, с. 61]) наведено в табл. Б.12 додатку Б.

З метою перевірки можливості застосування запропонованого переліку показників для характеристики компонент формування вартості банку проаналізовано їхню однорідність за критерієм Кохрена [284]. Відношення експертів, в ролі яких виступили зарубіжні та вітчизняні вчені, до показників діяльності банку, за допомогою яких запропоновано оцінювати вплив компонент на вартість банку, виражено наступним чином:

0 – не пропонується застосовувати показник для аналізу компонент формування вартості банку;

1 – пропонується застосовувати відповідний показник.

Перевірено гіпотезу H_0 : всі аналізовані показники пропонуються експертами рівною мірою. Альтернативна гіпотеза H_1 стверджувала, що показники пропонувалися експертами різною мірою.

Вихідними даними для перевірки гіпотез були дані щодо поглядів вітчизняних та зарубіжних вчених на склад показників, які доцільно використовувати для характеристики окремих компонент формування вартості банку (табл. Б1–Б.11 додатку Б).

Розрахунок Q-критерію Кохрена здійснено в програмному пакеті STATISTICA 6.0 в модулі Nonparametric/Cochran Q-test.

Результати оцінки однорідності аналізованих показників, за якими запропоновано визначати вплив компонент на вартість банку, за критерієм Кохрена при рівні значимості $\alpha = 0,05$ наведено в табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Оцінка однорідності аналізованих показників, за якими запропоновано визначати вплив компонент на вартість банку, за Q-критерієм Кохрена

Показники	Q_e	Число ступенів свободи k	$\chi^2_{(1-\alpha)(k-1)}$
Показники, які характеризують компоненту рентабельності банку	15,07	8	15,51
Показники, які характеризують компоненту ліквідності банку	6,36	7	14,07
Показники, які характеризують компоненту власного капіталу банку	5,88	4	9,49
Показники, які характеризують компоненту структури активів банку	1,60	2	5,99
Показники, які характеризують компоненту ділової активності банку	12,73	7	14,07
Показники, які характеризують компоненту майнового стану банку	2,00	3	7,82
Показники, які характеризують компоненту управління персоналом банку	1,96	7	14,07
Показники, які характеризують компоненту конкурентоспроможності банку	10,33	6	12,59
Показники, які характеризують компоненту зовнішнього середовища	6,37	15	13,07

Як видно з табл. 1.4, вибіркове значення статистики Q_e для всіх аналізованих показників менше, ніж відповідні табличні значення критерію $\chi^2_{(1-\alpha)(k-1)}$, тому при рівні значущості $\alpha = 0,05$ прийнято гіпотезу H_0 : експертами запропоновано застосовувати показники рівною мірою, тобто

виділений перелік показників є однорідним. Таким чином, аналіз літературних джерел дав змогу виокремити перелік показників, застосування яких є придатним для характеристики компонент формування вартості банків. Встановлена однорідність аналізованих показників за критерієм Кохрена підтвердила можливість їх застосування для оцінки компонент формування вартості банку.

Тому їх використання для оцінки залежності ціни купівлі-продажу українських банків в угодах злиття і поглинання від компонент формування вартості банку також є доцільним. Це дозволяє здійснити інтегральну оцінку даних компонент.

1.3. Визначення видів стратегій зростання вартості банку та етапів їх формування

Питання управління різними аспектами банківської діяльності, в тому числі і вартістю, є предметом фінансового менеджменту. Сутність і завдання фінансового менеджменту розглянуто в працях таких вітчизняних і зарубіжних науковців, як А. Є. Ахметова [11], О. А. Кириченко [17], Ю. Корчагін [94], Л. О. Примостка [165], Б. М. Самородов [186], В. В. Скляренко [194], С. І. Юрій [219] та ін. Однак у даних роботах недостатньою мірою розглядалися питання вибору стратегій банку з урахуванням результатів оцінки вартості та компонент її формування.

Аналіз інформації з офіційних сайтів українських банків дав змогу виявити, що лише 41 український банк із загальної кількості 180, які діяли за станом на 01.01.2014 р., надавав інформацію про свої стратегічні цілі.

Більшість аналізованих банків України (26 із 41) як основну стратегічну мету визначають покращення якості обслуговування.

Також основною стратегічною ціллю банків України є розширення переліку послуг, забезпечення достатності капіталу.

Проте лише 5 українських банків (ПАТ "Радикал Банк", ПАТ "Класикбанк", ПАТ "Легбанк", ПАТ АБ "Столичний", ПАТ "КСГ Банк") ставлять за мету збільшення своєї вартості. В сучасних кризових умовах подальше ігнорування менеджментом банків цього завдання є неможливим.

Таким чином, в аналізованих банках недостатня увага приділяється необхідності збільшення їх вартості. Тому доцільною є розробка стратегій зростання вартості банку, як корпоративних, так і конкурентних, які б базувалися на результатах оцінки вартості банку та компонент її формування.

Незважаючи на те, що офіційно банк може декларувати своєю головною метою підвищення якості обслуговування клієнтів, розширення переліку послуг, він створюється для забезпечення добробуту акціонерів, тому головною метою його діяльності є збільшення вартості.

Стратегія банку – це набір рішень, що спрямовують та формують його подальші дії, які складно змінити після прийняття і які чинять найбільший вплив на досягнення банком своїх стратегічних цілей [141, с. 82]. При цьому розрізняють корпоративну (загальну, або портфельну) стратегію банку та окремі її складові – конкурентну, функціональну та операційну стратегії.

Дослідженням різних видів стратегій організації займалися багато вчених, серед яких особливої уваги заслуговують І. Ансофф [6], М. Портер [283], А. А. Томпсон і Дж. Стрікленд [211], О. Кириченко [17], В. А. Рудьєв, С. О. Гуткевич [180] В. Д. Дорофєєв, А. Н. Шмельова, Н. Ю. Шестопал [53] та ін.

Незважаючи на ґрунтовні дослідження питань класифікації стратегій організації та з огляду на те, що практичні аспекти вибору стратегій банку з урахуванням результатів оцінки його вартості та компонент її формування залежать від повноти та правильності визначення видів стратегій, питання створення загальної класифікації банківських стратегій потребує більш детального дослідження.

Здійснення класифікації стратегій банку передбачає розподіл об'єктів (видів стратегії) за класами на основі їх подібності.

Вчені А. А. Томпсон і А. Дж. Стрікленд [211] класифікують стратегії за ієрархічними ознаками:

корпоративна стратегія (загальна, портфельна) – це стратегія, яка розробляється для організації в цілому. Вона охоплює всі сфери її діяльності, окреслює загальний напрям розвитку;

конкурентна (ділова, бізнес-стратегія) стратегія – стратегія, яка розробляється з метою утримання положення на ринку і визначає поведінку банку стосовно конкурентів. Її мета полягає у досягненні довготривалих конкурентних переваг;

функціональна стратегія – це стратегія, яка є програмою дій банку в конкретному напрямку діяльності з метою досягнення визначених кількісних показників, які характеризують його майбутній стан. Вона орієнтована на ефективне використання ресурсів відділів (служб) у межах реалізації загальної стратегії. Розрізняють такі види функціональних стратегій банку: фінансову, маркетингову, стратегію управління персоналом, інформаційну [141, с. 22].

операційна стратегія – це стратегія, яка визначає принципи управління ланками організаційної структури, способи вирішення стратегічно важливих оперативних завдань.

Вітчизняні (В. А. Рудьов, С. О. Гуткевич) [180] та зарубіжні (В. Д. Дорофєєв, А. Н. Шмельова, Н. Ю. Шестопал) [53] вчені поділяють корпоративні стратегії на дві групи: стратегії функціонування та стратегії розвитку.

Основними стратегіями функціонування, на їхню думку, є стратегії лідерства у зниженні витрат, диференціації та фокусування. Проте на думку М. Портера [283], зазначені види стратегій є не стратегіями функціонування, а конкурентними стратегіями, які виокремлюються за базовими конкурентними перевагами.

Серед стратегій розвитку виділяють стратегії росту, обмеженого росту, скорочення та комбінування [180; 53]. Так, стратегія обмеженого росту – це

стратегія, яка застосовується великими підприємствами, які уже домінують на даному ринку, в умовах отримання стабільного обсягу прибутку. Ця стратегія є проміжним варіантом між стратегією росту і стратегією скорочення [180; 53].

Стратегії скорочення – це стратегія, яка реалізується банком, який потребує перегрупування сил після тривалого періоду зростання або у зв'язку з необхідністю підвищення ефективності, коли спостерігаються спади і кардинальні зміни в економіці.

Основні види стратегій скорочення: "збір урожаю", стратегія ліквідації, стратегія скорочення витрат, стратегія скорочення бізнесу.

Стратегія росту – це стратегія, орієнтована на збільшення масштабів діяльності.

Основними видами стратегії росту по відношенню до ринку є: стратегія виходу на нові сегменти, стратегія залучення нових каналів збуту, стратегія територіальної експансії.

Залежно від типу зростання виділяють такі стратегії росту: стратегію інтеграційного зростання, стратегію товарного зростання, стратегію диверсифікованого зростання.

На думку А. Длігач [51], стратегії росту залежно від мети доцільно розділити на такі види: стратегію інтенсифікації попиту, завоювання ринку, зниження витрат/збільшення прибутку, зростання вартості.

Особливостями корпоративної стратегії банку є те, що вона спрямована на його функціонування і розвиток в довгостроковій перспективі; безпосередньо пов'язана з місією і цілями банку. Тому реалізація корпоративної стратегії банку повинна забезпечити збільшення його ринкової частки, розширення напрямів діяльності та спектру послуг, які надаються, збільшення клієнтської бази, і як наслідок – на зростання вартості банку. Саме тому при обранні корпоративної стратегії банку пропонується орієнтуватися на стратегії росту.

Можливі корпоративні стратегії зростання вартості банку запропоновано деталізувати, визначивши такі їх види: стратегію досягнення позитивного приросту вартості, обмеженого зростання вартості, досягнення цільового значення вартості, збільшення темпів приросту вартості, збереження темпів приросту вартості. Вказані види стратегій пропонується обирати, залежно від досягнутого банком рівня інтегральної оцінки ключових компонент формування його вартості.

Корпоративній стратегії банку підпорядковуються конкурентні (ділові, бізнесові) стратегії, які визначають спосіб отримання банком конкурентних переваг. Як і корпоративні, конкурентні стратегії досліджувалися значною кількістю вчених: М. Портером [283], Ф. Котлером [169], Е. Райсом та Д. Траутом [286], А. Ю. Юдановим [240, с. 53–57].

Так, на думку М. Портера [283], доцільно виокремлювати конкурентні стратегії за бажаними конкурентними перевагами, зокрема: конкурентну стратегію лідерства у зниженні витрат (передбачає отримання конкурентних переваг за рахунок низьких витрат порівняно з конкурентами), конкурентну стратегію диференціації (передбачає надання продукту-товару відмінних якостей, які важливі для покупця і відрізняють даний товар від пропозицій конкурентів), конкурентну стратегію фокусування (вимагає спеціалізації на потребах одного сегмента чи конкретної групи покупців без прагнення охопити весь ринок).

Ф. Котлер [100] виокремлює наступні види конкурентних стратегій залежно від маркетингових спрямувань організації: стратегії лідера ринку; стратегія компанії, що обслуговує ринкову нішу; стратегія компанії-послідовника; стратегія претендента на лідерство.

Подібні за змістом конкурентні стратегії пропонує і М. І. Книш [145] (силова, нішова, пристосовна, піонерська стратегії).

Е. Райс та Д. Траут [286] залежно від характеру наступальних дій на ринку виділяють такі конкурентні стратегії: стратегію флангового наступу, наступальну, оборонну, партизанську.

Г. Гулей, Д. Лінч та Д. Джоббер [274] залежно від стратегічного профілю організації виокремлюють наступні види конкурентних стратегій: стратегію агресорів; стратегію організацій, які займають сегменти з найкращими позиціями; стратегію "середніх" організацій; стратегію організацій, які займають сегменти з високою цінністю; стратегію оборонців.

А. Ю. Юданов [240] залежно від типу поведінки організації на ринку виділяє наступні види конкурентних стратегій: патієнтну, комутантну, віолентну, експлерентну.

Аналіз поглядів вітчизняних та зарубіжних учених щодо видів конкурентних стратегій банку показав, що залежно від мети реалізації доцільним є виділення таких їх видів: конкурентної стратегії забезпечення ринкового лідерства, забезпечення стійкості, забезпечення зростання прибутку, забезпечення зростання вартості.

Необхідною умовою забезпечення зростання вартості є стабільність його положення на ринку. Тому для деталізації конкурентних стратегій забезпечення зростання вартості запропоновано застосувати "біологічний підхід", що передбачає використання біологічних термінів, які пояснюють поведінку тварин в екологічних нішах [240, с. 33–37].

За цим підходом виокремлено такі види конкурентних стратегій банку:

патієнтну стратегію – стратегію, яку обирають банки, які прагнуть обслуговувати невеликі сегменти ринку, недоступні для віолентів; ухиляються від суперництва з банками-лідерами ринку;

комутантну стратегію – дану стратегію обирають банки, які не є спеціалізованими і відрізняються високою гнучкістю, орієнтовані на швидке задоволення невеликих та короткочасних потреб ринку;

віолентну стратегію – дану стратегію обирають банки, які домінують на ринку, прагнуть витіснити конкурентів, мають високу продуктивність і орієнтовані на зниження витрат;

експлерентну стратегію – стратегію, орієнтовану на вихід на нові ринки збуту з новими послугами; її обирають банки, що мають високий науково-технічний потенціал.

Використання "біологічного підходу", запропонованого А. Ю. Юдановим, обумовлене тим, що подібна типологія конкурентних стратегій є найпоширенішою. Так, аналогічні види конкурентних стратегій виокремлені у працях Ф. Котлера [100] та М. І. Книш [87].

Конкурентні стратегії деталізуються у функціональних стратегіях, що дозволяє банкам вирішувати конкретні задачі свого розвитку в конкретних умовах та досягати певних цілей. У науковій літературі зустрічається значна кількість функціональних стратегій, але доцільно виділити наступні їх види: товарну, ресурсну, фінансову, технологічну, кадрову, організаційну [12, с. 62]. Оскільки загальний напрям розвитку банку визначає саме корпоративна стратегія, а конкурентна стратегія розробляється з метою утримання положення банку на ринку, у дисертації розроблено пропозиції щодо вибору корпоративної стратегії зростання вартості банку та конкурентної стратегії забезпечення зростання вартості банку, адже функціональні та операційні стратегії, що підпорядковуються корпоративній та конкурентній стратегії, розробляються лише для окремих напрямків діяльності та функціональних підрозділів банку.

Види стратегій банку за ієрархічними ознаками наведено на рис. 1.11.

Як видно з рис. 1.11, систематизація наявних класифікацій банківських стратегій дозволила визначити місце стратегій зростання вартості банку в загальній системі стратегій банку: запропоновані корпоративні стратегії зростання вартості банку є різновидом стратегій росту, а запропоновані конкурентні стратегії забезпечення зростання вартості банку характеризують тип поведінки банку на ринку відносно конкурентів.

Визначення видів стратегій зростання вартості банку обумовлює необхідність з'ясування послідовності їх формування.

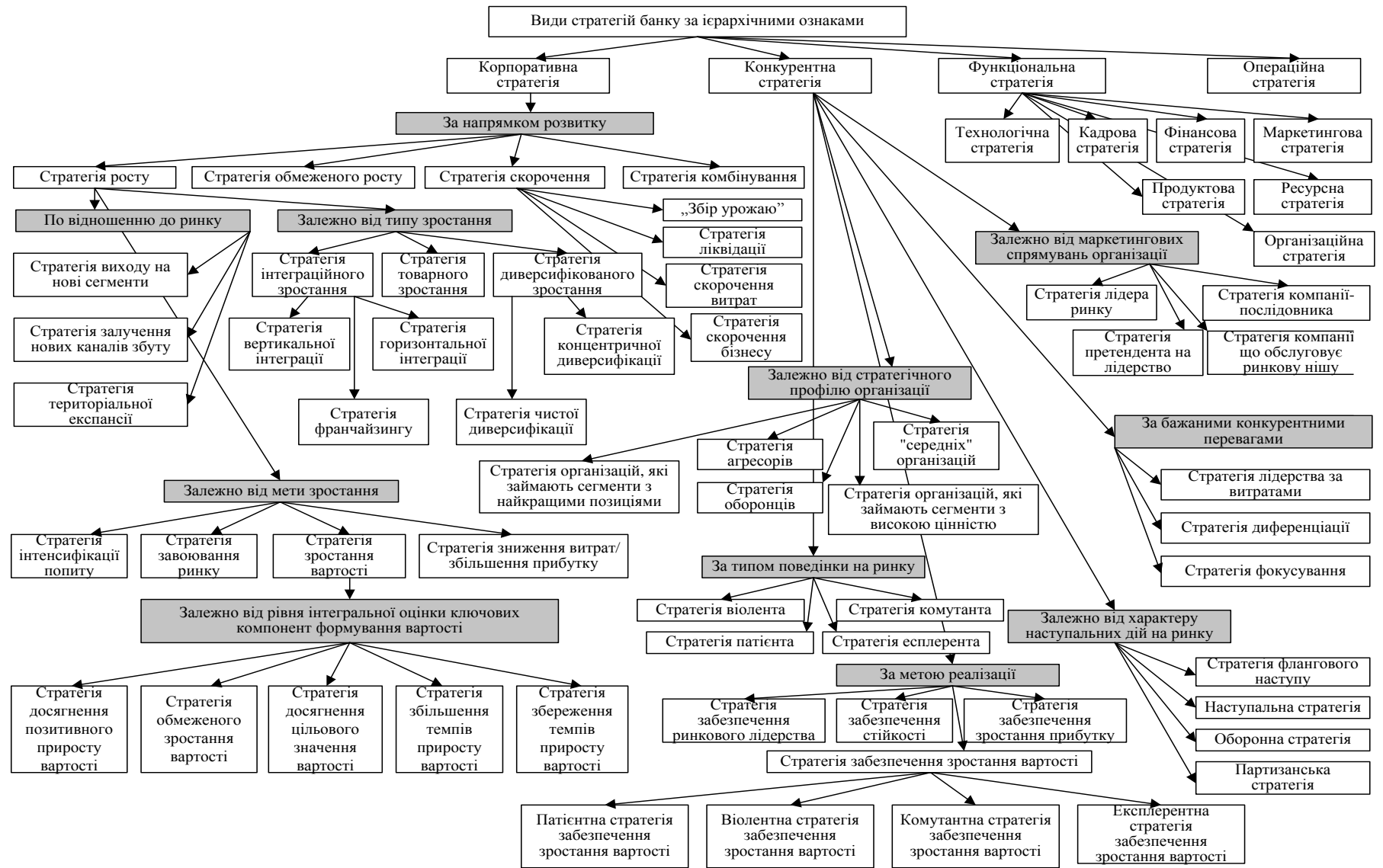

Рис. 1.11. Види стратегій банку за ієрархічними ознаками

Зарубіжні та вітчизняні науковці мають різні погляди щодо складу етапів розробки стратегій банку. Кількість етапів розробки стратегій банку, запропонована різними авторами, змінюється від 3 до 9. Так, В. В. Капильцова [80, с. 667–668] та З. А. Псеуш [172] запропонували розглядати три етапи розробки стратегій банку. В. Капильцова виокремила стадії розробки, доведення та стратегічного вибору, а З. А. Псеуш виділив стадію стратегічного аналізу, розробки та реалізації стратегії.

Найбільш детально етапи розробки стратегій банку розглянуто у праці Н. Р. Галайко [37, с. 132–140], який пропонує такі етапи розробки стратегій банку: 1) встановлення мети і цілей банку відповідно до напрямів його діяльності; 2) аналітична робота; 3) розроблення відповідних стратегічних документів; 4) оцінка та аналіз розробленого проекту стратегій; 5) формування альтернативних стратегій; 6) доведення до відома підрозділів змісту стратегій банку; 7) впровадження стратегій в практичну діяльність; 8) контроль за дотриманням параметрів стратегій; 9) корегування стратегій.

Деякі етапи розробки корпоративної стратегій банку, запропоновані різними авторами, є подібними. Це дозволило запропонувати розробляти стратегії зростання вартості банку за такими етапами [1, с. 6–8; 17, с. 130; 141, с. 82–112; 165, с. 130; 215, с. 312]: початковим, стратегічного аналізу, вибору та реалізації стратегій. Запропонований алгоритм формування стратегій зростання вартості банку наведено на рис. 1.12.

Як видно з рис. 1.12, початковий етап формування стратегій зростання вартості банку передбачає таку послідовність дій: оцінку вартості банку на початковому етапі розробки стратегії, визначення місії та бачення банку, визначення його стратегічних цілей.

Оцінка вартості банку на початковому етапі розробки стратегій проводиться з метою подальшого порівняння отриманої величини вартості із величиною, досягнутою внаслідок реалізації стратегій.

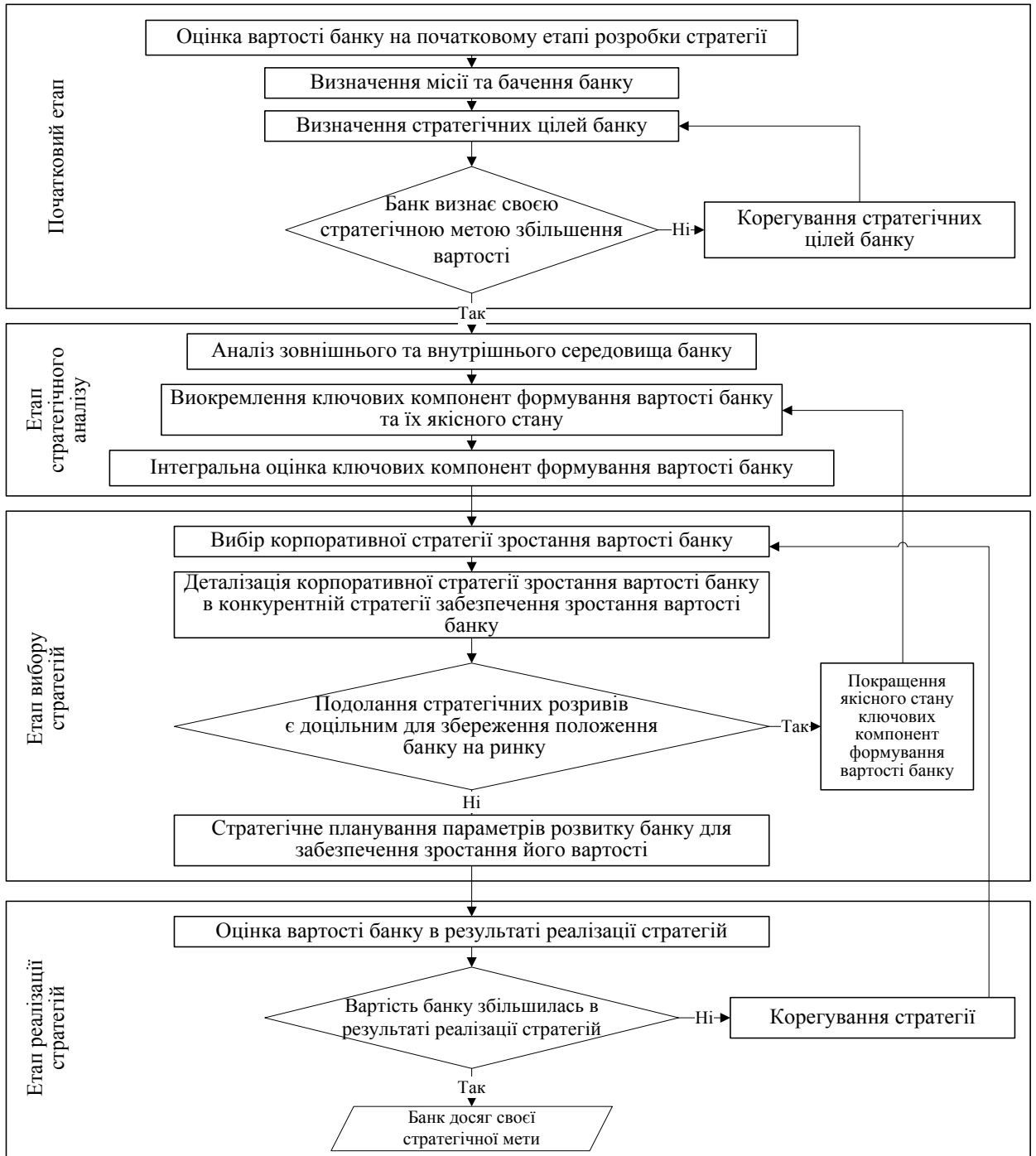

Рис. 1.12. Алгоритм формування стратегій зростання вартості банку

Місія банку – це смисл його існування. Вона відображає призначення банку, його позиціонування (відмінність від інших банків), визначає роль, яку банк хоче відігравати в суспільстві [141, с. 84].

Бачення – це опис майбутнього стану банку, який формується за участю його власників, керівників, працівників [141, с. 90].

Стратегічні цілі показують, чого прагне банк і чого він хоче досягти в довгостроковій, середньостроковій та короткостроковій перспективі [141, с. 107].

Реалізація початкового етапу розробки стратегій зростання вартості банку дозволить сформулювати концептуальні основи діяльності банку на стратегічний період. Якщо банк не визнає своєю метою збільшення вартості, його стратегічні цілі слід скорегувати.

На етапі стратегічного аналізу здійснюється аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища. Аналіз зовнішнього середовища передбачає дослідження стану та динаміки зміни зовнішніх відносно банку умов та факторів, які впливають на діяльність банку, його стан, послуги, клієнтів, інформаційні системи, організацію роботи, персонал.

Аналіз внутрішнього середовища передбачає дослідження стану та динаміки розвитку безпосередньо самого банку: виду, об'ємів та структури послуг, клієнтської бази, технологій, діяльності персоналу [141, с. 92]. Після аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища визначаються ключові компоненти формування вартості банку. Це дозволяє здійснити інтегральну оцінку ключових компонент формування вартості банку.

На етапі вибору стратегій за результатами визначення якісного рівня інтегральної оцінки ключових компонент формування вартості обирається корпоративна стратегія зростання вартості та конкурентна стратегія забезпечення зростання вартості банку.

Якщо визначається, що подолання стратегічних розривів між мінімальними значеннями компонент рекомендованої конкурентної стратегії забезпечення зростання вартості банку та фактично досягнутими їх значеннями є доцільним для збереження положення банку на ринку, менеджерам рекомендується покращити стан ключових компонент

формування вартості банку і повернутися в формуванні стратегії до етапу стратегічного аналізу.

Після обрання корпоративної стратегії зростання вартості та конкурентної стратегії забезпечення зростання вартості банку здійснюється стратегічне планування параметрів розвитку банку для забезпечення зростання його вартості.

На етапі реалізації стратегій за результатами оцінки вартості банку приймається рішення про доцільність корегування стратегій. Бажаний результат реалізації стратегій – збільшення вартості банку.

Таким чином, формування стратегій зростання вартості банку в умовах нестабільності та непередбачуваності зовнішнього середовища є надзвичайно важливим, оскільки дозволяє визначити шляхи зростання вартості банку за рахунок впровадження відповідних стратегій, визначити рекомендовані параметри розвитку банку для забезпечення зростання його вартості, виявити доцільність удосконалення окремих компонент формування вартості банку. Зростання вартості банку є результатом вдалого управління не окремими компонентами формування вартості банку, а взаємодії їхньої сукупності, тому вибір корпоративної стратегії зростання вартості банку повинен ґрунтуватися на результатах інтегральної оцінки ключових компонент формування вартості банку, в той час як вибір конкурентної стратегії забезпечення зростання вартості банку слід здійснювати з урахуванням результатів оцінки якісного стану окремих компонент формування його вартості.

Реалізація запропонованого алгоритму формування стратегій зростання вартості банку дає можливість визначити шляхи досягнення запланованого зростання вартості банку, що є основою узгодження стратегічних планів, у яких визначаються параметри розвитку банку для забезпечення зростання його вартості, з іншими планами банку, розробленими для досягнення інших стратегічних цілей.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ВАРТОСТІ БАНКУ ТА КОМПОНЕНТ ЇЇ ФОРМУВАННЯ

2.1. Визначення впливу компонент формування вартості банку на ціну його купівлі-продажу

Оцінка вартості банку вимагає якісного аналітичного забезпечення, здатного виявляти та оцінювати компоненти, які є визначальними по відношенню до величини вартості.

Питання виокремлення найважливіших компонент, які впливають на вартість організації, розглядалися у роботах таких зарубіжних вчених, як А. Абасіл [253], М. Алтан [254], Дж. Арнольд [257], Г. Ермітеж [256], Дж. Банністер [259]. Згадані дослідники виділили загальний перелік компонент, що впливають на вартість, досліджували їхню взаємодію і підпорядкованість.

Серед вітчизняних науковців найбільш детальний перелік компонент, що створюють вартість саме банківської установи, запропонували Т. А. Васильєва [29] та А. О. Єпіфанов [27], які наголосили на необхідності внесення певних змін у трактування компонент формування вартості банку та доповнення їх переліку.

Отже, сьогодні існують лише окремі дослідження цього питання. Проте аналіз компонент, які формують вартість банку, є актуальним не лише в теоретичному плані, але й має виняткове практичне значення.

У підрозділі 1.2 визначено перелік показників, за допомогою яких запропоновано охарактеризувати компоненти формування вартості банку. Для перевірки доцільності застосування виділеного набору показників проаналізовано угоди купівлі українських банків іноземними інвесторами,

щодо яких була відома вартість їх здійснення [15; 16; 60; 84; 111; 140; 152; 154; 217; 220; 228; 248; 258; 262; 268; 269; 270; 291] (табл. В.1 додатку В).

У роботах [104; 141; 248] злиття та поглинання розглядаються як важливий фактор зростання вартості банку.

Проте численні дослідження [141; 229] свідчать, що економічна ефективність угод злиття та поглинання є дуже низькою: понад 70% угод не створюють синергії і навіть руйнують вартість; понад 50% найбільших злиттів та поглинань спричиняють зниження акціонерної вартості, близько 30% практично на неї не впливають і менше 20% її створюють; лише 40% угод визнаються успішними з точки зору акціонерів, які підтримують їх, решта спричиняють втрату вартості компаній, що їх ініціювали.

Для перевірки даних тверджень проаналізовано ефективність купівлі акцій українських банків іноземними інвесторами протягом 2004–2011 рр.

У підрозділі 1.1 обґрунтовано доцільність застосування дохідного методу до оцінки вартості банку, проте для дослідження ефективності купівлі акцій українських банків іноземними інвесторами протягом 2004–2011 рр. використано порівняльний підхід, який передбачає розрахунок цінних мультиплікаторів [27, с. 42; 47, с. 21]:

P/E – співвідношення ціни купівлі-продажу до чистого прибутку. Якщо значення цього показника знаходиться в межах 15–25, вартість куплених акцій відповідає ринковій капіталізації установи;

P/S – співвідношення ціни купівлі-продажу до валових доходів; показник більшою мірою відповідає умовам, коли банки, що оцінюються чи зіставляються, мають подібні операційні витрати;

P/B – співвідношення ціни купівлі-продажу банку до його балансового капіталу. Значення мультиплікатора P/B менше 1 свідчить про наявність проблем у банку (фактична ринкова капіталізація менше балансової);

A/P – співвідношення активів банку до ціни його купівлі-продажу. Значення даного показника має бути рівним або більшим від 1, а чим більше

значення показника наближається до 0, тим більш переоціненою є вартість банку.

Розраховані значення основних мультиплікаторів оцінки вартості банків України в угодах злиття та поглинання іноземними інвесторами протягом 2004–2011 рр. наведено в табл. В.1 додатку В, а їхні середні значення – в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

**Середні значення основних мультиплікаторів оцінки вартості банків
України в угодах злиття та поглинання іноземними інвесторами
протягом 2004–2011 рр.**

Роки	Цінові мультиплікатори							
	P/E		P/S		P/B		A/P	
	Досягнуте значення	Рекомендоване значення	Досягнуте значення	Рекомендоване значення	Досягнуте значення	Рекомендоване значення	Досягнуте значення	Рекомендоване значення
2004	-25,77	15–25	12,39	$\geq \infty$	9,17	>1	1,33	≥ 1
2005	200,53		3,87		3,58		0,33	
2006	154,61		16,12		4,69		0,74	
2007	117,12		11,30		3,20		0,48	
2008	200,54		23,52		4,49		1,11	
2009	172,20		3,87		2,63		0,25	
2010	-4,53		0,89		1,34		0,13	
2011	2220,14		1,08		1,29		0,10	
Середнє значення	258,31		12,08		3,82		0,60	

Як видно з табл. 2.1 та табл. В.1 додатку В, у 2004 р. вітчизняний ринок злиттів та поглинань характеризувався від'ємним значенням мультиплікатору P/E, адже об'єктом угоди стали банки, які на момент продажу були збитковими: ЗАТ "Кредит Банк Україна", ВАТ "АБ "Енергобанк", ВАТ "АБ "Ажіо". Середні значення всіх цінових мультиплікаторів в 2009–2011 рр. є меншими порівняно зі значеннями в 2005–2008 рр. (за винятком мультиплікатора P/E в 2011 р.), що пов'язано зі скороченням попиту на українські банки в період кризи. Середнє значення мультиплікатора P/E в угодах злиття по поглинання українських банків іноземними інвесторами

протягом 2004–2011 рр. склало 258,31, що значно вище, ніж рекомендоване значення (15–25). Це свідчить про те, що ціна купівлі-продажу українських банків надмірно перевищувала отриманий ними прибуток.

Найбільш вигідну угоду за показником P/S мав ЗАТ "Міжнародний Іпотечний Банк" у 2006 р. (P/S=89,24). За ринковою вартістю були продані ВАТ "АКБ "Мрія" (P/S=1,30 у 2006 р. та 1,65 у 2007 р.), АКБ "ХФБ Банк Україна" у 2007 р. (P/S=1,04), ВАТ "ВіЕйБі Банк" у 2009 р. (P/S=0,47).

Низькими значеннями мультиплікатора P/S характеризувалися угоди, здійснені в 2010–2011 рр., об'єктами купівлі в яких були: ПАТ "Банк Форум" (P/S=1,88), ПАТ "Кредитпромбанк" (P/S=0,32), ПАТ "УкрСиббанк" (P/S=0,13), ПАТ "Хоум Кредит Банк" (P/S=2,57), ПАТ "ВіЕйБі Банк" (P/S=0,66), ПАТ "КБ "Надра" (P/S=1,64), ПАТ КБ "ПриватБанк" (P/S=0,95). Це є свідченням того, що з 2010 р. більшість іноземних інвесторів орієнтовані на купівлю установ не за привабливими фінансовими результатами діяльності, а за низькою ціною, що підтверджує тенденцію купівлі українських банків з метою отримання ліцензії на діяльність на внутрішньому ринку та уникнення таким чином довготривалого процесу отримання банківської ліцензії для нерезидентів.

За мультиплікатором P/B найбільш вигідними для вітчизняних банків були угоди з продажу таких банків, як ВАТ "АБ "Енергобанк" в 2004 р. (P/B=24,20), ЗАТ "Міжнародний Іпотечний Банк" в 2006 р. (P/B=13,10). Проте продаж 99,99% акцій ПАТ "УкрСиббанк" в 2010 р. мав найменшу оцінку вартості за цим показником (P/B=0,23). Угода з продажу ПАТ "УкрСиббанк" також мала досить низькі значення мультиплікаторів P/E та P/S.

Що стосується мультиплікатора A/P, його середнє значення протягом 2004–2011 рр. склало 0,6, тобто в угодах продажу українських банків іноземним інвесторам активи банків перевищували ціну їх купівлі-продажу в

середньому в 0,6 разів, хоча в 2004 р. значення мультиплікатора було найвищим за аналізований період і склало 1,33.

Аналіз основних мультиплікаторів оцінки вартості банків України в угодах злиття та поглинання іноземними інвесторами протягом 2004–2011 рр. показав, що наведені фінансові показники не враховують специфіку українського ринку.

Наприклад, в 2005 р. ціна продажу ВАТ "АКБ "Аваль", згідно із розрахованим значенням мультиплікатора Р/Е була переоцінена, але стверджувати, що угода була не вигідною для покупця (компанії "Raiffeisen International" A.G.), некоректно, адже вартість банку залежить не лише від показників його діяльності, врахованих при розрахунку основних цінових мультиплікаторів: прибутку, доходів, капіталу та активів.

Дані табл. В.1 додатку В свідчать, що частка проданих акцій в угодах злиття та поглинання банків України іноземними інвесторами протягом 2004–2011 рр. змінювалася від 7% до 100%.

Вартість міноритарних пакетів акцій, як правило, не містить премії за контроль, тому якщо оцінка проводиться з позиції мажоритарного власника підприємства, який володіє контрольним пакетом акцій, в ціні купівлі-продажу повинна враховуватись премія за контроль.

При визначенні величини премії за контроль враховано окремі її види залежно від частки придбаних акцій банку, запропоновані В. Рутгайзером [181, с. 47–59]: премію за абсолютний контроль (100% > частка придбаних акцій > 75%); премію за операційний контроль (75% > частка придбаних акцій > 50%); премію за володіння блокувальним пакетом (50% > частка придбаних акцій > 25%); премію за володіння пакетом акцій (25% > частка придбаних акцій > 10%).

Тому значення ціни купівлі-продажу банків України в угодах злиття та поглинання іноземними інвесторами протягом 2004–2011 рр. скориговано з урахуванням частки акцій, які були об'єктом купівлі-продажу, та на основі

статистичних досліджень, наведених в щорічних звітах "Mergerstat review", складених американською компанією "Factset" на підставі аналізу угод злиття та поглинання у всіх регіонах світу [255].

Для виявлення всіх показників, від значень яких залежить вартість банку, та для оцінки значущості їхнього впливу застосовано метод множинного кореляційно-регресійного аналізу.

Результатом множинного кореляційно-регресійного аналізу є виявлення форми аналітичної залежності результативної ознаки (ціни купівлі-продажу банку, яка є відображенням його вартості) від незалежних змінних (показників, які характеризують компоненти формування вартості банку) та вимірювання тісноти кореляційного зв'язку.

Множинна кореляційно-регресійна модель залежності ціни купівлі-продажу банків України в угодах злиття та поглинання іноземними інвесторами протягом 2004–2011 рр. від запропонованого набору показників побудована у програмному пакеті STATISTICA 6.0.

Значення показників, що характеризують компоненти формування вартості банків України в угодах злиття та поглинання іноземними інвесторами протягом 2004–2011 рр. [153; 155], розраховані за даними фінансової звітності банків України.

Оскільки аналізовані показники мали різні одиниці вимірювання, здійснено їх нормування. Вектор первинних ознак $[k_1, k_2, \dots, k_n]$ замінено вектором нормалізованих значень $[z_1, z_2, \dots, z_n]$ [232, с. 52]:

$$z_{ij} = \frac{k_{ij} - \bar{k}_j}{s_j}, \quad j = 1 \dots n \quad (2.1)$$

де k_{ij} – вихідні значення аналізованих показників;

\bar{k}_j – середнє значення j -го показника;

s_j – середнє квадратичне відхилення j -го показника.

З використанням методу найменших квадратів отримано систему нормальних рівнянь в матричній формі [2, с. 20]:

$$(K^T K) \times B = K^T Y, \quad (2.2)$$

де B – вектор-стовбець коефіцієнтів рівняння регресії;

K – матриця значень коефіцієнтів;

Y – вектор-стовбець функції;

K^T – транспонована матриця K .

Кожен коефіцієнт рівняння регресії обчислено за формулою [232, с. 22]:

$$b_j = \sum_{i=0}^n c_{ij} \sum_{i=0}^n y_i K_{ij}, \quad (2.3)$$

де c_{ij} – елементи зворотної матриці $(K^T K)^{-1}$.

Для виявлення мультиколінеарності розраховано коефіцієнти парних кореляцій [108, с. 108]. Так, показники, які характеризують компоненти формування вартості банків, між собою майже не корелюють, адже коефіцієнт кореляції між більшістю із них не перевищує 0,3, тобто зв'язок за шкалою Чеддока оцінено як слабкий.

Оцінку тісноти кореляційного зв'язку здійснено за коефіцієнтом кореляції (множинним R) [32, с. 41]. Отримане значення коефіцієнту кореляції 0,97176. За шкалою Чеддока зв'язок між показниками та ціною купівлі-продажу банків (Y) є досить високим, оскільки значення коефіцієнту кореляції знаходиться в межах від 0,9 до 1.

Для визначення величини впливу показників на ціну купівлі-продажу банків обчислено коефіцієнт детермінації (R -квадрат) [32, с. 41]. Він склав 0,94432, тобто 94,432% зміни ціни купівлі-продажу банків зумовлено зміною виділених показників. Нормований R -квадрат, який визначає, наскільки додання нової змінної може поліпшити якість моделі, склав 0,89583, що

менше, ніж значення R-квадрату, тобто збільшення кількості незалежних змінних моделі (показників, які характеризують компоненти формування вартості банків) є недоцільним.

Стандартна помилка, за якою оцінено точність коефіцієнтів регресії, не містить інформацію про те, де знаходиться отримане відхилення, тому вона є відносно неточним статистичним показником моделі.

Для перевірки значимості коефіцієнту детермінації використано критерій Фішера [32, с. 64]. Його значення склало 19,4737 і значно перевищило табличне ($F_{\text{табл}}=4,034$) [231, с. 133], що свідчить про статистичну значимість моделі.

Результати регресійного аналізу показників, що характеризують компоненти формування вартості банків України в угодах злиття та поглинання іноземними інвесторами протягом 2004–2011 рр., наведено в табл. В.2 додатку В.

Як видно з табл. В.2 додатку В, значимість параметрів моделі перевірено за допомогою t-критерію Стюдента [32, с. 62]. Критичне значення t-критерію Стюдента за рівня ймовірності, рівному 0,95, становить 0,079 [231, с. 132].

Встановлено, що розрахункове значення t-критерію Стюдента для параметрів моделі більше за їхнє критичне значення. Отже, відповідні коефіцієнти не дорівнюють нулю, тобто є статистично вагомими. Ці параметри моделі значимі за рівня ймовірності, що перевищує 95%.

Таким чином, перевірка коефіцієнтів моделі залежності ціни купівлі-продажу банків від показників, які характеризують компоненти формування їх вартості, підтвердила адекватність побудованої моделі.

Відповідно до формул (2.1-2.3), даних табл. В.2 додатку В та з урахуванням того, що вихідні дані нормалізовано, отримано рівняння регресії:

$$\begin{aligned}
Y = & 1,062 \times z_1 + 0,001 \times z_2 + 0,002 \times z_3 + 0,001 \times z_4 + 0,214 \times z_5 + 0,433 \times z_6 + 0,007 \times z_7 + \\
& + 0,001 \times z_8 + 0,001 \times z_9 + 0,204 \times z_{10} + 0,001 \times z_{11} + 0,001 \times z_{12} + 0,001 \times z_{13} + 0,001 \times z_{14} + 0,227 \times z_{15} - \\
& - 0,001 \times z_{16} + 0,001 \times z_{17} + 0,001 \times z_{18} + 0,253 \times z_{19} - 0,203 \times z_{20} + 0,001 \times z_{21} + 0,001 \times z_{22} + 0,001 \times z_{23} + \\
& + 0,001 \times z_{24} + 0,001 \times z_{25} + 0,198 \times z_{26} + 0,319 \times z_{27} + 0,215 \times z_{28} + 0,001 \times z_{29} + 0,238 \times z_{30} + 0,001 \times z_{31} + \\
& + 0,001 \times z_{32} - 0,001 \times z_{33} - 0,001 \times z_{34} + 0,069 \times z_{35} + 0,203 \times z_{36} + 0,002 \times z_{37} - 0,139 \times z_{38} - 1,838 \times z_{39} - \\
& - 2,017 \times z_{40} - 0,001 \times z_{41} - 0,001 \times z_{42} - 0,409 \times z_{43} - 0,001 \times z_{44} + 0,505 \times z_{45} + 0,001 \times z_{46} + 0,001 \times z_{47} + 0,152 \times z_{48} - \\
& - 0,551 \times z_{49} + 0,001 \times z_{50} + 0,001 \times z_{51} + 0,634 \times z_{52} + 1,859 \times z_{53} + 0,286 \times z_{54} + 0,464 \times z_{55} + 0,001 \times z_{56} + \\
& + 0,001 \times z_{57} + 0,504 \times z_{58}
\end{aligned} \tag{2.4}$$

Як видно з рівняння (2.5), параметри моделі розглядають як ступінь впливу кожного із відповідних показників на ціну купівлі-продажу банків за умови незмінності всіх інших факторів.

Рівняння (2.5) дозволило встановити, що характер впливу на результуючий показник (ціну купівлі-продажу банків) усіх коефіцієнтів моделі відрізняється.

Так, між ціною купівлі-продажу банків і коефіцієнтами K_{16} , K_{20} , K_{33} , K_{34} , K_{38} , K_{39} , K_{40} , K_{41} , K_{42} , K_{43} , K_{44} , K_{48} існує зворотна залежність. Всі інші показники мають позитивний вплив на ціну купівлі-продажу банків.

Отримане рівняння регресії свідчить про те, що на ціну купівлі-продажу банків України в угодах злиття та поглинання іноземними інвесторами протягом 2004–2011 рр. значною мірою вплинули показники, які характеризують фінансові компоненти формування вартості банків, а саме: рентабельність капіталу K_1 (параметр b_1 становить 1,062), чистий прибуток на одну акцію K_6 ($b_6=0,433$).

Позитивне значення параметрів b_1 , b_6 свідчить про те, що зростання відповідних показників спричиняє збільшення ціни купівлі-продажу банку.

Окрім фінансових компонент, на ціну купівлі-продажу банків України в угодах злиття та поглинання іноземними інвесторами протягом 2004–2011 рр. вплинули показники конкурентоспроможності банку: коефіцієнт активності залучення строкових коштів K_{27} ($b_{27}=0,319$), частка банку на ринку депозитних послуг K_{52} ($b_{52}=0,634$), частка банку на ринку кредитних послуг K_{53} ($b_{53}=1,859$), темпи приросту довгострокових депозитів

K_{54} ($b_{54}=0,286$), темпи приросту кредитного портфеля K_{55} ($b_{55}=0,464$), темпи приросту активів K_{58} ($b_{58}=0,504$). Параметри b_{27} , b_{52} , b_{53} , b_{54} , b_{58} також мали позитивне значення, тобто відповідні показники (K_{27} , K_{52} , K_{53} , K_{54} , K_{58}) позитивно впливають на ціну купівлі-продажу банків.

Від'ємне значення параметру b_{16} у рівнянні регресії свідчить про те, що відповідний показник – коефіцієнт структурного співвідношення вкладів K_{16} – негативно впливає на ціну купівлі-продажу банку: збільшення величини депозитів до запитання порівняно зі строковими депозитами призводить до зменшення вартості банку. Коефіцієнт надійності K_{20} також негативно впливає на ціну купівлі-продажу банку: збільшення долі статутного капіталу у власному капіталі банку, викликане зменшенням чистого прибутку, спричиняє зменшення ціни його купівлі-продажу. Оскільки параметр b_{49} від'ємний ($-0,551$), показник витрат на одного працівника K_{49} негативно впливає на ціну купівлі-продажу банку.

Коефіцієнти, що характеризують майновий стан банку, зокрема, коефіцієнт зносу основних засобів K_{33} , коефіцієнт вибуття основних засобів K_{34} , негативно впливають на ціну купівлі-продажу банку, на відміну від коефіцієнту приросту основних засобів K_{35} та коефіцієнту оновлення основних засобів K_{36} .

Від'ємні значення параметрів, що відповідають коефіцієнтам, обраним для характеристики компоненти нематеріальних активів банків (K_{38} , K_{39} , K_{40} , K_{41} , K_{42} , K_{43} , K_{44}) пояснюються тим, що для характеристики зазначеної компоненти обрано результати рейтингування українських банків, проведені журналами "Фокус" та "Економічна правда", компанією "Простобанк Консалтинг" [176], порталом "Мінфін" [175]. агентства "MPP Consulting" [212], тобто кращому стану компоненти нематеріальних активів банку відповідає вища позиція у відповідному рейтингу та більша ціна купівлі-продажу банку.

Для дослідження помилок моделі перевірено результати моделі за критерієм Дарбіна-Уотсона і нециклічного коефіцієнта автокореляції [32, с. 66]. Розраховане значення критерію Дарбіна-Уотсона склало 2,087. Вважається, що автокореляція залишків відсутня, якщо [230, с. 127]:

$$1,5 < DW < 2,5, \quad (2.5)$$

де DW – значення критерію Дарбіна-Уотсона.

Для більш надійних висновків порівняно значення критеріїв Дарбіна та Уотсона з табличними при необхідному рівні значущості, числі спостережень n та кількості незалежних змінних k [230, с. 127]:

$$d_1 < DW, \quad d_2 < DW < 4 - d_2, \quad (2.6)$$

де d_1 – критичне значення критерію Дарбіна;

d_2 – критичне значення критерію Уотсона.

Критичне значення критерію Дарбіна при $\alpha = 5\%$ становить 1,34, а критерію Уотсона – 1,77 [231, с. 136]. Таким чином, дотримується умова (2.7), тобто $1,34 < DW, 1,77 < DW < 4 - 1,77$. Отже, є підстави вважати, що автокореляція відсутня. Це є свідченням високої якості отриманої моделі. Розраховане значення нециклічного коефіцієнта автокореляції склало $-0,05$. Табличне значення нециклічного коефіцієнта автокореляції при рівні значущості $\alpha = 5\%$ та числі спостережень 59 складає $-0,248$ [203], що за модулем перевищує розраховане значення. Це свідчить про відсутність автокореляції залишків та підтверджує високу якість отриманої моделі.

Графік розподілу помилок множинної кореляційно-регресійної моделі залежності ціни купівлі-продажу банків від показників, що характеризують компоненти формування їх вартості, наведено на рис. 2.1.

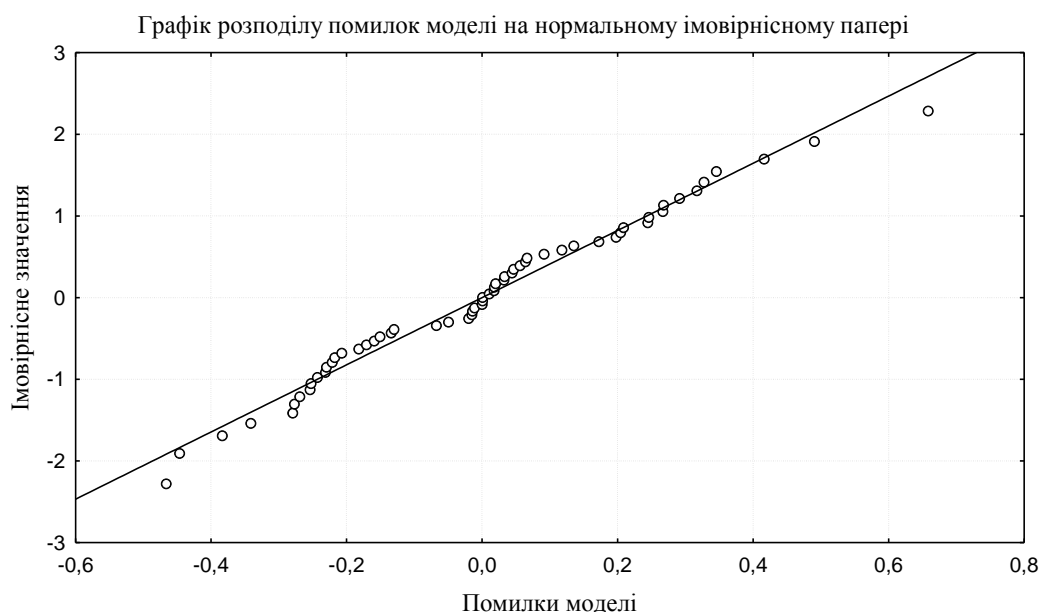

Рис. 2.1. Графік розподілу помилок множинної кореляційно-регресійної моделі залежності ціни купівлі-продажу банків від показників, що характеризують компоненти формування їх вартості

Як видно з рис. 2.1, побудована емпірична функція розподілу добре апроксимується прямою лінією, тому є підстави вважати, що сукупність, з якої побудована вибірка, має нормальний розподіл.

Графік нормалізованих спостережуваних та теоретичних значень ціни купівлі-продажу банків України в угодах злиття та поглинання іноземними інвесторами протягом 2004–2011 рр., побудований на основі рівняння регресії (2.5), наведено на рис. 2.2.

Як видно з рис. 2.2, нормалізовані спостережувані значення ціни купівлі-продажу банків України в угодах злиття та поглинання іноземними інвесторами протягом 2004–2011 рр. незначною мірою відрізняються від нормалізованих теоретичних значень, що дозволяє зробити висновок про високу якість отриманої моделі. В побудованій множинній кореляційно-регресійній моделі враховано 58 показників, обраних для характеристики фінансових та нефінансових компонент формування вартості банку.

Рис. 2.2. Графік нормалізованих спостережуваних та теоретичних значень ціни купівлі-продажу банків України в угодах злиття та поглинання іноземними інвесторами протягом 2004–2011 рр.

Показники, які характеризують компоненту зовнішнього середовища, не враховано в моделі. Це пояснюється тим, що здійснення множинного кореляційно-регресійного аналізу є можливим лише у випадку перевищення кількості об'єктів спостережень (об'єктів купівлі-продажу) порівняно із кількістю незалежних змінних (58). Тому для виявлення залежності ціни купівлі-продажу банків від показників, які характеризують компоненту зовнішнього середовища, отримано таке рівняння регресії:

$$Y = 0,274 \times z_{59} - 0,223 \times z_{60} - 0,044 \times z_{61} + 0,282 \times z_{62} - 0,261 \times z_{63} - 0,144 \times z_{64} - 0,032 \times z_{65} + 0,073 \times z_{66} + 0,140 \times z_{67} + 0,086 \times z_{68} + 0,196 \times z_{69} + 0,271 \times z_{70} + 0,079 \times z_{71} + 0,031 \times z_{72} + 0,067 \times z_{73} + 0,019 \times z_{74} \quad (2.7)$$

Як видно з рівняння (2.8), на ціну купівлі-продажу банків негативно вплинули: рівень інфляції K_{60} , співвідношення зовнішнього боргу країни і його ВВП K_{61} , рівень зареєстрованого безробіття K_{63} , індекс споживчих цін K_{64} , індекс цін виробників K_{65} . Інші показники мали позитивний вплив на

ціну купівлі-продажу банків. Значення коефіцієнту детермінації склало 0,21343, тобто 21,343% зміни ціни купівлі-продажу банків зумовлено зміною зовнішніх факторів.

Таким чином, хоча компонента зовнішнього середовища і визначає ціну купівлі-продажу банків, її вплив є значно меншим порівняно із впливом фінансових та нефінансових компонент, на якісний стан яких може впливати менеджмент банків. Тому для виокремлення ключових компонент формування вартості банків та здійснення їх інтегральної оцінки доцільно проаналізувати 58 показників, які характеризують компоненти формування вартості, на прикладі всіх вітчизняних банків, які діяли за станом на 01.01.2014 р.

Отже, побудова множинної кореляційно-регресійної моделі залежності ціни купівлі-продажу банків від фінансових та нефінансових компонент формування їх вартості та перевірка адекватності даної моделі дозволили встановити, що сукупність виокремлених показників, обраних для характеристики компонент формування вартості, пояснює 94,432% зміни ціни їх купівлі-продажу.

Використання як залежної змінної ціни купівлі-продажу банків при визначенні впливу компонент формування їх вартості обумовлено відсутністю даних про величину вартості вітчизняних банків. Висока якість отриманої кореляційно-регресійної моделі дозволяє зробити висновок про доцільність застосування виділеного переліку коефіцієнтів для виокремлення ключових компонент формування вартості банку та їх інтегральної оцінки.

2.2. Інтегральна оцінка ключових компонент формування вартості банку

Оцінка залежності вартості банку від показників, які характеризують компоненти її формування, показала, що вартість банку формується під впливом значної кількості показників. Тому можливим є виникнення ситуації, коли серед значної кількості показників досить складно визначити ті, які є визначальними відносно конкретних компонент, які формують вартість банку.

Така ситуація вимагає з'ясування підпорядкованості компонент, спрямованості їхньої дії на вартість банку, об'єднання показників у групи з метою прийняття управлінських рішень, орієнтованих на зростання вартості банку.

Оцінка впливу компонент на вартість банку та визначення серед них ключових є актуальними не лише в теоретичному плані, але й мають виняткове практичне значення.

Для всебічної оцінки ключових компонент доцільним є впровадження інтегрального показника, який здатен відобразити вплив усіх значимих компонент на формування вартості банку.

Традиційні показники ефективності роботи банку, такі, як прибуток, ліквідність, фінансова стійкість, є характеристиками окремих економічних аспектів його діяльності, в той час як вартість є узагальнюючим показником, і відповідно, результати інтегральної оцінки ключових компонент формування вартості банку доцільно використати для визначення подальших перспектив розвитку банку. Запропонований методичний підхід до інтегрального оцінювання ключових компонент формування вартості банку наведено на рис. 2.3.

Як видно з рис. 2.3, перші три етапи запропонованого методичного підходу реалізовано в підрозділі 1.2.

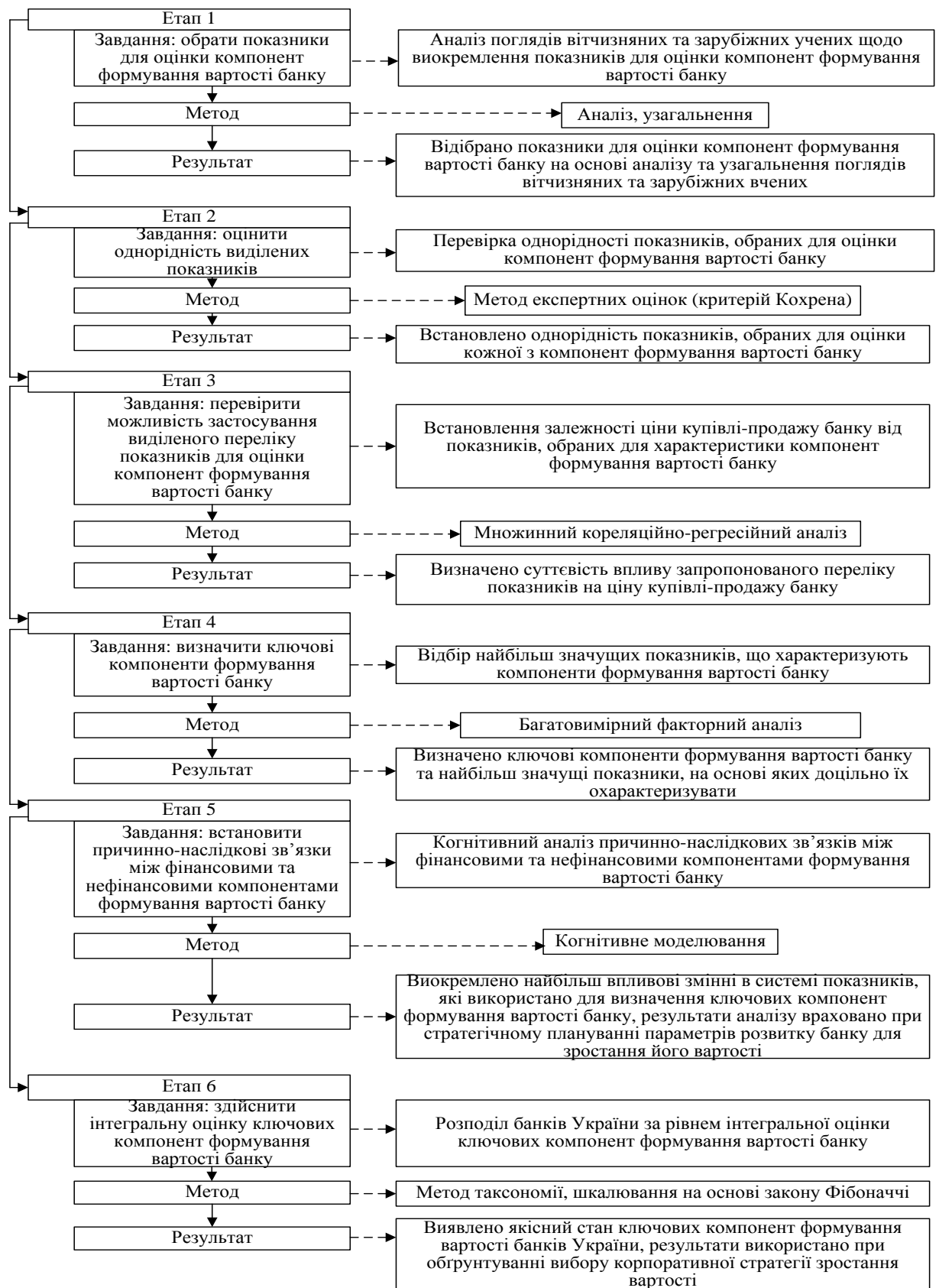

Рис. 2.3. Етапи методичного підходу до інтегрального оцінювання ключових компонент формування вартості банку

На четвертому етапі методичного підходу виокремлено ключові компоненти формування вартості банку, для чого використано метод багатовимірного факторного аналізу. Як об'єкт дослідження обрано 170 банків України із загальної кількості 180, які діяли за станом на 01.01.2014 р. [48]. Виняток склали ті банки, які на дату дослідження функціонували менше 1 року. У дослідженні розраховано значення показників, що характеризують компоненти формування вартості банків України [48], за станом на 01.01.2014 р.

Оскільки досліджувані показники мали різні одиниці вимірювання, їх приведено до однієї основи, тобто нормалізовано.

Для виявлення найбільш значущих показників, за допомогою яких доцільно охарактеризувати ключові компоненти формування вартості банку, здійснено багатовимірний факторний аналіз.

Основне поняття факторного аналізу – це фактор, під яким розуміється гіпотетично безпосередньо невимірювана, прихована (латентна) змінна, в тій чи іншій мірі пов'язана з вимірюваними характеристиками – проявами цього фактору [25, с. 45].

Для відбору найбільш значущих та інформативних показників використано метод головних компонент, для практичної реалізації якого застосовано пакет STATISTICA 6.0 (модуль Factor Analysis).

Для визначення числа ключових компонент формування вартості банку використано критерій "кам'яного осипу": точка, де безперервне падіння значимості компонент сповільнюється, відображає лише випадковий "шум" [25, с. 53].

За критерієм "кам'яного осипу" найдоцільніше виділити 7 ключових компонент, адже починаючи з 8 компоненти, їхня значимість відрізняється незначною мірою.

Матрицю факторних навантажень ключових компонент формування вартості банків України за станом на 01.01.2014 р. наведено в табл. 2.2.

**Матриця факторних навантажень ключових компонент формування
вартості банків України за станом на 01.01.2014 р.**

Вихідні показники	Ключові компоненти формування вартості банку						
	F ₁	F ₂	F ₃	F ₄	F ₅	F ₆	F ₇
K ₁	0,000	0,661	-0,002	-0,004	0,739	0,007	0,025
K ₂	0,137	0,645	0,005	0,032	0,752	0,000	-0,094
K ₃	0,525	0,095	-0,033	0,321	-0,229	-0,044	-0,428
K ₄	-0,148	-0,601	0,047	-0,235	-0,176	-0,126	-0,336
K ₅	0,144	-0,218	-0,011	0,456	-0,111	-0,206	-0,385
K ₆	-0,028	0,019	-0,220	0,027	0,733	-0,009	0,071
K ₇	-0,030	0,165	-0,010	0,031	0,902	0,054	0,004
K ₈	0,041	0,030	0,003	-0,095	0,825	0,017	0,023
K ₉	0,817	0,045	0,070	0,080	-0,053	-0,099	0,159
K ₁₀	0,315	0,018	0,076	-0,088	0,058	0,005	0,272
K ₁₁	-0,257	-0,130	0,141	-0,449	-0,174	-0,141	-0,061
K ₁₂	0,810	0,125	0,019	0,273	0,066	0,044	-0,144
K ₁₃	0,579	0,016	0,089	0,079	0,053	-0,023	0,442
K ₁₄	0,701	0,029	0,102	0,166	0,060	0,065	0,363
K ₁₅	0,178	-0,090	-0,120	-0,048	-0,201	-0,089	0,614
K ₁₆	0,122	-0,012	-0,006	-0,468	0,023	0,054	0,083
K ₁₇	0,517	0,745	0,070	0,080	-0,053	-0,099	0,159
K ₁₈	-0,297	0,029	-0,018	-0,051	0,186	-0,373	0,037
K ₁₉	-0,574	-0,204	-0,139	0,114	0,066	0,130	0,169
K ₂₀	0,024	0,896	-0,017	-0,083	0,057	-0,031	0,012
K ₂₁	0,559	0,045	0,208	0,017	-0,028	0,031	-0,220
K ₂₂	0,353	0,033	-0,056	-0,379	0,010	-0,052	0,198
K ₂₃	0,091	-0,099	-0,029	0,676	-0,125	0,015	0,011
K ₂₄	0,138	0,176	-0,164	0,663	-0,014	0,177	0,014
K ₂₅	0,051	0,188	-0,099	0,611	0,156	0,226	-0,319
K ₂₆	0,158	-0,058	-0,105	-0,059	-0,358	-0,137	0,602
K ₂₇	-0,635	0,053	0,046	0,488	0,258	0,094	0,119
K ₂₈	-0,017	-0,261	-0,114	-0,361	0,022	0,112	-0,032
K ₂₉	0,549	-0,021	0,012	-0,357	0,048	0,026	0,714
K ₃₀	0,575	0,079	0,002	0,148	0,064	0,116	0,767
K ₃₁	-0,531	0,087	-0,004	0,469	-0,032	-0,022	0,705
K ₃₂	0,547	0,077	0,024	0,027	0,091	0,087	0,738
K ₃₃	0,082	0,005	0,079	0,090	-0,079	0,117	-0,186
K ₃₄	-0,009	0,015	0,041	0,067	0,033	0,229	-0,148
K ₃₅	-0,076	0,115	0,042	-0,218	0,061	0,252	-0,137
K ₃₆	-0,046	0,006	0,056	-0,034	0,062	0,391	-0,170
K ₃₇	0,073	0,059	0,051	0,055	-0,007	0,191	-0,038
K ₃₈	0,095	-0,037	0,773	-0,079	-0,021	0,137	-0,062
K ₃₉	0,081	0,157	0,741	-0,025	0,340	0,037	-0,034
K ₄₀	0,073	0,149	0,792	-0,028	0,320	0,041	-0,035
K ₄₁	0,137	0,018	0,067	-0,147	0,045	0,233	0,000
K ₄₂	0,099	-0,038	0,389	-0,124	-0,130	0,068	-0,184
K ₄₃	-0,003	-0,068	0,744	0,073	-0,111	-0,010	0,077
K ₄₄	0,076	0,130	0,791	-0,028	0,310	0,051	-0,026
K ₄₅	0,042	0,403	0,010	-0,083	0,228	0,779	0,002
K ₄₆	-0,213	-0,547	-0,034	0,079	0,462	-0,211	0,201
K ₄₇	-0,080	-0,001	-0,029	0,112	-0,278	0,857	0,105
K ₄₈	-0,095	0,053	0,012	-0,191	-0,248	0,825	0,144
K ₄₉	0,086	0,126	0,031	-0,131	-0,122	0,857	-0,086
K ₅₀	0,190	0,023	0,088	-0,339	0,247	-0,287	0,057
K ₅₁	0,003	0,659	0,020	0,000	-0,010	0,001	0,020
K ₅₂	-0,075	0,057	-0,693	0,707	0,099	0,026	0,017

Продовження таблиці 2.2

Вихідні показники	Ключові компоненти формування вартості банку						
	F ₁	F ₂	F ₃	F ₄	F ₅	F ₆	F ₇
K ₅₃	-0,055	0,049	-0,638	0,715	0,064	0,020	0,006
K ₅₄	0,089	0,012	0,029	0,042	-0,075	-0,006	-0,228
K ₅₅	-0,016	0,025	-0,602	0,705	-0,016	-0,088	0,012
K ₅₆	0,005	0,017	0,078	-0,030	0,022	-0,075	-0,042
K ₅₇	0,200	0,624	-0,008	0,054	-0,128	-0,031	-0,154
K ₅₈	-0,102	0,202	0,114	0,207	0,125	0,270	0,267
Дисперсія	7,510	5,391	5,575	4,056	3,986	3,246	2,668
Питома вага	0,129	0,093	0,096	0,070	0,069	0,056	0,046

Як видно з табл. 2.2, на основі розподілу факторних навантажень отримано найбільш інформативні показники, що характеризують ключові компоненти формування вартості банку. Так, перша компонента найбільше корелює (коефіцієнт кореляції за модулем перевищує 0,7) з коефіцієнтом загальної ліквідності (K₉), коефіцієнтом співвідношення позик і депозитів (K₁₂), нормативом короткострокової ліквідності (K₁₄). Цю ключову компоненту доцільно назвати компонентою ліквідності банку.

Аналіз структури другої компоненти показав, що визначальними показниками, на основі яких можливо інтерпретувати її зміст, є коефіцієнт надійності (K₁₉) та коефіцієнт залежності від акціонерів (K₂₀). Цю ключову компоненту доцільно назвати компонентою власного капіталу банку. Компонента має значний позитивний вплив на вихідні коефіцієнти.

Третя ключова компонента формується такими показниками: позиція банку в рейтингу банків України за рівнем комфорту журналу "Фокус" (K₃₈), позиція банку в рейтингу якості обслуговування в українських банках журналу "Економічна правда" (K₃₉), позиція банку в рейтингу банків за величиною клієнтської бази журналу "Економічна правда" (K₄₀), позиція банку в рейтингу "Укрбренд" агентства "MRP Consulting" (K₄₃), позиція банку в рейтингу банків за іміджем журналу "Економічна правда" (K₄₄). Цю ключову компоненту можна назвати компонентою нематеріальних активів банку. Компонента має значний негативний вплив на вихідні коефіцієнти.

Четверта ключова компонента найбільше корелює з наступними показниками: часткою банку на ринку депозитних послуг (K_{52}), часткою банку на ринку кредитних послуг (K_{53}), рівнем територіальної експансії банку (K_{55}). Цю компоненту доцільно інтерпретувати як компоненту конкурентоспроможності банку. Компонента має значний позитивний вплив на вихідні коефіцієнти.

Аналіз структури п'ятої ключової компоненти показав, що визначальними показниками, на основі яких можливо інтерпретувати її зміст, є: коефіцієнт рентабельності капіталу (K_1), коефіцієнт рентабельності активів (K_2), чистий прибуток на одну акцію (K_6), коефіцієнт чистої рентабельності акціонерного капіталу (K_7), коефіцієнт рентабельності діяльності за витратами (K_8). Цю компоненту запропоновано визначити як компоненту рентабельності банку. Компонента має значний позитивний вплив на вихідні коефіцієнти. Низький рівень рентабельності банку неодмінно призведе до зниження його вартості, що в свою чергу, призведе до погіршення репутації банку, його надійності.

Шоста ключова компонента найбільше корелює з продуктивністю праці середньорічного працівника (K_{45}), рівнем доходів на одного працівника (K_{47}), рівнем активів на одного працівника (K_{48}) та з рівнем витрат на одного працівника (K_{49}). Цю компоненту доцільно інтерпретувати як компоненту управління персоналом банку.

Сьома компонента формується такими показниками: коефіцієнт активності використання залучених коштів у дохідні активи (K_{29}), коефіцієнт активності використання залучених коштів у кредитний портфель (K_{30}), коефіцієнт активності залучення позичених і залучених коштів (K_{31}), коефіцієнт використання залучених та запозичених коштів (K_{32}). Цю компоненту рекомендовано визначити як компоненту ділової активності банку. Результати визначення ключових компонент формування вартості банків України наведено в табл. 2.3.

**Результати визначення ключових компонент формування вартості
банків України за станом на 01.01.2014 р.**

Вихідні показники	Навантаження показника на ключову компоненту	Ключові компоненти формування вартості банку	Частка компоненти у загальній дисперсії, %
Коефіцієнт загальної ліквідності K_9	0,817	Компонента ліквідності F_1	16,010
Коефіцієнт співвідношення позик і депозитів K_{12}	0,810		
Норматив короткострокової ліквідності K_{14}	0,701		
Коефіцієнт надійності K_{19}	0,745	Компонента власного капіталу F_2	14,379
Коефіцієнт залежності від акціонерів K_{20}	0,896		
Позиція банку в рейтингу за рівнем комфорту K_{38}	0,773	Компонента нематеріальних активів F_3	13,235
Позиція банку в рейтингу за якістю обслуговування K_{39}	0,741		
Позиція банку в рейтингу за величиною клієнтської бази K_{40}	0,792		
Позиція банку в рейтингу "Укрбренд" K_{43}	0,744		
Позиція банку в рейтингу за іміджем K_{44}	0,791		
Частка банку на ринку депозитних послуг K_{52}	0,707	Компонента конкурентоспроможності F_4	11,098
Частка банку на ринку кредитних послуг K_{53}	0,715		
Рівень територіальної експансії K_{55}	0,705		
Коефіцієнт рентабельності капіталу K_1	0,739	Компонента рентабельності F_5	7,170
Коефіцієнт рентабельності активів K_2	0,752		
Чистий прибуток на одну акцію K_6	0,733		
Коефіцієнт чистої рентабельності акціонерного капіталу K_7	0,902		
Коефіцієнт рентабельності діяльності за витратами K_8	0,825		
Продуктивність праці середньорічного працівника K_{45}	0,779	Компонента управління персоналом F_6	4,904
Рівень доходів на одного працівника K_{47}	0,857		
Рівень активів на одного працівника K_{48}	0,825		
Рівень витрат на одного працівника K_{49}	0,857		
Коефіцієнт активності використання залучених коштів у дохідні активи K_{29}	0,714	Компонента ділової активності F_7	4,120
Коефіцієнт активності використання залучених коштів у кредитний портфель K_{30}	0,767		
Коефіцієнт активності залучення позичених і залучених коштів K_{31}	0,705		
Коефіцієнт використання залучених та запозичених коштів K_{32}	0,738		

Як видно з табл. 2.3, серед виділених ключових компонент формування вартості банку переважають фінансові (компоненти ліквідності F_1 , власного

капіталу F_2 , рентабельності F_5 , ділової активності F_7). Вони пояснюють 58,77% накопиченої дисперсії.

Це дозволяє зробити висновок про пріоритетність саме фінансових компонент, які характеризують рівень достатності фінансових ресурсів для забезпечення зростання вартості банку.

Таким чином, результати факторного аналізу показали, що для оцінки компонент формування вартості банку слід використовувати 7 ключових компонент, які описують 70,915% варіабельності ознак.

Вихідні 58 показники трансформовано у 7 головних компонент без значного зменшення інформативності вибірки.

Представлений склад показників є підґрунтям для здійснення інтегральної оцінки ключових компонент формування вартості банку.

Значення ключових компонент розраховано за формулою [112]:

$$F_j = \frac{1}{v_j} \times \sum_{i=1}^n a_i \times z_i, \quad (2.8)$$

де v_j – власне значення ключової компоненти;

a_i – факторне навантаження j -ї компоненти на вихідну ознаку z_i . В моделі враховувалися ознаки, факторне навантаження на які перевищувало 0,7.

Розраховані значення ключових компонент формування вартості банку наведено в табл. Д.1 додатку Д.

На основі розрахованих значень головних компонент рекомендовано здійснити інтегральну оцінку ключових компонент формування вартості банку. Це дозволить оцінити якісний стан ключових компонент формування вартості банків України. Серед компонент, за якими проводиться дослідження, виділено компоненти-стимулятори та дестимулятори. Компонентами-стимуляторами виступають ті компоненти, зростання значень

яких відповідає покращенню рівня розвитку об'єктів, дестимуляторами – компоненти, що мають негативний вплив на рівень розвитку об'єктів.

В даному випадку компонента нематеріальних активів банку є дестимулятором: найкращим значенням нематеріальних активів характеризується банк, який має найвище значення в рейтингах, що характеризують компоненту управління нематеріальними активами банку.

Після визначення компонент-стимуляторів та дестимуляторів побудовано еталонну точку $P_0(x_{01}, x_{02}, \dots, x_{0j}, \dots, x_{0m})$.

Еталонна точка – це умовний банк, яка характеризується найкращими значеннями кожної з ключових компонент. Тобто якщо компонента F_j є стимулятором, то значення цієї компоненти для точки еталону розраховується як $x_{0j} = \max_i F_{ij}$, а якщо F_j є дестимулятором, то воно розраховується як $x_{0j} = \min_i F_{ij}$.

Після побудови точки еталону розраховано відстані між окремими точками, що характеризують об'єкти аналізу (банки), і точкою-еталоном. Чим ближче банк до точки еталона, тим вищою є інтегральна оцінка ключових компонент формування вартості банку.

Відстань між об'єктом та еталоном розраховано за формулою Евклідової відстані [25, с. 13], що дозволило розрахувати інтегральну оцінку ключових компонент формування вартості банку [182, с. 54]:

$$K_i = 1 - \frac{d_{0i}}{d}, \quad d = \bar{d}_0 + 2\delta_0, \quad (2.9)$$

де $\bar{d}_0 = \frac{\sum_{i=1}^n d_{0i}}{n}$ – середнє арифметичне значення Евклідових відстаней між об'єктами та еталоном;

$\delta = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (d_{0i} - \bar{d}_0)^2}{n}}$ – середнє квадратичне відхилення значень Евклідових відстаней між об'єктами та еталоном.

Інтерпретація значень інтегрального показника наступна: чим ближче значення показника до 1, тим на більш високому рівні розвитку знаходиться об'єкт дослідження, чим ближче до 0 – тим на більш низькому ($K_i \in [0,1]$).

Для якісної інтерпретації результатів інтегральної оцінки ключових компонент формування вартості банку необхідно обрати кількість інтервалів її якісних рівнів, що визначається глибиною, цілями й задачами стратегічного управління банком.

Так, для обґрунтування вибору подальших напрямків розвитку банку рекомендується виділити п'ять рівнів інтегральної оцінки ключових компонент формування вартості банку.

Для якісної інтерпретації результатів інтегральної оцінки ключових компонент формування вартості банку використано шкалу, розроблену на основі закону Фібоначчі. Згідно з законом Фібоначчі, зміни найімовірніше відбуваються на рівні 38,2% і 61,8% [129]. Значення різниці максимального та мінімального значень шкали у даному випадку $1-0=1$. Після перемноження цієї різниці послідовно на 0,382 і 0,618 та віднімання кожної із отриманих сум від "максимуму" отримано значення шкали, при яких, за законом Фібоначчі, найбільш імовірно відбуваються зміни. Отриманий інтервал $[0; 0,382)$ розділено на 3 менші інтервали на рівні 38,2% і 61,8% (0,146 і 0,236).

У результаті шкалювання за законом Фібоначчі отримано п'ять діапазонів: низького $[0; 0,146)$, недостатнього $[0,146; 0,236)$, середнього $[0,236; 0,382)$, достатнього $[0,382; 0,618)$ та високого $[0,618; 1]$ рівнів інтегральної оцінки ключових компонент формування вартості банку.

Розподіл банків України за розрахованою таким чином інтегральною оцінкою ключових компонент формування вартості за станом на 01.01.2014 р., розрахований за даними табл. Д.1 додатку Д, наведено в табл. Д.2 додатку Д. Результати інтегральної оцінки ключових компонент формування вартості банків України за станом на 01.01.2014 р. наведено в табл. 2.4.

**Результати інтегральної оцінки ключових компонент формування
вартості банків України за станом на 01.01.2014 р.**

Група банків України за рівнем інтегральної оцінки ключових компонент формування вартості	Кількість банків у групі	Питома вага банків у групі в загальній кількості, % банків	Сумарна величина активів банків групи, тис. грн.	Питома вага активів банків групи в загальній величині активів, %	Середня величина активів банків групи, тис. грн.
Банки з низьким рівнем інтегральної оцінки ключових компонент формування вартості	65	38,24	84915188	11,54	1306388
Банки з недостатнім рівнем інтегральної оцінки ключових компонент формування вартості	57	33,53	128614800	17,48	2256400
Банки з середнім рівнем інтегральної оцінки ключових компонент формування вартості	25	14,71	159373880	21,66	6374955
Банки з достатнім рівнем інтегральної оцінки ключових компонент формування вартості	11	6,47	55922652	7,60	5083877
Банки з високим рівнем інтегральної оцінки ключових компонент формування вартості	12	7,06	306972841	41,72	25581070

Як видно з табл. 2.4 і табл. Д.2 додатку Д, значна кількість банків України (65) має низький рівень інтегральної оцінки ключових компонент формування їх вартості. При цьому найнижчі значення інтегральної оцінки мали такі банки, як АТ (публ.) "Український банк реконструкції та розвитку" (0,093), ПАТ "КБ "Центр" (0,091), ПАТ "Сітібанк" (0,064), ПАТ "Кредитпромбанк" (0,015).

Проте питома вага активів банків даної групи у загальній величині активів, як і середня величина активів банків даної групи (1 306 388 тис. грн.), є незначною і становить 11,54%, тобто низький рівень інтегральної

оцінки ключових компонент формування вартості знайшов своє відображення у величині активів банків: вітчизняні банки, які мають невелику величину активів, не здатні досягти вищого рівня інтегральної оцінки ключових компонент формування їх вартості.

Найменш чисельною є група банків з достатнім рівнем інтегральної оцінки ключових компонент формування вартості, питома вага активів яких у загальній величині активів склала 7,60%.

Лише 12 вітчизняних банків із 170 досліджених мали високий рівень інтегральної оцінки ключових компонент формування вартості, серед них – найбільші банки України ПАТ КБ "ПриватБанк", ПАТ "Укрексімбанк", ПАТ "Ощадбанк", ПАТ "Райффайзен Банк Аваль".

Питома вага активів банків даної групи у загальній величині активів виявилася найбільшою і склала 41,72%, а середня величина активів банків даної групи склала 25581070 тис. грн., що в 5 разів перевищило середню величину активів банків, які мали достатній рівень інтегральної оцінки ключових компонент формування вартості.

Таким чином, у результаті багатовимірного факторного аналізу виокремлено ключові компоненти формування вартості банків України: компоненту ліквідності, власного капіталу, нематеріальних активів, конкурентоспроможності, рентабельності, управління персоналом, ділової активності. Серед виокремлених ключових компонент формування вартості банку пріоритетними є фінансові (ліквідність, власний капітал, рентабельність, ділова активність), що пояснюють 58,77% накопиченої дисперсії.

Розраховані значення ключових компонент формування вартості банку використано при обґрунтуванні величини ставки дисконту чистого грошового потоку банку, що здійснено у підрозділі 2.3.

2.3. Оцінка вартості банку методом дисконтування грошового потоку

У зв'язку з незрілістю ринків капіталу країн, що розвиваються, оцінка вартості вітчизняних банків має певні особливості.

Обмежена кількість угод і публічних компаній на фінансовому ринку, що розвивається, нестача даних, необхідних для оцінювання, значно ускладнюють даний процес.

В Україні не може повною мірою застосовуватися весь інструментарій оцінки вартості банків, використовувані методи потребують коригувань, що пов'язано з недостатнім рівнем розвитку вітчизняного фондового ринку, незначною історією лістингу окремих українських банків на фондових біржах та відсутністю достатньої інформації щодо попереднього досвіду оцінювання фінансових інститутів на ринкових засадах.

Значна кількість банків України має відношення до фінансово-промислових груп чи політичних сил, що значно ускладнює прогнозування їх фінансових результатів, а отже, і оцінку їхньої вартості [119, с. 110; 238, с. 50].

У зарубіжній практиці для оцінки ефективності управління вартістю використовують як абсолютні, так і відносні показники [47; 102; 104; 127]:

економічна додана вартість EVA;

ринкова додана вартість MVA;

додана вартість акціонерного капіталу SVA;

додана вартість потоку грошових коштів CVA.

Проте можливості використання вказаних показників для обґрунтування вибору подальших напрямків розвитку банків України обмежені.

У підрозділі 1.1 обґрунтовано, що серед існуючих методів оцінки вартості банків пріоритетними є метод дисконтування грошового потоку, який виділяється у межах дохідного підходу.

Однак при застосуванні даного методу найчастіше виникають дві основні проблеми: недостатня точність прогнозів складових грошового потоку банку та недостатня обґрунтованість визначення ставки дисконту.

Для усунення зазначених проблем та з урахуванням вимог Національного стандарту оцінки № 3 [168] запропоновано послідовність етапів оцінки вартості банку методом дисконтування грошового потоку, наведену на рис. 2.4.

Рис. 2.4. Послідовність етапів оцінки вартості банку методом дисконтування грошового потоку

Як видно з рис. 2.4, реалізація етапів оцінки вартості банку методом дисконтування грошового потоку передбачає вирішення таких завдань: обрання моделі грошового потоку та періоду його прогнозування, прогнозування значення складових чистого грошового потоку банку, обґрунтування складових ставки дисконту чистого грошового потоку банку, визначення вартості реверсії та вартості банку.

Так, в рамках методу дисконтування грошового потоку застосовуються наступні моделі грошового потоку [168]: чистий грошовий потік для власного капіталу; чистий грошовий потік для інвестованого капіталу. Для оцінки вартості банків обрано модель чистого грошового потоку для власного капіталу, яка набула найбільшого практичного розповсюдження.

Згідно з особливостями оцінки вітчизняних банків, для оцінки вартості банків пропонується обрати як прогностичний період п'ять років, що є загальноприйнятним у світовій практиці.

Для прогнозування величини майбутнього вільного грошового потоку використано дані фінансової звітності банків на дату оцінки та матеріали щодо основних засад стратегічного розвитку банків на наступні п'ять років. На базі цих документів спрогнозовано значення основних статей балансу банків.

При використанні традиційних методів і підходів до прогнозування економічних показників часто висувається гіпотеза про те, що основні тенденції і фактори, виявлені на попередніх періодах, зберігатимуться і в майбутньому, тобто процес екстраполяції виявлених закономірностей базується на припущенні про інерційність розвитку аналізованих економічних систем.

Однак в останній час в умовах нестационарного зовнішнього середовища рухливість цих систем зростає.

Саме тому для прогнозування статей балансу аналізованих банків доцільним є застосування як адаптивних методів прогнозування, так і сучасних технологій дейтамайнінгу (інтелектуального аналізу даних), зокрема, нейронних мереж.

Саме ці статистичні методи набули широкого розповсюдження в економічних дослідженнях, присвячених питанням удосконалення управління в умовах невизначеності [85, с. 260; 200, с. 278].

Для прикладу розглянуто процес прогнозування статті балансу "Грошові кошти та їх еквіваленти" ПАТ "Альфа-банк". Динаміку зміни аналізованого показника наведено на рис. 2.5.

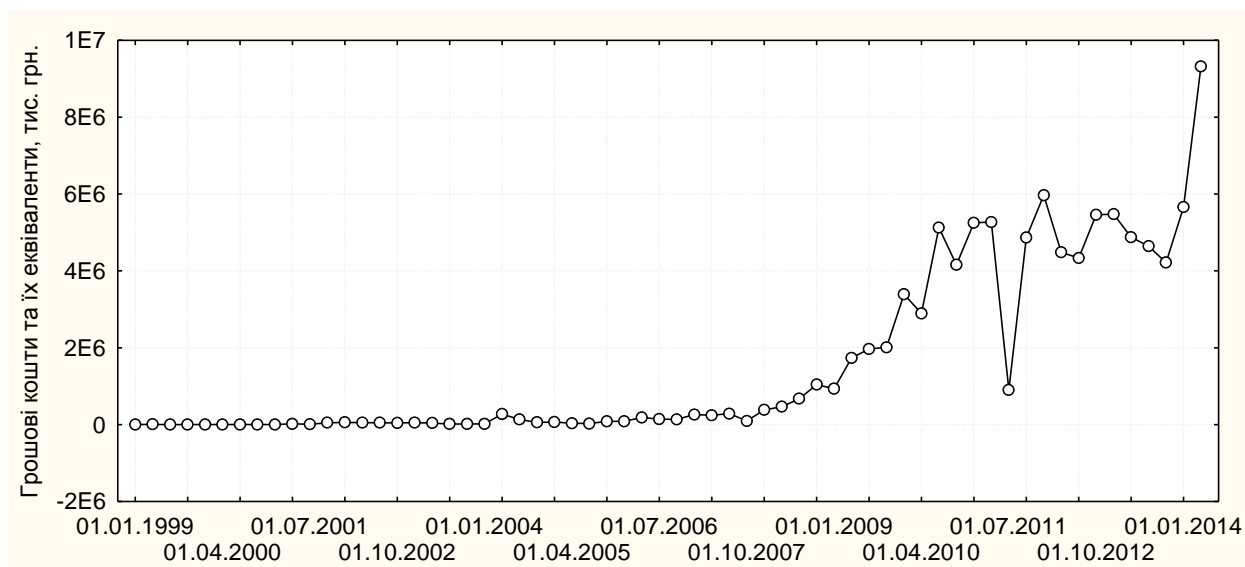

Рис. 2.5. Динаміка зміни показника "Грошові кошти та їх еквіваленти" ПАТ "Альфа-банк"

Як видно з рис. 2.5, значення аналізованого показника мають тенденцію до зростання, тому можна припустити, що ряд є нестационарним. Для приведення ряду до стаціонарного вигляду здійснено його диференціювання [85, с. 236].

Для перевірки ряду на стаціонарність використано прикладний програмний комплекс E.Views. Результати перевірки диференційованого часового ряду "Грошові кошти та їх еквіваленти" ПАТ "Альфа-банк" на стаціонарність за допомогою ADF-тесту наведено на рис. E.1 додатку E.

Як видно з рис. E.1 додатку E, розрахункове значення ADF-тесту $= -7,930476$, що при рівні значимості 1% менше, ніж критичне значення $(-3,548208)$, тому гіпотеза про стаціонарність диференційованого часового ряду приймається.

Серед можливих методів прогнозування динаміки окремих статей балансу доцільним є використання моделі автокореляції інтегрованого ковзного середнього (ARIMA – Autoregression integrated moving average). ARIMA-модель може бути побудована лише на даних стаціонарного ряду із застосуванням програмного комплексу STATISTICA 6.0.

Виділяють такі види ARIMA-моделей [9, с. 120; 63, с. 77]: Model (1,0,0) – авторегресійна функція; Model (0,0,1) – змінна середня; Model (1,0,1) – комбінована модель авторегресії і ковзної середньої; Model (0,1,1) – експоненціальна середня; Model (1,1,1) – нестационарний процес з лінійним трендом.

Для вибору виду ARIMA-моделі проаналізовано графік автокореляційної функції часового ряду (рис. 2.6).

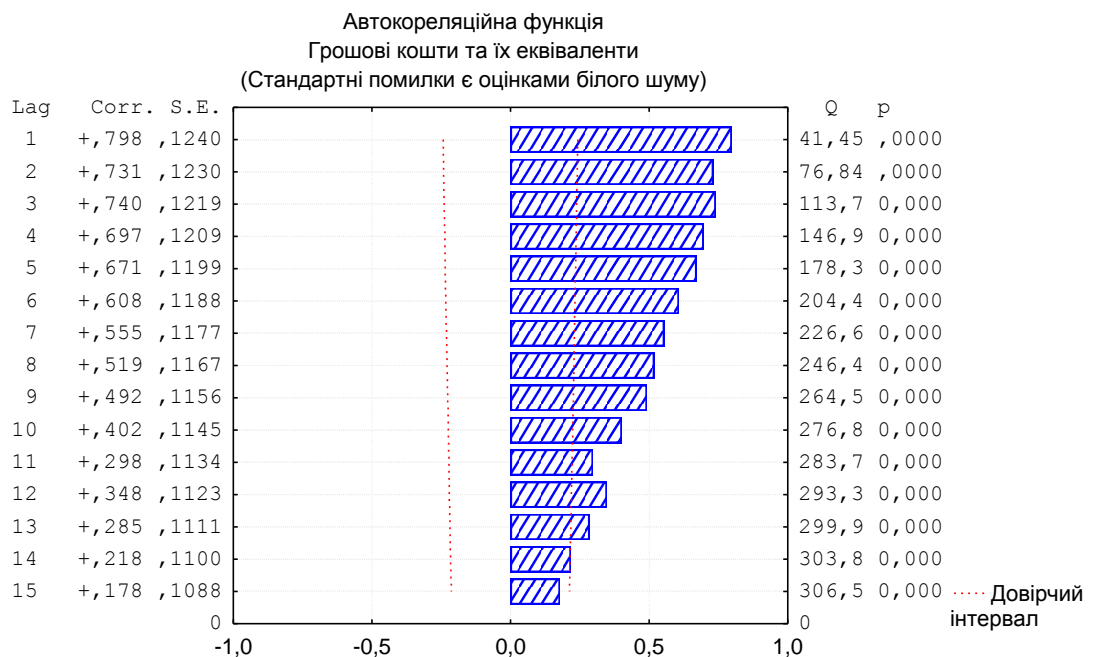

Рис. 2.6 Автокореляційна функція часового ряду "Грошові кошти та їх еквіваленти" ПАТ "Альфа-банк"

Як видно з рис. 2.6, вигляд автокореляційної функції (швидке затухання) свідчить про те, що ряд слід описати авторегресійною функцією.

Графік автокореляційної функції залишків часового ряду "Грошові кошти та їх еквіваленти" ПАТ "Альфа-банк" наведено на рис. 2.7. Як видно з рис. 2.7, залишки розподілені з певною періодичністю. Значення Q-статистики Бокса-Пірса рівне 20,26.

Табличне значення критерію $\chi^2(0,9; 15)=24,99$ [56, с. 224].

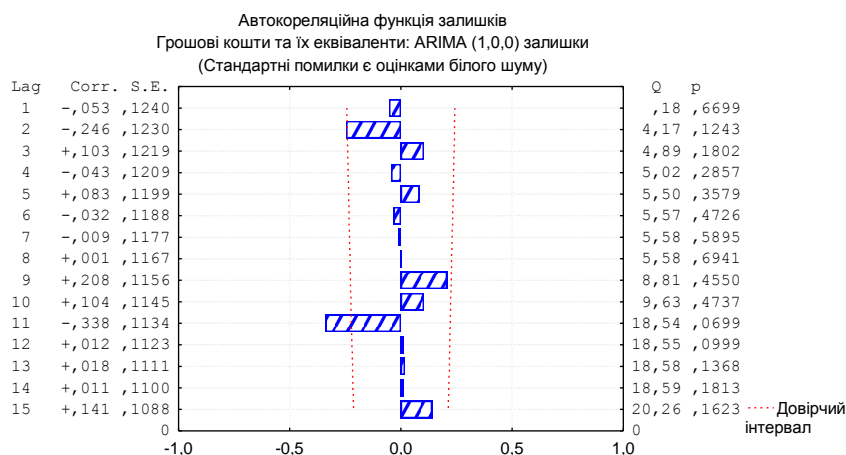

Рис. 2.7. Автокореляційна функція залишків часового ряду "Грошові кошти та їх еквіваленти" ПАТ "Альфа-банк"

Значення Q-статистики менше χ^2 , тому прийнято гіпотезу про те, що всі залишки є "білим шумом", тобто модель є адекватною реальному розподілу досліджуваного процесу, а отже, може бути використана для прогнозування.

Результати прогнозування за допомогою ARIMA-моделі наведено в табл. 2.5.

Як видно з табл. 2.5, помилка прогнозу поступово збільшується, а довірчий інтервал – розширюється. Це свідчить про те, що надійно спрогнозувати за допомогою даної моделі можна на 5–6 періодів. Після цього надійність знижується, але залишається прийнятною.

Таким чином, визначено динаміку значень статті балансу "Грошові кошти та їх еквіваленти" ПАТ "Альфа-банк" за допомогою ARIMA-моделі (1,0,0), з параметром $p=0,99$.

**Результати прогнозування за допомогою ARIMA-моделі часового ряду
"Грошові кошти та їх еквіваленти" ПАТ "Альфа-банк"**

Період	Прогнозоване значення, тис. грн.	Нижня межа прогнозу, тис. грн.	Верхня межа прогнозу, тис. грн.	Середньоквадратична помилка, тис. грн.
01.07.2014	9320331	7581794	11058867	1040903
01.10.2014	9318248	6859860	11776635	1471895
01.01.2015	9316166	6305605	12326727	1802494
01.04.2015	9314084	5838176	12789992	2081109
01.07.2015	9312003	5426253	13197752	2326490
01.10.2015	9309922	5053772	13566072	2548258
01.01.2016	9307842	4711188	13904496	2752126
01.04.2016	9305762	4392281	14219243	2941818
01.07.2016	9303682	4092731	14514634	3119920
01.10.2016	9301604	3809392	14793816	3288318
01.01.2017	9320331	7581794	11058867	1040903
01.04.2016	9318248	6859860	11776635	1471895

Середньоквадратична помилка ARIMA-моделі складає 5,34%. Модель дає надійний прогноз, однак значення нижньої та верхньої межі прогнозу досить відрізняються. Саме тому для прогнозування статей балансу аналізованих банків розглянуто можливість застосування інших методів прогнозування, зокрема, методу нейромережевого прогнозування.

Задача прогнозування на основі нейронних мереж полягає у відшуванні значень статей балансу банків за вже відомими їхніми попередніми значеннями. Вхідними значеннями кожної із нейронних мереж є початкове значення відповідної статті балансу, вихідними – прогнозоване значення на наступні п'ять періодів (п'ять років).

Однією з найбільш поширених програм для створення нейронних мереж є пакет STATISTICA 6.0, зокрема модуль Automated Neural Networks.

Для вирішення завдання прогнозування значень статей балансу аналізованих банків як архітектуру нейронних мереж обрано багатосаровий

персептрон, оскільки ця структура дозволила отримати кращі результати для подальшого прогнозування.

Точність прогнозу оцінювалася за середньою абсолютною процентною помилкою.

Для вибору початкових характеристик нейронної мережі (зокрема, для визначення початкової кількості значень, які необхідно використати для прогнозування) досліджено коливання амплітуд аналізованого показника. Одномірний спектральний аналіз Фур'є [63, с. 75] показав, що є ознаки існування циклу, рівного 4 кварталам. Тому початкова кількість значень часового ряду, використана для прогнозування статті балансу "Грошові кошти та їх еквіваленти" ПАТ "Альфа-банк", рівна 4.

Графічне зображення побудованих значень аналізованої змінної на основі обраних п'яти нейронних мереж зображено на рис. 2.8.

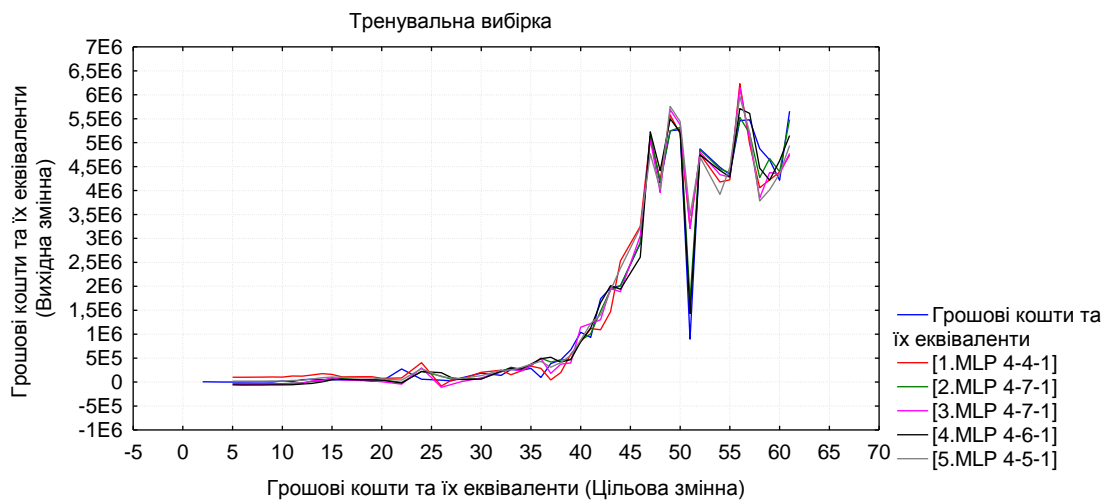

Рис. 2.8. Графічне зображення побудованих значень аналізованої змінної на основі обраних п'яти нейронних мереж

Як видно з рис. 2.8, значення вихідних змінних, побудованих на основі обраних п'яти нейронних мереж, є наближеними до спостережуваних значень. Аналіз досліджуваних типів мереж наведено в табл. 2.6.

Як видно з табл. 2.6, найвищу продуктивність (кореляцію між вхідними та прогнозними значеннями) має друга побудована мережа із наступними параметрами: тип архітектури мережі – багатошаровий перцептрон; кількість шарів – 3; кількість нейронів у вхідному шарі – 1; кількість початкових даних для прогнозування – 4; кількість нейронів у прихованому шарі – 7; кількість нейронів у вихідному шарі – 1; функція активації вхідної змінної – логістична; середня абсолютна процентна помилка – 1,7%.

Таблиця 2.6

**Аналіз досліджуваних типів мережі для прогнозування статті балансу
"Грошові кошти та їх еквіваленти" ПАТ "Альфа-банк"**

Архітектура мережі	Продуктивність тренувальної вибірки	Продуктивність тестової вибірки	Середня абсолютна процентна помилка	Функція активації вхідної змінної	Функція активації вихідної змінної
MLP 4-4-1	0,976	0,989	0,018	Логістична	Тотожна
MLP 4-7-1	0,996	0,991	0,017	Логістична	
MLP 4-7-1	0,978	0,993	0,019	Тангенсоїда	
MLP 4-6-1	0,995	0,994	0,020	Тангенсоїда	
MLP 4-5-1	0,974	0,993	0,027	Тангенсоїда	

У результаті досліджень виявлено, що прогнозні значення статті балансу "Грошові кошти та їх еквіваленти" ПАТ "Альфа-банк" становлять: за станом на 01.01.2015 р. – 5763610 тис. грн. , на 01. 01.2016 р. – 10041619 тис. грн. , на 01.01.2017 р. – 8648789 тис. грн. , на 01.01.2018 р. – 7836750 тис. грн., на 01.01.2019 р. – 13120076 тис. грн.

Середня абсолютна процентна помилка не перевищує 10%, тобто застосування нейронних мереж для прогнозування статей балансу банку в процесі оцінки його вартості методом дисконтування грошового потоку є доцільним. Інші статті балансу ПАТ "Альфа-банк" також спрогнозовано на основі нейронних мереж.

За результатами розрахунків визначено прогнозні обсяги вільного грошового потоку як прогнозну величину чистого прибутку, збільшену на прогнозну суму амортизації, що врахована в складі витрат під час визначення величини чистого прибутку, зменшену на величину прогнозного приросту робочого капіталу (збільшену на величину зменшення робочого капіталу), зменшену на суму прогнозних капітальних інвестицій та збільшену на величину приросту довгострокових зобов'язань (зменшену на величину зменшення довгострокових зобов'язань) за відповідний період [168].

Оцінка вартості банку методом дисконтування грошового потоку передбачає вирішення питання обґрунтування ставки дисконту. Ця проблема залишається у центрі уваги науковців, адже у випадку недостатнього обґрунтування ставки дисконту виникає імовірність переоцінки вартості банку.

В Україні для практичного використання найбільшого розповсюдження здобула модель кумулятивної побудови ставки дисконту, яка рекомендована Національним стандартом оцінки № 3 як основний метод при визначенні ставки дисконту для оцінки цілісних майнових комплексів.

Згідно із Національним стандартом оцінки № 3 [168], модель кумулятивної побудови ставки дисконту має враховувати такі складові [104, с. 124; 200, с. 330]: безризикову ставку (як безризикова ставка приймається рівень доходності облігацій держказначейства США, чи єврооблігацій, чи інших безризикових цінних паперів); премію за ризик країни (розраховується як різниця між ставками за єврооблігаціями, емітованими урядом країни, в якій функціонує банк, та безризиковою ставкою, тобто ставкою за казначейськими облігаціями США); премію за ризик інвестування (премію, яку має отримати інвестор за ризик інвестування саме в цей актив порівняно з безризиковою ставкою).

Безризикова ставка та премія за ризик країни є екзогенними складовими ставки дисконту, що визначаються лише зовнішніми відносно

банку факторами та є однаковими для всіх банків, які діють в спільному економічному середовищі. Безризикова ставка (ставка дохідності казначейських облігацій США з 10-річним строком погашення) рівна 2,6% [54]. Ставка за єврооблігаціями, емітованими державою Україна, становить 4,8% [174], тому премія за ризик країни становитиме $4,8\% - 2,6\% = 2,2\%$. Премія за ризик інвестування є ендогенною складовою ставки дисконтування і залежить від багатьох показників (рентабельності банку, його розміру, якості менеджменту, територіальної диверсифікації, структури капіталу, клієнтури).

У моделі кумулятивної побудови ставки дисконту використано результати визначення ключових компонент формування вартості банку (підрозділ 2.2). Складовими премії за ризик інвестування запропоновано вважати: компоненту ліквідності банку F_1 ; компоненту власного капіталу банку F_2 ; компоненту нематеріальних активів банку F_3 ; компоненту конкурентоспроможності банку F_4 ; компоненту рентабельності банку F_5 ; компоненту управління персоналом банку F_6 ; компоненту ділової активності банку F_7 .

Визначення величини премії за ризик інвестування є можливим шляхом залучення відповідних експертів, однак уданому випадку виникає загроза суб'єктивності суджень експертів. Цю проблему запропоновано вирішити за рахунок використання інструментарію теорії нечітких множин, зокрема алгоритму Мамдані, який передбачає задання вхідних та вихідних змінних нечіткими множинами типу "Низький", "Середній", "Високий", що дозволяє інтерпретувати їх не лише у математичних термінах, але і в економічних поняттях. Застосування алгоритму нечіткого висновку дало змогу шляхом математичних операцій над множинами можливих значень вхідних змінних отримати ціле число – значення вихідної змінної, придатне для обґрунтування величини премії за ризик інвестування. Для визначення інтервалів якісних рівнів вхідних змінних використано шкалу Фібоначчі

[129], яка дозволила визначити діапазони зміни трьох рівнів показника: низького, середнього та високого. Наприклад, значення компоненти ліквідності для досліджуваних банків змінюються у діапазоні від $-0,49$ до $3,99$. Поділ інтервалу $[-0,49; 3,99]$ на 3 менші інтервали на рівні $38,2\%$ і $61,8\%$ ($1,04$ і $1,98$) дозволив отримати значення шкали оцінки якісних рівнів компоненти ліквідності. Результати розрахунку значень 3 діапазонів шкали для кожної з ключових компонент формування вартості банків України за станом на 01.01.2014 р. наведено в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Шкала оцінки якісних рівнів ключових компонент формування вартості для банків України за станом на 01.01.2014 р.

Ключові компоненти формування вартості банку	Максимальне значення компоненти	Мінімальне значення компоненти	Діапазон зміни значень компоненти	Номер компоненти (i) та її якісний рівень (j)		
				Низький рівень	Середній рівень	Високий рівень
Компонента ліквідності банку	3,50	-0,49	3,99	F ₁₁ (F _{1i} ↓) [-0,49; 1,04]	F ₁₂ (F _{1i} →) [1,04; 1,98)	F ₁₃ (F _{1i} ↑) [1,98; 3,50]
Компонента власного капіталу банку	0,37	-0,65	1,02	F ₂₁ (F _{2i} ↓) [-0,65; -0,26)	F ₂₂ (F _{2i} →) [-0,26; -0,02)	F ₂₃ (F _{2i} ↑) [-0,02; 0,37]
Компонента нематеріальних активів банку	0,40	-4,17	4,57	F ₃₁ (F _{3i} ↑) [-1,35; 0,40]	F ₃₂ (F _{3i} →) [-2,43; -1,35)	F ₃₃ (F _{3i} ↓) [-4,17; -2,43)
Компонента конкурентоспроможності банку	0,70	-1,25	1,94	F ₄₁ (F _{4i} ↓) [-1,25; -0,50)	F ₄₂ (F _{4i} →) [-0,50; -0,05)	F ₄₃ (F _{4i} ↑) [-0,05; 0,70]
Компонента рентабельності банку	1,26	-1,69	2,94	F ₅₁ (F _{5i} ↓) [-1,69; -0,56)	F ₅₂ (F _{5i} →) [-0,56; 0,13)	F ₅₃ (F _{5i} ↑) [0,13; 1,26]
Компонента управління персоналом банку	3,49	-0,64	4,14	F ₆₁ (F _{6i} ↓) [-0,64; 0,936)	F ₆₂ (F _{6i} →) [0,936; 1,913)	F ₆₃ (F _{6i} ↑) [1,913; 3,49]
Компонента ділової активності банку	3,61	-0,39	4,00	F ₇₁ (F _{7i} ↓) [-0,39; 1,14)	F ₇₂ (F _{7i} →) [1,14; 2,08)	F ₇₃ (F _{7i} ↑) [2,08; 4,00]

Як видно з табл. 2.7, визначення меж значень якісних рівнів аналізованих показників за шкалою Фібоначчі дозволяє виявити відповідні нечіткі терми: "Низький", "Середній", "Високий", що відповідає розрахованим значенням показників, які характеризують якісні стани ключових компонент формування вартості банку. Вихідна лінгвістична змінна – премія за ризик інвестування – містить дві терми: "Помірна" та "Істотна" із функціями належності Гауса.

Координати максимумів функцій належності – відповідно 5% та 2,5%, які обрано за рекомендаціями щодо процедури кумулятивної побудови ставки дисконту [200, с. 343]. Якщо більшість компонент, що характеризують компоненти формування вартості банку, знаходяться на високому рівні, то премія за ризик інвестування становитиме 2,5%, якщо на низькому рівні – 5%. Терми вхідних змінних та вихідної змінної розподілені за функцією належності Гауса. Графічне зображення функції приналежності вхідної змінної F1, побудоване в пакеті прикладних програм MATLAB, наведено на рис. E.2 додатку E.

Правила нечіткого висновку мали однакову вагу, рівну 1. Для побудови системи правил нечіткого логічного висновку використано метод з'єднання висловлювань кон'юнкцією (меню And method) шляхом обрання елемента меню min, тобто min-кон'юнкції.

Метод для агрегування значень функції вихідної змінної "Премія за ризик інвестування" встановлено вибором елементів меню max, тобто max-диз'юнкції [114, с. 202].

Мінімальна кількість правил рівна кількості термів вихідної змінної (2), в даному випадку використано 10 правил.

Для визначення чіткого значення вихідної змінної застосовувався метод центру ваги: результат дефазифікації рівний абсцисі центру ваги площі криволінійної фігури, обмеженої графіком акумульованої функції належності [114, с. 202].

Для розрахунку вартості ПАТ "Альфа-банк" доцільно використати ставку дисконту, рівну 9,8%.

Оцінка вартості банку методом дисконтування грошового потоку передбачає визначення вартості реверсії. Вартість реверсії – вартість об'єкта оцінки у післяпрогнозний період [166]. Вартість реверсії визначається, виходячи з очікуваних результатів найбільш ефективного використання активів цілісного майнового комплексу в період, що настає за прогнозним [168]. Основними методами розрахунку вартості реверсії [43, с. 248; 74, с. 311; 104, с. 124; 208, с. 312] є метод розрахунку за ліквідаційною вартістю, метод передбачуваного продажу, модель Гордона.

Оскільки метод розрахунку за ліквідаційною вартістю та метод передбачуваного продажу застосовуються у випадку передбачуваного банкрутства банку, а метод розрахунку за вартістю чистих активів не придатний для розрахунку вартості реверсії банку через незначну долю матеріальних активів в структурі його балансу, найдоцільніше для визначення вартості реверсії аналізованих банків застосовувати модель Гордона [104, с. 126]:

$$ValueR = \frac{NCF_n}{(1 + d - g)^n} / k, \quad (2.10)$$

де $ValueR$ – вартість реверсії;

NCF_n – чистий грошовий потік в останньому прогнозному періоді;

n – часовий період;

d – ставка дисконту;

g – рівень зростання доходів банку у післяпрогнозний період;

k – ставка капіталізації (рівна ставці дисконту d).

Для визначення рівня зростання доходів банку у післяпрогнозному періоді використано результати нейромережного прогнозування. Вартість банку, визначена методом дисконтування грошового потоку, є сумою поточної вартості чистих грошових потоків, реверсії та надлишкового майна у разі його наявності [168]. Специфіка банківської діяльності зумовлює

незначну частку основних засобів та нематеріальних активів в сукупних активах банку, тому передбачається, що надлишкове майно відсутнє у власності аналізованих банків. Вартість банків методом дисконтування грошового потоку розраховано за формулою [104, с. 125]:

$$Value = \sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+d)^t} + ValueR, \quad (2.11)$$

де *Value* – вартість об'єкта оцінки;

n – прогнозний період;

CF_t – чистий грошовий потік в період *t*;

d – ставка дисконту;

ValueR – вартість реверсії.

Розрахунок вартості ПАТ "Альфа-банк" наведено в табл. 2.8. Як видно з табл. 2.8, величина чистого грошового потоку банків коливається протягом часу. Це пов'язано, передусім, з необхідністю нарощення капіталу при досягненні критичних рівнів показників достатності капіталу. Розрахована вартість ПАТ "Альфа-банк" перевищила величину його власного капіталу, що підтверджує вплив не лише власного капіталу, а й інших компонент на формування вартості.

Таким чином, при визначенні вартості банку методом дисконтування грошового потоку запропоновано враховувати у ставці дисконту чистого грошового потоку досягнутий банком якісний стан ключових компонент формування його вартості шляхом їх розподілу на якісні рівні за інтервалами зміни в банківській системі України, що забезпечує її об'єктивність, та запропоновано застосовувати нейромережні моделі для прогнозування складових чистого дисконтованого грошового потоку, що дозволяє мінімізувати помилки прогнозів окремих статей балансу банку. Це сприятиме усуненню основних недоліків методу дисконтування грошового потоку – недостатню точність прогнозу чистого грошового потоку банку та недостатню обґрунтованість визначення ставки дисконту.

Розрахунок вартості ПАТ "Альфа-банк" за станом на 01.01.2014 р.

Стаття балансу, тис. грн.	Прогнозний період					Архітектура нейронної мережі	Середня абсолютна процентна помилка, %	Продуктивність тренувальної вибірки	Функція активації вхідної змінної
	01.01.2015 р.	01.01.2016 р.	01.01.2017 р.	01.01.2018 р.	01.01.2019 р.				
Активи									
Грошові кошти та їх еквіваленти	5763610	10041619	8648789	7836750	13120076	MLP 4-7-1	1,70	0,996	Логістична
Кошти обов'язкових резервів банку в НБУ	365252	336834	320446	341755	328838	MLP 2-1-1	5,96	0,933	Логістична
Торгові цінні папери	0	0	0	0	0	-	-	-	-
Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	1736052	1393493	1299822	1649150	1768198	MLP 4-6-1	7,65	0,946	Тангенсоїда
Кошти в інших банках	561862	2644896	191438	3662685	1036672	MLP 4-6-1	3,16	0,925	Тангенсоїда
Кредити та заборгованість клієнтів	20803558	16297801	22011884	20386595	17084177	MLP 4-10-1	1,48	0,992	Тангенсоїда
Цінні папери в портфелі банку на продаж	1502864	1157622	1150061	1363362	1415274	MLP 4-5-1	0,67	0,958	Тангенсоїда
Цінні папери в портфелі банку до погашення	0	0	0	0	0	-	-	-	-
Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії	0	0	0	0	0	-	-	-	-
Інвестиційна нерухомість	117445	117382	117369	117366	117365	MLP 2-5-1	1,76	0,956	Тангенсоїда
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	1547	2419	3401	4364	5386	MLP 4-9-1	4,98	0,923	Тангенсоїда
Відстрочений податковий актив	100473	101359	101377	105735	107240	MLP 4-9-1	2,81	0,931	Тотожна
Основні засоби та нематеріальні активи	401601	401520	401231	400727	400467	MLP 4-3-1	0,57	0,994	Тангенсоїда
Інші фінансові активи	1407713	1493671	1072795	23670	895547	MLP 4-10-1	0,97	0,945	Логістична
Інші активи	47551	69814	99181	130877	151608	MLP 4-7-1	3,99	0,912	Логістична
Усього активів	32809528	34058430	35417793	36023035	36430848				
Зобов'язання									
Кошти банків	5263521	5667548	5972343	6179369	6240033	MLP 4-6-1	0,40	0,978	Тангенсоїда
Кошти клієнтів	16186831	16334576	17459969	17824663	17251768	MLP 4-7-1	1,56	0,991	Тангенсоїда

Стаття балансу, тис. грн.	Прогнозний період					Архітектура нейронної мережі	Середня абсолютна процентна помилка, %	Продуктивність тренувальної вибірки	Функція активації вхідної змінної
	01.01.2015 р.	01.01.2016 р.	01.01.2017 р.	01.01.2018 р.	01.01.2019 р.				
Боргові цінні папери, емітовані банком	549854	758345	928061	1011228	910218	MLP 4–7–1	2,41	0,971	Логістична
Інші залучені кошти	3646900	3966310	4307605	4572287	4793104	MLP 2–9–1	8,48	0,918	Логістична
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	0	0	0	0	0	–	–	–	–
Відстрочені податкові зобов'язання	0	0	0	0	0	–	–	–	–
Резерви за зобов'язаннями	12801	18270	23303	23527	18301	MLP 2–5–1	8,68	0,911	Тангенсоїда
Інші фінансові зобов'язання	1527516	1560618	1033582	325616	1419777	MLP 4–10–1	1,20	0,940	Тангенсоїда
Інші зобов'язання	164739	199914	220510	230781	234877	MLP 4–5–1	8,88	0,912	Тотожна
Субординований борг	1083864	1113912	1160362	1231797	1338202	MLP 2–3–1	8,78	0,913	Тангенсоїда
Усього зобов'язань	28436025	29619493	31105734	31399268	32206280				
Власний капітал									
Статутний капітал	4804388	4827750	4821009	4872439	4908273	MLP 4–4–1	0,43	0,990	Тангенсоїда
Емісійні різниці	6	6	6	6	6	–	–	–	–
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	–913969	–845319	–985349	–728814	–1138145	MLP 4–6–1	4,21	0,918	Тангенсоїда
у т. ч. амортизація	–16343	–24298	–31630	–37955	–42633	MLP 2–5–1	6,56	0,913	Тангенсоїда
Резервні та інші фонди банку	292251	298428	304227	309965	315761	MLP 4–4–1	3,88	0,976	Тотожна
Резерви переоцінки	190828	158072	172166	170170	138673	MLP 4–4–1	8,67	0,914	Тангенсоїда
Усього власного капіталу	4373503	4438937	4312059	4623767	4224568				
Чистий грошовий потік	3450581	5190229	5166958	963742	2926431				
Ставка дисконту, %	9,80	9,80	9,80	9,80	9,80				
Дисконтований грошовий потік	3142606	4305086	3903264	663058	1833693				
Рівень зростання доходів у післяпрогнозний період, %	0,54								
Вартість реверсії	19181463								
Вартість банку	33029169								

РОЗДІЛ 3

ВИБІР СТРАТЕГІЙ БАНКУ НА ОСНОВІ ОЦІНКИ КОМПОНЕНТ ФОРМУВАННЯ ЙОГО ВАРТОСТІ

3.1. Вибір корпоративної стратегії зростання вартості банку

Здійснення інтегральної оцінки ключових компонент формування вартості показало, що більшість вітчизняних банків характеризувалися недостатнім та низьким рівнем цього показника. Оскільки відбулося агрегування вихідних показників, що характеризували ключові компоненти формування вартості банку, допустимі межі їхньої зміни не проявилися безпосередньо через абсолютні та відносні значення, а набули завуальованого змісту. Проте результати інтегрального оцінювання ключових компонент формування вартості банку доцільно використати при обґрунтуванні вибору корпоративної стратегії управління вартістю банку.

Послідовність вибору корпоративної стратегії зростання вартості банку наведено на рис. 3.1.

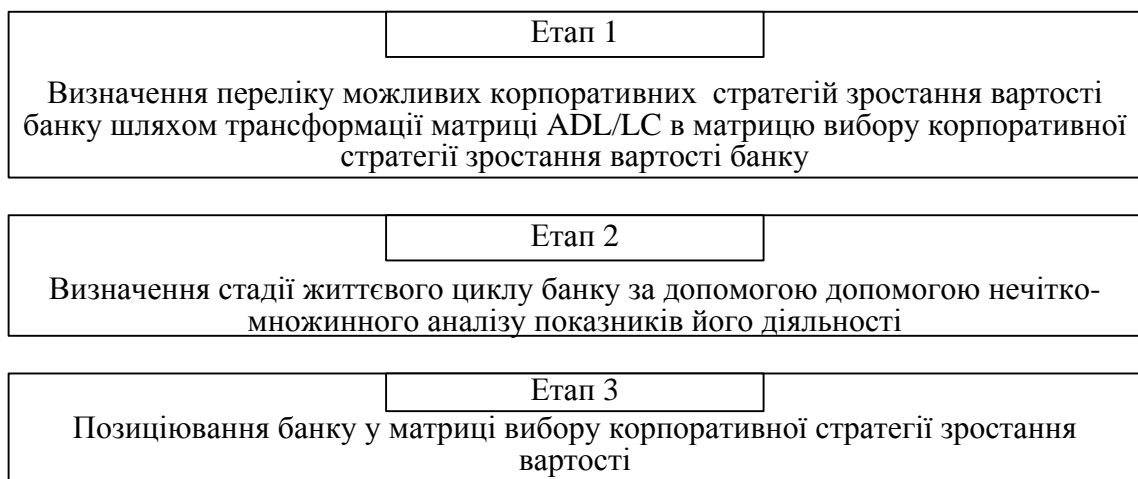

Рис. 3.1. Послідовність вибору корпоративної стратегії зростання вартості банку

Як видно з рис. 3.1, запропонована послідовність вибору корпоративних стратегій зростання вартості банку передбачає визначення їх переліку. Для цього використано матричні, або портфельні моделі. Матриця – це таблиця, сформована сукупністю рядків і граф. Кількість рядків і граф матриці задає її розмір [202, с. 91].

При виборі стратегії банку, орієнтованої на збільшення вартості, слід звертати увагу на стадію його життєвого циклу, адже нею визначаються можливості банку зі створення вартості.

Так, на думку І. В. Івашковської, у контексті стратегічних дій управління вартістю можна розглядати як необхідність адаптації підприємства до зміни умов його функціонування, тобто до послідовної зміни стадій його життєвого циклу [73].

Врахування стадії життєвого циклу банку при виборі його корпоративної стратегії дозволить повною мірою реалізувати можливості зростання вартості та уникнути економічних втрат.

Зокрема, особливої уваги заслуговує матриця моделі ADL/LC, розроблена консалтинговою фірмою "А. Д. Літл". Матриця ADL/LC складається із сукупності двох параметрів: 4 стадії життєвого циклу (зародження, зростання, зрілість, спад) і 5 конкурентних позицій (домінуюча, сильна, сприятлива, міцна, слабка), тобто в матриці є 20 комірок [272, с. 18].

Головне теоретичне положення моделі ADL/LC полягає в тому, що кожна клітинка матриці асоціюється з певним рівнем прибутковості, інвестицій і величиною потоку грошових коштів [222, с. 140].

Напрями акомодатії типової матриці моделі ADL/LC розкрито у роботах О. В. Хмелевського [222; 223], у яких запропоновано виділити у матриці три зони прибутковості: зону збитку; зону мінімальної прибутковості; прибуткову зону. В роботі О. В. Хмелевського [222] стадія "Розвиток" розділена на два окремі періоди життєвого циклу: "Прискорений

розвиток" та "Уповільнений розвиток", тобто розмір матриці моделі ADL/LC збільшено до 5x5.

Відповідно до змісту матриці, можливим є вибір трьох базових стратегій: стратегії природного розвитку, стратегії вибіркового розвитку та стратегії "розвитку-виживання". Перевага надається одній із стратегій, передбачених координатами матриці, яка найбільше відповідає умовам зовнішнього та внутрішнього середовища [222, с. 144].

Для практичного використання матриці консалтингової фірми "Артур Д. Літл" з метою вибору корпоративної стратегії зростання вартості банку уточнено її зміст та показники побудови: як вісь X використано рівень інтегральної оцінки ключових компонент формування вартості банку, а як вісь Y – стадію його життєвого циклу, що дозволяє обґрунтувати вибір корпоративної стратегії банку з огляду на можливість досягнення його стратегічної мети – зростання вартості.

Для здійснення позиціювання банку у матриці вибору корпоративної стратегії зростання вартості банку визначено стадію його життєвого циклу, адже банк, як і будь-яка організація, невпинно зазнає кількісних та якісних змін.

Серед вітчизняних учених, які займалися питанням визначення стадій життєвого циклу банків та відповідного переліку оціночних показників, слід виділити праці О. М. Єпіфанова [27, с. 173] та С. В. Леонова [115, с. 157], які вважають, що початком життєвого циклу банку доцільно вважати рік надання першої послуги. О. В. Дзюблук [49, с. 41–42] та О. В. Шевцова [233, с. 30–31] вважають, що подібність банку до організації полягає саме в тому, що банк так само, як і підприємство, у своєму розвитку проходить певні фази життєвого циклу.

Оскільки питанню визначення життєвого циклу саме банківської установи присвячено незначну кількість праць, розглянуто погляди

вітчизняних та зарубіжних науковців на стадії життєвого циклу організації, які можливо застосовувати і для розгляду стадії життєвого циклу банку.

Для організації можна розглядати до десяти стадій життєвого циклу шляхом подрібнення деяких з основних етапів. За основу взято класичний життєвий цикл, в якому виділяють чотири стадії: зародження, ріст, зрілість і спад.

На основі аналізу робіт вітчизняних та зарубіжних вчених запропоновано інтервальні значення показників за етапами життєвого циклу банків України за станом на 01.01.2014 р.: строк діяльності, темпи росту прибутку, витрат, доходів, активів, долі ринку, зносу основних засобів, продуктивності праці (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Запропоновані значення показників за етапами життєвого циклу банків України за станом на 01.01.2014 р.

Показник	Значення показника на класичних етапах життєвого циклу банку			
	1. Зародження	2. Ріст	3. Зрілість	4. Спад
Строк діяльності банку, роки	[0; 3)	[3; 23)	[3; 23)	[3; 23)
Темп росту прибутку, %	[0; 100)	[100; 77736)	[100; 77736)	[−66223; 100)
Темп росту витрат, %	[100; 1062)	[100; 1062)	(−513; 100)	[100; 1062)
Темп росту доходів, %	[0; 100)	[100; 419)	[100; 419)	[−43; 100)
Темп росту активів, %	(0; 100)	[100; 385)	(0; 100)	(−22; 100)
Темп росту долі ринку, %	[0; 100)	[100; 344)	[0; 100)	[−20; 100)
Темп росту зносу основних засобів, %	(−10; 100)	[100; 2824)	[100; 2824)	[100; 2824)
Темп росту продуктивності праці, %	[0; 100)	[100; 97416)	[0; 100)	[−60778; 0)

Як видно з табл. 3.1, для визначення стадій життєвого циклу банків доцільно використовувати 8 показників.

Запропоновано визначати стадію життєвого циклу банку (зародження, ріст, зрілість, спад) на основі нечітко-множинного аналізу показників його діяльності [114, с. 202] (рис. 3.2).

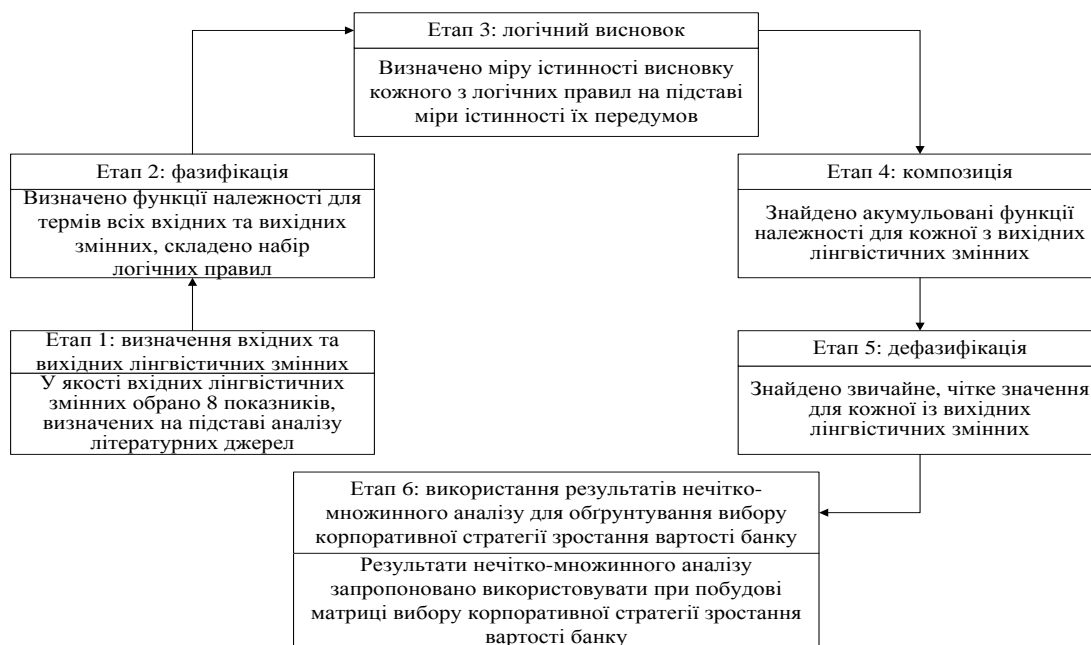

Рис. 3.2. Етапи визначення стадії життєвого циклу банку

Етап 1. Вибір вхідних та вихідних лінгвістичних змінних. У системі нечіткого висновку, побудованій для визначення стадії життєвого циклу банку, в ролі вхідних змінних обрано показники з табл. 3.1.

Для визначення стадії життєвого циклу використано алгоритм нечіткого висновку Мамдані, який передбачає побудову функцій належності Гауса та центроїдний метод фазифікації [114, с. 202]. Реалізацію цього алгоритму здійснено в пакеті прикладних програм MATLAB.

Залежно від результатів, досягнутих окремим банком України на дату дослідження, розмах можливих значень вхідних змінних розглянуто як універсальні множини, на яких виділено нечіткі терми: для вхідної змінної "Строк діяльності банку, роки" – "Незначний", "Значний", для інших вхідних змінних підмножинами на всій сукупності їхніх значень обрано два нечіткі

терми – "Високий", якщо значення вхідного показника перевищує 100%, та "Низький", якщо його значення не перевищує 100%.

Система, побудована за допомогою нечітко-множинного аналізу, має одну вихідну змінну – "Стадія життєвого циклу банку", яка може набувати 4 значень: "Зародження", "Ріст", "Зрілість", "Спад".

Етап 2. Фазифікація. Етап передбачає задання функцій належності для термів всіх вхідних та вихідних змінних. Функція належності – це функція, яка дозволяє для довільного елемента універсальної множини (значенню кожного показника, за яким визначається стадія життєвого циклу банку) визначити міру його належності нечіткій множині [114, с. 34]. Для кількісного виміру рівня впевненості у належності деякого значення певному терму використано функцію приналежності.

Значення показників, за якими запропоновано визначати стадії життєвого циклу банків України за станом на 01.01.2014 р., розподілені за функцією належності Гауса, яка найбільш точно описує динаміку зміни вхідних параметрів, забезпечуючи плавні переходи між їхніми значеннями.

У вихідній змінній ("Стадія життєвого циклу банку") терми розподілені за трикутною функції приналежності, оскільки дана функція найбільш повно описує зміну оцінки вхідного параметра.

Числове значення вихідної змінної знаходиться в інтервалі $[0; 100]$.

Графічне зображення функцій приналежності деяких вхідних та вихідної змінних в пакеті прикладних програм MATLAB наведено на рис. Ж.1–Ж.3 додатку Ж.

Правила у базі знань мають однакову вагу, рівну 1. Кількість правил рівна кількості термів вихідної змінної (4). Для прикладу наведено перше правило: якщо "Строк діяльності банку, роки"="Незначний" і "Темп росту прибутку, %"="Низький" і "Темп росту витрат, %"="Високий" і "Темп росту доходів, %"="Низький" і "Темп росту активів, %"="Низький" і "Темп росту долі ринку, %"="Низький" і "Темп росту зносу основних засобів,

%="Низький" і "Темп росту продуктивності праці, %="Низький", то "Стадія життєвого циклу банку"="Зародження".

Етап 3. Логічний висновок. На цьому етапі визначалася міра істинності висновку кожного з правил бази знань на підставі міри істинності їхніх передумов.

Оскільки в кожному з правил нечіткої бази знань використано всі вхідні змінні, міра істинності їхніх висновків перевищила 0, тобто всі вхідні змінні впливають на чітке значення вихідної змінної.

Етап 4. Композиція. Всі нечіткі терми вихідних змінних об'єднано, що графічно відображено у побудові криволінійної фігури.

У результаті отримано акумульовану функцію належності кожної з вихідних змінних.

Відповідно до алгоритму Мамдані, на етапі композиції використано операцію "максимум", тобто результуюча криволінійна фігура функцій належності вихідної змінної утворилася об'єднанням заштрихованих графіків цієї вихідної змінної відповідно до висновків кожного правила [114, с. 197].

Етап 5. Дефазифікація. На даному етапі набір нечітких висновків перетворювався у чітке число.

Алгоритм Мамдані для цього етапу передбачав застосування методу центру ваги, тобто чітке значення вихідної змінної відповідало абсцисі центру ваги криволінійної зафарбованої фігури, отриманої після завершення етапу "Композиція".

Після вводу значень вихідних показників ціле число, отримане на етапі дефазифікації, виявилось рівним абсцисі центру ваги площі криволінійної фігури, обмеженої графіком акумульованої функції належності.

Результати використання системи нечіткого висновку для визначення стадій життєвого циклу банків України за станом на 01.01.2014 р. наведено у табл. 3.2 і в табл. Ж.1 додатку Ж.

**Розподіл банків України за стадіями життєвого циклу за станом на
01.01.2014 р.**

Група банків за стадією життєвого циклу	Кількість банків у групі	Питома вага банків у групі в загальній кількості банків, %	Сумарна величина активів банків групи, тис. грн.	Середня величина активів банків групи, тис. грн.	Питома вага активів банків групи в загальній величині активів, %
Банки, які перебувають на стадії зародження	11	6,47	27965177	2542289	2,28
Банки, які перебувають на стадії росту	66	38,82	736582161	11160336	59,99
Банки, які перебувають на стадії зрілості	25	14,71	197913889	7916556	16,12
Банки, які перебувають на стадії спаду	68	40,00	265290447	3901330	21,61

Як видно з табл. 3.2 і табл. Ж.1 додатку Ж, більшість вітчизняних банків (40%) за станом на 01.01.2014 р. перебувала на стадії спаду, що актуалізує питання вибору стратегій, орієнтованих на зростання їх вартості. Проте питома вага активів банків даної групи становила 21,61% від загальної величини активів банків України.

Банки, які перебували на стадії росту (66 банків, або 38,82% із їх загальної кількості), мали найбільшу долю активів у загальній величині активів банків України. 11 банків, які перебували на стадії зародження, мали незначну питому вагу активів в загальній величині активів банків України – 2,28%. Оскільки стадія росту характеризується досягненням позитивного приросту величини активів, банки, які за станом на 01.01.2014 р. перебували на стадії росту, мали найбільшу середню величину активів (11160336 тис. грн.), на відміну від банків, які перебували на стадії зародження (2542289 тис. грн.). Таким чином, на основі аналізу робіт вітчизняних і зарубіжних учених, присвячених питанням визначення стадії життєвого циклу організації, запропоновано інтервальні значення показників для визначення життєвого циклу банку: строк діяльності, темпи росту

прибутку, витрат, доходів, активів, долі ринку, зносу основних засобів, продуктивності праці. Реалізація алгоритму нечіткого висновку Мамдані дозволила визначити стадію життєвого циклу, на якій перебуває банк у конкретний момент часу.

Етап 6. Використання результатів нечітко-множинного аналізу для побудови матриці вибору корпоративної стратегії зростання вартості банку.

Визначення стадій життєвого циклу вітчизняних банків дозволило сформувати матрицю вибору корпоративної стратегії зростання вартості.

Розподіл 170 досліджених банків України у даній матриці за станом на 01.01.2014 р. наведено на рис. 3.3.

Стадія життєвого циклу банку	Спад	I 3 банки, банк-репрезентант – ПАТ "ВіЕс Банк"	II 24 банки, банк-репрезентант – ПАТ "УПБ"	II 9 банків, банк-репрезентант – ПАТ "Універсал Банк"	III 5 банків, банк-репрезентант – ПАТ "Альфа-банк"	III 1 банк – ПАТ "ІНГ Банк Україна"
	Зрілість	II 2 банки, банк-репрезентант – ПАТ АБ "Столичний"	III 6 банків, банк-репрезентант – ПАТ "Класикбанк"	IV 3 банки, банк-репрезентант – ПАТ "Златобанк"	V 2 банки, банк-репрезентант – ПАТ "Банк 3/4"	V 3 банки, банк-репрезентант – ПАТ "Райффайзен Банк Аваль"
	Ріст	I 5 банків, банк-репрезентант – ПАТ Банк "Демарк"	II 24 банки, банк-репрезентант – ПАТ "КБ "Актив-банк"	III 10 банків, банк-репрезентант – ПАТ Банк "Київська Русь"	IV 4 банки, банк-репрезентант – ПАТ "Дельта Банк"	V 7 банків, банк-репрезентант – ПАТ "Дочірній банк Сбербанку Росії"
	Зародження	I 1 банк – ПАТ "АктаБанк"	I 4 банки, банк-репрезентант – ПАТ "Банк Ринкові технології"	II 3 банки, банк-репрезентант – ПАТ "КБ "Союз"	III	III 1 банк – ПАТ "Діві Банк"
Вісь матриці	Рівень інтегральної оцінки ключових компонент формування вартості банку					
		Низький [0; 0,146)	Недостатній [0,146; 0,236)	Середній [0,236; 0,382)	Достатній [0,382; 0,618)	Високий [0,618; 1]

I – стратегія досягнення позитивного приросту вартості, II – стратегія обмеженого зростання вартості, III – стратегія досягнення цільового значення вартості, IV – стратегія збільшення темпів приросту вартості, V – стратегія збереження темпів приросту вартості

Рис. 3.3. Розподіл банків України у матриці вибору корпоративної стратегії зростання вартості за станом на 01.01.2014 р.

Розподіл банків України за результатами визначення корпоративної стратегії зростання їх вартості наведено в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Розподіл банків України за результатами визначення корпоративної стратегії зростання вартості за станом на 01.01.2014 р.

Група банків України результатами визначення корпоративної стратегії зростання вартості	Кількість банків у групі	Питома вага банків у групі в загальній кількості, % банків	Сумарна величина активів банків групи, тис. грн.	Середня величина активів банків групи, тис. грн.	Питома вага активів банків групи в загальній величині активів, %
Результати визначення корпоративної стратегії зростання вартості для банків України, які перебували на стадії зародження					
Банки, яким рекомендовано обрати стратегію досягнення позитивного приросту вартості	5	2,94	7 773 800	1 554 760	0,67
Банки, яким рекомендовано обрати стратегію обмеженого зростання вартості	3	1,76	12 569 080	4 189 693	1,08
Банки, яким рекомендовано обрати стратегію досягнення цільового значення вартості	1	0,59	5 723 247	5 723 247	0,49
Результати визначення корпоративної стратегії зростання вартості для банків України, які перебували на стадії росту					
Банки, яким рекомендовано обрати стратегію досягнення позитивного приросту вартості	5	2,94	4 930 498	986 100	0,42
Банки, яким рекомендовано обрати стратегію обмеженого зростання вартості	24	14,12	56 899 693	2 370 821	4,90
Банки, яким рекомендовано обрати стратегію досягнення цільового значення вартості	10	5,88	98 554 747	9 855 475	8,49
Банки, яким рекомендовано обрати стратегію збільшення темпів приросту вартості	4	2,35	86 589 633	21 647 408	7,46
Банки, яким рекомендовано обрати стратегію збереження темпів приросту вартості	7	4,12	458 114 518	65 444 931	39,47
Результати визначення корпоративної стратегії зростання вартості для банків України, які перебували на стадії зрілості					
Банки, яким рекомендовано обрати стратегію обмеженого зростання вартості	2	1,18	3 229 305	1 614 653	0,28

Група банків України результатами визначення корпоративної стратегії зростання вартості	Кількість банків у групі	Питома вага банків у групі в загальній кількості, % банків	Сумарна величина активів банків групи, тис. грн.	Середня величина активів банків групи, тис. грн.	Питома вага активів банків групи в загальній величині активів, %
Банки, яким рекомендовано обрати стратегію досягнення цільового значення вартості	6	3,53	13 868 412	2 311 402	1,19
Банки, яким рекомендовано обрати стратегію збільшення темпів приросту вартості	3	1,76	38 619 160	12 873 053	3,33
Банки, яким рекомендовано обрати стратегію збереження темпів приросту вартості	5	2,94	132 736 987	26 547 397	11,44
Результати визначення корпоративної стратегії зростання вартості для банків України, які перебували на стадії спаду					
Банки, яким рекомендовано обрати стратегію досягнення позитивного приросту вартості	3	1,76	16 433 039	5 477 680	1,42
Банки, яким рекомендовано обрати стратегію обмеженого зростання вартості	32	18,82	111 293 496	3 477 922	9,59
Банки, яким рекомендовано обрати стратегію досягнення цільового значення вартості	6	3,53	113 297 687	18 882 948	9,76

Як видно з табл. 3.3, найбільш чисельною виявилася група банків, які перебували на стадії спаду і яким доцільно обрати стратегію обмеженого зростання вартості.

Малочисельною виявилася група банків, які перебували на стадії росту і яким слід обрати стратегію досягнення цільового значення вартості. До складу даної групи увійшли ПАТ КБ "Приватбанк" (№ 120), ПАТ "Ощадбанк" (107), ПАТ "Укресімбанк" (152), ПАТ "Перший український міжнародний банк" (109), ПАТ "Дочірній банк Сбербанку Росії" (132), ПАТ "КБ "Фінансова ініціатива" (160).

Проте питома вага активів банків даної групи (як і середня величина активів) порівняно з іншими групами банків України, виділеними за результатами їх позиціонування у матриці вибору корпоративної стратегії

зростання вартості, за станом на 01.01.2014 р. була найбільшою і склала 39,47%.

Значною середньою величиною активів характеризувалися банки, які перебували на стадії зрілості і яким доцільно обрати стратегію збереження темпів приросту вартості: ПАТ "Банк 3/4" (16), ПАТ "Меліор Банк" (97), ПАТ "Промінвестбанк" (124), ПАТ "Райффайзен Банк Аваль" (128), ПАТ "Укрсоцбанк" (156).

Таким чином, запропоновано використовувати результати інтегральної оцінки ключових компонент формування вартості для обґрунтування вибору корпоративної стратегії зростання вартості банку. Корпоративні стратегії зростання вартості банку запропоновано обирати на основі використання матриці, побудованої в системі координат "стадія життєвого циклу банку – рівень інтегральної оцінки ключових компонент формування вартості банку". Це дозволяє обрати корпоративну стратегію зростання вартості банку, адекватну досягнутому банком якісному стану ключових компонент формування його вартості.

3.2. Вибір конкурентної стратегії забезпечення зростання вартості банку

У підрозділі 1.3, присвяченому обґрунтуванню етапів формування стратегій зростання вартості банку, запропоновано після вибору корпоративної стратегії зростання вартості деталізувати її в конкурентній стратегії, яка визначає поведінку банку на ринку відносно конкурентів. Динаміку кількості банків України протягом 2007–2015 рр. наведено на рис. 3.4.

Як видно з рис. 3.4, банківська система України є відкритою для входження іноземного капіталу: присутність іноземного капіталу в

банківській системі України була найбільшою в 2012 р., коли частка іноземного капіталу в статутному капіталі банків України досягла 41,90%.

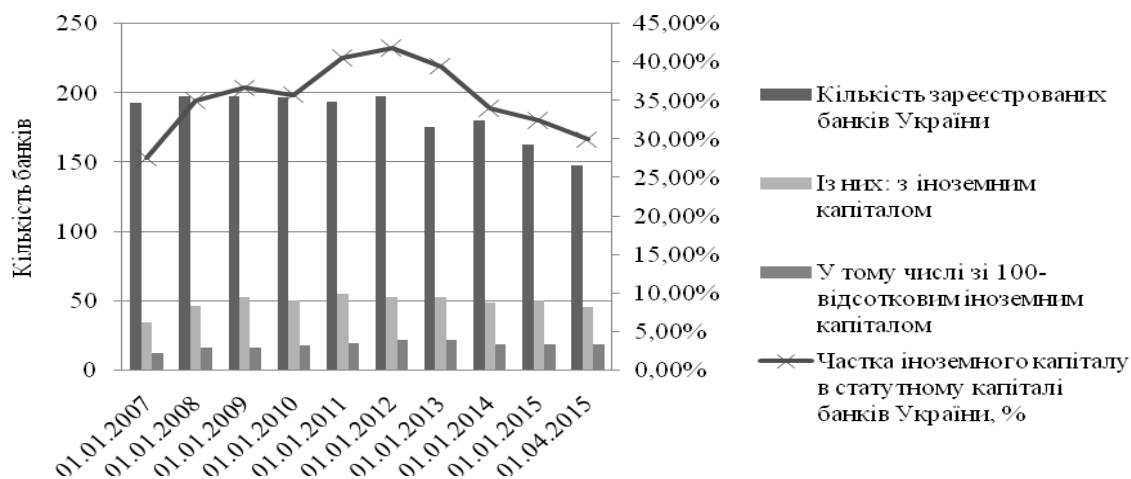

Рис. 3.4. Динаміка кількості банків України протягом 2007–2015 рр.

Із 2012 р. присутність іноземних банків у банківській системі України поступово зменшувалася, і за станом на 01.04.2015 р. частка іноземного капіталу в статутному капіталі банків України склала 30%.

Збереження значної частки іноземного капіталу в банківській системі України є свідченням посилення конкуренції між вітчизняними та зарубіжними банками, адже на український ринок приходять зарубіжні банки, які мають потужну ресурсну базу, розгалужену мережу і контакти на світовому ринку. З іншого боку, це спонукає вітчизняні банки до більш активних дій: нарощування власного капіталу, покращення якості банківських послуг, впровадження нових технологій.

Кількість зареєстрованих банків України почала зменшуватися із 2014 р. і до 01.04.2015 р. скоротилася зі 180 до 148. За станом на 01.04.2015 р. у стані ліквідації знаходився 41 український банк, їхня кількість найімовірніше продовжуватиме зменшуватися.

Проте незважаючи на стрімке скорочення кількості банків у 2015 р., серед діючих банків загострюється конкурентна боротьба, викликана впливом депозитів із банківської системи України, зменшенням обсягів кредитування.

Конкуренцію банкам можуть скласти і небанківські фінансові установи (кредитні спілки, недержавні пенсійні фонди, страхові компанії, компанії з управління активами). Тому впровадження конкурентних стратегій, зокрема, конкурентних стратегій забезпечення зростання вартості банку, є актуальним науково-практичним завданням.

Запропоноване теоретико-методичне забезпечення вибору конкурентної стратегії забезпечення зростання вартості банку наведено на рис. 3.5.

Рис. 3.5. Запропоноване теоретико-методичне забезпечення вибору конкурентної стратегії забезпечення зростання вартості банку

Як видно з рис. 3.5, запропоноване теоретико-методичне забезпечення передбачає виокремлення можливих конкурентних стратегій забезпечення зростання вартості банку (стратегії патієнта, віолента, експлерента, комутанта), що здійснено в підрозділі 1.3.

Для визначення компонент конкурентних стратегій забезпечення зростання вартості банку використано метод структурно-морфологічного аналізу, який зазвичай застосовується для виявлення структури предметної області, що дозволяє обґрунтовано обрати будь-яку банківську стратегію, в тому числі і конкурентну [241, с. 64]. Як компоненти конкурентних стратегій забезпечення зростання вартості банку запропоновано використати 7 змінних, які сформувавши інтегральну оцінку ключових компонент формування вартості банку, а саме: компоненту ліквідності банку; власного капіталу; нематеріальних активів; конкурентоспроможності; рентабельності; управління персоналом; ділової активності.

Використання як можливих конкурентних стратегій забезпечення зростання вартості банків України видів стратегій, запропонованих А. Ю. Юдановим [240, с. 33–37], зумовило виокремлення наступних рівнів компонент конкурентних стратегій (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Морфологічна матриця компонент конкурентних стратегій забезпечення зростання вартості банку

Тип стратегії	Компоненти стратегії							Бажані конкурентні переваги
Патієнтна	F ₁₁	F ₂₁	F ₃₁	F ₄₁	F ₅₁	F ₆₁	F ₇₁	Пристосованість до ринку
Комувантна	F ₁₃	F ₂₂	F ₃₃	F ₄₂	F ₅₂	F ₆₃	F ₇₂	Гнучкість
Віолентна	F ₁₂	F ₂₃	F ₃₂	F ₄₃	F ₅₃	F ₆₂	F ₇₃	Висока продуктивність
Експлерентна	F ₁₃	F ₂₂	F ₃₃	F ₄₃	F ₅₂	F ₆₂	F ₇₃	Інноваційне лідерство

Як видно з табл. 3.4, для характеристики конкурентних стратегій забезпечення зростання вартості банку використано цифрові позначення:

перша цифра – порядковий номер компоненти, друга цифра – значення за шкалою оцінювання поточного стану відповідної компоненти, наведеною у табл. 2.13.

Так, оскільки стратегія пацієнта характеризується обслуговуванням ринкової ніші, банки з даним типом стратегії характеризуються низьким якісним станом компонент ліквідності, власного капіталу, конкурентоспроможності, рентабельності, управління персоналом, нематеріальних активів, ділової активності.

Оскільки стратегія комутанта відрізняється високою гнучкістю, для досягнення даної гнучкості банки повинні мати високий рівень управління персоналом, достатню ліквідність, високий якісний стан компоненти нематеріальних активів, а для забезпечення швидкої переорієнтації діяльності їм необхідно досягти середнього якісного стану компоненти власного капіталу, конкурентоспроможності, рентабельності, ділової активності.

Віолентну стратегію обирають банки, які займають лідируючу позицію на ринку, тому вони повинні мати високий рівень компоненти власного капіталу, конкурентоспроможності, рентабельності, ділової активності за умови, що забезпечується середній якісний рівень компонент ліквідності, управління персоналом та нематеріальних активів.

Бажаною конкурентною перевагою банків, які обирають стратегію експлорента, є інноваційне лідерство, для чого їм слід досягти високого якісного рівня компоненти нематеріальних активів, конкурентоспроможності, ділової активності та ліквідності при забезпеченні середнього рівня компоненти власного капіталу, рентабельності та управління персоналом.

Результати розрахунків щодо визначення конкурентних стратегій забезпечення зростання вартості банків України наведено в табл. 3.1 додатку 3. Як видно з табл. 3.1 додатку 3, значна кількість банків України, такі, як

ПАТ "Апекс-банк", ПАТ "Банк 3/4", ПАТ "Банк Форум", ПАТ "КБ "Глобус", повинні реалізувати стратегію пацієнта.

Найбільша кількість банків України (76), серед яких – ПАТ "Акта Банк", ПАТ "КБ "Земельний Капітал", ПАТ "Терра Банк", ПАТ КБ "Хрещатик", повинна реалізувати стратегію комутанта. ПАТ КБ "ПриватБанк", ПАТ "Райффайзен Банк Аваль", ПАТ "Укрсоцбанк" слід обрати стратегію віолента.

Розподіл банків України за результатами визначення конкурентних стратегій забезпечення зростання вартості за станом на 01.01.2014 р. наведено в табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Розподіл банків України за результатами визначення конкурентних стратегій забезпечення зростання вартості за станом на 01.01.2014 р.

Група банків України залежно від рекомендованої конкурентної стратегії забезпечення зростання вартості	Кількість банків у групі	Питома вага банків у групі в загальній кількості банків, %	Сумарна величина активів банків групи, тис. грн.	Питома вага активів банків групи в загальній величині активів, %
Банки, яким рекомендовано реалізувати стратегію пацієнта	22	12,94	55 681 448	4,58
Банки, яким рекомендовано реалізувати стратегію комутанта	76	44,71	398 068 276	32,72
Банки, яким рекомендовано реалізувати стратегію віолента	3	1,76	284 683 624	23,40
Банки, яким рекомендовано реалізувати стратегію експлорента	69	40,59	478 032 220	39,30

Як видно з табл. 3.5, незважаючи на незначну кількість банків, яким рекомендовано обрати стратегію віолента (3), частка активів банків даної групи у загальній величині активів виявилася значною і склала 23,40%. Це пояснюється тим, що стратегію віолента обирають банки-лідери ринку.

Банки, яким слід обрати стратегію пацієнта, мали лише 4,58% в загальній величині активів, хоча їх кількість виявилася значною (22): обрання

стратегії обслуговування ринкової ніші не передбачає захоплення значної долі ринку.

Результати визначення конкурентних стратегій забезпечення зростання вартості для банків-репрезентантів кожного рівня інтегральної оцінки ключових компонент формування вартості банку за станом на 01.01.2014 р. наведено у табл. 3.6.

Таблиця 3.6

Результати визначення конкурентних стратегій забезпечення зростання вартості для банків-репрезентантів за станом на 01.01.2014 р.

Банк	Бальна оцінка ключових							Рекомендована конкурентна стратегія	Стратегічні розриви
	F ₁	F ₂	F ₃	F ₄	F ₅	F ₆	F ₇		
ПАТ "Райффайзен Банк Аваль"	0	2	2	2	1	0	0	Віолентна	$e_1=1,31, e_5=0,17, e_6=2,29$
ПАТ "Альфа-банк"	0	2	1	2	1	0	0	Патієнтна	$e_7=2,24$
АТ "КБ "Союз"	0	2	0	2	1	1	0	Комутантна	$e_3=-1,67, e_7=1,13$
ПАТ "Класикбанк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	$e_4=2,07, e_5=1,85$
ПАТ "ВіЕс Банк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	$e_4=2,03, e_5=2,29$

Як видно з табл. 3.6, кожен банк-репрезентант має стратегічні розриви. Можливість реалізації конкурентної стратегії забезпечення зростання вартості банку запропоновано визначати шляхом виявлення стратегічних розривів між стратегічним планом і реальними можливостями банку [87].

Аналіз розривів – це ефективний метод аналізу стратегії банку, який дозволяє виявити невідповідність між мінімально допустимими і фактично досягнутими значеннями компонент конкурентних стратегій та запропонувати шляхи усунення даних невідповідностей.

Розподіл банків України за результатами розрахунку стратегічних розривів наведено в табл. 3.1 додатку 3 і в табл. 3.7. Як видно з табл. 3.1 додатку 3 і табл. 3.7, майже всі досліджені банки України станом на

01.01.2014 р. мали стратегічні розриви між мінімально допустимими та фактично досягнутими значеннями компонент конкурентних стратегій.

Таблиця 3.7

Розподіл банків України за результатами розрахунку стратегічних розривів між мінімально допустимими і фактично досягнутими значеннями компонент конкурентних стратегій за станом на 01.01.2014 р.

Компонента конкурентної стратегії	Кількість банків, яким рекомендується покращити якісний стан компоненти конкурентної стратегії	Питома вага банків, яким рекомендується покращити якісний стан компоненти конкурентної стратегії, в загальній кількості банків, %	Сумарна величина активів банків, яким рекомендується покращити якісний стан компоненти конкурентної стратегії, тис. грн.	Питома вага активів банків, яким рекомендується покращити якісний стан компоненти конкурентної стратегії, %
Компонента ліквідності банку	63	37,06	476612102	49,42
Компонента власного капіталу банку	13	7,65	91097679	9,45
Компонента нематеріальних активів банку	20	11,76	110566638	11,47
Компонента конкурентоспроможності банку	23	13,53	120186711	12,46
Компонента рентабельності банку	27	15,88	93675353	9,71
Компонента управління персоналом банку	62	36,47	363547900	37,70
Компонента ділової активності банку	68	40,00	386934541	40,12

Найбільший відсоток вітчизняних банків (40%) мав стратегічні розриви за компонентою ділової активності банку, значній кількості банків (63) слід також покращити стан компоненти ліквідності для реалізації рекомендованої конкурентної стратегії.

Для визначення доцільності подолання стратегічних розривів використано методологію теорії ігор та лінійного програмування. Теорія ігор

дозволяє з високою точністю моделювати конфліктні ситуації між банками-конкурентами в умовах мінливості зовнішнього середовища.

Для прикладу розглянуто комірку матриці вибору корпоративної стратегії зростання вартості, в якій знаходилося 5 банків, які характеризувалися достатнім рівнем інтегральної оцінки ключових компонент формування вартості банку та перебували на стадії спаду. У моделі присутні два банки: ПАТ "Альфа-банк" (гравець А), ПАТ "ВіЕйБі Банк" (гравець В), який через близьке матричне позиціонування може вважатися безпосереднім конкурентом ПАТ "Альфа-банк".

Конкурентні стратегії банків визначалася 7 змінними, обраними для формування морфологічної матриці компонент конкурентних стратегій забезпечення зростання вартості банку (табл. 3.4). Комбінація цих змінних визначила можливі ігрові ситуації. Для кожного гравця сформовано вихідні платіжні матриці (табл. 3.8).

Таблиця 3.8

Вихідна платіжна матриця для визначення оптимального рішення щодо доцільності подолання стратегічних розривів для ПАТ "Альфа-банк" та ПАТ "ВіЕйБі Банк"

Компоненти стратегії	ПАТ "Альфа-банк"		ПАТ "ВіЕйБі Банк"	
	Стратегія S ₁	Стратегія S ₂	Стратегія S ₁	Стратегія S ₂
F ₁	-0,127	1,033	-0,268	-0,268
F ₂	0,005	0,005	-0,054	-0,054
F ₃	-1,709	-1,709	-0,831	-1,341
F ₄	0,134	0,134	-0,157	-0,157
F ₅	0,101	0,101	0,103	0,103
F ₆	-0,154	0,936	0,284	0,934
F ₇	-0,154	2,086	-0,277	2,083

Як видно з табл. 3.8, у розглядуваній грі гравець А – ПАТ "Альфа-банк", як і гравець Б – ПАТ "ВіЕйБі Банк", мав дві можливі стратегії:

стратегія S_1 – залишити компоненти конкурентної стратегії забезпечення зростання вартості незмінними, стратегія S_2 – змінити компоненти конкурентної стратегії з метою подолання стратегічних розривів і реалізації рекомендованої конкурентної стратегії.

Сформовану вихідну платіжну матрицю використано для побудови матриці виграшу. Для цього знайдено відстань між положеннями банків в n -мірному просторі при використанні тієї або іншої стратегії, яка знаходиться за формулою [116, с. 130]:

$$r = \sqrt{(x_1 - y_1)^2 + (x_2 - y_2)^2 + \dots + (x_n - y_n)^2}, \quad (3.1)$$

де r – відстань між положеннями банків в n -мірному просторі;

x_n – координати стратегії ПАТ "Альфа-банк";

y_n – координати стратегії ПАТ "ВіЕйБі Банк";

n – кількість компонент стратегії.

Розрахунок відстаней між положеннями банків в n -мірному просторі дозволив побудувати матрицю виграшів (табл. 3.9).

Таблиця 3.9

Матриця виграшів для визначення оптимального рішення щодо доцільності подолання стратегічних розривів для ПАТ "Альфа-банк" та ПАТ "ВіЕйБі Банк"

Результати реалізації чистих стратегій		ПАТ "ВіЕйБі Банк"		
		Стратегія S_1	Стратегія S_2	Мінімальний виграш
ПАТ "Альфа-банк"	Стратегія S_1	1,042	2,536	1,042
	Стратегія S_2	2,926	1,384	1,384
	Максимальний програш	2,926	2,536	

Матрицю виграшів перевірено на відсутність сідлової точки для перевірки можливості застосування змішаних стратегій.

Для цього визначено верхню та нижню ціну гри за принципом максиміну [184, с. 19]:

$$\begin{aligned} v_{ни} &= \max_i a_i = \max_i \min_j a_{ij}, \\ v_{ви} &= \min_j a_j = \min_j \max_i a_{ij}, \quad j=1, n, \quad i=1, m, \end{aligned} \quad (3.2)$$

де $v_{ни}$ – нижня ціна гри;

$v_{ви}$ – верхня ціна гри;

a_{ij} – елементи платіжної матриці.

Мінімальний виграш (верхня ціна гри) для ПАТ "ВіЕйБі Банк" становить 1,042, а максимальний програш (нижня ціна гри) для ПАТ "Альфа-банк" – 2,926.

Оскільки верхня та нижня ціна гри не співпадають, це свідчить про доцільність застосування змішаних стратегій. Оптимальна змішана стратегія для ПАТ "Альфа-банк" мала вигляд матриці [116, с. 128]:

$$S_A = \begin{pmatrix} A_1 A_2 \dots A_n \\ p_1 p_2 \dots p_n \end{pmatrix}, \quad (3.3)$$

де s_A – оптимальна стратегія ПАТ "Альфа-банк";

$A_1 \dots A_n$ – чисті стратегії ПАТ "Альфа-банк";

$p_1 \dots p_n$ – ймовірність використання чистої стратегії.

Оптимальна змішана стратегія для ПАТ "ВіЕйБі Банк" мала вигляд матриці [116, с. 128]:

$$S_B = \left(\begin{matrix} B_1 B_2 \dots B_n \\ q_1 q_2 \dots q_n \end{matrix} \right), \quad (3.4)$$

де S_B – оптимальна стратегія ПАТ "ВіЕйБі Банк";

$B_1 \dots B_n$ – чисті стратегії ПАТ "ВіЕйБі Банк";

$q_1 \dots q_n$ – ймовірність використання чистої стратегії.

Для визначення оптимальної стратегії гравця А (ПАТ "Альфа-банк") розв'язано систему лінійних нерівностей [116, с. 128]:

$$\begin{aligned} S_A = S_1 + S_2 &\rightarrow \min \\ \left\{ \begin{aligned} 1,042S_1 + 2,926S_2 &\geq 1 \\ 2,536S_1 + 1,384S_2 &\geq 1 \end{aligned} \right\}, \\ S_1, S_2 &\geq 0 \end{aligned} \quad (3.5)$$

де s_1, s_2 – чисті стратегії ПАТ "Альфа-банк".

Для ПАТ "ВіЕйБі Банк" (гравець В) система лінійних нерівностей мала вигляд [116, с. 128]:

$$\begin{aligned} S_B = S_1 + S_2 &\rightarrow \max \\ \left\{ \begin{aligned} 1,042S_1 + 2,536S_2 &\leq 1 \\ 2,926S_1 + 1,384S_2 &\leq 1 \end{aligned} \right\}, \\ S_1, S_2 &\geq 0 \end{aligned} \quad (3.6)$$

де s_1, s_2 – чисті стратегії ПАТ "ВіЕйБі Банк".

Для вирішення систем нерівностей (3.5)–(3.6) використано надбудову "Поиск решения" в Microsoft Excel. Результати розв'язання задачі лінійного програмування наведено в табл. 3.10.

Як видно з табл. 3.10, розв'язання задачі лінійного програмування не дозволило виявити оптимальну стратегію для ПАТ "Альфа-банк", адже ймовірність використання кожної з чистих стратегій виявилася однаковою – 50%. Це означає, що для ПАТ "Альфа-банк" подолання стратегічних розривів не є першочерговим завданням менеджменту, адже і у випадку підтримки

значень компонент конкурентних стратегій забезпечення зростання вартості на досягнутому рівні, і у випадку подолання стратегічних розривів даний банк буде більш конкурентоспроможним, ніж ПАТ "ВіЕйБі Банк".

Таблиця 3.10

**Визначення доцільності подолання стратегічних розривів для реалізації
рекомендованих конкурентних стратегій**

Стратегія	Цільова функція	Обмеження	Нижня ціна гри	Верхня ціна гри	Середній виграш	Імовірність використання чистої стратегії	Оптимальна стратегія
ПАТ "Альфа-банк"							
S_1	0,51	1	1,38	2,54	1,97	0,50	S_1, S_2
S_2		1				0,50	
ПАТ "ВіЕйБі Банк"							
S_1	0,48	1	1,38	2,54	2,08	0,45	S_2
S_2		1				0,55	

Що стосується ПАТ "ВіЕйБі Банк", для нього ймовірність використання стратегії зміни окремих компонент конкурентної стратегії для подолання стратегічних розривів склала 55%, тобто для забезпечення конкурентоспроможності ПАТ "ВіЕйБі Банк" порівняно із ПАТ "Альфа-банк" йому рекомендовано подолати виявлені стратегічні розриви.

Після визначення доцільності подолання стратегічних розривів для реалізації рекомендованих конкурентних стратегій забезпечення зростання вартості запропоновано побудувати стратегічну карту реалізації рекомендованої стратегії забезпечення зростання вартості банку, яка є викладенням стратегії та стратегічних цілей у розрізі окремих компонент рекомендованої конкурентної стратегії. Стратегічну карту реалізації патієнтної стратегії забезпечення зростання вартості банку зображено на рис. 3.6.

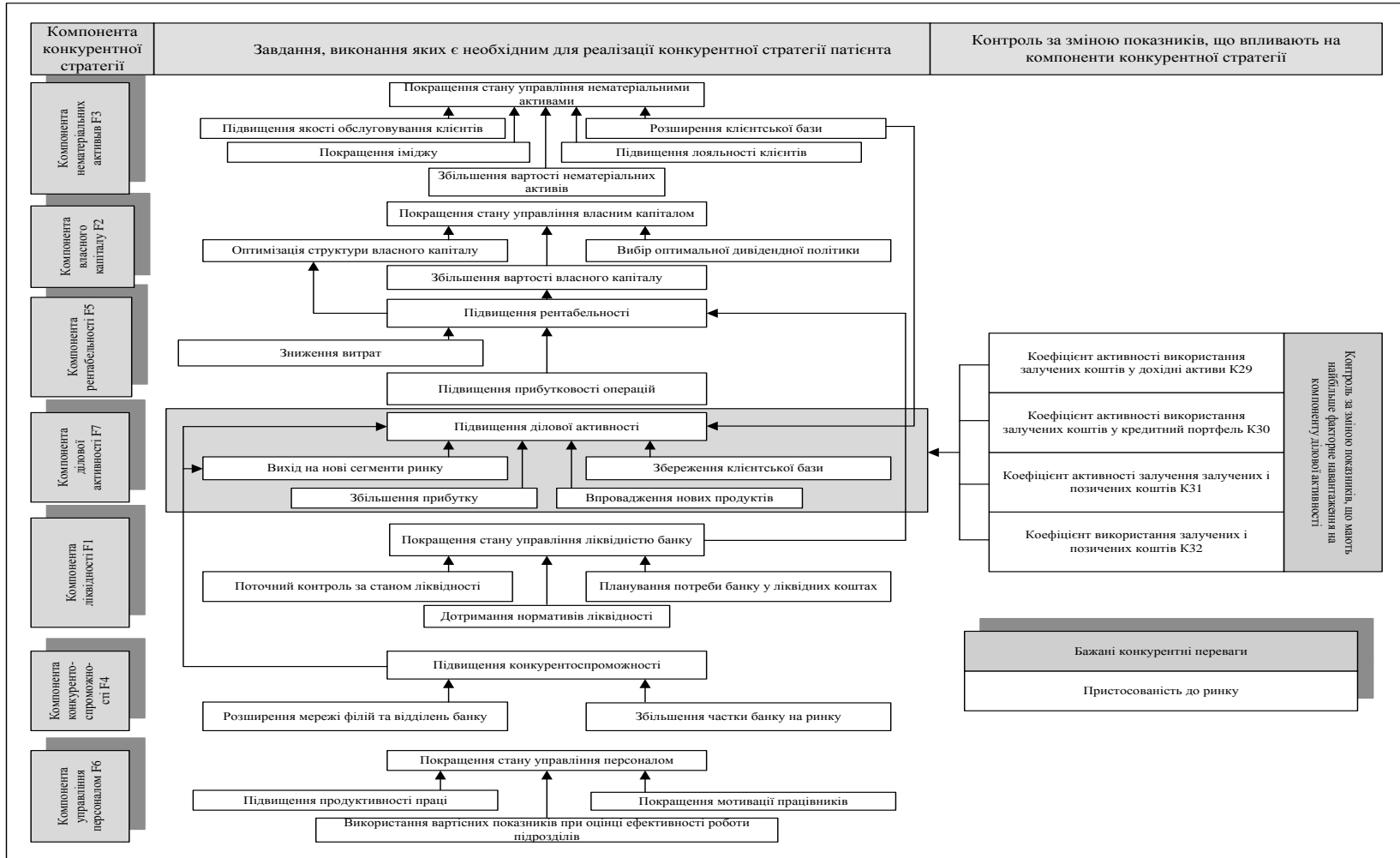

Рис. 3.6. Стратегічна карта реалізації патієнтної стратегії забезпечення зростання вартості банку (на прикладі ПАТ "Альфа-банк")

Як видно з рис. 3.6, побудова стратегічної карти реалізації конкурентних стратегій забезпечення зростання вартості банку дозволила візуально представити завдання, виконання яких є необхідним для реалізації відповідної конкурентної стратегії.

Наприклад, ПАТ "Альфа-банк", якому запропоновано реалізувати конкурентну стратегію патієнта, за станом на 01.01.2014 р. мав стратегічні розриви значень компоненти ділової активності. Отже, менеджменту банку слід особливу увагу звернути на показники, що мали найбільше факторне навантаження на дану компоненту, зокрема, на коефіцієнт активності використання залучених коштів у дохідні активи K_{30} , коефіцієнт активності використання залучених коштів у кредитний портфель K_{31} , коефіцієнт активності залучення залучених і позичених коштів K_{32} , коефіцієнт використання залучених і позичених коштів K_{33} .

Таким чином, результати оцінки поточного якісного стану ключових компонент формування вартості банку запропоновано використовувати при обранні конкурентної стратегії забезпечення зростання вартості (стратегії віолента, патієнта, комутанта та експлерента). Розрахунок стратегічних розривів дозволив визначити ті компоненти формування вартості, на удосконалення яких повинні бути спрямовані зусилля менеджерів банку. Для визначення доцільності подолання стратегічних розривів використано методологію теорії ігор та лінійного програмування.

3.3. Стратегічне планування параметрів розвитку банку для забезпечення зростання його вартості

Етапи формування стратегій зростання вартості, визначені у підрозділі 2.3, передбачають здійснення стратегічного планування параметрів розвитку банку для забезпечення зростання його вартості. Це дозволяє визначити

можливі стратегічні дії банку за кожним із сценаріїв стратегічного планування та для досягнення рекомендованих значень складових чистого грошового потоку банку, ставки дисконту і післяпрогнозного приросту доходів. Запропоновані методичні положення щодо визначення рекомендованих параметрів розвитку банку для забезпечення зростання його вартості наведено на рис. 3.7.

Рис. 3.7. Методичні положення щодо стратегічного планування параметрів розвитку банку для забезпечення зростання його вартості

Як видно з рис. 3.7, в процесі реалізації методичних положень щодо стратегічного планування параметрів розвитку банку для забезпечення зростання його вартості необхідно визначити сценарії, реалізація яких призведе до найбільшого зростання вартості банку.

В процесі реалізації стратегій обов'язково слід враховувати можливі сценарії розвитку банку: оптимістичний, песимістичний та базовий. Пріоритетним серед них вважатиметься той сценарій, реалізація якого

приведе до найбільшого зростання вартості банку. Реалізація сценаріїв розвитку банку передбачає проведення імітаційних експериментів. Тому необхідною є побудова імітаційної моделі стратегічного планування параметрів розвитку банку для забезпечення зростання його вартості та її використання для вибору пріоритетних сценаріїв стратегічного планування.

Для удосконалення процесу стратегічного планування параметрів розвитку банку для забезпечення зростання його вартості доцільною є побудова повної моделі, яка здатна врахувати велику кількість компонент та спрогнозувати зміни вартості [210, с. 139]. Для цього застосовано програму MATLAB [66, с. 98–99; 242, с. 24]. На рис. 3.8 наведено імітаційну модель стратегічного планування параметрів розвитку банку для забезпечення зростання його вартості. Як видно з рис. 3.8, імітаційну модель стратегічного планування параметрів розвитку банку для забезпечення зростання його вартості побудовано на прикладі ПАТ "Альфа-банк", адже для здійснення імітаційних експериментів необхідні прогностні значення складових чистого грошового потоку, які обчислено у підрозділі 2.3.

Побудована імітаційна модель дозволила розрахувати вартість банку методом дисконтування грошового потоку шляхом додання до величини чистих дисконтованих потоків за кожен із прогностних періодів вартості реверсії. Для виведення результатів імітаційного моделювання використано блоки "Display". Склад окремих субсистем імітаційної моделі визначено з урахуванням вимог Національного стандарту оцінки № 3 [168]. При побудові імітаційної моделі для задання постійних параметрів використано такі блоки-константи, як величина активів банку в перший прогностний період (умовне позначення – "A1"), величина зобов'язань банку у перший прогностний період ("Z1"), величина активів банку у наступні прогностні періоди ("A2"–"A5"). Кількість прогностних періодів (5) відповідає тривалості прогностного періоду, використаній для обчислення вартості банку методом дисконтування грошового потоку (підрозділ 2.3).

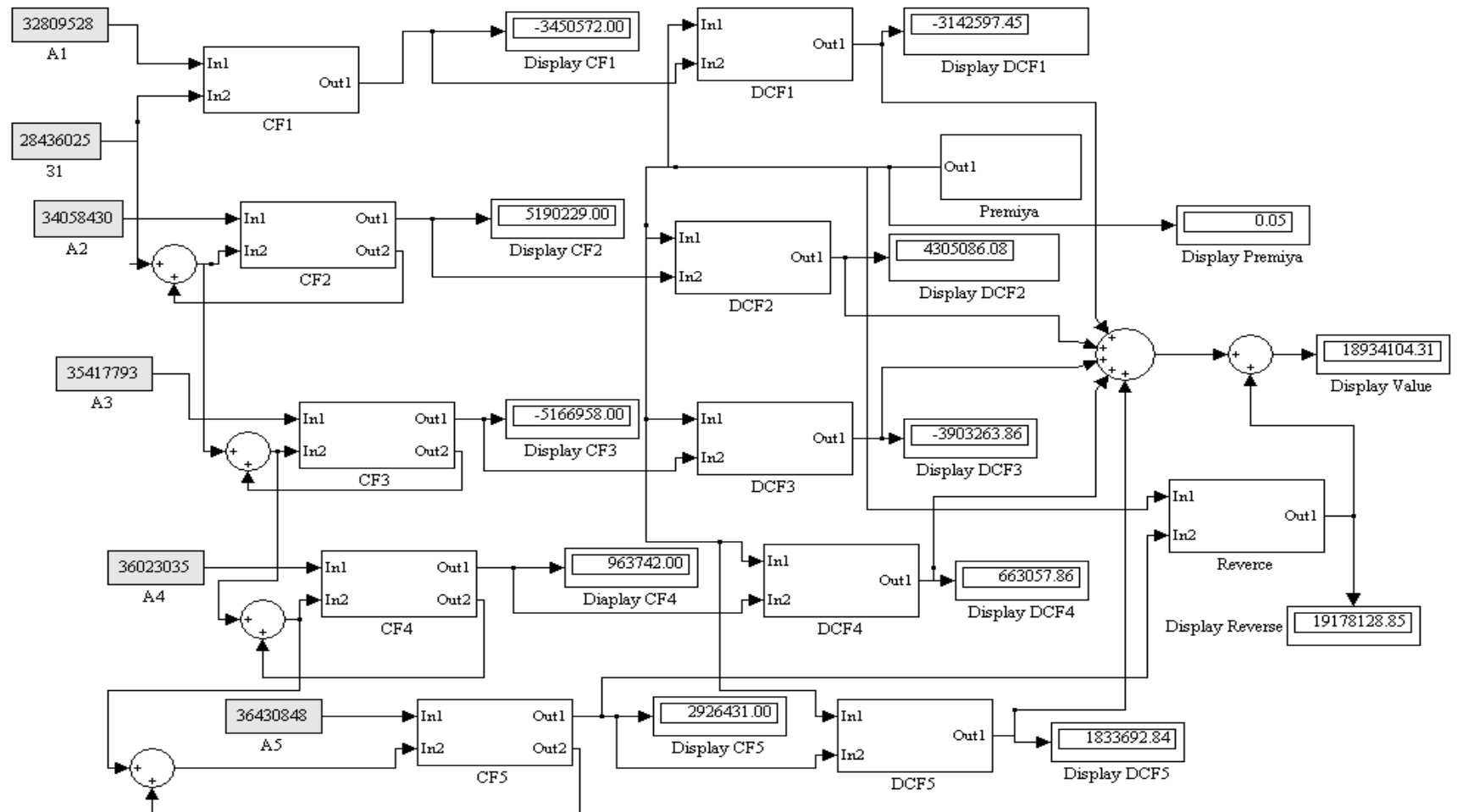

Рис. 3.8. Імітаційна модель стратегічного планування параметрів розвитку банку для забезпечення зростання його вартості (на прикладі ПАТ "Альфа-банк")

Субсистеми "CF1", "CF2", "CF3", "CF4", "CF5" використано для визначення величини чистого грошового потоку у відповідні прогностні періоди. Субсистему "CF1" наведено на рис. 3.9.

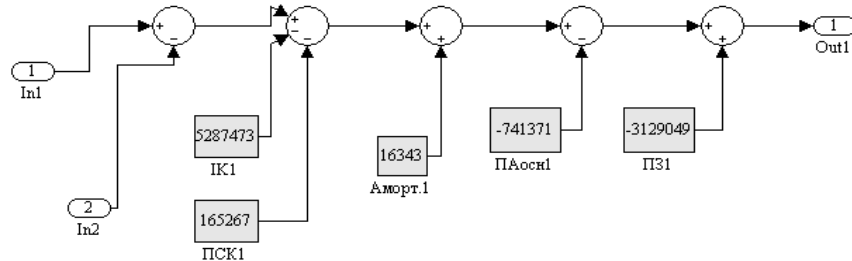

Рис. 3.9. Субсистема "CF1", використана для визначення величини чистого грошового потоку банку в перший прогностний період

Як видно з рис. 3.9, розрахунок величини чистого грошового потоку узгоджено із положеннями Національного стандарту оцінки № 3 [168]. Так, у субсистемі "CF1" визначено прогностну величину власного капіталу банку як різницю між прогностною величиною активів та зобов'язань.

Для отримання значення прогностної величини чистого прибутку банку від прогностної величини власного капіталу банку віднімалося прогностне значення величини іншого капіталу банку ІК1 (статутного капіталу, емісійних різниць, резервних та інших фондів, резервів переоцінки). Отримана таким чином прогностна величина чистого прибутку банку збільшувалася на прогностну суму амортизації Аморт1 і прогностну величину збільшення зобов'язань ПЗ1 та зменшувалася на прогностну величину збільшення статутного капіталу ІСК1 і величину збільшення основних статей активів банку ПАосн1. Порти вхідних сигналів в субсистему "CF1" – величина активів ("A1") та зобов'язань банку у перший прогностний період ("З1"). Порт вихідного з субсистеми сигналу ("Out1") – величина чистого грошового потоку у перший прогностний період.

Аналогічним чином визначено прогностні значення величини чистих грошових потоків банку у наступні періоди. Прогностні значення величини іншого капіталу банку, амортизації, приросту статутного капіталу, основних статей активів та зобов'язань розраховано за допомогою нейронних мереж у підрозділі 2.3. Прогностне значення величини зобов'язань банку розраховано як сума прогностної величини зобов'язань у попередній період і прогностного приросту зобов'язань. Порти вхідних сигналів у субсистемі "CF2"–"CF5" – величина активів ("A2"–"A5") та зобов'язань банку у відповідні прогностні періоди. Порти вихідних із субсистем сигналів – величина чистого грошового потоку у відповідні прогностні періоди ("Out1") та величина приросту зобов'язань банку ("Out2"). Розраховані таким чином значення чистих грошових потоків у відповідний період виводилися за допомогою блоків "Display CF1"–"Display CF5". Субсистему "DCF1", використану для визначення величини чистого дискontованого грошового потоку банку у перший прогностний період, наведено на рис. 3.10.

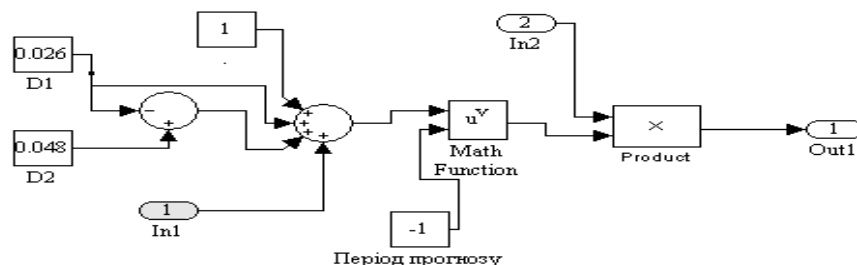

Рис. 3.10. Субсистема "DCF1", використана для визначення величини чистого дискontованого грошового потоку банку в перший прогностний період

Як видно з рис. 3.10, для визначення величини чистих дискontованих грошових потоків у кожному з прогностних періодів в субсистемі "DCF1" використано блоки-константи "D1" (безризикова ставка) та "D2" (дохідність

єврооблігацій України). За допомогою використання блоків суми та різниці обчислено різницю між "D2" та "D1" для визначення премії за ризик країни. Порт вхідного сигналу в субсистемі "DCF1" – премія за ризик інвестування ("In1"), значення якої обчислювалося в субсистемі "Premiya".

Сума константи "D2", різниці між "D2" та "D1", порту вхідного сигналу "In1" та константи "1" знаходилася для обчислення дисконтного множника.

Субсистеми "DCF2", "DCF3", "DCF4", "DCF5" використано для визначення величини чистих дискontованих грошових потоків у наступні прогностні періоди.

Для визначення вартості реверсії за моделлю Гордона побудовано субсистему "Reverse" (рис. 3.11).

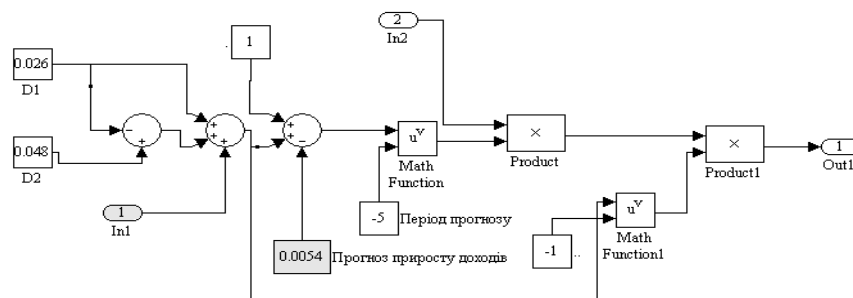

Рис. 3.11. Субсистема "Reverse", використана для визначення вартості реверсії

Як видно з рис. 3.11, в субсистемі "Reverse", як і в субсистемі "DCF5", використано блоки-константи "D1" та "D2", обчислено різницю між ними для визначення премії за ризик країни, використано порт вхідного сигналу "In1" – премію за ризик інвестування. Проте від ставки дисконту віднімалося значення прогностного приросту доходів (для цього в субсистемі "Reverse" використано відповідну константу). Період прогнозу – -5 , адже для визначення вартості реверсії використано значення чистого грошового потоку в останньому прогностному періоді.

Використано функцію піднесення до ступеню "Row" (блок "Math Function"), і отримане значення дисконтного множника множилося за допомогою блоку "Product" на вхідну змінну "In2" – величину чистого грошового потоку в п'ятому прогнозному періоді "CF5".

Блок "Math Function" використано також для піднесення до від'ємного ступеня отриманої величини дисконтованого грошового потоку, адже за моделлю Гордона отримане значення дисконтованого грошового потоку слід поділити на ставку капіталізації (в даному випадку вона рівна ставці дисконту). Порт вихідного сигналу із субсистеми "Reverse" – величина вартості реверсії ("Out1"), яку наведено за допомогою блоку "Display Reverse".

Для визначення премії за ризик інвестування побудовано субсистему "Premiya" (рис. 3.12).

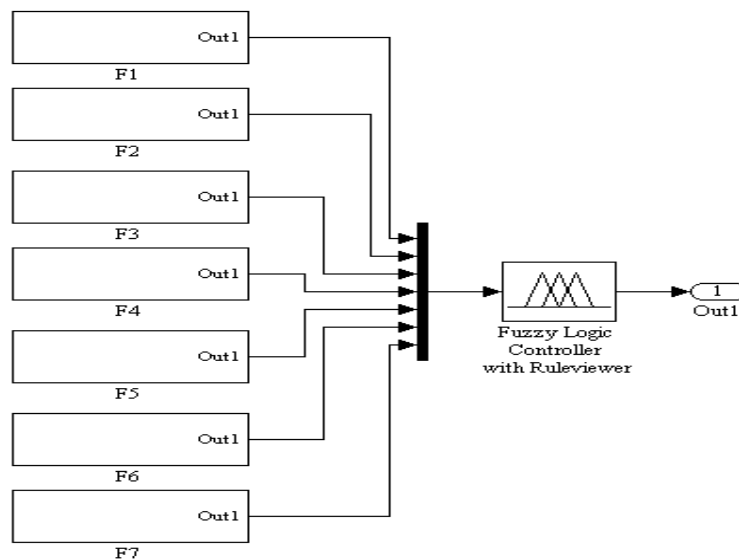

Рис. 3.12. Субсистема "Premiya", використана для визначення величини премії за ризик інвестування

Як видно з рис. 3.17, у субсистемі "Premiya" використано блок "Fuzzy Logic Controller with Ruleviewer" – нечіткий контролер із виводом вікна

перегляду фаззі-алгоритму під час моделювання. Субсистема "Premiya" містить 7 інших субсистем: ліквідності банку (умовне позначення – "F1"), власного капіталу банку ("F2"), нематеріальних активів банку ("F3"), конкурентоспроможності банку ("F4"), рентабельності банку ("F5"), управління персоналом банку ("F6"), ділової активності банку ("F7"). Відповідні складові використано при побудові системи нечіткого висновку для визначення ставки дисконту. Субсистему ліквідності банку наведено на рис. 3.13.

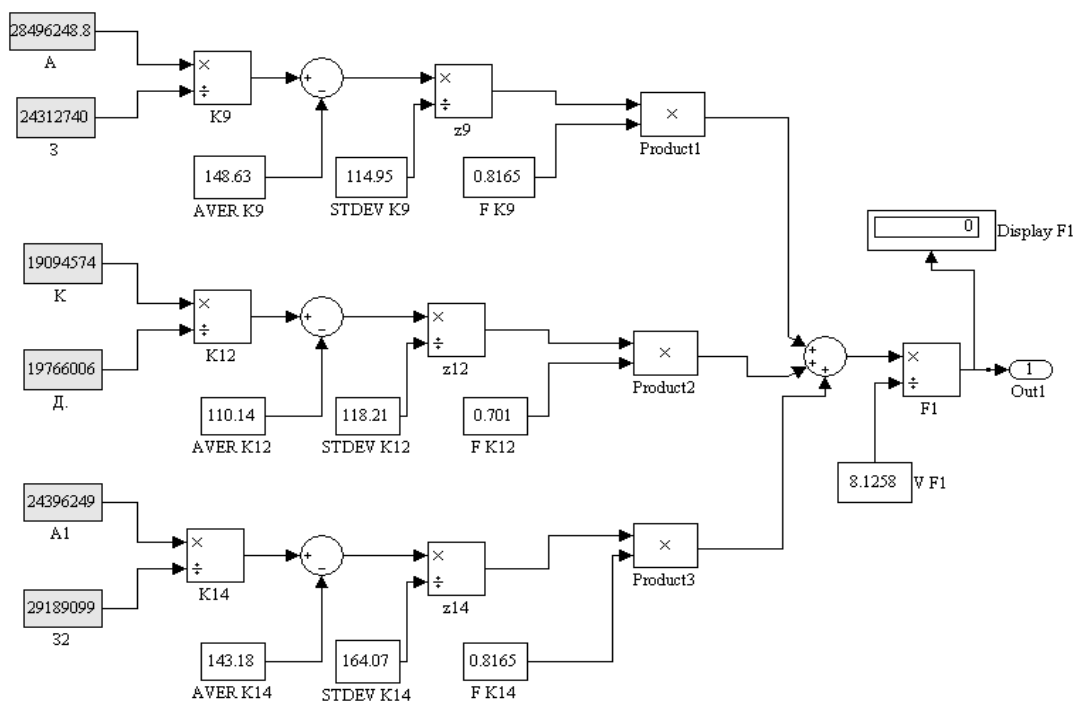

Рис. 3.13. Субсистема ліквідності банку

Як видно з рис. 3.13, побудова субсистеми ліквідності банку дозволила розрахувати значення показників, за допомогою яких оцінено компоненту ліквідності. Умовні позначення використаних змінних наведено в табл. Б.12 додатку Б.

Блоки-константи знаходяться під впливом керівництва банків. Так, об'єктом управлінського впливу є величина активів банку (умовне позначення – A), зобов'язань (Z), які визначають величину коефіцієнта

загальної ліквідності (K9); кредитного портфеля (K) та депозитів банку (Д), величина яких необхідна для розрахунку коефіцієнта співвідношення позик та депозитів (K12); активів первинної ліквідності (A1) та зобов'язань зі строком погашення до 31 дня включно (31), значення яких використано для розрахунку нормативу короткострокової ліквідності (K14).

Побудовано також інші субсистеми, що дозволило розрахувати значення відповідних ключових компонент формування вартості банку.

Таким чином, побудована імітаційна модель дозволяє розглянути наслідки впливу зміни окремих показників діяльності банку на його вартість. Сценарії стратегічного планування параметрів розвитку банку для забезпечення зростання його вартості наведено на рис. 3.14.

Як видно з рис. 3.14, оптимістичні сценарії розподілено на три групи: сценарій збільшення чистого грошового потоку банку (зокрема, сценарій збільшення нерозподіленого прибутку банку, сценарій збільшення приросту зобов'язань банку, сценарій зменшення приросту статутного капіталу банку, сценарій зменшення приросту основних статей активів банку), сценарій покращення якісного стану ключових компонент формування вартості (зокрема, сценарій покращення якісного стану компоненти ліквідності, власного капіталу, нематеріальних активів, конкурентоспроможності, рентабельності, управління персоналом, ділової активності), сценарій збільшення рівня зростання доходів банку у післяпрогнозному періоді (рівень зростання доходів банку у післяпрогнозному періоді враховується при визначенні вартості реверсії).

Аналогічним чином визначено песимістичні сценарії стратегічного планування параметрів розвитку банку. Базовий сценарій відображає сформовану ситуацію. Розрахунки за всіма сценаріями здійснено за станом на 01.01.2014 р.

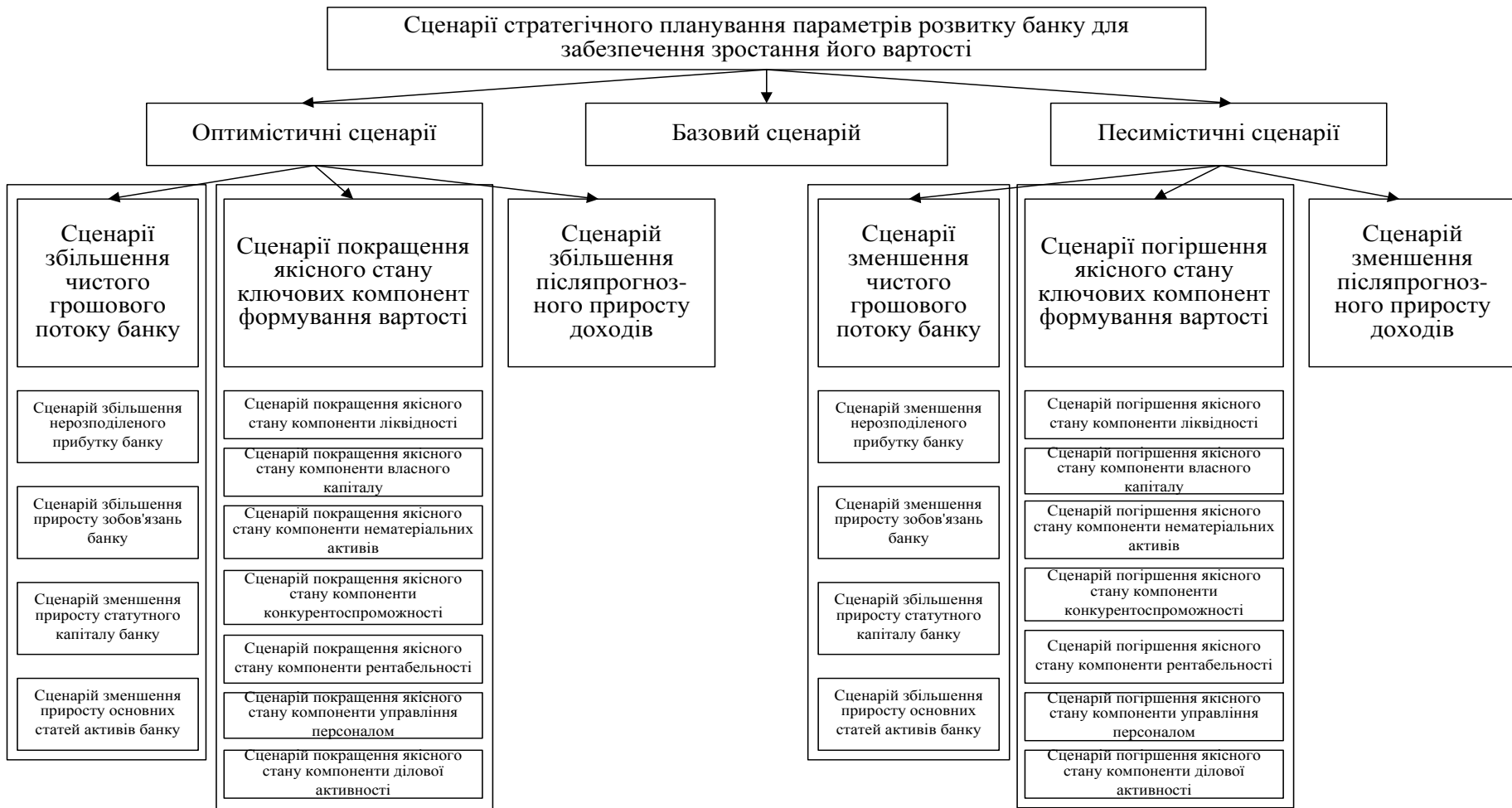

Рис. 3.14. Сценарії стратегічного планування параметрів розвитку банку для забезпечення зростання його вартості

Розрахунок вартості ПАТ "Альфа-банк" за базовим сценарієм здійснено в підрозділі 3.1. Розподіл оптимістичних сценаріїв стратегічного планування параметрів розвитку банку для забезпечення зростання його вартості наведено у табл. 3.11.

Таблиця 3.11

Розподіл оптимістичних сценаріїв стратегічного планування параметрів розвитку банку для забезпечення зростання його вартості (на прикладі ПАТ "Альфа-банк")

Сценарій	Результуючий показник – вартість банку, тис. грн.	Приріст результуючого показника відносно базового сценарію, %	Пріоритетність сценарію
Сценарій зменшення приросту основних статей активів банку	22266229	17,60	1
Сценарій збільшення приросту зобов'язань банку	21049809	11,17	2
Сценарій покращення якісного стану компоненти ліквідності	20459847	8,06	3
Сценарій покращення якісного стану компоненти управління персоналом	20459847	8,06	3
Сценарій покращення якісного стану компоненти ділової активності	20459847	8,06	3
Сценарій збільшення нерозподіленого прибутку банку	20048610	5,89	4
Сценарій збільшення післяпрогнозного приросту доходів банку	18986849	0,28	5
Сценарій зменшення приросту статутного капіталу банку	18980867	0,25	6
Сценарій покращення якісного стану компоненти власного капіталу	19181463	0	–
Сценарій покращення якісного стану компоненти нематеріальних активів	19181463	0	
Сценарій покращення якісного стану компоненти конкурентоспроможності	19181463	0	
Сценарій покращення якісного стану компоненти рентабельності	19181463	0	

Як видно з табл. 3.11, пріоритетним серед оптимістичних виявився сценарій зменшення приросту основних статей активів банку. Серед сценаріїв одиночного впливу цей варіант виявився найкращим, наступним є сценарій збільшення приросту зобов'язань банку. Покращення якісного стану компоненти власного капіталу, нематеріальних активів, конкурентоспроможності, рентабельності не призведе до зростання вартості банку, адже банком за станом на 01.04.2014 р. досягнуто максимально

можливий якісний стан зазначених ключових компонент, який може вплинути на його вартість.

Розподіл песимістичних сценаріїв стратегічного планування параметрів розвитку банку для забезпечення зростання його вартості наведено у табл. 3.12.

Таблиця 3.12

Розподіл песимістичних сценаріїв стратегічного планування параметрів розвитку банку для забезпечення зростання його вартості (на прикладі ПАТ "Альфа-банк")

Сценарій	Результуючий показник – вартість банку, тис. грн.	Приріст результуючого показника відносно базового сценарію, %	Пріоритетність сценарію
Сценарій збільшення приросту статутного капіталу банку	18887334	-0,25	1
Сценарій зменшення довгострокового приросту доходів банку	18886773	-0,28	2
Сценарій зменшення нерозподіленого прибутку банку	17818903	-5,89	3
Сценарій погіршення якісного стану компоненти нематеріальних активів	17408860	-8,06	4
Сценарій погіршення якісного стану компоненти рентабельності	17408860	-8,06	4
Сценарій зменшення приросту зобов'язань банку	16818391	-11,17	5
Сценарій збільшення приросту основних статей активів банку	15601899	-17,60	6
Сценарій погіршення якісного стану компоненти ліквідності	19181463	0	-
Сценарій погіршення якісного стану компоненти власного капіталу	19181463	0	
Сценарій погіршення якісного стану компоненти конкурентоспроможності	19181463	0	
Сценарій погіршення якісного стану компоненти управління персоналом	19181463	0	
Сценарій погіршення якісного стану компоненти ділової активності	19181463	0	

Як видно з табл. 3.12, пріоритетним серед песимістичних виявився сценарій збільшення приросту статутного капіталу банку, реалізація якого спричинить зменшення вартості банку на 0,25% порівняно із базовим сценарієм. Найгіршим серед песимістичних є сценарій збільшення приросту основних статей активів банку. Погіршення якісного стану компоненти ліквідності, власного капіталу, конкурентоспроможності, управління

персоналом, ділової активності не призведе до зменшення вартості банку, адже зміна якісного стану цих компонент не призведе до зміни ставки дисконту чистого грошового потоку банку.

Порівняння пріоритетних сценаріїв всіх груп наведено в табл. 3.13.

Таблиця 3.13

Порівняння пріоритетних сценаріїв стратегічного планування параметрів розвитку банку (на прикладі ПАТ "Альфа-банк")

Сценарій	Результуючий показник – вартість банку, тис. грн.	Приріст результуючого показника відносно базового сценарію, %	Пріоритетність сценарію
Сценарій зменшення приросту основних статей активів банку	22266229	17,60	1
Базовий сценарій	18934104	–	2
Сценарій збільшення приросту статутного капіталу банку	18887334	–0,25	3

Як видно з табл. 3.13, пріоритетним виявився сценарій зменшення приросту основних статей активів ПАТ "Альфа-банк", реалізація якого призведе до збільшення його вартості на 17,6%. Результати сценарного моделювання запропоновано використати для обґрунтування вибору можливих стратегічних дій банку шляхом розробки альтернативних стратегічних рішень, застосування найбільш оптимального з яких повинне призвести до подальшого зростання вартості банку.

Окрім сценарного моделювання, методичні положення щодо стратегічного планування параметрів розвитку банку для забезпечення зростання його вартості передбачають вибір оптимальних параметрів розвитку банку. Для цього використано надбудову "Поиск решения" у пакеті офісних програм Microsoft Excel [200, с. 235].

Використання надбудови "Поиск решения" дозволило побудувати оптимізаційну модель, в якій цільовою функцією передбачено максимізацію залежної змінної – вартості банку, а як незалежні змінні використано:

прогнозну величину нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) банку; прогнозну величину приросту активів банку; прогнозну величину приросту зобов'язань банку; прогнозну величину приросту статутного капіталу банку; величину ставки дисконту, зокрема, величину премії за ризик інвестування; прогнозний приріст доходів банку. Результати визначення оптимальних значень складових чистого грошового потоку банку, ставки дисконту та приросту доходів у післяпрогнозному періоді для забезпечення зростання вартості (на прикладі ПАТ "Альфа-банк") наведено в табл. 3.14.

Таблиця 3.14

Результати визначення оптимальних значень складових чистого грошового потоку банку, ставки дисконту та приросту доходів у післяпрогнозному періоді для забезпечення зростання вартості

Дата прогнозу	Вихідне значення, тис. грн.	Результуюче значення, тис. грн
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)		
01.01.2015	-913969	-913969
01.01.2016	-845319	-845319
01.01.2017	-985349	-985349
01.01.2018	-728814	-728814
01.01.2019	-1138145	-1138145
Приріст статутного капіталу банку		
01.01.2015	165267,0315	165267,0315
01.01.2016	23361,81933	23361,81933
01.01.2017	-6740,577178	-6740,577178
01.01.2018	51429,9718	51429,9718
01.01.2019	35834,28337	35834,28337
Приріст основних статей активів банку		
01.01.2015	-741361,3208	-741361,3208
01.01.2016	-4851143,108	-4851143,108
01.01.2017	5706219,97	5706219,97
01.01.2018	-1412496,276	-1412496,276
01.01.2019	-3250765,22	-3250765,22
Приріст зобов'язань банку		
01.01.2015	-3129049,409	-3129049,409
01.01.2016	1183468,47	1183468,47
01.01.2017	1486240,976	1486240,976
01.01.2018	293534,0122	293534,0122
01.01.2019	807011,5873	807011,5873
Премія за ризик інвестування, %	5,00	4,44
Післяпрогнозний приріст доходів банку, %	0,54	0,71

Як видно з табл. 3.14, збільшення вартості ПАТ "Альфа-банк" на 10% порівняно із значенням, досягнутим за станом на 01.01.2014 р., є можливим за рахунок збільшення прогнозного довгострокового приросту доходів банку від 0,54% до 0,71% та зменшення премії за ризик інвестування з 5% до 4,44%.

Збільшення прогнозного довгострокового приросту доходів банку є можливим у випадку підвищення рентабельності діяльності банку, а зменшення премії за ризик інвестування може бути досягнуто шляхом покращення стану окремих компонент формування вартості банку.

Значення нормованого градієнту, який показує, як цільова комірка реагує на зміну значення незалежної змінної на одиницю, дорівнює 0, тобто при збільшенні довгострокового приросту доходів банку та зменшенні премії за ризик інвестування величина вартості банку не зміниться, оскільки за цих умов вона вже досягла свого максимального значення.

Отже, розв'язання оптимізаційної задачі дозволило виявити, що досягнення цільового значення зростання вартості ПАТ "Альфа-банк" є можливим за умови збільшення довгострокового приросту доходів до 0,71% та зменшення премії за ризик інвестування до 4,44%.

Результати оптимізації мають бути враховані менеджментом банку як на етапі тактичного планування, так і в процесі розробки стратегії банку. Використання оптимізаційної моделі дозволило визначити оптимальні параметри розвитку банку, досягнення яких сприятиме запланованому збільшенню його вартості. Вказані параметри запропоновано використовувати як індикатори під час контролю за виконанням обраних стратегій зростання вартості банку.

ВИСНОВКИ

Результатом монографії є вирішення актуального науково-практичного завдання з оцінки вартості банку в процесі вибору його корпоративної та конкурентної стратегій. Проведене у роботі дослідження дозволило отримати цілу низку взаємопов'язаних наукових та практичних результатів.

1. Уточнено визначення поняття "вартість банку", особливістю якого є врахування ключових компонент формування вартості банку: ліквідності, власного капіталу, конкурентоспроможності, нематеріальних активів, рентабельності, управління персоналом, ділової активності. Виокремлення ключових компонент формування вартості банку уможливорює подальше формування системи показників для їх оцінки.

2. Систематизовано існуючі класифікації банківських стратегій та визначено види корпоративних і конкурентних стратегій зростання вартості банку. Як корпоративні стратегії зростання вартості запропоновано визначати такі їх види: досягнення позитивного приросту вартості, обмеженого зростання вартості, досягнення цільового значення вартості, збільшення темпів приросту вартості, збереження темпів приросту вартості. Як конкурентні стратегії забезпечення зростання вартості запропоновано наступні їх види: патієнтну, віолентну, експлерентну та комутантну. Узагальнено послідовність формування банківських стратегій. Запропоновано розробляти стратегії зростання вартості банку за такими етапами: початковий етап розробки стратегії, етап стратегічного аналізу, етап вибору стратегії, етап реалізації стратегії. Оцінку вартості банку пропонується проводити на початковому етапі формування стратегій та на етапі їх реалізації.

3. Розроблено методичний підхід до інтегрального оцінювання ключових компонент формування вартості банку, який передбачає аналіз

впливу системи показників оцінки ключових компонент формування вартості банку на ціну купівлі-продажу банків України іноземними інвесторами в угодах злиття і поглинання. Це дає змогу кількісно оцінити вплив кожного з показників на вартість банку. Інтегральна оцінка ключових компонент формування вартості банку дозволила виявити, що більшість банків України характеризуються низьким та незадовільним рівнем цього показника. Результати інтегральної оцінки ключових компонент формування вартості використано при обґрунтуванні вибору корпоративної стратегії зростання вартості банку.

4. Обґрунтовано комплексний склад ключових компонент формування вартості банку (ліквідності, власного капіталу, конкурентоспроможності, нематеріальних активів, рентабельності, управління персоналом, ділової активності) шляхом відбору методом багатовимірною факторного аналізу тих, які є найбільш важливими та інтерпретованими. На прикладі банків України встановлено пріоритетність фінансових компонент у формуванні вартості банку. Запропоновано враховувати якісний стан ключових компонент формування вартості банку при визначенні премії за ризик інвестування в процесі оцінки вартості банку методом дисконтування грошового потоку, що забезпечить її об'єктивність.

5. Доповнено теоретичні положення щодо вибору корпоративної стратегії зростання вартості банку. Запропоновано для обґрунтування вибору корпоративної стратегії зростання вартості банку використовувати матрицю, яка синтезує результати визначення стадії життєвого циклу банку та рівня інтегральної оцінки ключових компонент формування його вартості, що дозволяє обрати корпоративну стратегію зростання вартості банку, адекватну досягнутому якісному стану ключових компонент формування його вартості.

6. Розроблено та обґрунтовано теоретико-методичне забезпечення вибору конкурентної стратегії забезпечення зростання вартості банку. Запропоновано для обґрунтування вибору конкурентної стратегії

використовувати метод структурно-морфологічного аналізу, що дозволило побудувати морфологічну матрицю компонент конкурентних стратегій забезпечення зростання вартості банку. З використанням методології теорії ігор та лінійного програмування визначено доцільність подолання стратегічних розривів ключових компонент формування вартості банку для реалізації запропонованої конкурентної стратегії, що уможливило виявлення проблем в управлінні окремими компонентами формування вартості банку.

7. Запропоновано методичні положення щодо стратегічного планування параметрів розвитку банку для забезпечення зростання його вартості, які передбачають реалізацію сценаріїв стратегічного планування, побудованих на основі імітаційної моделі. Сценарії враховують вплив зміни показників, які характеризують ключові компоненти формування вартості банку, що дає змогу визначити оптимальні шляхи забезпечення зростання вартості банку, більш точно охарактеризувати внесок кожної з компонент у цей процес.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алавердов А. Р. Стратегический менеджмент в банке : учебно-практ. пособ. / А. Р. Алавердов. – М. : МФПА, 2005. – 157 с.
2. Алексеева Н. П. Прикладная статистика. Многомерные методы : учеб. пособ. / Н. П. Алексеева. – СПб. : [б. и.], 2010. – 127 с.
3. Амбросьев Г. В. Методы мониторинга деловой активности (на примере банков) : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. экон. наук : спец. 08.00.10 "Финансы, денежное обращение и кредит" / Г. В. Амбросьев. – Черкизово, 2012. – 25 с.
4. Аналіз банківської діяльності : підручник / А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Вергуненко та ін. ; за ред. А. М. Герасимовича. – К. : КНЕУ, 2004. – 599 с.
5. Андрійчук Р. В. Обґрунтування вибору форми вияву вартості підприємства для оцінки ефективності виробництва / Р. В. Андрійчук // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – 2009. – № 4 (54). – С. 12–21.
6. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия / И. Ансофф ; пер с англ. – СПб. : "Питер", 1999. – 432 с.
7. Антонова Р. Ю. Финансовые коэффициенты, используемые в практике зарубежных и отечественных банков [Электронный ресурс] / Р. Ю. Антонова. – Режим доступа : <http://uchebnik.kz/bankovskoe-delo/glava-7-finansovye-koefficienty-ispolzuemye-v-praktike-zarubezhnyh-i-otechestvennyh-bankov/>.
8. Асканова О. В. Эволюция подходов к осознанию сущности понятия стоимости бизнеса и ее оценки / О. В. Асканова, А. В. Карпенко // Общество: политика, экономика, право. – 2010. – № 2. – С. 38–42.
9. Афанасьев В. Н. Эконометрика в пакете STATISTICA : учеб. пособ. /

В. Н. Афанасьев, А. П. Цыпин. – Оренбург : ГОУ ОГУ, 2008. – 204 с.

10. Ахмедзянов Р. Р. Разработка интегральных методов оценки стоимости предприятия : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. экон. наук : спец. 08.00.10 "Финансы, денежное обращение и кредит" / Р. Р. Ахмедзянов. – Москва, 2005. – 20 с.

11. Ахметова А. Е. Финансовый менеджмент – ядро управления банком [Электронный ресурс] / А. Е. Ахметова // Международный экономический форум. – Режим доступа : <http://www.be5.biz/ekonomika1/r2012/1357.htm>.

12. Базарний Д. В. Вартість власного капіталу в банківському секторі України / Д. В. Базарний // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 9 (123). – С. 232–237.

13. Базаров Т. Ю. Управление персоналом : учебник для вузов / Т. Ю. Базаров, Б. Л. Еремин. – [2-е изд.]. – М. : ЮНИТИ, 2002. – 560 с.

14. Базилінська О. Я. Вартість підприємств: порівняльна характеристика методів її оцінки / О. Я. Базилінська // Экономика и менеджмент современного предприятия. – 2010. – № 3. – С. 91–93.

15. Банк "Мрія" перейменовано на ВТБ Банк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://news.finance.ua/ua/~1/0/all/2007/03/28/95997>.

16. Банк "Прикарпаття" вийшов у велике плавання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://vgolos.com.ua/articles/bank_prykarpattya_vyyushov_u_velyke_plavannya_101586.html.

17. Банківський менеджмент : навч. посіб. / О. А. Кириченко, І. В. Гіленко, С. В. Сиротян, О. Н. Немой. – К. : Знання-Прес, 2002. – 438 с.

18. Банківські операції : підручник / А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна та ін. ; за ред. А. М. Мороза. – К. : КНЕУ, 2000. – 384 с.

19. Батракова Л. Г. Экономический анализ деятельности коммерческого банка : учебник для вузов / Л. Г. Батракова. – [2-е изд.]. – М. : Логос, 2005. – 368 с.

20. Белякова В. П. Оцінка ефективності продуктової політики ВАТ

"Банк "Фінанси і кредит" [Електронний ресурс] / В. П. Белякова. – Режим доступу : <http://victoriabeliakova.com/evaluating-the-effectiveness-of-product-policy-of-finance-and-credit-bank-ukraine/>.

21. Бобков М. Виды стоимости [Электронный ресурс] / М. Бобков. – Режим доступа : <http://www.pro-ocenku.ru/basics/44>.

22. Бочаров В. В. Управление стоимостью бизнеса : учеб. пособ. / В. В. Бочаров, И. Н. Самонова, В. А. Макарова. – СПб. : Изд-во СПбГУЭФ, 2009. – 124 с.

23. Будицкий А. Е. Факторы и источники формирования стоимости банка в современных условиях / А. Е. Будицкий // Управление в кредитной организации. – 2009. – № 4. – С. 40–43.

24. Буевич С. Ю. Анализ финансовых результатов банковской деятельности : учеб. пособ. / С. Ю. Буевич, О. Г. Королёв. – [2-е изд.]. – М. : КНОРУС, 2005. – 160 с.

25. Буреева Н. Н. Многомерный статистический анализ с использованием ППП "STATISTICA" / Н. Н. Буреева. – Нижний Новгород : [б. и.], 2007. – 112 с.

26. Буряк А. Економічний аналіз в діяльності банківських установ / А. Буряк // Економічний аналіз. – 2010. – Вип. 7. – С. 133–136.

27. Вартість банківського бізнесу : монографія / А. О. Єпіфанов, С. В. Леонов, Й. Хабер та ін. ; за заг. ред. А. О. Єпіфанова, С. В. Леонова. – Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2011. – 295 с.

28. Василенко В. О. Антикризове управління підприємством : навч. посіб. / В. О. Василенко. – К. : ЦУЛ, 2003. – 504 с.

29. Васильєва Т. А. Класифікація факторів формування вартості банківського бізнесу / Т. А. Васильєва, Д. В. Олексіч // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. – 2009. – Вип. 26. – С. 28–36.

30. Васильченко З. М. Концептуальні основи визначення вартості банківської установи / З. М. Васильченко // Банківська справа. – 2003. – № 5. – С. 25–35.

31. Васильчук І. В. Фінансова стратегія в системі вартісно-орієнтованого управління підприємством : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.08 "Гроші, фінанси і кредит" / І. В. Васильчук. – Київ, 2013. – 21 с.

32. Верзилин Д. Н. Эконометрика. Принятие управленческих решений на основе статистических данных : учеб. пособ. / Д. Н. Верзилин, Т. Г. Максимова. – СПб. : Изд-во Политехн. ун-та, 2008. – 118 с.

33. Вовк В. Я. Оцінка вартості банківського бізнесу як напрям підвищення рівня його капіталізації / В. Я. Вовк // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2012. – № 139. – С. 25–27.

34. Вовчак О. Д. Кредит і банківська справа : підручник / О. Д. Вовчак, Н. М. Ручишин, Т. Я. Андрейків. – К. : Знання, 2008. – 564 с.

35. Войченко Т. О. Оцінка ринкової вартості суден водного транспорту : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.07.04 "Економіка транспорту і зв'язку" / Т. О. Войченко. – К., 2005. – 25 с.

36. Гаджибутаева С. Р. Методология и методы управления эффективностью инновационной деятельности промышленных предприятий : монография / С. Р. Гаджибутаева. – Череповец : [б. и.], 2010. – 126 с.

37. Галайко Н. Р. Методичні підходи до формування та реалізації стратегії забезпечення ефективності діяльності банку / Н. Р. Галайко // Регіональна економіка. – 2008. – № 4. – С. 132–140.

38. Галасюк В. В. Удосконалення механізму визначення вартості майна підприємств, що ліквідуються : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.06.01 "Економіка, організація і управління підприємствами" / В. В. Галасюк. – Дніпропетровськ, 2005. – 21 с.

39. Геращенко А. Value-based management в украинских реалиях: в поисках решения "для всех" [Электронный ресурс] / А. Геращенко // Генеральный директор. – 2012. – № 5. – Режим доступа : <http://www.director.com.ua/content/khit-nomera-5-%E2%80%992012>.

40. Глебова О. В. Оценка бизнеса: учеб. пособие / О. В. Глебова. – Нижний Новгород : НГТУ, 2008. – 238 с.

41. Гнатишак О. Д. Особливості формування вартості банку / О. Д. Гнатишак // Вісник Української академії банківської справи. – 2008. – № 1 (24). – С. 39–44.

42. Гнатишак О. Теоретико-методичні засади формування вартості банку / О. Гнатишак // Економічний аналіз. – 2011. – Вип. 9. – Ч. 2. – С. 99–102.

43. Гненний О. М. Теоретико-методологічний підхід до оцінки спеціальної вартості особливо привабливих залізничних об'єктів / О. М. Гненний // Проблеми економіки транспорту. – 2012. – № 42. – С. 246–250.

44. Гончарук О. В. Оцінка вартості діючих машин та устаткування у поточному періоді (на прикладі металургійних підприємств) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 "Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)" / О. В. Гончарук. – Харків, 2008. – 21 с.

45. Городнова Н. В. К вопросу о влиянии корпоративной этики на стоимость компании / Н. В. Городнова, С. С. Чернов // Евразийский международный научно-аналитический журнал. – 2009. – № 4 (32). – С. 12–18.

46. Грабовецкий Б. С. Основы экономического прогнозирования : навч. посіб. / Б. С. Грабовецкий. – Вінниця : ВФ ТАНГ, 2000. – 544 с.

47. Грязнова А. Г. Оценка бизнеса : учеб. пособ. / А. Г. Грязнова, М. А. Федотова. – М. : Финансы и статистика, 2009. – 736 с.

48. Дані фінансової звітності банків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=64097.

49. Дзюблюк О. В. Банки і підприємства: кредитні аспекти взаємодії в умовах ринкової трансформації економіки : монографія / О. В. Дзюблюк, О. Л. Малахова. – Тернопіль : Вектор, 2008. – 324 с.

50. Дідіченко Н. Г. Оцінка ефективності праці персоналу [Електронний ресурс] / Н. Г. Дідіченко, К. О. Зубкова. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/9_DN_2010/Economics/62210.doc.htm.

51. Длігач А. Стратегії зростання в сфері стратегічного маркетингу / А. Длігач // Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. – 2007. – № 98. – С. 7–10.

52. Дойль П. Маркетинг, ориентированный на стоимость / П. Дойль ; пер. с англ. под ред. Ю. Н. Каптуревского. – СПб. : Питер, 2001. – 480 с.

53. Дорофеев В. Д. Менеджмент : учеб. пособие / В. Д. Дорофеев, А. Н. Шмелева, Н. Ю. Шестопап. – М. : ИНФРА-М, 2008. – 440 с.

54. Доходность государственных облигаций США [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://ru.investing.com/rates-bonds/usa-government-bonds>.

55. Дребот Н. П. Сутність конкурентоспроможності та оцінка конкурентної позиції банку на ринку депозитних послуг / Н. П. Дребот // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2009. – № 2 (5). – С. 94–99.

56. Дронов С. В. Многомерный статистический анализ : учеб. пособ. / С. В. Дронов. – Барнаул : Из-во АГУ, 2006. – 219 с.

57. Дубовик А. О. Інструменти оцінки бізнесу за індикаторами ринку цінних паперів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.08 "Гроші, фінанси і кредит" / А. О. Дубовик. – Суми, 2011. – 24 с.

58. Егерев И. А. Стоимость бизнеса. Искусство управления : учеб.

пособ. / И. А. Егерев. – М. : Дело, 2003. – 106 с.

59. Економічний аналіз : навч. посіб. / М. А. Болух, В. З. Бурчевський, М. І. Горбаток та ін. ; за ред. М. Г. Чумаченка. – [2-ге вид.]. – К. : КНЕУ, 2003. – 556 с.

60. Електрон Банк змінив найменування [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.volksbank.ua/ua/news/~elektron-bank-zminyvpajmenuvannya>.

61. Еремеева И. В. Управление стоимостью компании в процессе формирования и развития бизнеса : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. экон. наук : спец. 08.00.05 "Экономика и управление народным хозяйством" / И. В. Еремеева. – М., 2007. – 23 с.

62. Есипов В. Е. Особенности оценки стоимости предприятия для конкретных целей [Электронный ресурс] / В. Е. Есипов, В. В. Терехова, Г. А. Маховикова. – Режим доступа : http://www.cfin.ru/finanalysis/value/acting_and_closed.shtml?printversion.

63. Есипов В. Е. Оценка бизнеса / В. Е. Есипов, Г. А. Маховикова, В. В. Терехова. – [2-е изд.]. – СПб. : Питер, 2006. – 464 с.

64. Єременко О. Інвестиційна оцінка вартості банку / О. Єременко // Фінансовий ринок України. – 2007. – № 3 (41). – С. 3–9.

65. Жеребцова Н. А. Управление ростом стоимости предприятия на основе разработки и реализации ассортиментной политики : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. экон. наук : спец. 08.00.05 "Экономика и управление народным хозяйством: экономика, организация и управление предприятиями, отраслями, комплексами промышленности" / Н. А. Жеребцова. – Самара, 2006. – 12 с.

66. Задоров В. Б. Використання імітаційного моделювання для формування нормативів витрат ресурсів для будівельних процесів / В. Б. Задоров, В. Т. Шпирний, Є. Є. Шабала // Управління розвитком складних систем. – 2013. – № 13. – С. 97–103.

67. Зайцев А. А. Электронный учебный курс "Оценка бизнеса" [Электронный ресурс] / А. А. Зайцев. – Режим доступа : <http://ozenka-biznesa.narod.ru/index.htm>.

68. Закорко М. В. Определение факторов формирования стоимости финансовых ресурсов субъектов хозяйствования / М. В. Закорко // Бизнес Информ. – 2013. – № 5. – С. 278–287.

69. Затварська О. О. Банківська система України та основні напрями її розвитку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.08 "Гроші, фінанси і кредит" / О. О. Затварська. – Київ, 2004. – 19 с.

70. Захарченко В. І. Економічна безпека регіону / В. І. Захарченко. – Одеса : Астропрінт, 2002. – 64 с.

71. Значення економічних нормативів в цілому по системі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=13697659&cat_id=36800.

72. Иванченко Д. Н. Современные методы оценки и управления стоимостью компании / Д. Н. Иванченко // Проблемы экономики и управления нефтегазовым комплексом. – 2009. – № 7. – С. 44–47.

73. Ивашковская И. В. Управление стоимостью компании как инновация / И. В. Ивашковская // Российский журнал менеджмента. – 2006. – № 4. – С. 6–20.

74. Индюшкин Б. Аналитические инструменты управления стоимостью компании [Электронный ресурс] / Б. Индюшкин // Финансы: планирование, управление, контроль. – Режим доступа : <http://finmagazine.ru/fininst/1882-2011-03-31-06-57-51.html>.

75. Івасів І. Б. Вартість банку: теорія та управління : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук : спец. 08.00.08 "Гроші, фінанси і кредит" / І. Б. Івасів. – Київ, 2009. – 37 с.

76. Інгільдєєва Е. Р. До питання щодо сутності вартості підприємства / Е. Р. Інгільдєєва // Вісник національного університету водного господарства

та природокористування : зб. наук. праць. – Рівне : НУВГП, 2006. – Ч. 4. – С. 20–26.

77. Іонін Д. Є. Механізм управління вартістю страхових компаній : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.08 "Гроші, фінанси і кредит" / Д. Є. Іонін. – Донецьк, 2008. – 25 с.

78. Казанцева С. А. Проблемы определения факторов, влияющих на формирование стоимости предприятия / С. А. Казанцева // Материалы Международной научной конференции "Актуальные вопросы экономики и управления" (Москва, 13 апреля 2011 г.). – М. : РИОР, 2011. – Т. I. – С. 183–188.

79. Как оценить эффективность управления персоналом [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://magazine.hrm.ru/db/hrm/AA9>.

80. Капильцова В. В. Методика розробки стратегії комерційного банку в умовах ринку / В. В. Капильцова, І. В. Іващенко // Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції "Донбас-2020: Наука і техніка – виробництву" (Донецьк, 30–31 травня 2006 р.). – Донецьк : ДВНЗ "ДонНТУ", 2006. – С. 667–670.

81. Кендюхов О. В. Теорія та практика управління економічним розвитком підприємства : монографія : в 2 т. / О. В. Кендюхов. – Донецьк : ДВНЗ "ДонНТУ", 2013. – Т. 2. – 316 с.

82. Керанчук Т. Л. Концепція вартісно-орієнтованого управління підприємством та можливості її адаптації в Україні / Т. Л. Керанчук // Фінанси України. – 2011. – № 7. – С. 104–114.

83. Кибанов А. Я. Управление персоналом организации : учебник / А. Я. Кибанов. – [3-е изд.]. – М. : ИНФРА-М, 2005. – 638 с.

84. Кіпрська Sharp Arrow Holdings купила більше 50% банку "Київська Русь" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://news.finance.ua/ua/orgtrg/~1/1/238/111121>.

85. Клебанова Т. С. Модели оценки, анализа и прогнозирования

социально-экономических систем / Т. С. Клебанова, Н. А. Кизим. – Х. : ФЛП Павленко А. Г.; ИД "ИНЖЕК", 2010. – 280 с.

86. Клейнер Г. Б. Стратегии бизнеса: аналитический справочник / Г. Б. Клейнер. – М. : КОНСЭКО, 1998. – 554 с.

87. Кныш М. И. Конкурентные стратегии : учеб. пособ. / М. И. Кныш. – СПб. : [б. и.], 2000. – 284 с.

88. Коваленко В. В. Капіталізація банків: методи оцінювання та напрямки підвищення : монографія / В. В. Коваленко, К. Ф. Черкашина. – Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2010. – 153 с.

89. Когденко В. Г. Разработка системы контроля за эффективностью управления стоимостью компании / В. Г. Когденко // Финансы и кредит. – 2012. – № 8. – С. 2–10.

90. Козаченко А. В. Методы оценки стоимости предприятия: сущность и особенности применения / А. В. Козаченко, Г. И. Янчук // Экономика Крыма. – 2005. – № 13. – С. 69–74.

91. Козаченко Г. В. Предмет оцінки при використанні вартісного підходу до управління підприємством / Г. В. Козаченко, Г. І. Янчук // Экономика и управление. – 2006. – № 2–3. – С. 60–65.

92. Колос І. В. Вартісно-орієнтоване управління підприємством (на прикладі підприємств легкої промисловості) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 "Економіка та управління підприємствами (легка промисловість)" / І. В. Колос. – Київ, 2007. – 25 с.

93. Комплексна оцінка вартості підприємства : монографія / Р. О. Костирко, Н. В. Тертична, В. О. Шевчук ; за заг. ред. М. Г. Чумаченка. – [2-ге вид.] – Х. : Фактор, 2008. – 278 с.

94. Корчагин Ю. Банковский менеджмент [Электронный ресурс] / Ю. Корчагин // ЦИРЭ. – Режим доступа : <http://www.lerc.ru/?part=articles&art=19&page=6>.

95. Корягін М. В. Підходи до визначення поняття вартості

підприємства та їх розвиток / М. В. Корягін // Фінанси України. – 2006. – № 8. – С. 121–126.

96. Корягін М. В. Фактори оцінки вартості підприємства та їх класифікація / М. В. Корягін // Вісник ДонНУЕТ. – 2012. – № 3 (55). – С. 285–290.

97. Косинов Д. И. Стоимостно-ориентированное управление для "закрытых" компаний [Электронный ресурс] / Д. И. Косинов // Корпоративный менеджмент. – Режим доступа : http://www.cfin.ru/management/controlling/valuebased_management.shtml.

98. Косова Т. Д. Аналіз банківської діяльності : навч. посіб. / Т. Д. Косова. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 486 с.

99. Костирко Л. Методологічні основи визначення параметрів управління вартістю підприємства / Л. Костирко // Економіст. – 2007. – № 8. – С. 20–22.

100. Котлер Ф. Основы маркетинга / Ф. Котлер, Г. Армстронг ; пер. с англ. Р. В. Парал. – [9-е изд.]. – М. : Вильямс, 2003. – 1200 с.

101. Котуранова Т. В. Управління ринковою вартістю торговельних підприємств : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 "Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)" / Т. В. Котуранова. – Донецьк, 2009. – 23 с.

102. Коупленд Т. Стоимость компаний: оценка и управление / Т. Коупленд, Т. Коллер, Д. Муррин ; пер. с англ. Я. Я. Барышникова. – М. : Олимп Бизнес, 1999. – 126 с.

103. Кочетков В. М. Методичні підходи до ринкової оцінки вартості банківської організації в Україні / В. М. Кочетков // Вісник Української академії банківської справи. – 2008. – № 1. – С. 39–45.

104. Кочетков В. М. Оцінка ринкової вартості банку як ділового підприємства : монографія / В. М. Кочетков, Ю. С. Камарицький. – К. : МУФ, 2009. – 175 с.

105. Кочетков В. Н. Анализ банковской деятельности: теоретико-прикладной аспект : монография / В. Н. Кочетков. – К. : МАУП, 1999. – 190 с.

106. Красношапка В. В. Взаємозв'язок впливу витрат на персонал на показники прибутковості банківських установ [Електронний ресурс] / В. В. Красношапка, К. К. Захарченко // Ефективна економіка. – 2012. – № 3. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=985&p=1>.

107. Кулиева Э. Т. Финансовые методы управления стоимостью международных компаний : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. экон. наук : спец. 08.00.10 "Финансы, денежное обращение и кредит" / Э. Т. Кулиева. – Москва, 2009. – 20 с.

108. Куліков П. М. Економіко-математичне моделювання фінансового стану підприємства : навч. посіб. / П. М. Куліков, Г. А. Іващенко. – Харків : ХНЕУ, 2009. – 178 с.

109. Курочкіна І. Г. Оцінка вартості бізнесу суб'єктів господарювання (на прикладі металургійних та коксохімічних підприємств) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. экон. наук : спец. 08.00.04 "Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)" / І. Г. Курочкіна. – Харків, 2007. – 23 с.

110. Куцик П. О. Бухгалтерський облік у системі управління вартістю підприємства / П. О. Куцик, О. М. Мазуренко // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – 2010. – № 3 (53). – С. 27–29.

111. Латвийцы купили "Місто Банк" [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://tristar.com.ua/2/news/latviitsy_kupili_misto_bank.html.

112. Лашених О. А. Дослідження транспортно-складської системи методом головних компонент [Електронний ресурс] / О. А. Лашених, С. М. Турпак, С. В. Грицак. – Режим доступу : <http://stp.diit.edu.ua/article/download/7089/6119>.

113. Лейфер Л. А. Оценка компании. Анализ различных методов при

использовании доходного подхода [Электронный ресурс] / Л. А. Лейфер, С. В. Вожик // Портал тренеров и консультантов. – Режим доступа : http://www.treko.ru/show_article_265.

114. Леоненков А. В. Нечеткое моделирование в среде MATLAB и fuzzyTECH / А. В. Леоненков. – СПб. : БХВ-Петербург, 2005. – 736 с.

115. Леонов С. В. Оцінка вартості банківського бізнесу / С. В. Леонов, Д. В. Олексіч // Вісник Сумського державного університету. Серія "Економіка". – 2008. – № 1. – С. 155–160.

116. Литвинов О. І. Методологія моделювання рівня стратегічного розвитку торговельного підприємства / О. І. Литвинов // Бізнес Інформ. – 2013. – № 6. – С. 125–134.

117. Ліквідність банку: окремі аспекти управління та світовий досвід регулювання і нагляду: науково-аналітичні матеріали / В. С. Стельмах, В. І. Міщенко, В. В. Крилова та ін. – К. : Національний банк України, Центр наукових досліджень, 2008. – Вип. 11. – 220 с.

118. Ломакин И. О. Совершенствование оценки и управления стоимостью предприятий (на примере нефтехимической промышленности) : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. экон. наук : спец. 08.00.05 "Экономика и управление народным хозяйством" / И. О. Ломакин. – Москва, 2002. – 26 с.

119. Любкіна О. Аналітична оцінка вартості компаній банківського сектору України при злитті й поглинанні / О. Любкіна, Н. Шпигоцька // Банківська справа. – 2012. – № 6. – С. 102–115.

120. Львов В. С. Финансовый анализ банков и кредитных организаций / В. С. Львов, В. В. Иванов // Аудит и финансовый анализ. – 1997. – № 1. – С. 20–63.

121. Мажирина Т. М. Управление ростом эффективности деятельности предприятия на основе стоимостного подхода / Т. М. Мажирина // Известия ИГЭА. – 2006. – № 4. – С. 12–18.

122. Македон В. В. Порівняльний аналіз методик і підходів до оцінки ринкової вартості компанії в ході злиття або поглинання / В. В. Македон // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2011. – № 1. – С. 217–222.

123. Мамонтова Н. А. Маркетингові чинники формування вартості нафтогазових компаній в умовах глобалізаційних викликів / Н. А. Мамонтова // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 6. – Т. 4. – С. 21–24.

124. Мамонтова Н. А. Управління вартістю компанії: теоретико-методологічні аспекти / Н. А. Мамонтова // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 8. – С. 135–139.

125. Мар'юк Т. В. Теоретичні аспекти визначення сутності поняття "ринкова вартість підприємства" / Т. В. Мар'юк // Бізнес Інформ. – 2011. – № 3. – С. 102–105.

126. Матвієнко Н. П. Підвищення ефективності праці персоналу банку [Електронний ресурс] / Н. П. Матвієнко. – Режим доступу : <http://www.academy.gov.ua/ej/ej5/txts/07mpvppb.htm>.

127. Мендрул О. Г. Управління вартістю підприємств : монографія / О. Г. Мендрул. – К. : КНЕУ, 2002. – 272 с.

128. Мендрул О. Г. Управління вартістю підприємств: теоретичні та практичні аспекти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук : спец. 08.06.01 "Економіка, організація і управління підприємствами" / О. Г. Мендрул. – Київ, 2003. – 29 с.

129. Метод Фибоначчи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://math.semestr.ru/optim/fibonacci.php>.

130. Методика рейтингового оцінювання для комерційних банків Національного рейтингового агентства "Рюрік" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rurik.com.ua/documents/methodology/metod_banks_Cut_final.pdf.

131. Мищенко Л. Я. Формирование концепции и практических механизмов управления стоимостью компании : монография / Л. Я. Мищенко, Э. Ю. Арутюнов. – Краснодар : КРМУ, 2002. – 321 с.

132. Міщенко О. О. Визначення поняття "вартість підприємства" [Електронний ресурс] / О. О. Міщенко // Режим доступу : http://www.rusnauka.com/7_NITSB_2013/Economics/10_129666.doc.htm.

133. Мних О. Б. Маркетингова концепція формування вартості машинобудівного підприємства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук : спец. 08.00.04 "Економіка і управління підприємствами (машинобудування та приладобудування)" / О. Б. Мних. – Львів, 2009. – 45 с.

134. Мойсеєнко І. П. Інвестування : навч. посіб. / І. П. Мойсеєнко. – К. : Знання, 2006. – 458 с.

135. Момот Т. В. Вартісно-орієнтований організаційно-економічний механізм корпоративного управління акціонерними товариствами: теорія, методологія і практика : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук : спец. 08.07.03 "Економіка будівництва" / Т. В. Момот. – Харків, 2006. – 43 с.

136. Назарова Е. В. Антикризисное управление кредитными организациями : учебно-практическое пособ. / Е. В. Назарова. – М. : Изд. центр ЕАОИ, 2007. – 237 с.

137. Науменкова С. В. Розвиток фінансового сектору України в умовах формування нової фінансової архітектури : монографія / С. В. Науменкова, С. В. Міщенко. – К. : Центр наукових досліджень НБУ, 2009. – 384 с.

138. Нгуен Ч. З. Роль и место деловых единиц в модели управления стоимостью компании / Ч. З. Нгуен // Инновации и инвестиции. – 2009. – № 3. – С. 12–18.

139. Нестеренко В. П. Вартісно-орієнтоване стратегічне планування в банку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.08 "Гроші, фінанси і кредит" / В. П. Нестеренко. – Київ, 2012. – 22 с.

140. Нидерландская Hertensteeg B.V. купит более 50% Соцкомбанка [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://delo.ua/finance/niderlandskaja-hertensteeg-b.v-19827/>.

141. Никонова И. А. Стратегия и стоимость коммерческого банка / И. А. Никонова, Р. Н. Шамгунов. – М. : "Альпина Бизнес Букс", 2007. – 304 с.

142. Нікітін А. В. Стратегічна реорганізація банківської системи України / А. В. Нікітін, І. В. Краснова // Економіка сьогодення: актуальні питання та перспективи : зб. наукових праць. – Полтава : ПНУЕТ, 2013. – № 2. – С. 69–79.

143. Новиков А. В. Стоимостной поход к оценке бизнеса / А. В. Новиков // Экономика и менеджмент. – 2011. – № 6. – С. 82–88.

144. Нортон Д. Сбалансированная система показателей. От стратегии к действию / Д. Нортон, Р. Каплан. – М. : Олимп-Бизнес, 2010. – 320 с.

145. Огієр Т. Стандартний метод розрахунку вартості капіталу / Т. Огієр, Д. Ратман, Л. Спайсер // Фінансовий ринок України. – 2008. – № 4 (54). – С. 28–31.

146. Олексіч Д. В. Методичні засади оцінки вартості банківського бізнесу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.08 "Гроші, фінанси і кредит" / Д. В. Олексіч. – Суми, 2008. – 24 с.

147. Олексіч Д. В. Методичні засади оцінки вартості банківського бізнесу на основі методу ринкової економічної доданої вартості / Д. В. Олексіч // Бізнес Інформ. – 2011. – № 3. – С. 117–120.

148. Ольдерогге Н. Структура подходов и методов оценки бизнеса и компаний [Электронный ресурс] / Н. Ольдерогге // Портал "Деньга". – Режим доступа : http://www.denga.com.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=1604.

149. Основні тенденції грошово-кредитного ринку України за лютий 2015 року [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Національного банку

України. – Режим доступу : http://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=14716092&cat_id=58038.

150. Островська Г. Й. Управління вартістю вертикально-інтегрованих підприємств нафтогазової промисловості : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 "Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)" / Г. Й. Островська. – Тернопіль, 2007. – 23 с.

151. Официальный сайт оценочной компании "Интерстоимость" [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.interstoimost.ru/osenka/vid-stoimosti.html>.

152. Офіційний сайт Всеукраїнського акціонерного банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.vab.ua/ukr/about/history/>.

153. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.

154. Офіційний сайт компанії "Євроіндекс" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.euroindex.ua/index.php?ide=21&fs_cat=131&idf=8013.

155. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.bank.gov.ua.

156. Оценка стоимости предприятий : учебно-метод. комплекс / Г. Н. Ронова, П. Ю. Королев, А. Н. Осоргин и др. – М. : ЕАОИ, 2008. – 157 с.

157. Оценка стоимости предприятия (бизнеса) / А. Г. Грязнова, М. А. Федотова, М. А. Эскиндаров и др. – М. : ИНТЕРРЕКЛАМА, 2003. – 544 с.

158. Павлова А. Антикризисная стратегия в контексте управления стоимостью предприятия / А. Павлова // Проблемы теории и практики управления. – 2007. – № 10. – С. 87–95.

159. Панков В. А. Управління вартістю наукоємкого машинобудівного підприємства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук : спец. 08.06.01 "Економіка, організація і управління підприємствами" / В. А. Панков. – Донецьк, 2004. – 34 с.

160. Парасій-Вергуненко І. М. Аналіз банківської діяльності : навч.-метод. посіб. / І. М. Парасій-Вергуненко. – К. : КНЕУ, 2003. – 347 с.

161. Патрікі Н. П. Методичні підходи до оцінювання вартості бізнесу / Н. П. Патрікі // ПолтНТУ. – 2009. – № 4. – С. 163–170.

162. Петухов Д. В. Основные цели оценки и виды стоимости в процессе оценки [Электронный ресурс] / Д. В. Петухов. – Режим доступа : http://www.e-college.ru/xbooks/xbook156/book/index/index.html?go=part-004*page.htm.

163. Пліскус І. Й. Концепція вартісно-орієнтованого управління та можливості її використання при обґрунтуванні доцільності санації підприємств / І. Й. Пліскус // Фінанси України. – 2011. – № 1. – С. 108–121.

164. Пойлова Н. В. Показатель "стоимость" в маркетинговой деятельности фирмы / Н. В. Пойлова // Ученые записки. – 2005. – № 3. – С. 12–18.

165. Примостка Л. О. Фінансовий менеджмент банку : навч. посіб. / Л. О. Примостка. – К. : КНЕУ, 1999. – 280 с.

166. Про затвердження Національного стандарту № 1 "Загальні засади оцінки майна і майнових прав" : постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2004 р. № 1440 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1440-2003-%EF>.

167. Про затвердження Національного стандарту № 2 "Оцінка нерухомого майна" : постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2004 р. № 1442 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1442-2004-п>.

168. Про затвердження Національного стандарту № 3 "Оцінка цілісних майнових комплексів" : постанова Кабінету Міністрів України від

29.11.2006 р. № 1655 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1655-2006-%D0%BF>.

169. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні : закон України від 12.07.2001 р. № 2658-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2658-14>.

170. Про порядок регулювання діяльності банків в Україні : інструкція НБУ, затверджена Постановою Правління НБУ від 28.08.2001 р. № 368 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01>.

171. Пронько Л. М. Вартість і капіталізація підприємств та методи їх оцінки / Л. М. Пронько // Економічна теорія. – 2010. – № 2. – С. 4–15.

172. Псеуш З. А. Стратегия банка: от разработки до её реализации [Электронный ресурс] / З. А. Псеуш. – Режим доступа : <http://bankir.ru/tehnologii/s/strategiya-banka-ot-razrabotki-do-eyo-realizacii-1373281/>.

173. Рассказов С. В. Стоимостные методы оценки эффективности менеджмента компании / С. В. Рассказов, А. И. Рассказова // Финансовый менеджмент. – 2002. – № 2. – С. 12–14.

174. Результати розміщення облігацій внутрішніх державних позик [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/control/uk/bonds/list?year=2013&date=17.09.2013¤cy=>.

175. Рейтинг устойчивости банков за 3 квартал 2013 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://minfin.com.ua/banks/rating/>.

176. Рейтинги банков в социальных сетях [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.prostobankir.com.ua/spravochniki/reytingi_bankov/socialmedia.

177. Різник Н. С. Електронний посібник з дисципліни "Безпека банківської діяльності" [Електронний ресурс] / Н. С. Різник. – Режим доступу : <http://lib.lntu.info/books/fof/bs/2011/11-15/>.

178. Рогожина Н. С. К вопросу о критериях деловой активности российских коммерческих банков / Н. С. Рогожина // Сборник научных трудов РИНХ. – Ростов н/Д : РИНХ, 2008. – 161 с. – С. 52–59.

179. Роуз П. С. Банковский менеджмент / П. С. Роуз ; пер. с англ. Л. В. Толмачова. – М. : Дело Лтд, 1995. – 308 с.

180. Рудьєв В. А. Менеджмент : навч. посіб. / В. А. Рудьєв, С. О. Гуткевич. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 312 с.

181. Рутгайзер В. М. Оценка стоимости бизнеса : учеб. пособ. / В. М. Рутгайзер. – М. : Маросейка, 2007. – 448 с.

182. Саати Т. Принятие решений. Метод анализа иерархий / Т. Саати ; пер. с англ. Р. Г. Вачнадзе. – М. : Радио и связь, 2004. – 278 с.

183. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. / Г. В. Савицька. – [2-ге вид.]. – К. : Знання, 2005. – 662 с.

184. Садовин Н. С. Основы теории игр : учеб. пособ. / Н. С. Садовин, Т. Н. Садовина. – Йошкар-Ола : [б. и.], 2011. – 312 с.

185. Садовник О. В. Використання методу вільного грошового потоку концепції VBM у системі прийняття рішень підприємства / О. В. Садовник // Формування ринкової економіки : зб. наук. праць ; відп. ред. О. О. Беляєв. – К. : КНЕУ, 2011. – Ч. 2. – С. 227–236.

186. Самородов Б. М. Місце управління фінансовим розвитком банку в системі його фінансового менеджменту / Б. М. Самородов // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2012. – № 2 (14). – С. 198–203.

187. Свистун Л. А. Проблеми оцінки вартості комерційного банку як інвестиційно привабливої сфери бізнесу / Л. А. Свистун // Економіка і регіон. – 2011. – № 3 (30). – С. 87–92.

188. Сидорова А. В. Практикум з банківської статистики : навч. посіб. / А. В. Сидорова, Н. О. Юріна. – Донецьк : Каштан, 2006. – 136 с.

189. Сидорчук Є. Ефективність управління персоналом сучасної

організації та характеристика факторів, що її обумовлюють [Електронний ресурс] / Є. Сидорчук // Науковий блог НаУ "Острозька академія". – Режим доступу : <http://naub.oa.edu.ua/2012/efektyvnist-upravlinnya-personalom-suchasnoji-orhanizatsiji-ta-harakterystyka-faktoriv-scho-jiji-obumovlyuyut/>.

190. Сизоненко О. Шлях надходження і метод оцінки нематеріальних активів / О. Сизоненко // Менеджмент : зб. наук. праць. – К. : Міжгалузовий інститут управління, 2008. – Вип. 10. – С. 174–192.

191. Симионова Н. Е. Оценка стоимости предприятия (бизнеса) / Н. Е. Симионова, Р. Ю. Симионов. – Ростов н/Д. : МарТ, 2004. – 464 с.

192. Синки Дж. Управление финансами в коммерческих банках / Дж. Синки ; пер. с англ. Р. Я. Левиты. – М. : Catallaxy, 1994. – 108 с.

193. Сирота В. Вирішення проблеми якості активів банку як основне завдання антикризового менеджменту банківської установи / В. Сирота, О. Терещенко // Збірник наукових праць ДЕТУТ. – 2012. – Вип. 19. Серія "Економіка і управління". – С. 341–346.

194. Скляренко В. В. Банковский менеджмент : учеб. пособ. / В. В. Скляренко. – СПб. : Изд-во СПбГУЭФ, 2009. – 108 с.

195. Скотт М. Факторы стоимости: руководство для менеджеров по выявлению рычагов создания стоимости / М. Скотт ; пер. с англ. под ред. Ю. Н. Иванова. – М. : ЗАО "Олимп-Бизнес", 2002. – 432 с.

196. Слободяник О. А. Інструментарій оцінки ринкової вартості банку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.08 "Гроші, фінанси і кредит" / О. А. Слободяник. – Київ, 2011. – 21 с.

197. Словник української мови : в 11 т. / За ред. І. К. Білодіда. – К. : Наукова думка, 1980. – Т. 4. – 829 с.

198. Смирнова Н. Н. Управление процессом формирования и оценки стоимости компании / Н. Н. Смирнова // Евразийский международный научно-аналитический журнал. – 2009. – № 4 (32). – С. 36–42.

199. Соколицын А. С. Экономическая оценка слияний и поглощений

предприятий металлургического комплекса / А. С. Соколицын, Е. Г. Шевцов. – Санкт-Петербург : Изд-во Политехнического ун-та, 2008. – 141 с.

200. Сорокіна Л. В. Моделі і технології управління ринковою вартістю будівельних підприємств : монографія / Л. В. Сорокіна. – К. : Лазурит-поліграф, 2011. – 541 с.

201. Степанов Д. В. Value-Based Management и показатели стоимости [Электронный ресурс] / Д. В. Степанов // Интернет-портал для управленцев Менеджмент.com.ua. – Режим доступа : <http://www.management.com.ua/finance/fin025.html>.

202. Сухов В. Д. Основы менеджмента : учеб. пособ. / В. Д. Сухов, С. В. Сухов. – М. : Академия, 2004. – 192 с.

203. Таблица уровней вероятности коэффициентов автокорреляции [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://helpstat.ru/statisticheskie-tablitsyi/tablitsa-urovney-veroyatnosti-koeffitsientov-avtokorrelyatsii/>.

204. Тарасенко С. І. Формування системи факторів вартості підприємства / С. І. Тарасенко // Культура народів Причорномор'я. – 2006. – № 80. – С. 149–153.

205. Тарасова Ж. Н. Оценки бизнеса в целях управления стоимостью / Ж. Н. Тарасова // Материалы научно-практической конференции "Управление стоимостью бизнеса и подготовка кадров по ценообразованию и оценочной деятельности" (Санкт-Петербург, 12 марта 2010 г.). – СПб. : Изд-во СПбГУЭФ, 2010. – С. 40–45.

206. Теплая Н. В. Оценка бизнеса : учеб. пособ. / Н. В. Теплая. – Сургут : ИЦ СурГУ, 2009. – 193 с.

207. Теплова Т. В. Инвестиционные рычаги максимизации стоимости компании. Практика российских предприятий / Т. В. Теплова. – М. : Вершина, 2008. – 236 с.

208. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання / О. О. Терещенко. – К. : КНЕУ, 2003. – 554 с.

209. Тертична Н. В. Комплексна оцінка вартості підприємства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.06.01 "Економіка, організація і управління підприємствами" / Н. В. Тертична. – Луганськ, 2006. – 19 с.

210. Тітова Т. І. Моделювання інформаційно-аналітичних систем банку / Т. І. Тітова, Ю. А. Романовська // Вісник Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля. – 2011. – № 7 (161). – С. 134–140.

211. Томпсон А. А. Стратегический менеджмент: концепции и ситуации для анализа / А. А. Томпсон, А. Дж. Стрикленд ; пер. с англ. под редакцией Н. М. Макаровой. – М. : Издательский дом "Вильямс", 2006. – 928 с.

212. ТОП-100 українських брендів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mppconsulting.com.ua/ukrbrand/ukrbrand2010.pdf>.

213. Тополя І. В. Управление стоимостью компании : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. экон. наук : спец. 08.00.05 "Экономика и управление народным хозяйством" / И. В. Тополя. – Москва, 2004. – 24 с.

214. Трикозенко О. Г. Клієнтела як механізм визначення вартості комерційного банку / О. Г. Трикозенко, І. Г. Брітченко. – Полтава : РВВ ПУЕТ, 2011. – 270 с.

215. Тулембаева А. Н. Банковский маркетинг. Завоевание рынка / А. Н. Тулембаева. – Алматы : Триумф "Т", 2007. – 448 с.

216. Турило А. М. Оцінка вартості підприємства в системі фінансово-економічної стратегії його розвитку / А. М. Турило // Фінанси України. – 2009. – № 5. – С. 95–100.

217. УниКредит Банк поглинув ХФБ Банк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://banker.ua/bank_news/banks/2007/08/22/1180426219/.

218. Федотова К. О. Умови виникнення дивідендної премії при розміщенні акцій на фондовому ринку / К. О. Федотова // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 6. – Т. 4. – С. 25–35.

219. Фінанси / С. І. Юрій, В. М. Федосов, Л. М. Алексеєнко та ін. – К. : Знання, 2008. – 611 с.

220. Французький банк Societe Generale купив маленький Ікар-банк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.newsr.u.ua/finance/04jun2007/ikarbank.html>.

221. Халдин А. А. Роль стратегії в процесі створення цінності компанії / А. А. Халдин // *Економічні науки*. – 2008. – № 8. – С. 369–372.

222. Хмелевський О. В. Використання матриці прибутковості в управлінні прибутковістю промислового підприємства / О. В. Хмелевський // *Вісник Хмельницького національного університету*. – 2010. – № 5. – С. 139–145.

223. Хмелевський О. М. Механізм управління прибутковістю промислового підприємства (на прикладі машинобудування) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 "Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)" / О. В. Хмелевський. – Хмельницький, 2008. – 22 с.

224. Христенко М. Вартісно-орієнтоване управління банком: зарубіжний досвід / М. Христенко // *Вісник НБУ*. – 2012. – № 11. – С. 59–65.

225. Цілі та етапи процесу оцінки майна / Офіційний сайт Аналітично-консалтингового центру "Епрайзер" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.appraiser.com.ua/ua/articles/news-15.html>.

226. Чеботарев Н. Ф. Оцінка цінності підприємства (бізнесу) / Н. Ф. Чеботарев. – М. : ИТК "Дашков и К", 2009. – 256 с.

227. Черевик Н. В. Основні індикатори конкурентоздатності банків в умовах світової фінансової кризи в Україні / Н. В. Черевик, А. М. Черевик // *Вісник ЖДТУ*. – 2010. – № 3 (53). – С. 150–152.

228. Чому великі західні банки не йдуть в Україну [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://news.finance.ua/ua/~/1/90/all/2007/11/29/>

112155.

229. Чурило П. Б. Стан здійснення угод злиття і поглинання в банківській системі України / П. Б. Чурило // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури. – 2010. – № 27. – С. 161–174.

230. Шалабанов А. К. Эконометрика : учебно-метод. пособ. / А. К. Шалабанов. – Казань : Академия управления "ТИСБИ", 2008. – 203 с.

231. Шанченко Н. И. Лекции по эконометрике / Н. И. Шанченко. – Ульяновск : УЛГТУ, 2008. – 139 с.

232. Шашков В. Б. Прикладной регрессионный анализ. Многофакторная регрессия : учеб. пособ. / В. Б. Шашков. – Оренбург : ГОУ ВПО ОГУ, 2003. – 363 с.

233. Шевцова О. Життєвий цикл банківської установи, як економічної організації / О. Шевцова, Г. Мандзюк // Вісник НБУ. – 2007. – № 1. – С. 28–31.

234. Шипов В. Н. Стоимость предприятия: политэкономический анализ и методика оценки : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. экон. наук : спец. 08.00.01 "Экономическая теория и история экономической мысли)" / В. Н. Шипов. – Москва, 2003. – 23 с.

235. Шишкин А. А. Оценка эффективности процесса создания стоимости предприятий промышленности на основе динамического критерия / А. А. Шишкин // Вестник Казанского государственного финансово-экономического института. – 2010. – № 4. – С. 31–43.

236. Шкут О. С. Методи визначення ринкової вартості кредитної організації / О. С. Шкут // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. праць. – Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2006. – Вип. 15. – С. 284–292.

237. Шпиг Ф. І. Конкурентоспроможність банку: фактори та критерії оцінки / Ф. І. Шпиг // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. праць. – Суми : УАБС НБУ, 2006. – Т. 16. – С. 57–62.

238. Шульга Н. Оцінка вартості банків на основі порівняльного підходу / Н. Шульга, О. Слободяник // Вісник КНТЕУ. – 2009. – № 3. – С. 50–60.
239. Щербаков В. А. Оценка стоимости предприятия (бизнеса) / В. А. Щербаков, Н. А. Щербакова. – М. : Омега-Л, 2006. – 288 с.
240. Юданов А. Ю. Конкуренция: теория и практика : учебно-практ. пособ. / А. Ю. Юданов. – М. : ГНОМ и Д, 2001. – 304 с.
241. Юрик Н. Є. Особливості вибору антикризової стратегії на основі структурно-морфологічного аналізу / Н. Є. Юрик // Економічний часопис – XXI. – 2011. – № 1–2. – С. 62–65.
242. Якимов А. И. Технология имитационного моделирования систем управления промышленных предприятий : монография / А. И. Якимов. – Могилев : БРУ, 2010. – 304 с.
243. Яковлева Т. А. Показатель стоимости предприятия как критерий эффективности системы управления / Т. А. Яковлева // Материалы Международной научно-практической конференции "Проблемы взаимодействия теории и практики при решении социально-экономических задач в условиях глобального кризиса" (Саратов, 16 марта 2010 г.). – Саратов : Наука, 2010. – Ч. 2. – С. 284–292.
244. Якупова Н. М. Оценка бизнеса : учеб. пособ. / Н. М. Якупова. – Казань : КГФЭИ, 2003. – 144 с.
245. Якушев А. А. Оценка бизнеса : опорный конспект лекций / А. А. Якушев. – Красноярск : СФУ, 2007. – 101 с.
246. Янчук Г. І. Застосування вартісного підходу в управлінні виробничими малими підприємствами : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 "Економіка та управління підприємствами (підприємства машинобудівної та металургійної галузей)" / Г. І. Янчук. – Луганськ, 2007. – 23 с.
247. Янчук Г. І. Методи витратного підходу в оцінці бізнесу малих підприємств / Г. І. Янчук // Экономика и управление. – 2006. – № 1. –

C. 102–109.

248. Яременко Н. С. М&А в банківському секторі України: останні тенденції [Електронний ресурс] / Н. С. Яременко // Ефективна економіка. – 2011. – № 9. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=705>.

249. Яременко Н. С. Вибір підходу до оцінки вартості банку в угодах М&А методом аналізу ієрархій / Н. С. Яременко // Збірник тез XIII Міжнародної науково-практичної конференції аспірантів та студентів "Теоретичні та прикладні аспекти аналізу фінансових систем" (Львів, 26–27 березня 2013 р.). – Львів : ЛІБС УБС НБУ, 2013. – С. 403–406.

250. Яремко І. Й. Оцінка ринкової вартості підприємств: порівняльний підхід / І. Й. Яремко // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : [б. в.], 2005. – С. 311–315.

251. Яремко І. Й. Оцінювання та формування вартості машинобудівних підприємств : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук : спец. 08.00.04 "Економіка та управління підприємствами (машинобудування та приладобудування)" / І. Й. Яремко. – Львів, 2010. – 35 с.

252. Яцюта А. В. Оцінка вартості банку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.08 "Гроші, фінанси і кредит" / А. В. Яцюта. – Київ, 2012. – 22 с.

253. Abbasi1 A. Role of Islamic leadership in value based corporate management: the case of Pakistan / A. Abbasi1, K. Rehman, O. Abbasil // African Journal of Business Management. – 2010. – Vol. 4 (18). – P. 4003–4020.

254. Altan M. Relationship between firm value and financial structure: a study on firms in ISE Industrial Index / M. Altan, F. Arkan // The 2011 Barcelona European Academic Conference. – 2011. – № 1. – P. 1203–1206.

255. Analytics for financial professionals – FactSet Research Systems [Electronic source]. – Mode of assess : <http://www.factset.com/analytics>.

256. Armitage H. M. Economic value creation: what every management accountant should know / H. M. Armitage, V. Fog // CMA Magazine. – 1999. – October. – P. 21–24.

257. Arnold G. Corporate financial management / G. Arnold. – London : Pitman Publishing, 1998. – 1050 p.

258. Bank of Georgia сконцентрировал 98,8% УБРП [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.ma-journal.ru/news/ucraina/6149/>.

259. Bannister J. Is your company ready for value-based management? / J. Bannister, R. Jesuthasan // Journal of Business Strategy. – 1999. – March/April. – P. 12–15.

260. Benson R. Maximizing shareholder value. Achieving clarity in decision-making / R. Benson // McGraw-Hill Education. – 2004. – September. – P. 3–28.

261. Bylund A. Which company is biggest? A primer on corporate valuation [Electronic resource] / A. Bylund // Arstechnica. – Mode of access : <http://arstechnica.com/apple/2011/08/does-this-metric-make-my-company-look-big>.

262. Commerzbank купил банк "Форум" [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.kommersant.ua/news/1707617>.

263. Damodaran A. Investment philosophies [Electronic source] / A. Damodaran. – Mode of access : http://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/New_Home_Page/invphilbook.htm.

264. Damodaran A. Value based management & shareholder value added (SVA) [Electronic resource] / A. Damodaran. – Mode of access : http://strategicinnovation.com.sg/resources/03_VBM.

265. Drucker P. The practice of management / P. Drucker. – N. Y. : Harper Collins College Publishers, 1954. – 397 p.

266. Durnev A. Value-enhancing capital budgeting and firm-specific stock return variation / A. Durnev, R. Morck, B. Yeung // The Journal of Finance. – 2004. – February. – P. 65–105.

267. Elmer D. Cheap stocks or value traps? [Electronic resource] / D. Elmer // Investopedia. – Mode of access : <http://www.investopedia.com/articles/stocks/09/companies-trade-for-less-than-cash.asp>.

268. Emerging Europe: M&A Report 2011 [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.mondaq.com/x/182256/M+A+Private%20equity/Emerging+Europe+MA+Report+2011>.

269. Emerging Europe: M&A Report 2012 [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.cms-cmck.com/Hubbard.FileSystem/files/Publication>.

270. Fintest Holding Limited увеличила долю в "Кредитпромбанке" [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://economics.unian.net/rus/news/43658-fintest-holding-limited-uvlichila-dolyu-v-kreditprombanke.html>.

271. Habib M. Firm value and managerial incentives: a stochastic frontier approach / M. Habib, A. Ljungqvist // The Wharton Financial Institutions Center. – 2003. – October. – P. 3–28.

272. Hax A. C. The life cycle approach to strategic planning / A. C. Hax, N. S. Majluf. – Cambridge : Sloan School of Management, 1983. – 36 p.

273. Higgins E. T. Value from hedonic experience and engagement / E. T. Higgins // Psychological Review. – 2006. – № 3. – P. 439–460.

274. Hooley G. J. Generic marketing strategies / G. J. Hooley, J. E. Lynch, D. Jobber // International journal of research in marketing. – 1992. – Vol. 9. – № 1. – P. 75–78.

275. Johnson W. Relationship between firm value & exchange rate fluctuations [Electronic resource] / W. Johnson. – Mode of access : http://wiki.fool.com/Relationship_Between_Firm_Value_%26_Exchange_Rate_Fluctuations.

276. Keefer A. What is enterprise value? [Electronic resource] / A. Keefer // Ehow. – Mode of access : http://www.ehow.com/about_4705504_what-enterprise-value.html.

277. Mescon M. H. Management / M. H. Mescon, M. Albert, F. Khedouri. – N. Y. : Harper Collins College Div, 1988. – 777 p.

278. Meyer M. Rethinking performance measurement. Beyond the balanced scorecard / M. Meyer. – Cambridge : University of Cambridge, 2002. – 136 p.
279. Michalski G. Planning optimal from the firm value creation perspective levels of operating cash investments / G. Michalski // Romanian Journal of Economic Forecasting. – 2010. – № 1. – P. 198–214.
280. Morin R. A. Driving shareholder value. Value-building techniques for creating shareholder wealth / R. A. Morin, S. L. Jarrell. – London : Mc Graw-Hill, 2001. – 399 p.
281. Nymark S. Value-based management in learning organizations through "hard" and "soft" managerial approaches: the case of Hewlett-Packard / S. Nymark // Danish Redearch Unit for Industrial Dynamics. – 2000. – September. – P. 3–32.
282. Olve N.-G. Performance drivers. A practical guide to using the balanced scorecard / N.-G. Olve, J. Roy, M. Wetter. – West Sussex : John Wiley&Sons, 1999. – 304 p.
283. Porter M. E. Competitive strategy: techniques for analyzing industries and competitors / M. E. Porter. – N. Y. : The Free Press, 1980. – 422 p.
284. Q критерий Кохрена [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.statistica.ru/local-portals/medicine/q-kriteriy-kokhrena/>.
285. Rampersad H. Total performance scorecard / H. Rampersad. – Massachusetts : Butterworth-Heinemann Business Books, 2003. – 148 p.
286. Ries A. Marketing warfare strategies / A. Ries, J. Trout. – N. Y. : McGraw-Hill Inc., 1986. – 125 p.
287. Robert C. Corporate finance [Electronic resource] / C. Robert // QuickMBA. – Mode of access : <http://www.quickmba.com/finance/cf>.
288. Staff C. Using the enterprise value ratio [Electronic resource] / C. Staff // Computerized investing. – Mode of access : <http://www.aaii.com/computerized investing/article/using-the-enterprise-value-ratio.mobile>.
289. Stewart B. The quest for value: a guide for senior managers / B. Stewart. – N. Y. : Harper Business, 1999. – 120 p.

290. Taggart J. The governing corporate objective: shareholders versus stakeholders / J. Taggart, P. Kontes // Marakon Commentary, Marakon Associates. – 1997. – June. – P. 26.

291. Triantal Investments Ltd. стал акционером "ПриватБанка" [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://commercialproperty.ua/news/detail.php?ID=45680>.

292. Walsh K. Key management ratios. How to analyse, compare and control the figures that drive company value / K. Walsh. – London : Pitman Publishing, 1996. – 363 p.

ДОДАТКИ

Додаток А

Результати досліджень наукової літератури з питань оцінки вартості

Таблиця А.1

Інтерпретація поняття "вартість підприємства"

№	Автор/Джерело	Визначення
1	Алтан М. [254, с. 1203]	Вартість підприємства – це вартість його купівлі-продажу за оцінками незалежних покупців і продавців, які володіють повною інформацією про підприємство і не зазнають тиску від будь-кого.
2	Андрійчук Р. В. [5, с. 19]	Вартість підприємства – це інтегральний показник, при визначенні якого враховуються усі важливі фінансово-економічні параметри (інвестиції, чистий прибуток, амортизація, вартість кредитних ресурсів, кредиторська і дебіторська заборгованість, зміна запасів тощо), які врешті-решт знаходять своє відображення в розмірах грошових потоків, скоригованих на фактор часу.
3	Асканова О. В. [8]	Вартість підприємства – це прояви ділової активності компанії, сутністю яких є фактичний чи потенціальний приріст потоків економічних вигод, достатніх для задоволення очікувань власників вкладеного капіталу (включаючи вартість невідчутних активів) з врахуванням притаманних вкладенням частки ризику.
4	Ахмедзянов Р. Р. [10, с. 6]	Вартість підприємства – це похідна від грошових потоків.
5	Базилінська О. Я. [14, с. 91]	Вартість підприємства – це грошовий еквівалент користі, яку створює підприємство для свого власника.
6	Булінд А. [261]	Вартість підприємства – це його ринкова вартість за вирахуванням грошових коштів на рахунках і плюс боргові зобов'язання.
7	Гаджибугаєва С. Р. [36, с. 32]	Вартість підприємства – це кінцевий системний і комплексний показник результатів діяльності підприємства.
8	Городнова Н. В. [45, с. 18]	Вартість підприємства – це сума усіх чистих грошових потоків, які будуть створені за увесь час її функціонування в прогностичній і постпрогностичній періоди, дисконтованих до поточного (нульового) моменту часу, з врахуванням реальних ризиків відхилення фактичних грошових потоків від очікуваної величини.
9	Джонсон В. [275]	Вартість підприємства – це комплекс як об'єктивних, так і суб'єктивних змінних, які породжують у інвесторів впевненість у здатності підприємства забезпечити отримання дивідендів або приріст капіталу.
10	Дурнев А. [266, с. 76]	Вартість підприємства – це кількість простих акцій, які обертаються на кінець фінансового року.
11	Елмер Д. [267]	Вартість підприємства – це вартість всього бізнесу, в простій формі, вона визначається як ринкова вартість капіталу плюс борг мінус грошові кошти та їх еквіваленти.
12	Єгерев І. А. [58, с. 6]	Вартість підприємства – це єдиний критерій оцінки його фінансового благополуччя, що дає комплексне уявлення про ефективність управління бізнесом.
13	Єременко О. [64, с. 3]	Вартість підприємства – це його внутрішня вартість, встановлена професійним, досвідченим і об'єктивним аналітиком, який не тільки коректно оцінив очікувані грошові потоки, але й точно визначив ставку дисконтування.
14	Єремєєва І. В. [61, с. 7]	Вартість підприємства – це комплексний показник розвитку компанії, що відображає кінцевий результат і зростання багатства акціонерів.
15	Єремєєва І. В. [61, с. 9]	Вартість підприємства – це рівноважна ринкова ціна, за якою здійснюються операції на ринку.
16	Жеребцова Н. О. [65, с. 5]	Вартість підприємства – це комплексний показник, що враховує економічну, технічну, організаційну й інші складові діяльності підприємства.
17	Жеребцова Н. О. [65, с. 5]	Вартість підприємства – це оцінка результатів діяльності підприємства: його економічна цінність і соціальна користь.
18	Захарченко В. І. [70, с. 12]	Вартість підприємства – це вартість усього майнового комплексу функціонуючого підприємства, включаючи нематеріальні активи.
19	Іванченко Д. М. [72, с. 45]	Вартість підприємства – це універсальний критерій ефективності, що об'єднує в собі усю сукупність досягнень компанії і що забезпечує безперервний контроль за виконанням стратегічних і оперативних задач її розвитку.
20	Івасів І. Б. [75, с. 13]	Вартість підприємства – це вартість капіталу, оціненого з урахуванням його прогнозованих надходжень та виплат.
21	Івашківська І. В. [73, с. 7]	Вартість підприємства – це інтегральний параметр виразу визнання і успіху підприємства.
22	Івашківська І. В. [73, с. 8]	Вартість підприємства – це сукупність дисконтованих вигод для власника.
23	Інгільдєєва Е. Р. [76, с. 22]	Вартість підприємства – це ціна, що встановлюється під впливом попиту як втілення корисності даного підприємства для покупця і пропозиції, що відображає витрати продавцем на його створення.
24	Іонін Д. С. [77, с. 7]	Вартість підприємства – це критерій оцінки ефективності його діяльності.
25	Керанчук Т. Л. [82, с. 105]	Вартість підприємства – це система показників, які дають можливість оцінювати дієвість розроблених керівниками заходів фінансового, операційного, інвестиційного характеру, визначати ефективність діяльності компанії та управляти її розвитком з урахуванням інтересів власників.
26	Кіфер А. [276]	Вартість підприємства – це мінімальна вартість, яку підприємство буде коштувати на ринку.
27	Козаченко Г. В. [91, с. 63]	Вартість підприємства – це вартість майнового комплексу, який використовується для здійснення підприємницької діяльності.

Продовження додатку А

Продовження таблиці А.1

№	Автор/Джерело	Визначення
28	Корягін М. В. [95, с. 126]	Вартість підприємства – це об'єктивна величина, яка встановлюється у відповідний час і в певному просторі, за якою може бути здійснена угода купівлі-продажу на активному ринку, що розраховується на підставі сукупного використання облікової та ринкової інформації.
29	Костирко Л. [99, с. 20]	Вартість підприємства – це інтегральна характеристика, яка відбиває, з одного боку, сукупну оцінку фінансових показників діяльності підприємства, тобто вектор його сталого розвитку, а з другого, – є регулятором розподілу вартості для різних учасників економічних відносин.
30	Костирко Р. О. [93, с. 6]	□ Вартість підприємства – це комплексний критерій стійкого розвитку підприємства, який відображає сукупну характеристику фінансових показників діяльності і враховує інтереси різних учасників ринкових відносин.
31	Котуранова Т. В. [101, с. 8]	Вартість підприємства – це єдиний критерій оцінки його фінансового благополуччя, що дає комплексне подання про ефективність управління бізнесом.
32	Кулієва Е. Т. [107, с. 7]	Вартість підприємства – це інтегрований показник операційної, інвестиційної, фінансової діяльності.
33	Кулієва Е. Т. [107, с. 7]	Вартість підприємства – це оцінка очікуваних дискontованих грошових потоків.
34	Куцук П. О. [110, с. 27]	Вартість підприємства – це єдиний критерій оцінювання його фінансового благополуччя, який дає комплексне уявлення про ефективність управління бізнесом.
35	Ломакін І. О. [118]	Вартість підприємства – це інтегральний економічний показник діяльності підприємства, в якому відображається ретроспектива, поточний стан і розвиток бізнесу.
36	Мажиріна Т. М. [121, с. 15]	Вартість підприємства – це грошова оцінка підприємства як системи (пов'язаної з зовнішнім середовищем і спрямованої зацікавленими у ній групами осіб), яка націлена на його збереження та розвиток і характеризує ефективність діяльності з позиції зростання цінності його капіталу.
37	Мамонтова Н. А. [124, с. 136]	Вартість підприємства – це його ціна, визначена з урахуванням цінності матеріальних і нематеріальних активів, а також очікувань щодо здатності приносити економічні ефекти (користь) у майбутньому.
38	Мар'юк Т. В. [125, с. 104]	Вартість підприємства – це розрахункова величина, виражена у грошових одиницях на конкретний момент часу, яка враховує кількісні та якісні компоненти і дозволяє зробити висновок про значущість підприємства для зацікавлених осіб та суспільства загалом.
39	Мендрул О. Г. [128, с. 6]	Вартість підприємства – це основа, навколо якої під впливом різноманітних чинників формуються ціни, і характеризує грошові відносини між зацікавленими у підприємствах особами, віддзеркалюючи погляд ринку на вигоди від використання підприємств.
40	Микальський Г. [279, с. 201]	Вартість підприємства – це вартість його майбутніх дискontованих грошових потоків.
41	Міщенко Л. Я. [131]	Вартість підприємства – це інтегральний критерій ефективності, який дозволив об'єднати всю сукупність досягнень підприємства і, завдяки своїй універсальності, забезпечив поступовість стратегічних установок, незалежно від тривалості тимчасового горизонту планування.
42	Міщенко Л. Я. [131]	Вартість підприємства – це складна система взаємовідносин підприємства із зовнішнім середовищем з приводу залучення капіталу в рамках зони граничної ефективності його використання.
43	Міщенко О. О. [132]	Вартість підприємства – це сумарна вартість всіх активів підприємства та вартість майбутніх грошових потоків, що можуть бути генеровані даними активами, виражена в ціні, за якою можна купити чи продати підприємство (формується на основі оціночних процедур з урахуванням попиту та пропозицій).
44	Мних О. Б. [133, с. 11]	Вартість підприємства – це багатовекторне мірило результатів економіки на мікро-, мезо- і макrorівнях, причому не тільки досягнутих, але й очікуваних з боку інвесторів, акціонерів, суспільства.
45	Нгуєн Ч. З. [138, с. 13]	Вартість підприємства – це складна система взаємовідносин підприємства із зовнішнім середовищем з приводу залучення інвестицій для використання їх з максимальною ефективністю.
46	Новіков О. В. [143]	Вартість підприємства – це важливий комплексний показник (критерій) фінансової оцінки, що адекватно відображає економічну ефективність функціонування підприємства.
47	Огієр Т. [145]	Вартість підприємства – це показник оцінки компанії до відрахування яких-небудь боргових зобов'язань.
48	Олексіч Д. В. [146, с. 6]	Вартість підприємства – це грошовий вираз, сформований на базі оцінки майнового комплексу, результатів його діяльності та потенціалу розвитку, і за яким на даний момент часу можливе відчуження сукупності прав власності на нього.
49	Островська Г. Й. [150, с. 8]	Вартість підприємства – це еквівалент вираженого у грошових одиницях визнаного еквівалента – ймовірнісної величини, що визначається розрахунково на основі прогнозування подій на конкретний момент часу через оцінювання факторів цінності, значущості підприємства для національних та зарубіжних споживачів та суспільства загалом.
50	Панков В. А. [159, с. 10]	Вартість підприємства – це критерій цінності, значущості підприємства в соціально-економічному розвитку суспільства і середовищі світових споживачів.
51	Пліскус І. Й. [163, с. 133]	Вартість підприємства – це найбільш загальний показник, що відображає результат його діяльності.
52	Пойлова Н. В. [164, с. 13]	Вартість підприємства – це майбутній очікуваний грошовий потік, дискontований за ставкою, що відображає притаманний йому ризик.
53	Пронько Л. М. [171, с. 4]	Вартість підприємства – це грошовий вимір його економічної цінності, якості та соціальної користності.

Продовження додатку А
Продовження таблиці А.1

№	Автор/Джерело	Визначення
54	Роберт С. [287]	Вартість підприємства – це сума вартості акціонерного капіталу, вартості боргу, вартості привілейованих акцій.
55	Садовник О. В. [185]	Вартість підприємства – це поточна вартість майбутніх грошових потоків для підприємства в цілому.
56	Смірнова Н. М. [198, с. 37]	Вартість підприємства – це здатність компанії приносити її власникам стабільні позитивні грошові потоки, дисконтовані за ставкою дохідності, що враховують фінансові ризики, і що визначаються за допомогою сучасного інструментарію оціночних процедур.
57	Соколіцин А. С. [199, с. 23]	Вартість підприємства – це критеріальний показник ефективності корпоративного менеджменту.
58	Стаф С. [288]	Вартість підприємства – це економічний показник, який відображає його ринкову вартість в цілому.
59	Теплова Т. В. [207, с. 36]	Вартість підприємства – це інвестиційна чи внутрішня оцінка майбутніх грошових вигод власників основного капіталу компанії.
60	Тертична Н. В. [209, с. 9]	Вартість підприємства – це інтегральна характеристика, що відображає вектор розвитку підприємства та спроможність генерувати цінності для різних груп учасників ринкових відносин.
61	Тополя І. В. [213, с. 8]	Вартість підприємства – це рівноважна ціна, за якою може здійснитися операція з купівлі-продажу компанії.
62	Хабіб М. [271, с. 4]	Вартість підприємства – це приведена вартість грошових потоків, що генеруються активами фірми і складаються з теперішніх активів та можливостей їх зростання.
63	Халдін А. О. [221, с. 370]	Вартість підприємства – це найважливіша комплексна характеристика компанії, що адекватно відображає її фінансове становище, економічну ефективність і очікувані перспективи діяльності.
64	Шипов В. Н. [234]	Вартість підприємства – це сума вартостей усіх активів підприємства.
65	Шипов В. Н. [234]	Вартість підприємства – це ймовірна грошова величина, яку потенційний покупець буде готовий заплатити за підприємство, що оцінюється, тобто одночасно за усі представлені його активи, в результаті комерційної угоди між добровільними і компетентними продавцем і покупцем.
66	Шишкін А. О. [235, с. 32]	Вартість підприємства – це об'єктивна в часі і просторі величина, що визначає здатність підприємства задовольняти потреби власника в довгостроковій перспективі через процес його використання відповідно до стратегії, що реалізовується.
67	Щербakov В. А. [239, с. 26]	Вартість підприємства – це вартість єдиного майнового комплексу.
68	Яковлева Т. О. [243, с. 285]	Вартість підприємства – це грошовий еквівалент його цінності, рівень якої визначається не лише забезпеченістю ресурсами, але і ефективністю їх використання, ступенем іновативності діяльності і її схильності до різних ризиків.
69	Якупова Н. М. [244, с. 23]	Вартість підприємства – це об'єктивна в просторі і в часі величина, яка визначає кількість всезагального еквіваленту, за яку підприємство може переходити від одного володаря (власника) до іншого.
70	Янчук Г. І. [246, с. 7]	Вартість підприємства – це синтетичний, компактний показник, у якому відбиваються численні характеристики малого підприємства.
71	Яремко І. Й. [250, с. 312]	Вартість підприємства – це сума вартостей елементів, які утворюють підприємство.
72	Яремко І. Й. [250, с. 312]	Вартість підприємства – це вартість очікуваних від підприємства грошових потоків.

**Ключові слова поняття "вартість підприємства" та його сутність в
межах ключового слова**

Ключове слово	Сутність поняття в межах ключового слова	Автор/Джерело
Вартість	його купівлі-продажу за оцінками незалежних покупців і продавців, які володіють повною інформацією про підприємство і не зазнають тиску від будь-кого.	Алтан М. [254, с. 1203]
	за вирахуванням грошових коштів на рахунках і плюс боргові зобов'язання.	Булінд А. [261]
	всього бізнесу, в простій формі, вона визначається як ринкова вартість капіталу плюс борг мінус грошові кошти та їх еквіваленти.	Елмер Д. [267]
	встановлена професійним, досвідченим і об'єктивним аналітиком, який не тільки коректно оцінив очікувані грошові потоки, але й точно визначив ставку дисконтування.	Єременко О. [64, с. 3]
	усього майнового комплексу функціонуючого підприємства, включаючи нематеріальні активи.	Захарченко В. І. [70, с. 12]
	капіталу, оціненого з урахуванням його прогнозованих надходжень та виплат.	Івасів І. Б. [75, с. 13]
	яку підприємство буде коштувати на ринку.	Кіфер А. [276]
	майнового комплексу, який використовується для здійснення підприємницької діяльності.	Козаченко Г. В. [91, с. 63]
	його майбутніх дисконтованих грошових потоків.	Микальські Г. [279, с. 201], Садовник О. В. [185]
	всіх активів підприємства та вартість майбутніх грошових потоків, що можуть бути генеровані даними активами, виражена в ціні, за якою можна купити чи продати підприємство (формується на основі оціночних процедур з урахуванням попиту та пропозиції).	Міщенко О. О. [132]
	акціонерного капіталу, вартості привілейованих акцій.	Роберт С. [287]
	грошових потоків, що генеруються активами фірми і складаються з теперішніх активів та можливостей їх зростання.	Хабіб М. [271, с. 4]
	сума вартостей усіх активів підприємства.	Шипов В. Н. [234]
	єдиного майнового комплексу.	Щербаків В. А. [239, с. 26]
	елементів, які утворюють підприємство.	Яремко І. Й. [250, с. 312]
очікуваних від підприємства грошових потоків.	Яремко І. Й. [250, с. 312]	
Показник	при визначенні якого враховуються усі важливі фінансово-економічні параметри (інвестиції, чистий прибуток, амортизація, вартість кредитних ресурсів, кредиторська і дебіторська заборгованість, зміна запасів тощо), які врешті-решт знаходять своє відображення в розмірах грошових потоків, скоригованих на фактор часу.	Андрійчук Р. В. [5, с. 19]
	кінцевий системний і комплексний показник результатів діяльності підприємства.	Гаджибутаєва С. Р. [36, с. 32]
	розвитку компанії, що відображає кінцевий результат і зростання багатства акціонерів.	Єремєєва І. В. [61, с. 7]
	що враховує економічну, технічну, організаційну й інші складові діяльності підприємства.	Жеребцова Н. О. [65, с. 5]
	система показників, які дають можливість оцінювати дієвість розроблених керівниками заходів фінансового, операційного, інвестиційного характеру, визначати ефективність діяльності компанії та управляти її розвитком з урахуванням інтересів власників.	Керанчук Т. Л. [82, с. 105]
	операційної, інвестиційної, фінансової діяльності.	Кулієва Е. Т. [107, с. 7]
	діяльності підприємства, в якому відображається ретроспектива, поточний стан і розвиток бізнесу.	Ломакін І. О. [118]
	(критерій) фінансової оцінки, що адекватно відображає економічну ефективність функціонування підприємства.	Новіков О. В. [143]
	оцінки компанії до відрахування яких-небудь боргових зобов'язань.	Огієр Т. [145]
	що відображає результат його діяльності.	Пліскус І. Й. [163, с. 133]
	ефективності корпоративного менеджменту.	Соколіцин А. С. [199, с. 23]
	який відображає його ринкову вартість в цілому.	Стаф С. [288]
	у якому відбиваються численні характеристики малого підприємства.	Янчук Г. І. [246, с. 7]
	результатів економіки на мікро-, мезо- і макрорівнях, причому не тільки досягнутих, але й очікуваних з боку інвесторів, акціонерів, суспільства.	Мних О. Б. [133, с. 11]

Продовження додатку А
Продовження таблиці А.2

Ключове слово	Сутність поняття в межах ключового слова	Автор/Джерело
Прояви	активності, сутністю яких є фактичний чи потенціальний приріст потоків економічних вигод, достатніх для задоволення очікувань власників вкладеного капіталу (включаючи вартість невідчутних активів) з врахуванням притаманних вкладенням частки ризику.	Асканова О. В. [254]
	визнання і успіху підприємства, здатності приносити її власникам стабільні позитивні надходження.	Івашківська І. В. [73, с. 7]
	грошові потоки, дискontовані за ставкою дохідності, що враховують фінансові ризики, і що визначаються за допомогою сучасного інструментарію оціночних процедур.	Смірнова Н. М. [198, с. 37]
Грошовий еквівалент	користі, яку створює підприємство для свого власника.	Базилінська О. Я. [14, с. 91]
	сформований на базі оцінки майнового комплексу, результатів його діяльності та потенціалу розвитку, і за яким на даний момент часу можливе відчуження сукупності прав власності на нього.	Олексіч Д. В. [146, с. 6]
	ймовірнісної величини, що визначається розрахунково на основі прогнозування подій на конкретний момент часу через оцінювання факторів цінності, значущості підприємства для національних та зарубіжних споживачів та суспільства загалом.	Островська Г. Й. [150, с. 8]
	його економічної цінності, якості та соціальної корисності.	Пронько Л. М. [171, с. 9]
	його цінності, рівень якої визначається не лише забезпеченістю ресурсами, але і ефективністю їх використання, ступенем іновативності діяльності і її схильності до різних ризиків.	Яковлева Т. О. [243, с. 285]
Сума чистих грошових потоків	які будуть створені за увесь час її функціонування в прогностичній і постпрогностичній періоди, дискontованих до поточного (нульового) моменту часу, з врахуванням реальних ризиків відхилення фактичних грошових потоків від очікуваної величини.	Городнова Н. В. [45, с. 18]
	дискontованих за ставкою, що відображає притаманний йому ризик.	Пойлова Н. В. [164, с. 13]
	похідна від грошових потоків.	Ахмедзянов Р. Р. [10, с. 6]
	сукупність дискontованих вигод для власника.	Івашківська І. В. [73, с. 8]
Комплекс змінних	які породжують у інвесторів впевненість у здатності підприємства забезпечити отримання дивідендів або приріст капіталу.	Джонсон В. [275]
Кількість простих акцій	які обертаються на кінець фінансового року.	Дурнев А. [266, с. 76]
Критерій	оцінки його фінансового благополуччя, що дає комплексне уявлення про ефективність управління бізнесом.	Єгерев І. А. [58, с. 6], Котуранова Т. В. [101, с. 8], Кушник П. О. [110, с. 27]
	ефективності, що об'єднує в собі усю сукупність досягнень компанії і що забезпечує безперервний контроль за виконанням стратегічних і оперативних задач її розвитку.	Іванченко Д. М. [72, с. 45]
	оцінки ефективності його діяльності.	Юнін Д. Є. [77, с. 7]
	стійкого розвитку підприємства, який відображає сукупну характеристику фінансових показників діяльності і враховує інтереси різних учасників ринкових відносин.	Костирко Р. О. [93, с. 6],
	ефективності, який дозволив об'єднати всю сукупність досягнень підприємства і, завдяки своїй універсальності, забезпечив поступовість стратегічних установок, незалежно від тривалості тимчасового горизонту планування.	Мищенко Л. Я. [131]
	цінності, значущості підприємства в соціально-економічному розвитку суспільства і середовищі світових споживачів.	Панков В. А. [159, с. 10]
Ціна	за якою здійснюються операції на ринку.	Єремєєва І. В. [61, с. 9]
	що встановлюється під впливом попиту як втілення корисності даного підприємства для покупця і пропозиції, що відображає витрати продавцем на його створення.	Інгільдєєва Е. Р. [76, с. 22]
	визначена з врахуванням цінності матеріальних і нематеріальних активів, а також очікувань щодо здатності приносити економічні ефекти (користь) у майбутньому.	Мамонтова Н. А. [124, с. 136]
	за якою може здійснитися операція з купівлі-продажу компанії.	Тополя І. В. [213, с. 8]
Оцінка	результатів діяльності підприємства: його економічна цінність і соціальна корисність.	Жеребцова Н. О. [65, с. 5]
	очікуваних дискontованих грошових потоків.	Кулієва Е. Т. [107, с. 7]
	підприємства як системи (пов'язаної з зовнішнім середовищем і спрямованої зацікавленими у ній групами осіб), яка націлена на його збереження та розвиток і характеризує ефективність діяльності з позиції зростання цінності його капіталу.	Мажиріна Т. М. [121, с. 15]
	майбутніх грошових вигод власників основного капіталу компанії.	Тєплова Т. В. [207, с. 36]

Продовження додатку А
Продовження таблиці А.2

Ключове слово	Сутність поняття в межах ключового слова	Автор/Джерело
Величина	яка встановлюється у відповідний час і в певному просторі, за якою може бути здійснена угода купівлі-продажу на активному ринку, що розраховується на підставі сукупного використання облікової та ринкової інформації.	Корягін М. В. [95, с. 126]
	виражена у грошових одиницях на конкретний момент часу, яка враховує кількісні та якісні компоненти і дозволяє зробити висновок про значущість підприємства для зацікавлених осіб та суспільства загалом.	Мар'юк Т. В. [125, с. 104]
	яку потенційний покупець буде готовий заплатити за підприємство, що оцінюється, тобто одночасно за усі представлені його активи, в результаті комерційної угоди між добровільними і компетентними продавцем і покупцем.	Шипов В. Н. [234]
	що визначає здатність підприємства задовольняти потреби власника в довгостроковій перспективі через процес його використання відповідно до стратегії, що реалізовується.	Шишкін А. О. [235, с. 32]
	яка визначає кількість всезагального еквіваленту, за яку підприємство може переходити від одного володаря (власника) до іншого.	Якупова Н. М. [244, с. 23]
Інтегральна характеристика	яка відбиває, з одного боку, сукупну оцінку фінансових показників діяльності підприємства, тобто вектор його сталого розвитку, а з другого, – є регулятором розподілу вартості для різних учасників економічних відносин.	Костирко Л. [99, с. 20]
	що відображає вектор розвитку підприємства та спроможність генерувати цінності для різних груп учасників ринкових відносин.	Халдін А. О. [221, с. 370]
	що адекватно відображає її фінансове становище, економічну ефективність і очікувані перспективи діяльності.	Тертична Н. В. [209, с. 9]
Основа	навколо якої під впливом різноманітних чинників формуються ціни, і яка характеризує грошові відносини між зацікавленими у підприємствах особами, віддзеркалюючи погляд ринку на вигоди від використання підприємств.	Мендрул О. Г. [128, с. 6]
Система взаємовідносин	підприємства із зовнішнім середовищем з приводу залучення капіталу в рамках зони граничної ефективності його використання.	Мищенко Л. Я. [131]
	підприємства із зовнішнім середовищем з приводу залучення інвестицій для використання їх з максимальною ефективністю.	Нгуєн Ч. З. [138, с. 13]

**Конкретизація визначення поняття "вартість підприємства" в межах
ключових слів, мети та суб'єктів, визначених в поняттях**

Ключове слово	Конкретизація визначення	Мета в межах поняття	Суб'єкти	Автор/Джерело
Вартість	купівлі-продажу		незалежні покупці і продавці	Алтан М. [254, с. 1203]
	за вирахуванням грошових коштів на рахунках і плюс боргові зобов'язання.			Булінд А. [261]
	всього бізнесу, в простій формі, вона визначається як ринкова вартість капіталу плюс борг мінус грошові кошти та їх еквіваленти.			Елмер Д. [267]
	встановлена професійним, досвідченим і об'єктивним аналітиком, який не тільки коректно оцінив очікувані грошові потоки, але й точно визначив ставку дисконтування.		професійний, досвідчений і об'єктивний аналітик	Єременко О. [64, с. 3]
	усього майнового комплексу функціонуючого підприємства, включаючи нематеріальні активи.			Захарченко В. І. [70, с. 12]
	капіталу, оціненого з урахуванням його прогнозованих надходжень та виплат.			Івасів І. Б. [75, с. 13]
	яку підприємство буде коштувати на ринку.			Кіфер А. [276]
	майнового комплексу	для здійснення підприємницької діяльності		Козаченко Г. В. [91, с. 63]
	його майбутніх дисконтованих грошових потоків.			Микальські Г. [279, с. 201], Садовник О. В. [185]
	всіх активів підприємства та вартість майбутніх грошових потоків, що можуть бути генеровані даними активами, виражена в ціні, за якою можна купити чи продати підприємство (формується на основі оціночних процедур з урахуванням попиту та пропозиції).	купівля-продаж		Міщенко О. О. [132]
	акціонерного капіталу, вартості боргу, вартості привілейованих акцій.			Роберт С. [287]
	грошових потоків, що генеруються активами фірми і складаються з теперішніх активів та можливостей їх зростання.			Хабіб М. [271, с. 4]
	сума вартостей усіх активів підприємства.			Шипов В. Н. [234]
	єдиного майнового комплексу.			Щербakov В. А. [239, с. 26]
елементів, які утворюють підприємство.			Яремко І. Й. [250, с. 312]	
очікуваних від підприємства грошових потоків.			Яремко І. Й. [250, с. 312]	
Показник	при визначенні якого враховуються усі важливі фінансово-економічні параметри	відображення в розмірах грошових потоків, скоригованих на фактор часу		Андрійчук Р. В. [5, с. 19]
	кінцевий системний і комплексний показник результатів діяльності підприємства.			Гаджибутаєва С. Р. [36, с. 32]
	розвитку компанії	відображає кінцевий результат і зростання багатства	акціонери	Єрмеєва І. В. [61, с. 7]
	що враховує економічну, технічну, організаційну й інші складові діяльності підприємства.			Жеребцова Н. О. [65, с. 5]

Продовження додатку А
Продовження таблиці А.3

Ключове слово	Конкретизація визначення	Мета в межах поняття	Суб'єкти	Автор/Джерело
Показник	система показників	дають можливість оцінювати дієвість розроблених керівниками заходів	керівники, власники	Керанчук Т. Л. [82, с. 105]
	операційної, інвестиційної, фінансової діяльності.			Кулієва Е. Т. [107, с. 7]
	діяльності підприємства	відображення ретроспектива, поточний стан і розвиток бізнесу		Ломакін І. О. [118]
	(критерій) фінансової оцінки, що адекватно відображає економічну ефективність функціонування підприємства.			Новіков О. В. [143]
	оцінки компанії до відрахування яких-небудь боргових зобов'язань.			Огієр Т. [145]
	що відображає результат його діяльності.			Пліскус І. Й. [163, с. 133]
	ефективності корпоративного менеджменту.			Соколіцин А. С. [199, с. 23]
	який відображає його ринкову вартість в цілому.			Стаф С. [288]
	у якому відбиваються численні характеристики малого підприємства.			Янчук Г. І. [246, с. 7]
	результатів економіки на мікро-, мезо- і макрорівнях		інвестори, акціонери, суспільство	Мних О. Б. [133, с. 11]
Прояви	активності, сутністю яких є фактичний чи потенціальний приріст потоків економічних вигод, достатніх для задоволення очікувань власників вкладеного капіталу (включаючи вартість невідчутних активів) з врахуванням притаманних вкладенням частки ризику.		власники капіталу	Асканова О. В. [254]
	визнання і успіху підприємства, здатності приносити їй власникам стабільні позитивні надходження		власники	Івашківська І. В. [73, с. 7]
	грошові потоки, дисконтовані за ставкою дохідності, що враховують фінансові ризики, і що визначаються за допомогою сучасного інструментарію оціночних процедур.			Смірнова Н. М. [198, с. 37]
Грошовий еквівалент	користі, яку створює підприємство для свого власника.		власник	Базилінська О. Я. [14, с. 91]
	сформований на базі оцінки майнового комплексу, результатів його діяльності та потенціалу розвитку	за яким на даний момент часу можливе відчуження сукупності прав власності на нього.		Олексіч Д. В. [146, с. 6]
	ймовірнісної величини, що визначається розрахунково на основі прогнозування подій на конкретний момент часу	оцінювання факторів цінності, значущості підприємства	національні та зарубіжні споживачі, суспільство	Островська Г. Й. [150, с. 8]
	його економічної цінності, якості та соціальної корисності.			Пронько Л. М. [171, с. 9]
	його цінності, рівень якої визначається не лише забезпеченістю ресурсами, але і ефективністю їх використання, ступенем іновативності діяльності і її схильності до різних ризиків.			Яковлева Т. О. [243, с. 285]

Продовження додатку А
Продовження таблиці А.3

Ключове слово	Конкретизація визначення	Мета в межах поняття	Суб'єкти	Автор/Джерело
Сума чистих грошових потоків	які будуть створені за увесь час її функціонування в прогнозний і постпрогнозний періоди, дисконтованих до поточного (нульового) моменту часу, з врахуванням реальних ризиків відхилення фактичних грошових потоків від очікуваної величини.			Городнова Н. В. [45, с. 18]
	дисконтованих за ставкою	відображає ризик		Пойлова Н. В. [164, с. 13]
	похідна від грошових потоків.			Ахмедзянов Р. Р. [10, с. 6]
	сукупність дисконтованих вигод		власник	Івашківська І. В. [73, с. 8]
Комплекс змінних	які породжують у інвесторів впевненість у здатності підприємства забезпечити отримання дивідендів або приріст капіталу.		інвестори	Джонсон В. [275]
Кількість простих акцій	які обертаються на кінець фінансового року.			Дурнев А. [266, с. 76]
Критерій	оцінки його фінансового благополуччя	дає комплексне уявлення про ефективність управління бізнесом		Сгерев І. А. [58, с. 6], Котуранова Т. В. [101, с. 8], Куцик П. О. [110, с. 27]
	ефективності, що об'єднує в собі усю сукупність досягнень компанії	забезпечує безперервний контроль за виконанням стратегічних і оперативних задач розвитку		Іванченко Д. М. [72, с. 45]
	оцінки ефективності його діяльності.			Іонін Д. С. [77, с. 7]
	стійкого розвитку підприємства, який відображає сукупну характеристику фінансових показників діяльності		різні учасники ринкових відносин	Костирко Р. О. [93, с. 6]
	ефективності, який дозволив об'єднати всю сукупність досягнень підприємства	забезпечив поступовість стратегічних установок		Міщенко Л. Я. [131]
	цінності, значущості підприємства		суспільство, світові споживачі	Панков В. А. [159, с. 10]
Ціна	за якою здійснюються операції на ринку.			Єрємєєва І. В. [61, с. 9]
	що встановлюється під впливом попиту	втілення корисності	покупець, продавець	Інгільдєєва Е. Р. [76, с. 22]
	визначена з урахуванням цінності матеріальних і нематеріальних активів, а також очікувань щодо здатності приносити економічні ефекти (користь) у майбутньому.			Мамонтова Н. А. [124, с. 136]
	за якою може здійснитися операція з купівлі-продажу компанії.			Тополя І. В. [213, с. 8]
Оцінка	результатів діяльності підприємства: його економічна цінність і соціальна корисність.			Жеребцова Н. О. [65, с. 5]
	очікуваних дисконтованих грошових потоків.			Кулієва Е. Т. [107, с. 7]
	підприємства як системи (пов'язаної з зовнішнім середовищем)	характеризує ефективність діяльності з позиції зростання цінності його капіталу	зацікавлені групи осіб	Мажиріна Т. М. [121, с. 15]
	майбутніх грошових вигод		власники основного капіталу компанії	Теплова Т. В. [207, с. 36]

Продовження додатку А
Продовження таблиці А.3

Ключове слово	Конкретизація визначення	Мета в межах поняття	Суб'єкти	Автор/Джерело
Величина	яка встановлюється у відповідний час і в певному просторі, за якою може бути здійснена угода купівлі-продажу на активному ринку, що розраховується на підставі сукупного використання облікової та ринкової інформації.	купівля-продаж		Корягін М. В. [95, с. 126]
	виражена у грошових одиницях на конкретний момент часу	дозволяє зробити висновок про значущість підприємства	зацікавлені групи осіб та суспільство загалом	Мар'юк Т. В. [125, с. 104]
	яку потенційний покупець буде готовий заплатити за підприємство, що оцінюється, тобто одночасно за усі представлені його активи, в результаті комерційної угоди між добровільними і компетентними продавцем і покупцем.		потенційний покупець	Шипов В. Н. [234]
	що визначає здатність підприємства адовольняти потреби власника в довгостроковій перспективі через процес його використання відповідно до стратегії, що реалізовується.		власник	Шишкін А. О. [235, с. 32]
	яка визначає кількість всезагального еквіваленту, за яку підприємство може переходити від одного володаря (власника) до іншого.		власник	Якупова Н. М. [244, с. 23]
Інтегральна характеристика	яка відбиває, з одного боку, сукупну оцінку фінансових показників діяльності підприємства, тобто вектор його сталого розвитку, а з другого, – є регулятором розподілу вартості для різних учасників економічних відносин.			Костирко Л. [99, с. 20]
	що відображає вектор розвитку підприємства та спроможність генерувати цінності		учасники ринкових відносин.	Халдін А. О. [221, с. 370]
	що адекватно відображає її фінансове становище, економічну ефективність і очікувані перспективи діяльності.			Тертична Н. В. [209, с. 9]
Основа	навколо якої під впливом різноманітних чинників формуються ціни	віддзеркалює погляд ринку на вигоди від використання підприємств	зацікавлені групи осіб	Мендрул О. Г. [128, с. 6]
Система взаємовідносин	підприємства із зовнішнім середовищем з приводу залучення капіталу в рамках зони граничної ефективності його використання.			Міщенко Л. Я. [131]
	підприємства із зовнішнім середовищем з приводу залучення інвестицій.	використання інвестицій з максимальною ефективністю		Нгуєн Ч. З. [138, с. 13]

Продовження додатка А

Таблиця А.4

Види вартості банку, запропоновані вітчизняними та зарубіжними ученими

Ознака класифікації	Вид вартості	Автор/Джерело															Всього авторів
		[28]	[63]	[162]	[239]	[47]	[206]	[245]	[40]	[65]	[151]	[21]	[67]	[226]	[225]	[156]	
За ступенем ринковості	Ринкова вартість			+		+			+								4
	Нормативно розрахована вартість			+		+											2
	Частково ринкова вартість								+				+				2
За методологією оцінки та за факторами врахування при оцінці	Вартість заміщення об'єкта	+		+			+	+	+				+		+		7
	Вартість відтворення об'єкта			+			+	+	+				+		+		6
	Залишкова вартість заміщення (відтворення)	+													+		2
Залежно від передбачуваного стану об'єкта після оцінки	Вартість при існуючому використанні/Вартість діючого підприємства	+	+	+		+	+		+	+			+		+		9
	Ліквідаційна вартість	+	+	+		+	+		+				+		+		8
	Вартість ліквідації	+													+		2
Залежно від конкретних цілей і ситуацій / за характером оцінки	Інвестиційна вартість	+		+		+	+	+	+		+		+	+	+	+	11
	Вартість для цілей оподаткування/оподатковувана вартість	+		+	+	+	+		+				+				7
	Утилізаційна вартість	+		+	+	+	+		+		+		+				8
	Спеціальна вартість	+		+					+				+		+		5
	Ринкова вартість	+			+	+				+		+	+		+	+	9
	Ліквідаційна вартість				+					+				+	+		5
	Вартість у використанні/споживча вартість	+												+			2
	Заставна вартість	+					+	+									3
	Страхова вартість	+				+								+			3
	Вартість, відмінна від ринкової				+					+		+					4
	Балансова вартість						+	+						+			3
	Первісна вартість						+										1
	Справедлива вартість											+					1
Синергетична вартість											+					1	
Іпотечна вартість											+		+			2	
Залежно від підходу до проведення оцінки та її інформаційного забезпечення	Балансова (бухгалтерська) вартість	+															1
	Внутрішня (фундаментальна) вартість	+															1

	Достатність інформації	Враховання перспектив розвитку банку	Враховання поточного фінансового стану
Достатність інформації		3,0	7,0
Враховання перспектив розвитку банку			5,0
Враховання поточного фінансового стану банку	Incon: 0,06		

Рис. А.1. Матриця попарних порівнянь критеріїв, за якими запропоновано обирати пріоритетний підхід до оцінки вартості банку

Рис. А.2. Результати розрахунку вектора пріоритетів критеріїв, за якими запропоновано обирати пріоритетний підхід до оцінки вартості банку

	Дохідний підхід	Витратний підхід	Порівняльний підхід	Гібридні методи
Дохідний підхід до оцінки вартості банку		7,0	5,0	7,0
Витратний підхід до оцінки вартості банку			3,0	3,0
Порівняльний підхід до оцінки вартості банку				3,0
Гібридні методи оцінки вартості банку	Incon: 0,09			

Рис. А.3. Матриця попарних порівнянь підходів до оцінки вартості банку за критерієм достатності інформації

Рис. А.4. Результати розрахунку вектора пріоритетів підходів до оцінки вартості банку та ВП між ними за критерієм достатності інформації

	Дохідний підхід	Витратний підхід	Порівняльний підхід	Гібридні методи
Дохідний підхід до оцінки вартості банку		7,0	9,0	9,0
Витратний підхід до оцінки вартості банку			3,0	3,0
Порівняльний підхід до оцінки вартості банку				3,0
Гібридні методи оцінки вартості банку	Incon: 0,09			

Рис. А.5. Матриця попарних порівнянь підходів до оцінки вартості банку за критерієм врахування перспектив розвитку банку

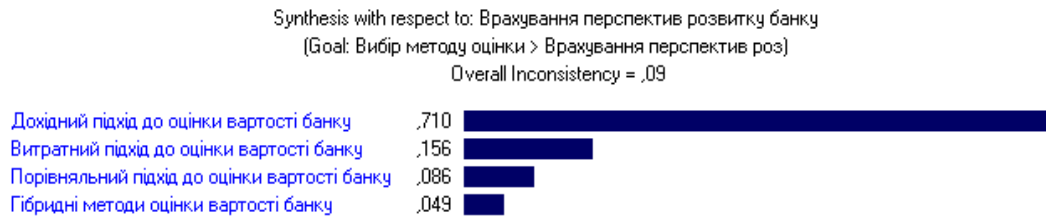

Рис. А.6. Результати розрахунку вектора пріоритетів підходів до оцінки вартості банку та ВП між ними за критерієм врахування перспектив розвитку банку

	Дохідний підхід	Витратний підхід	Порівняльний підхід	Гібридні методи
Дохідний підхід до оцінки вартості банку		3,0	3,0	3,0
Витратний підхід до оцінки вартості банку			3,0	3,0
Порівняльний підхід до оцінки вартості банку				1,0
Гібридні методи оцінки вартості банку	Incon: 0,06			

Рис. А.7. Матриця попарних порівнянь підходів до оцінки вартості банку за критерієм врахування поточного фінансового стану банку

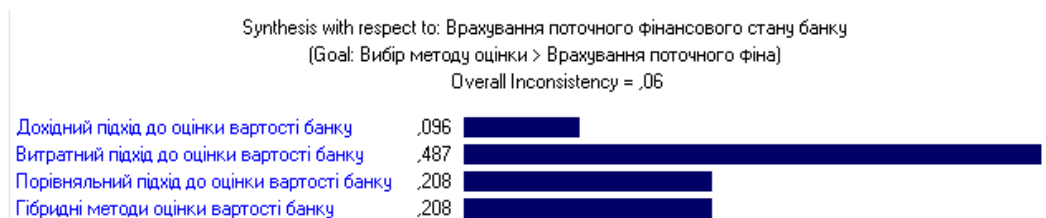

Рис. А.8. Результати розрахунку вектора пріоритетів підходів до оцінки вартості банку та ВП між ними за критерієм врахування поточного фінансового стану банку

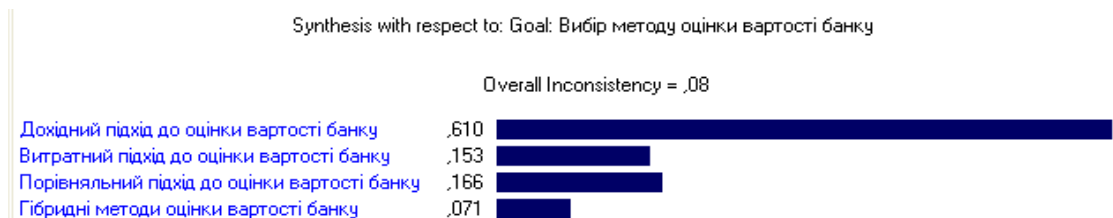

Рис. А.9. Результати розрахунку вектора пріоритетів підходів до оцінки вартості банку та ВП між ними за трьома критеріями

Додаток Б

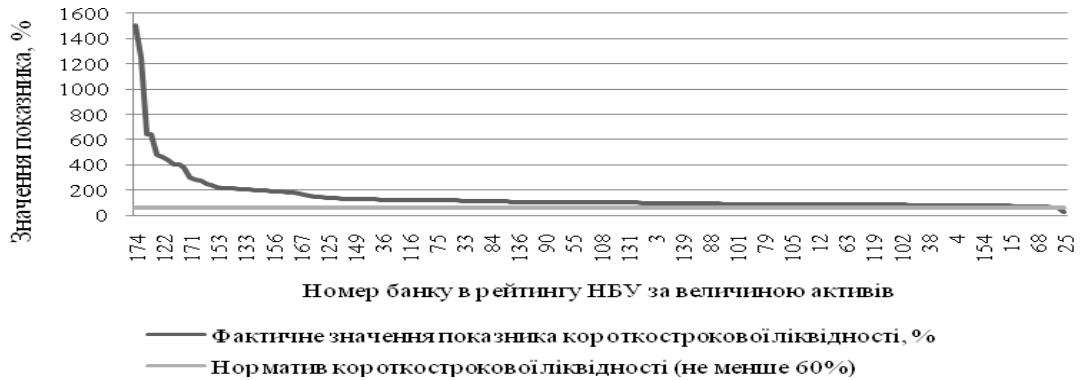
Визначення складу системи показників для оцінки компонент формування
вартості банку

Рис. Б.1. Розподіл банків України за показником короткострокової ліквідності за станом на 01.01.2015 р.

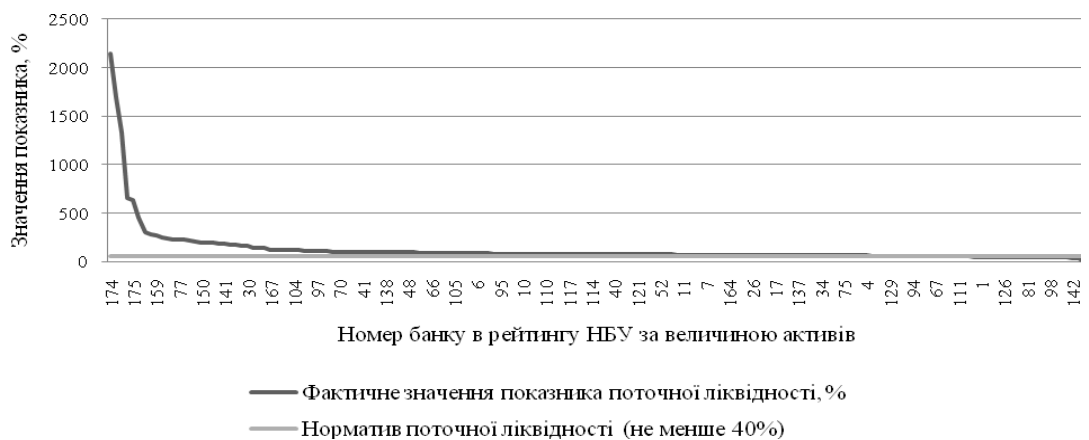

Рис. Б.2. Розподіл банків України за показником поточної ліквідності за станом на 01.01.2015 р.

Продовження додатку Б

Таблиця Б.1

Запропоновані вітчизняними та зарубіжними ученими показники, які характеризують рентабельність банку

Показники рентабельності банку	Автори										
	[4, с. 406]	[165]	[26, с. 135]	[105, с. 35]	[19, с. 322]	[18, с. 370]	[224, с. 61]	[89, с. 12]	[218, с. 30]	[42, с. 100]	Всього
Рентабельність (прибутковість) капіталу	+	+	+	+	+	+	+	+	+		9
Рентабельність (прибутковість) активів	+	+	+	+	+	+	+	+		+	9
Чиста процентна маржа	+	+	+	+	+	+	+				7
Чистий спред	+	+	+	+		+		+			6
Дохідність активів					+					+	2
Чистий прибуток на одну акцію		+				+					2
Коефіцієнт чистої рентабельності акціонерного капіталу							+		+		2
Рентабельність діяльності за витратами	+		+								2
Прибуток до оподаткування		+			+						2
"Мертва точка" прибутковості банку	+			+							2
Рівень іншого операційного доходу	+										1
Рентабельність витрат	+										1
Загальний рівень рентабельності	+										1
Окупність витрат доходами	+										1
Рентабельність дохідних активів	+										1
Чиста непроцентна маржа		+									1
Відношення непроцентних доходів до середніх загальних активів		+									1
Всього	11	8	5	5	5	5	4	3	2	2	50

Запропоновані вітчизняними та зарубіжними ученими показники, які характеризують ліквідність банку

Показники ліквідності банку	Автори								
	[4, с. 406]	[160]	[165]	[117, с. 25]	[19, с. 250]	[170]	[218, с. 30]	[89, с. 12]	Всього
Коефіцієнт загальної ліквідності	+	+	+	+	+		+		6
Норматив миттєвої ліквідності	+		+	+	+	+			5
Коефіцієнт високоліквідних активів	+	+	+	+				+	5
Коефіцієнт співвідношення позик і депозитів	+	+	+	+					4
Норматив поточної ліквідності	+				+	+			3
Норматив короткострокової ліквідності	+				+	+			3
Коефіцієнт ліквідних цінних паперів	+	+	+						3
Коефіцієнт структурного співвідношення вкладів	+	+	+						3
Коефіцієнт ресурсної ліквідності зобов'язань	+			+					2
Коефіцієнт генеральної ліквідності зобов'язань	+			+					2
Коефіцієнт довгострокової ліквідності		+			+				2
Коефіцієнт співвідношення ліквідних та загальних активів		+							1
Коефіцієнт абсолютної ліквідності							+		1
Коефіцієнт загальної ліквідності зобов'язань банку	+								1
Коефіцієнт ліквідних активів			+						1
Коефіцієнт співвідношення активів і зобов'язань банку з однаковими строками погашення		+							1
Всього	12	8	7	6	5	3	2	2	45

Таблиця Б.3

Запропоновані вітчизняними та зарубіжними ученими показники, які характеризують власний капітал банку

Показники власного капіталу банку	Автори							Всього
	[177]	[126, с. 30]	[27, с. 155]	[24, с. 32]	[4, с. 56]	[88, с. 30]	[7]	
Коефіцієнт надійності/фінансового важеля	+		+	+	+	+	+	6
Коефіцієнт захищеності капіталу	+	+	+	+	+			5
Мультиплікатор капіталу	+	+	+		+			4
Коефіцієнт залежності від акціонерів	+	+				+		3
Коефіцієнт достатності капіталу		+	+					2
Коефіцієнт співвідношення приростів капіталу та активів						+		1
Темп приросту акціонерного капіталу		+						1
Коефіцієнт захисту вкладників				+				1
Коефіцієнт забезпеченості вексельних зобов'язань				+				1
Коефіцієнт маневрування	+							1
Співвідношення депозитів і власного капіталу							+	1
Всього	5	5	4	4	3	3	2	30

Запропоновані вітчизняними та зарубіжними ученими показники, які характеризують структуру активів банку

Показники структури активів банку	Автори							Всього
	[193, с. 342]	[98, с. 95]	[120]	[4, с. 118]	[7]	[34, с. 42]	[160]	
Коефіцієнт ризикованості активів		+			+	+	+	4
Рівень дохідних активів		+	+					2
Питома вага кредитно-інвестиційного портфелю в активах		+		+				2
Коефіцієнт співвідношення дохідних та недохідних активів				+				1
Коефіцієнт якості позик	+							1
Коефіцієнт рівня неробочих активів	+							1
Коефіцієнт рівня негативно класифікованих активів	+							1
Рівень дебіторської заборгованості			+					1
Коефіцієнт доступності банку до зовнішніх джерел фінансування			+					1
Всього	3	3	3	2	1	1	1	14

Запропоновані вітчизняними та зарубіжними ученими показники, які характеризують ділову активність банку

Показники ділової активності банку	Автори							Всього
	[4, с. 52]	[160]	[120]	[178, с. 13]	[3]	[24, с. 157]	[89, с. 12]	
Коефіцієнт кредитної активності	+	+	+	+		+	+	6
Коефіцієнт загальної інвестиційної активності	+	+	+	+			+	5
Коефіцієнт активності залучення строкових коштів	+	+						2
Коефіцієнт активності залучення міжбанківських кредитів	+			+				2
Коефіцієнт активності використання залучених коштів у дохідні активи	+				+			2
Коефіцієнт активності використання залучених коштів у активи з нормальним ризиком	+					+		2
Коефіцієнт активності залучення позичених і залучених коштів	+	+						2
Коефіцієнт використання залучених та запозичених коштів		+	+					2
Коефіцієнт проблемних кредитів	+							1
Рівень строкових депозитів у зобов'язаннях		+						1
Рівень розвитку клієнтської бази		+						1
Оборотність активів		+						1
Коефіцієнт рефінансування			+					1
Коефіцієнт кредиторської заборгованості					+			1
Всього	8	8	4	3	2	2	2	29

Запропоновані вітчизняними та зарубіжними ученими показники, які характеризують клієнтську базу банку

Показники клієнтської бази банку	Автори						
	[214, с. 176]	[188, с. 178]	[20]	[144]	[160, с. 46]	[17]	Всього
Коефіцієнт плинності клієнтів	+	+	+		+	+	5
Коефіцієнт постійності клієнтів	+	+	+	+	+		5
Коефіцієнт залучення клієнтів	+	+	+		+	+	5
Коефіцієнт розширення клієнтської бази	+	+	+	+			4
Темп приросту залишків на депозитних рахунках	+			+			2
Розмір балансового капіталу на одного клієнта	+			+			2
Коефіцієнт прибутковості клієнта	+						1
Коефіцієнт забезпеченості клієнтів банківськими продуктами	+						1
Коефіцієнт збереження клієнтської бази	+						1
Темп приросту кількості клієнтів	+						1
Всього	10	4	4	4	3	2	27

Запропонований склад коефіцієнтів, що характеризують нематеріальні активи банку

Показники	Умовне позначення	Особливості складання рейтингу
Позиція банку в рейтингу банків України за рівнем комфорту журналу "Фокус"	<i>K₃₈</i>	Оцінка рівня комфорту банків з точки зору клієнтів. Кількість балів залежить від наступних параметрів: число відділень, що працюють по суботах і після 18,00; кількість власних і партнерських банкоматів; вартість касового обслуговування при оплаті комунальних послуг; вартість відкриття поточного рахунку.
Позиція банку в рейтингу якості обслуговування в українських банках журналу "Економічна правда"	<i>K₃₉</i>	Оцінка репутації, фінансових показників, наявності або відсутності негативних відгуків з боку колег і клієнтів.
Позиція банку в рейтингу банків за величиною клієнтської бази журналу "Економічна правда"	<i>K₄₀</i>	Оцінка банку з огляду на кількість його клієнтів.
Позиція банку в рейтингу банків в соціальних мережах компанії "Простобанк Консалтинг"	<i>K₄₁</i>	Відстеження кількості передплатників банків України на їх сторінках у соціальних медіа.
Позиція банку в рейтингу банків за рівнем лояльності вкладників порталу "Мінфін"	<i>K₄₂</i>	Оцінка досвіду роботи банків на ринку, їхньої платіжної репутації.
Позиція банку в рейтингу "Укрбренд" агентства "MPP Consulting"	<i>K₄₃</i>	Оцінка реальної ринкової вартості українських брендів на базі показників фінансової діяльності компаній, що використовують розглядувані бренди, а також перспектив розвитку даних компаній і брендів.
Позиція банку в рейтингу банків за іміджем журналу "Економічна правда"	<i>K₄₄</i>	Оцінка суб'єктивного уявлення клієнтів банку про якість послуг, надійність та спроможність виконувати власні зобов'язання.

Таблиця Б.10

Запропоновані вітчизняними та зарубіжними ученими показники, які характеризують управління персоналом банку

Показники, які характеризують управління персоналом банку	Автори										
	[83, с. 566]	[13, с. 312]	[189]	[50]	[79]	[126]	[106]	[158]	[105, с. 35]	[103, с. 944]	Всього
Продуктивність праці середньорічного працівника	+	+		+		+	+	+	+		7
Коефіцієнт плинності персоналу	+	+	+		+			+			5
Рентабельність витрат на персонал	+					+	+		+		4
Дохід на одного працівника		+			+				+	+	4
Активи на одного працівника	+					+	+				3
Витрати на одного працівника	+		+				+				3
Прибуток на одного працівника	+		+		+						3
Доля зарплати працівників в загальних витратах	+	+			+						3
Співвідношення темпів росту продуктивності праці і заробітної плати	+	+		+							3
Рівень трудової і виконавчої дисципліни			+	+							2
Соціально-психологічний клімат у колективі			+	+							2
Частота виробничого травматизму		+		+							2
Втрати робочого часу на 1 робітника		+		+							2
Середня заробітна плата на 1 робітника		+		+							2
Ступінь задоволення клієнтів	+							+			2
Дохід до витрат на утримання персоналу		+								+	2
Ефективність використання ресурсної бази						+					1
Частка працівників з вищою спеціалізованою освітою в загальній кількості персоналу банку			+								1
Витрати на управління			+								1
Всього	9	9	7	7	4	4	4	3	3	2	52

Таблиця Б.11

Запропоновані вітчизняними та зарубіжними ученими показники конкурентоспроможності банку

Показники конкурентоспроможності банку	Автори						Всього
	[237, с. 58]	[130]	[214]	[137, с. 32]	[227, с. 151]	[55, с. 97]	
Частка банку на ринку депозитних послуг	+	+	+	+	+	+	6
Частка банку на ринку кредитних послуг	+	+	+	+	+	+	6
Темп приросту довгострокових депозитів	+	+	+	+	+	+	6
Рівень територіальної експансії	+	+	+	+		+	5
Темп приросту кредитного портфеля	+	+	+		+		4
Темп приросту чистого прибутку	+	+	+		+		4
Темп приросту активів	+	+			+		3
Кількість банкоматів	+		+				2
Частка банку на ринку еквайрінгу платіжних карток						+	1
Досвід роботи на вітчизняному ринку				+			1
Кількість послуг, що надаються				+			1
Наявність рейтингу Moody's або Fitch				+			1
Тривалість операційного часу банку			+				1
Організаційна культура	+						1
Інформаційна відкритість		+					1
Всього	9	8	8	7	6	5	43

**Перелік показників, обраних для характеристики компонент
формування вартості банку**

Показник	Порядок розрахунку	Умовні позначення
Розрахунок коефіцієнтів, що характеризують рентабельність банку		
Рентабельність (прибутковість) капіталу	$K_1 = \frac{\text{ЧП}}{\text{ВК}} \times 100\%$	ЧП – чистий прибуток банку; ВК – власний капітал банку.
Рентабельність (прибутковість) активів	$K_2 = \frac{\text{ЧП}}{\text{А}} \times 100\%$	А – активи банку.
Чиста процентна маржа	$K_3 = \frac{\text{ПД} - \text{ПВ}}{\text{А}} \times 100\%$	ПД – процентні доходи; ПВ – процентні витрати.
Чистий спред	$K_4 = \frac{\text{ПД}}{\text{КП}} \times 100\% - \frac{\text{ПВ}}{\text{ПЗ}} \times 100\%$	КП – кредитний портфель банку; ПЗ – підпроцентні зобов'язання банку.
Дохідність активів	$K_5 = \frac{\text{Д}}{\text{А}} \times 100\%$	Д – доходи банку.
Чистий прибуток на одну акцію	$K_6 = \frac{\text{ЧП}}{\text{КА}} \times 100\%$	КА – кількість акцій в обігу.
Коефіцієнт чистої рентабельності акціонерного капіталу	$K_7 = \frac{\text{ЧП}}{\text{СК}} \times 100\%$	СК – статутний капітал банку.
Рентабельність діяльності за витратами	$K_8 = \frac{\text{ЧП}}{\text{В}} \times 100\%$	В – витрати банку.
Розрахунок коефіцієнтів, що характеризують ліквідність банку		
Коефіцієнт загальної ліквідності	$K_9 = \frac{\text{А}}{\text{З}} \times 100\%$	А – активи банку; З – загальний обсяг зобов'язань банку.
Норматив миттєвої ліквідності	$K_{10} = \frac{\text{К}_а + \text{К}_р}{\text{ПЗ}} \times 100\%$	К _а – кошти в касі; К _р – кошти на кореспондентських рахунках; ПЗ – зобов'язання банку, що обліковуються за поточними рахунками.
Коефіцієнт високоліквідних активів	$K_{11} = \frac{\text{ВА}}{\text{А}_д} \times 100\%$	ВА – високоліквідні активи; А _д – дохідні (робочі) активи.
Коефіцієнт співвідношення позик і депозитів	$K_{12} = \frac{\text{КП}}{\text{Д}} \times 100\%$	КП – кредитний портфель банку; Д – депозити банку.
Норматив поточної ліквідності	$K_{13} = \frac{\text{А}_1}{\text{З}_1} \times 100\%$	А ₁ – активи первинної та вторинної ліквідності; З ₁ – зобов'язання з кінцевим строком погашення до 31-го дня включно.
Норматив короткострокової ліквідності	$K_{14} = \frac{\text{А}_л}{\text{З}_к} \times 100\%$	А _л – ліквідні активи; З _к – зобов'язання короткострокові.

Продовження додатку Б

Продовження таблиці Б.12

Показник	Порядок розрахунку	Умовні позначення
Коефіцієнт ліквідних цінних паперів	$K_{15} = \frac{\text{ЦП}_y}{A} \times 100\%$	ЦП _y – цінні папери уряду у портфелі банку.
Коефіцієнт структурного співвідношення вкладів	$K_{16} = \frac{D_3}{D_c} \times 100\%$	D ₃ – депозити до запитання; D _c – строкові депозити.
Розрахунок коефіцієнтів, що характеризують власний капітал банку		
Коефіцієнт надійності	$K_{17} = \frac{BK}{3} \times 100\%$	BK – власний капітал банку; 3 – зобов'язання банку.
Коефіцієнт захищеності капіталу	$K_{18} = \frac{O3}{BK} \times 100\%$	O3 – основні засоби банку.
Мультиплікатор капіталу	$K_{19} = \frac{A}{BK} \times 100\%$	A – активи банку.
Коефіцієнт залежності від акціонерів	$K_{20} = \frac{CK}{BK} \times 100\%$	CK – статутний капітал банку.
Коефіцієнт достатності капіталу	$K_{21} = \frac{BK}{A_p} \times 100\%$	A _p – активи, зважені за ризиком.
Розрахунок коефіцієнтів, що характеризують структуру активів банку		
Коефіцієнт ризикованості активів	$K_{22} = \frac{A_p}{A} \times 100\%$	A _p – активи, зважені за ризиком; A – активи банку.
Рівень дохідних активів	$K_{23} = \frac{A_d}{A} \times 100\%$	A _d – дохідні активи банку.
Питома вага кредитно-інвестиційного портфелю в активах	$K_{24} = \frac{KIP}{A} \times 100\%$	KIP – кредитно-інвестиційний портфель.
Розрахунок коефіцієнтів, що характеризують ділову активність банку		
Коефіцієнт кредитної активності	$K_{25} = \frac{KP}{A} \times 100\%$	KP – кредитний портфель; A – активи.
Коефіцієнт загальної інвестиційної активності	$K_{26} = \frac{ЦП}{A} \times 100\%$	ЦП – портфель цінних паперів.
Коефіцієнт активності залучення строкових коштів	$K_{27} = \frac{D_c}{A} \times 100\%$	D _c – депозити строкові.
Коефіцієнт активності залучення міжбанківських кредитів	$K_{28} = \frac{МБК_o}{A} \times 100\%$	МБК _o – отримані міжбанківські кредити.
Коефіцієнт активності використання залучених коштів у дохідні активи	$K_{29} = \frac{A_d}{D} \times 100\%$	D – депозити до запитання та строкові депозити.
Коефіцієнт активності використання залучених коштів у кредитний портфель	$K_{30} = \frac{A_n}{D} \times 100\%$	A _n – активи з нормальним ризиком.
Коефіцієнт активності залучення позичених і залучених коштів	$K_{31} = \frac{D}{A} \times 100\%$	
Коефіцієнт використання залучених та запозичених коштів	$K_{32} = \frac{KP + МБК_n}{D} \times 100\%$	МБК _n – надані міжбанківські кредити.

Продовження додатку Б

Продовження таблиці Б.12

Показник	Порядок розрахунку	Умовні позначення
Розрахунок коефіцієнтів, що характеризують майновий стан банку		
Коефіцієнт зносу основних засобів	$K_{33} = \frac{OZ_{зп}}{OZ} \times 100\%$	$OZ_{зп}$ – знос основних засобів впродовж року від звітної дати; OZ – основні засоби за рік до звітної дати.
Коефіцієнт вибуття основних засобів	$K_{34} = \frac{OZ_{виб}}{OZ} \times 100\%$	$OZ_{виб}$ – основні засоби, які вибули впродовж періоду;
Коефіцієнт приросту основних засобів	$K_{35} = \frac{OZ_3 - OZ}{OZ} \times 100\%$	OZ_3 – основні засоби на звітну дату.
Коефіцієнт оновлення основних засобів	$K_{36} = \frac{OZ_в}{OZ} \times 100\%$	$OZ_в$ – основні засоби, введені за рік до звітної дати.
Розрахунок коефіцієнтів, що характеризують управління персоналом банку		
Продуктивність праці середньорічного працівника	$K_{45} = \frac{ЧП}{П_{ср}}$	$П_{ср}$ – середньооблікова кількість працівників банку.
Рентабельність витрат на персонал	$K_{46} = \frac{ЧП}{Вп}$	$ЧП$ – чистий прибуток банку; $Вп$ – витрати банку на персонал.
Дохід на одного працівника	$K_{47} = \frac{Д}{П_{ср}}$	$Д$ – доходи банку за звітний період.
Активи на одного працівника	$K_{48} = \frac{А}{П_{ср}}$	$А$ – активи банку.
Витрати на одного працівника	$K_{49} = \frac{В}{П_{ср}}$	$В$ – загальні витрати банку.
Доля зарплати працівників у загальних витратах	$K_{50} = \frac{В_{зп}}{В} \times 100\%$	$В_{зп}$ – витрати банку на заробітну плату працівників.
Співвідношення темпів росту продуктивності праці і заробітної плати	$K_{51} = \frac{T_{пп}}{T_{вп}} \times 100\%$	$T_{пп}$ – темп приросту продуктивності праці; $T_{вп}$ – темп приросту витрат на персонал.
Розрахунок коефіцієнтів, що характеризують конкурентоспроможність банку		
Частка банку на ринку депозитних послуг	$K_{52} = \frac{Д_{ср}}{Д_{срзаг}} \times 100\%$	$Д_{срп}$ – строкові депозити банку на звітну дату; $Д_{срзаг}$ – строкові депозити в цілому по банківській системі.
Частка банку на ринку кредитних послуг	$K_{53} = \frac{КП}{КП_{заг}} \times 100\%$	$КП$ – кредитний портфель банку; $КП_{заг}$ – кредитний портфель банку в цілому по банківській системі.
Темп приросту довгострокових депозитів	$K_{54} = \frac{Д_{ср} - Д_{ср3}}{Д_{ср3}} \times 100\%$	$Д_{ср}$ – строкові депозити; $Д_{ср3}$ – строкові депозити банку за рік до звітної дати.
Рівень територіальної експансії	$K_{55} = \frac{\Phi_в}{\Phi_3} \times 100\%$	$\Phi_в$ – кількість філій та відділень банку; Φ_3 – кількість філій та відділень в цілому по банківській системі.
Темп приросту кредитного портфеля	$K_{56} = \frac{КП - КП_3}{КП_3} \times 100\%$	$КП_3$ – кредитний портфель банку за рік до звітної дати.
Темп приросту чистого прибутку	$K_{57} = \frac{ЧП - ЧП_3}{ЧП_3} \times 100\%$	$ЧП_3$ – чистий прибуток банку за рік до звітної дати.
Темп приросту активів	$K_{58} = \frac{А - А_3}{А_3} \times 100\%$	$А_3$ – активи банку за рік до звітної дати.

Додаток В

Оцінка залежності вартості банку від показників, які характеризують
компоненти її формування

Таблиця В.1

**Угоди злиття та поглинання банків України іноземними інвесторами
протягом 2004–2011 рр.**

№ з/п	Дата угоди	Об'єкт угоди	Покупець	Країна покупця	Вартість угоди, млн дол. США	Частка прода-них акцій, %	Цінові мультиплікатори			
							P/E	P/S	P/B	A/P
1	26.08.2004	ЗАТ "Кредит Банк Україна"	"PKO BP" S.A.	Польща	30,6	66,65	43,57	2,35	1,68	0,19
2	26.10.2004	ВАТ "АБ "Енергобанк"	ОАО "АКБ "НРБанк"	Росія	37,69	21,88	-145,67	31,05	24,20	3,40
3	17.12.2004	ВАТ "АБ "Ажіо"	PLC "Vilnius Bank" (SEB Group)	Литва (Швеція)	27,5	98	24,78	3,79	1,64	0,39
4	20.10.2005	ВАТ "АКБ "Аваль"	"Raiffeisen International" A.G.	Австрія	1028	93,5	555,56	3,03	4,15	0,32
5	21.10.2005	ВАТ "АКБ "Форум"	PLC "The Bank of New York"	США	20	7,81	63,08	4,93	3,80	0,38
6	01.11.2005	ВАТ "ВаБанк"	"ТВІН Financial Services Group N.V." Ltd	Нідерланди (Ізраїль)	8,75	9,55	54,32	3,18	2,84	0,24
7	01.12.2005	ВАТ "АКІБ "УкрСиббанк"	PLC "BNP Paribas Group"	Франція	325	51	129,16	4,34	3,51	0,36
8	12.01.2006	ЗАТ "КБ "НРБ-Україна"	ОАО "Сбербанк России"	Росія	100	100	40,62	4,77	4,77	0,56
9	31.01.2006	ВАТ "АКБ "Мрія"	ОАО "Внешторгбанк"	Росія	70	98	9,24	1,30	1,60	0,19
10	14.02.2006	ВАТ "АКБ "Укрсоцбанк"	PLC "Banca Intensa"	Італія	1161	85,42	58,49	5,07	6,68	0,64
11	24.03.2006	АТ "Індекс-Банк"	PLC "Credit Agricole SA" (Calyon)	Франція	260	98	81,69	4,05	7,19	0,60
12	29.03.2006	ВАТ "АКБ "Мегабанк"	Ринковий продаж (IPO)	Швейцарія, Німеччина, Росія	19	20	86,94	3,84	4,13	0,59
13	05.05.2006	ВАТ "АБ "Приватінвест"	"PPF Group N. V." Ltd.	Чехія	10	100	91,65	22,69	1,02	0,24
14	10.05.2006	ЗАТ "Міжнародний Іпотечний Банк"	"IMB Group" Public Ltd.	США	30,1	45	-359,35	89,24	13,10	3,10
15	12.05.2006	ЗАТ "АКБ "Львів"	Vostock Holdings ehf. i Hraunbjarg ehf	Ісландія	5,8	95	85,88	7,88	1,04	0,30
16	13.06.2006	ВАТ "Укрінбанк"	Ринковий продаж (IPO)	Інвестиційні фонди з Європи	36,1	20	1621,93	28,13	9,18	1,31
17	01.07.2006	ВАТ "Райффайзен Банк Україна"	Ринковий продаж (IPO)	Угорщина	812,5	100	48,47	16,29	5,77	0,56
18	03.07.2006	ВАТ "АКБ "Агробанк"	"PPF Group N. V." Ltd.	Чехія	40	100	132,55	3,74	3,10	0,31
19	20.07.2006	ВАТ "Банк "Універсальний"	PLC "EFG Eurobank"	Греція	50	99,34	57,29	7,42	3,39	0,63
20	28.07.2006	ВАТ "Банк "Престиж"	"EBank Sparkassen" A.G.	Австрія	35,3	50,5	-330,52	29,09	1,18	0,55

Продовження додатку В
Продовження таблиці В.1

№ з/п	Дата угоди	Об'єкт угоди	Покупець	Країна покупця	Вартість угоди, млн дол. США	Частка прода-них акцій, %	Цінові мультиплікатори			
							P/E	P/S	P/B	A/P
21	13.08.2006	ВАТ АБ "Укргазбанк"	Ринковий продаж (IPO)	Росія	20	7	107,00	6,89	5,60	0,51
22	12.08.2006	ТОВ "Аіс-банк"	ЗАО "Банк Русский Стандарт"	Росія	12	100	841,67	47,94	1,51	1,44
23	20.08.2006	ВАТ КБ "Надра"	Ринковий продаж (IPO)	Швеція	53	7,7	28,84	5,41	5,19	0,44
24	10.09.2006	АТ "Родовід Банк"	Ринковий продаж (IPO)	Інвестиційні фонди з Європи	36,7	18,9	103,21	6,69	5,24	0,47
25	04.12.2006	ВАТ АКБ "Прикарпаття"	PLC "Getin Holding" S.A.	Польща	35	81,8	154,12	9,76	5,50	0,97
26	15.12.2006	ВАТ "Електрон Банк"	"Volksbank" A.G.	Австрія	71	98	77,96	6,03	3,97	0,59
27	20.12.2006	ВАТ "Банк Престиж"	"EB Sparkassen" A.G.	Австрія	104	49,5	1292,34	39,62	3,53	1,31
28	07.02.2007	ВАТ АКБ "ТАС-Комерцбанк"	PLC "Swedbank"	Швеція	735	99,98	214,30	15,00	6,49	0,90
29	19.03.2007	ВАТ "Морський транспортний банк"	"Marfin Popular Bank" Public Co Ltd.	Кіпр	137,4	99,2	95,33	6,20	1,59	0,57
30	26.03.2007	ВАТ "АКБ "Мрія"	ОАО "Внешторгбанк"	Росія	70	98	9,20	1,65	1,37	0,13
31	10.05.2007	ВАТ "Міжнародний комерційний банк"	"Piraeus Bank" Ltd.	Греція	58,56	78	221,46	28,32	4,94	0,52
32	04.06.2007	ВАТ "АБ "Ікар-банк"	"Societe Generale" A. G.	Франція	25	100	158,61	28,47	2,01	0,65
33	26.07.2007	ВАТ "Кредобанк"	"PKO BP" S.A.	Польща	26,02	28,25	-1,51	3,80	1,78	0,13
34	22.08.2007	ВАТ АКБ "ХФБ Банк Україна"	"Pekao" S. A.	Польща	21,7	100	2,78	1,04	0,39	0,04
35	19.09.2007	ВАТ "АКБ "Форум"	"Commerzbank" K. G.	Німеччина	600	60	225,11	21,71	5,09	0,53
36	03.10.2007	ВАТ "УБРП"	PLC "Bank of Georgia"	Грузія	81,7	100	51,98	6,85	2,62	0,35
37	18.11.2007	ВАТ АБ "Факторіал-Банк"	"Skandinaviska Enskilda Banken" A. B.	Швеція	120	97,25	359,78	12,64	4,46	0,57
38	29.11.2007	ВАТ АБ "АвтоЗАЗБанк"	"Bank of Cyprus" Public Company Ltd.	Кіпр	52	95	37,39	6,83	2,56	0,34
39	10.12.2007	ВАТ КБ "Правекс-Банк"	PLC "Intesa Sanpaolo"	Італія	750	100	196,23	6,57	5,51	0,66
40	10.12.2007	ЗАТ "АБ "Радабанк"	ОАО "КИТ Финанс Инвестиционный банк"	Росія	10	100	33,11	9,74	1,36	0,73
41	24.12.2007	ВАТ "Укрінбанк"	"Bank Napoalim" Ltd.	Ізраїль	136	75,8	95,11	9,21	2,10	0,63
42	27.12.2007	ЗАБ "Банк НРБ"	ОАО "Сбербанк России"	Росія	150	100	57,85	11,42	5,69	0,47
43	28.12.2007	ВАТ "АКБ "Укрсоцбанк"	"UniCredit Bank" A.G.	Італія	2070	95	45,02	9,35	3,90	0,40

Продовження додатку В
Продовження таблиці В.1

№ з/п	Дата угоди	Об'єкт угоди	Покупець	Країна покупця	Вартість угоди, млн дол. США	Частка прода-них акцій, %	Цінові мультиплікатори			
							P/E	P/S	P/B	A/P
44	04.02.2008	ВАТ КБ "Правекс-Банк"	PLC "Intesa Sanpaolo"	Італія	750	100	155,22	4,78	5,23	0,62
45	26.03.2008	ВАТ "Астра Банк"	"Alpha Bank" Ltd.	Греція	47,17	90	540,16	51,97	3,38	3,26
46	10.04.2008	ВАТ АБ "Південний"	"ECEFIF" A. B.	Швеція	79,31	10	113,53	31,26	3,28	0,50
47	24.06.2008	ТОВ "КБ "Дельта"	"Icon Private Equity" F. F.	Росія	350	49	148,76	20,27	6,65	0,77
48	15.07.2008	АТ "Місто Банк"	PLC "Trasta KomercBanka"	Латвія	14,26	90	112,63	3,77	0,66	0,08
49	15.01.2009	ПАТ "Промінвестбанк"	ОАО "Внеш-економбанк"	Росія	1080	75	73,23	2,33	2,23	0,26
50	28.04.2009	ПАТ "ПроКредит Банк"	"ProCredit Holding" A. G.	Німеччина	52,5	20	-27,08	9,74	6,29	0,43
51	20.08.2009	ПАТ "Мегабанк"	EBRD, PLC "KfW Entwicklungsbank"	Німеччина	41,16	30	645,72	2,94	1,43	0,23
52	30.12.2009	ВАТ "ВіЕйБі Банк"	"TBVH Financial Services Group N.V."Ltd	Нідерланди	34,8	63,01	-3,08	0,47	0,59	0,06
53	04.03.2010	ПАТ "Банк Форум"	"Commerzbank" A. G.	Німеччина	550,9	89,3	-7,41	1,88	2,64	0,25
54	16.03.2010	ПАТ "Кредитпромбанк"	"Fintest Holding" Ltd.	Кіпр	54	45,12	-3,11	0,32	0,78	0,07
55	02.12.2010	ПАТ "УкрСиббанк"	PLC "BNP Paribas"	Франція	87,9	99,99	-0,34	0,13	0,23	0,02
56	12.12.2010	ПАТ "Хоум Кредит Банк"	PLC "IMB Group"	Кіпр	47,2	100	75,17	2,57	2,01	0,59
57	28.01.2011	ПАТ "ВіЕйБі Банк"	Ринковий продаж (IPO)	Росія	72,72	84	-1,10	0,66	2,45	0,10
58	11.07.2011	ПАТ "КБ "Надра"	"Centragas Holding" A. G.	Австрія	304	89,97	6649,35	1,64	0,68	0,12
59	08.08.2011	ПАТ КБ "ПриватБанк"	"Triantal Investment" Ltd.	Кіпр	299	24,99	12,19	0,95	0,75	0,07

**Результати регресійного аналізу показників, що характеризують
компоненти формування вартості банків України в угодах злиття та
поглинання іноземними інвесторами протягом 2004–2011 рр.**

Параметр моделі для коефіцієнта	Умове позначення	Значення параметра	Середнє квадратичне відхилення параметра	Коефіцієнт Стьюдента	Рівень похибки
K ₁	b ₁	1,062	0,382	-2,780	0,009
K ₂	b ₂	0,001	0,068	0,060	0,003
K ₃	b ₃	0,002	0,094	0,061	0,943
K ₄	b ₄	0,001	0,064	0,061	0,003
K ₅	b ₆	0,214	0,068	-3,162	0,003
K ₆	b ₇	0,433	0,102	0,061	0,000
K ₇	b ₈	0,007	0,094	0,061	0,943
K ₈	b ₉	0,001	0,064	0,066	0,003
K ₉	b ₁₀	0,001	0,062	0,061	0,003
K ₁₀	b ₁₁	0,204	0,162	0,031	0,218
K ₁₁	b ₁₂	0,001	0,062	0,061	0,003
K ₁₂	b ₁₃	0,001	0,062	0,051	0,003
K ₁₃	b ₁₄	0,001	0,062	0,061	0,003
K ₁₄	b ₁₅	0,001	0,062	0,068	0,003
K ₁₅	b ₁₆	0,227	0,078	-2,900	0,007
K ₁₆	b ₁₇	-0,001	0,062	0,061	0,003
K ₁₇	b ₁₈	0,001	0,062	-3,167	0,003
K ₁₈	b ₁₉	0,001	0,062	0,061	0,003
K ₁₉	b ₂₀	0,253	0,089	0,042	0,008
K ₂₀	b ₂₁	-0,203	0,123	0,061	0,110
K ₂₁	b ₂₂	0,001	0,062	0,062	0,003
K ₂₂	b ₂₃	0,001	0,062	0,061	0,003
K ₂₃	b ₂₄	0,001	0,062	0,054	0,003
K ₂₄	b ₂₅	0,001	0,062	0,041	0,003
K ₂₅	b ₂₆	0,001	0,062	0,061	0,003
K ₂₆	b ₂₇	0,198	0,069	2,879	0,007
K ₂₇	b ₂₈	0,319	0,094	3,406	0,002
K ₂₈	b ₂₉	0,215	0,086	2,492	0,018
K ₂₉	b ₃₀	0,001	0,062	0,071	0,003
K ₃₀	b ₃₁	0,238	0,101	2,364	0,025
K ₃₁	b ₃₂	0,001	0,062	0,061	0,003
K ₃₂	b ₃₃	0,001	0,062	0,051	0,003
K ₃₃	b ₃₄	-0,001	0,062	0,014	0,003
K ₃₄	b ₃₅	-0,001	0,062	0,021	0,003
K ₃₅	b ₃₆	0,069	0,062	0,061	0,281
K ₃₆	b ₃₇	0,203	0,186	0,061	0,283
K ₃₇	b ₃₈	0,002	0,079	0,066	0,976
K ₃₈	b ₃₉	-0,139	0,099	0,061	0,169
K ₃₉	b ₄₀	-1,838	0,413	4,447	0,000
K ₄₀	b ₄₁	-2,017	0,405	-4,984	0,000
K ₄₁	b ₄₂	-0,001	0,062	0,061	0,003
K ₄₂	b ₄₃	-0,001	0,062	0,066	0,003
K ₄₃	b ₄₄	-0,409	0,084	-4,856	0,000
K ₄₄	b ₄₅	-0,001	0,062	0,061	0,003
K ₄₅	b ₅	0,505	0,298	1,695	0,100
K ₄₆	b ₄₆	0,001	0,062	0,064	0,003
K ₄₇	b ₄₇	0,001	0,062	0,061	0,003
K ₄₈	b ₄₈	0,152	0,116	0,069	0,199
K ₄₉	b ₄₉	-0,551	0,161	-3,418	0,002
K ₅₀	b ₅₀	0,001	0,062	0,061	0,003
K ₅₁	b ₅₁	0,001	0,062	0,061	0,003
K ₅₂	b ₅₂	0,634	0,355	-1,788	0,084
K ₅₃	b ₅₃	1,859	0,429	4,332	0,000
K ₅₄	b ₅₄	0,286	0,102	0,068	0,009
K ₅₅	b ₅₅	0,464	0,170	-2,732	0,010
K ₅₆	b ₅₆	0,001	0,062	0,043	0,003
K ₅₇	b ₅₇	0,001	0,062	0,061	0,003
K ₅₈	b ₅₈	0,504	0,133	3,775	0,001
Вільний член	b ₀	0,000	0,000	0,000	1,000

Додаток Д

Інтегральна оцінка ключових компонент формування вартості банку

Таблиця Д.1

**Розраховані значення головних компонент, які характеризують
компоненти формування вартості банків України**

№	Банк	Ключова компонента формування вартості банку						
		F ₁	F ₂	F ₃	F ₄	F ₅	F ₆	F ₇
1	ПАТ "Авант-Банк"	-0,243	0,021	0,282	-0,898	0,100	1,361	0,048
2	ПАТ "АКБ Банк"	-0,209	0,035	0,371	0,078	0,096	-0,303	-0,096
3	ПАТ "АгроКомБанк"	-0,105	0,048	0,383	-0,118	0,097	-0,304	0,033
4	ПуАТ "КБ "Акордбанк"	-0,164	0,047	0,390	-0,059	0,081	-0,215	0,004
5	ПАТ "КБ "Аксіома"	0,395	0,028	0,386	0,695	0,095	-0,016	-0,351
6	ПАТ "АктаБанк"	-0,427	0,021	0,303	-0,179	0,103	-0,380	-0,387
7	ПАТ "КБ "Актив-банк"	-0,267	0,069	0,329	-0,036	0,101	-0,014	-0,117
8	ПАТ "А-Банк"	-0,409	0,144	0,297	-0,336	0,076	-0,592	-0,379
9	ПАТ "Альпарі Банк"	3,356	0,036	0,402	-0,320	0,098	-0,224	3,610
10	ПАТ "Альфа-банк"	-0,127	0,005	-1,709	0,134	0,101	-0,154	-0,154
11	ПАТ "Алекс-банк"	0,198	0,046	0,391	-0,655	0,036	0,182	-0,363
12	ПАТ АКБ "Аркада"	-0,137	0,061	0,355	0,518	0,049	1,227	-0,387
13	АТ "Артем-банк"	-0,019	0,037	0,386	-0,381	0,098	-0,368	0,662
14	ПАТ "Асвіо Банк"	-0,109	0,042	0,391	0,299	0,072	1,472	-0,387
15	ПАТ "Астра Банк"	0,461	0,039	0,375	0,220	0,096	-0,238	1,521
16	ПАТ "Банк 3/4"	0,146	0,118	0,387	-0,965	-0,445	2,083	0,626
17	ПАТ "Банк "Національні інвестиції"	-0,321	0,063	0,315	0,541	0,030	1,320	-0,053
18	ПАТ "Банк Альянс"	2,246	0,134	0,400	0,556	0,094	-0,120	0,491
19	ПАТ "Банк Богуслав"	-0,057	0,030	0,394	0,111	0,068	1,992	1,029
20	АТ "Банк Велес"	3,434	0,295	0,400	0,665	-0,048	-0,085	-0,149
21	ПАТ "Банк Восток"	-0,298	0,060	0,350	0,279	-0,051	3,465	-0,384
22	ПАТ "Банк "Грант"	-0,187	0,056	0,380	0,466	0,101	-0,525	-0,357
23	ПАТ Банк "Демарк"	-0,206	0,058	0,348	0,036	0,100	-0,375	-0,361
24	ПАТ Банк "Золоті ворота"	-0,353	0,037	0,354	0,464	0,088	0,351	-0,387
25	ПАТ "Банк інвестицій та	-0,234	0,033	0,339	0,239	0,096	0,202	-0,387
26	ПАТ "Банк Камбіо"	-0,284	0,071	0,350	0,268	0,098	0,770	0,209
27	ПАТ Банк "Київська Русь"	-0,317	0,044	-0,370	0,211	0,101	-0,283	-0,130
28	ПАТ "Банк Кіпру"	0,112	0,022	0,356	-0,010	0,103	-0,554	-0,373
29	ПАТ Банк "Контракт"	-0,338	0,051	0,379	-0,117	0,102	-0,426	-0,199
30	ПАТ "Банк Кредит Дніпро"	-0,323	-0,017	-0,687	-0,007	0,161	-0,334	0,250
31	АТ Банк "Меркурій"	-0,330	0,068	0,354	0,143	0,098	-0,298	0,253
32	ПАТ Банк "Морський"	-0,231	0,023	0,386	-0,497	0,100	0,079	-0,330
33	АТ "НК Банк"	0,220	0,053	0,397	0,299	0,099	-0,328	-0,387
34	ПАТ "Банк Національний кредит"	-0,375	0,048	0,348	-0,093	0,096	-0,220	-0,340
35	ПАТ "Банк Перший"	-0,217	0,035	0,357	-0,067	0,101	-0,268	0,111
36	ПАТ Банк "Петрокоммерц-Україна"	-0,159	-0,088	0,386	-0,027	0,097	-0,436	1,509
37	ПАТ "Банк Ренесанс Капітал"	0,747	0,281	0,383	0,122	-0,036	-0,576	-0,387
38	ПАТ "Банк Ринкові технології"	0,326	0,215	0,391	0,335	-0,029	-0,107	-0,387
39	ПАТ "Банк Руский Стандарт"	-0,121	0,089	0,318	0,353	0,002	-0,446	-0,387
40	ПАТ "Банк Січ"	-0,124	0,026	0,395	-0,335	0,089	0,155	-0,123
41	ПАТ "Банк "Софійський"	0,182	0,024	0,389	0,629	0,092	1,375	-0,387
42	ПАТ Банк "Траст"	0,032	0,035	0,376	0,313	0,102	-0,455	-0,387
43	ПАТ "Банк "Український капітал"	-0,024	0,141	0,395	-0,885	0,098	-0,456	-0,250
44	Публічне АТ "Банк Фамільний"	0,508	0,043	0,401	-0,800	0,103	-0,503	0,318
45	ПАТ "Фінанси та кредит"	-0,134	0,012	-0,816	0,430	0,102	-0,213	-0,258
46	ПАТ "Банк Форум"	-0,257	-0,716	-1,202	0,284	0,099	-0,473	-0,288
47	АТ "БМ Банк"	-0,154	-0,248	0,338	0,311	0,176	-0,384	-0,287
48	ПАТ "Брокбізнесбанк"	-0,173	0,038	-1,278	0,383	0,102	-0,274	-0,278
49	ПАТ "БТА Банк"	-0,070	0,026	0,101	-0,890	0,094	-0,147	0,033
50	ПАТ "ВіЕйБі Банк"	-0,268	-0,054	-0,831	-0,157	0,103	0,284	-0,277
51	ПАТ "Вернум Банк"	-0,213	0,034	0,397	-1,211	0,104	-0,386	-0,141
52	ПАТ "ВіЕс Банк"	-0,050	0,100	0,356	0,263	0,052	-0,380	-0,165
53	ПАТ "Всеукраїнський Банк Розвитку"	-0,362	0,045	0,271	0,165	0,064	0,128	0,308
54	ПАТ "ВТБ Банк"	-0,042	0,019	-1,645	0,248	0,025	-0,044	-0,166
55	ПАТ "КБ "Глобус"	-0,215	0,069	0,379	-0,529	0,068	-0,209	-0,135

Продовження додатку Д
Продовження таблиці Д.1

№	Банк	Ключова компонента формування вартості банку						
		F ₁	F ₂	F ₃	F ₄	F ₅	F ₆	F ₇
56	ПАТ "Грін Банк"	-0,230	0,031	0,398	-0,448	0,094	-0,136	-0,387
57	ПАТ "КБ "Даніель"	-0,202	0,049	0,381	-0,113	0,101	-0,335	0,479
58	ПАТ "Дельта Банк"	-0,283	0,076	-1,423	0,081	0,016	-0,026	0,111
59	ПАТ "Діамантбанк"	-0,356	0,048	0,097	0,037	0,097	-0,347	-0,180
60	ПАТ "Діві Банк"	-0,273	0,027	0,240	0,694	0,034	3,493	-0,387
61	ПАТ "Дойче Банк ДБУ"	-0,489	0,068	0,374	-1,135	-0,197	1,843	0,770
62	ПАТ КБ "Експобанк"	-0,143	-0,015	0,359	-0,158	0,100	-0,243	1,448
63	ПАТ АБ "Експрес-Банк"	-0,374	0,073	0,356	-0,526	0,097	-0,576	-0,164
64	ПАТ "Енергобанк"	-0,295	-0,003	0,350	0,009	0,099	-0,351	-0,383
65	ПАТ КБ "Євробанк"	-0,448	0,024	0,379	-0,104	0,101	0,146	0,649
66	АТ "Єврогазбанк"	-0,270	0,024	0,343	-0,397	0,098	0,105	-0,014
67	ПАТ "Європромбанк"	-0,221	0,035	0,382	0,444	0,073	0,559	-0,387
68	ПАТ "Західкомбанк"	-0,198	0,047	0,382	0,198	0,103	-0,518	-0,152
69	ПАТ "КБ "Земельний Капітал"	0,269	0,032	0,400	-0,417	0,103	-0,568	-0,039
70	АТ "Златобанк"	-0,234	0,021	0,226	0,408	0,099	0,953	-0,383
71	ПАТ "ІНГ Банк Україна"	-0,060	0,151	-1,470	0,282	-0,589	2,022	-0,147
72	ПАТ "Ідея Банк"	-0,238	0,084	0,318	0,380	0,083	-0,086	-0,142
73	ПАТ "Імексбанк"	-0,047	0,035	-0,762	0,494	0,096	-0,244	-0,387
74	ПАТ "КБ "Інвестбанк"	-0,137	0,077	0,389	-0,072	0,090	-0,578	-0,386
75	АКБ "Індустріалбанк"	-0,194	0,081	0,345	-0,147	0,090	-0,533	0,242
76	ПАТ "Інтеграл-банк"	-0,145	0,043	0,380	-0,406	0,094	-0,313	-0,387
77	ПАТ КБ "Інтербанк"	-0,098	0,126	0,396	0,076	0,059	-0,362	2,405
78	ПАТ "Інтеркредитбанк"	-0,106	0,017	0,392	0,432	0,102	-0,184	-0,387
79	ПАТ "АКБ "Капітал"	-0,377	0,024	0,358	-0,172	0,099	-0,140	-0,090
80	ПАТ АКБ "Київ"	0,137	-0,458	0,380	-0,460	0,114	-0,321	0,066
81	ПАТ "Класикбанк"	-0,097	0,027	0,375	0,221	0,098	0,058	0,063
82	АБ "Кліринговий Дім"	-0,289	0,128	0,335	0,096	-0,220	0,366	-0,187
83	АТ "КІБ"	0,441	0,049	0,401	-0,564	0,098	-0,439	-0,385
84	АТ "КомІнвестБанк"	-0,219	0,030	0,377	-0,361	0,102	-0,513	-0,387
85	ПАТ "АКБ "Конкорд"	1,867	0,040	0,400	0,587	0,098	-0,383	-0,211
86	ПАТ "Кредобанк"	-0,336	-0,369	-0,371	0,022	0,128	-0,459	0,797
87	ПАТ "Кредит Європа Банк"	0,970	0,077	0,388	-0,033	0,058	1,227	0,492
88	ПАТ "Кредит Оптима Банк"	0,736	0,030	0,399	-0,248	0,099	-0,206	-0,387
89	ПАТ "Кредитвест Банк"	0,265	0,167	0,397	0,115	0,006	-0,217	-0,387
90	ПАТ "Кредитпромбанк"	-0,259	-0,650	-0,361	-0,901	1,255	-0,013	0,232
91	ПАТ "Креді Агріколь Банк"	-0,305	0,122	-1,632	0,356	-0,022	-0,261	-0,387
92	ПАТ "КСГ Банк"	0,366	0,037	0,395	0,364	0,103	-0,354	-0,386
93	ПАТ "Легбанк"	-0,235	0,047	0,392	-0,210	0,102	-0,486	0,209
94	ПАТ АКБ "Львів"	-0,258	-0,064	0,378	0,137	0,102	-0,464	-0,246
95	ПАТ "Марфін Банк"	-0,333	0,060	0,340	-0,129	0,102	-0,464	-0,104
96	ПАТ "Мегабанк"	-0,194	0,058	0,269	0,417	0,091	-0,446	-0,312
97	ПАТ "Меліор Банк"	-0,087	0,125	-0,933	-0,336	-0,015	-0,145	0,587
98	АТ "МегаБанк"	-0,360	0,051	0,373	0,248	0,090	-0,570	-0,184
99	ПАТ "МІБ"	-0,351	0,057	0,368	0,004	0,049	-0,295	-0,276
100	АТ "Місто Банк"	-0,194	0,148	0,369	0,156	-0,044	-0,179	-0,387
101	ПАТ "Міський комерційний банк"	-0,143	0,074	0,315	-0,330	0,003	0,435	-0,011
102	ПАТ "Мотор-банк"	-0,187	0,038	0,397	-0,115	0,094	-0,389	0,219
103	ПАТ КБ "Надра"	0,096	0,024	-0,854	0,439	0,103	-0,345	-0,341
104	ПАТ "АКБ "Новий"	-0,383	-0,096	0,387	-0,054	0,122	-0,446	-0,191
105	ПАТ "Оксі Банк"	-0,097	0,029	0,394	0,100	0,101	-0,393	-0,303
106	ПАТ "ОТП Банк"	-0,051	0,118	-1,434	0,326	0,048	-0,046	0,167
107	ПАТ "Ощадбанк"	-0,111	0,056	-4,172	0,165	-1,687	-0,493	1,296
108	ПАТ "Перший Інвестиційний Банк"	-0,208	0,036	0,376	0,161	0,098	-0,368	-0,007
109	ПАТ "Перший Український Міжнародний Банк"	-0,299	0,086	-1,488	-0,094	0,016	0,014	0,196
110	ПАТ "КБ "Південкомбанк"	-0,231	0,049	0,290	-0,181	0,087	0,152	0,140
111	ПАТ АБ "Південний"	-0,181	0,080	-0,429	0,141	0,080	-0,368	0,006
112	АТ "Піреус Банк МКБ"	-0,114	-0,367	0,317	-0,226	0,178	-0,295	-0,181
113	ПАТ "ПІБ"	-0,354	0,056	0,106	0,306	0,072	-0,464	-0,385
114	ПАТ "Полікомбанк"	-0,138	0,115	0,388	-0,155	0,094	-0,584	-0,372
115	ПАТ "Полтава-банк"	-0,351	0,155	0,350	0,072	-0,036	-0,559	-0,263

Продовження додатку Д
Продовження таблиці Д.1

№	Банк	Ключова компонента формування вартості банку						
		F ₁	F ₂	F ₃	F ₄	F ₅	F ₆	F ₇
116	ПАТ "Порто-Франко"	-0,217	0,047	0,383	-0,125	0,097	-0,248	-0,360
117	ПАТ КБ "Правекс-Банк"	-0,348	-0,105	-0,605	-0,203	0,167	-0,573	0,370
118	ПАТ "Прайм-Банк"	0,094	0,089	0,399	-0,360	0,086	-0,476	-0,387
119	ПАТ "КБ "Преміум"	0,047	0,060	0,388	-0,583	-0,133	1,301	-0,387
120	ПАТ КБ "ПриватБанк"	-0,251	0,080	-3,080	0,032	0,021	-0,127	-0,356
121	АТ "ПроКредит Банк"	-0,322	0,087	0,353	0,202	0,038	-0,485	-0,238
122	ПАТ "КБ "Промекономбанк"	-0,236	0,010	0,380	0,255	0,098	0,030	-0,310
123	ПАТ "ПФБ"	0,388	0,067	0,398	0,339	0,095	-0,452	-0,260
124	ПАТ "Промінвестбанк"	0,058	-0,071	-1,348	0,251	0,793	0,294	0,162
125	ПАТ "ПроФін Банк"	-0,083	-0,020	0,396	-0,340	0,101	-0,584	-0,387
126	ПАТ "АБ "Радабанк"	-0,018	0,044	0,395	-0,228	0,103	-0,497	-0,262
127	ПАТ "Радикал Банк"	-0,358	0,027	0,364	0,430	0,099	-0,218	-0,296
128	ПАТ "Райффайзен Банк Аваль"	-0,280	0,121	-2,682	0,096	-0,039	-0,373	0,503
129	ПАТ "Реал Банк"	0,216	0,127	0,302	0,681	0,091	0,098	-0,371
130	АТ "Регіон-Банк"	-0,165	0,066	0,391	0,078	0,096	-0,514	-0,383
131	АТ "Родовід Банк"	0,742	-0,261	0,353	-1,246	0,100	-0,178	-0,121
132	ПАТ "Дочірній банк Сбербанку Росії"	-0,181	0,081	-1,815	0,323	-0,061	0,311	0,374
133	ПАТ "СЕБ Корпоративний Банк"	0,716	0,041	0,390	0,476	0,011	0,713	-0,120
134	ПАТ "Сітібанк"	-0,450	0,370	-1,120	-0,189	-0,979	1,450	0,907
135	АТ "КБ "Союз"	0,345	0,023	0,327	0,171	0,091	1,610	-0,197
136	ПАТ "КБ "Стандарт"	-0,294	0,022	0,388	-0,531	0,102	-0,189	0,445
137	ПАТ "Старокіївський банк"	-0,276	0,072	0,389	-0,221	0,094	-0,391	-0,377
138	ПАТ АБ "Столичний"	-0,077	0,023	0,387	0,566	0,100	-0,224	-0,387
139	АТ "СП Банк"	0,535	0,043	0,400	-0,410	0,111	-0,597	-0,387
140	АТ "ТАСкомбанк"	-0,305	0,121	0,337	0,367	-0,026	-0,157	-0,100
141	ПАТ "Терра Банк"	-0,375	0,021	0,317	-0,484	0,101	0,107	0,700
142	АТ КБ "ТК Кредит"	-0,452	0,064	0,382	-0,232	0,007	0,629	-0,271
143	ПАТ "АКБ "Траст-капітал"	0,138	0,071	0,397	-0,333	0,093	-0,121	-0,291
144	ПАТ "АБ "Укоопспілка"	0,020	0,047	0,394	0,089	0,106	-0,596	-0,387
145	АТ (публ.) "Український банк реконструкції та розвитку"	2,854	-0,024	0,402	-0,858	0,114	-0,561	-0,140
146	ПАТ "УІПБ"	-0,176	0,070	0,321	-0,115	0,057	-0,220	0,014
147	ПАТ "КБ "УФС"	-0,311	0,082	0,360	0,510	0,059	-0,009	0,075
148	ПАТ "Укрбизнесбанк"	-0,339	0,091	0,248	0,390	0,027	-0,145	0,214
149	АТ "Укрбудінвестбанк"	-0,098	0,026	0,398	0,191	0,082	-0,167	0,932
150	ПАТ "Укргазбанк"	-0,151	0,019	-0,439	-0,084	0,113	-0,318	1,302
151	ПАТ "Укргазпромбанк"	-0,179	0,072	0,376	-0,179	0,101	-0,348	-0,357
152	ПАТ "Укресімбанк"	-0,171	0,035	-2,474	0,039	0,078	0,813	2,110
153	ПАТ "Укрінбанк"	-0,310	0,075	0,219	0,152	0,097	-0,257	-0,335
154	ПАТ "Укркомунбанк"	-0,244	0,053	0,379	-0,071	0,103	-0,626	-0,387
155	ПАТ "УкрСиббанк"	-0,338	0,047	-2,079	-0,111	0,108	-0,474	-0,223
156	ПАТ "Укрсоцбанк"	-0,137	0,107	-3,027	0,142	0,100	-0,264	0,065
157	ПАТ "Універсал Банк"	-0,176	-0,046	-0,550	-0,130	0,084	-0,159	0,456
158	ПАТ "Унікомбанк"	0,663	0,089	0,387	0,468	-0,149	0,717	-0,387
159	ПуАТ "Фідобанк"	-0,319	0,053	0,288	-0,346	0,095	-0,229	1,814
160	ПАТ "КБ "Фінансова ініціатива"	-0,068	0,021	-0,274	0,445	0,102	2,375	-0,386
161	ПАТ "КБ "Фінансовий партнер"	-0,066	0,010	0,313	-0,135	0,109	-0,423	-0,011
162	ПАТ "Фінбанк"	-0,208	-0,026	0,347	0,042	0,116	-0,098	-0,363
163	ПАТ "Фінексбанк"	0,411	0,018	0,399	-0,253	0,104	-0,531	-0,387
164	ПАТ "Фінростбанк"	-0,274	0,040	0,348	-0,341	0,094	-0,379	-0,359
165	ПАТ "Фортуна-банк"	-0,256	0,086	0,329	0,526	0,044	1,570	-0,387
166	ПАТ КБ "Хрещатик"	-0,369	-0,002	-0,701	-0,076	0,099	-0,312	0,850
167	ПАТ "КБ "Центр"	3,502	0,169	0,400	0,401	0,093	-0,341	-0,387
168	ПАТ "ЧБРР"	-0,277	0,068	0,383	-0,176	0,097	-0,542	-0,386
169	ПАТ "Юнекс Банк"	-0,259	0,051	0,352	0,139	0,076	-0,171	-0,191
170	ПАТ "ЮСБ Банк"	1,707	0,359	0,392	0,597	-1,371	-0,644	-0,120

Розподіл банків України за рівнем інтегральної оцінки ключових компонент формування їх вартості за станом на 01.01.2014 р.

№ в рейтингу	№ з/п	Банк	Інтегральна оцінка ключових компонент формування вартості банку
Високий рівень			
1	120	ПАТ КБ "ПриватБанк"	0.779
2	152	ПАТ "Укрексімбанк"	0.749
3	107	ПАТ "Ощадбанк"	0.703
4	71	ПАТ "ІНГ Банк Україна"	0.692
5	156	ПАТ "Укрсоцбанк"	0.675
6	60	ПАТ "Діві Банк"	0.669
7	128	ПАТ "Райффайзен Банк Аваль"	0.665
8	132	ПАТ "Дочірній банк Сбербанку Росії"	0.657
9	160	ПАТ "КБ "Фінансова ініціатива"	0.634
10	124	ПАТ "Промінвестбанк"	0.629
11	21	ПАТ "Банк Восток"	0.625
12	109	ПАТ "Перший Український Міжнародний Банк"	0.621
Достатній рівень			
13	106	ПАТ "ОТП Банк"	0.516
14	54	ПАТ "ВТБ Банк"	0.416
15	19	ПАТ "Банк Богуслав"	0.415
16	58	ПАТ "Дельта Банк"	0.414
17	10	ПАТ "Альфа-банк"	0.414
18	155	ПАТ "УкрСиббанк"	0.413
19	91	ПАТ "Креді Агріколь Банк"	0.400
20	16	ПАТ "Банк З/4"	0.396
21	61	ПАТ "Дойче Банк ДБУ"	0.394
22	97	ПАТ "Меліор Банк"	0.392
23	50	ПАТ "ВіЕйБі Банк"	0.386
Середній рівень			
24	48	ПАТ "Брокбізнесбанк"	0.285
25	166	ПАТ КБ "Хрещатик"	0.279
26	135	АТ "КБ "Союз"	0.275
27	17	ПАТ "Банк "Національні інвестиції"	0.273
28	150	ПАТ "Укргазбанк"	0.273
29	165	ПАТ "Фортуна-банк"	0.273
30	1	ПАТ "Авант-Банк"	0.270
31	87	ПАТ "Кредит Європа Банк"	0.269
32	157	ПАТ "Універсал Банк"	0.269
33	45	ПАТ "Фінанси та кредит"	0.265
34	30	ПАТ "Банк Кредит Дніпро"	0.265
35	14	ПАТ "Асвіо Банк"	0.264
36	41	ПАТ "Банк "Софійський"	0.260
37	46	ПАТ "Банк Форум"	0.259
38	12	ПАТ АКБ "Аркада"	0.258
39	103	ПАТ КБ "Надра"	0.258
40	73	ПАТ "Імексбанк"	0.258
41	26	ПАТ "Банк Камбіо"	0.257
42	70	АТ "Златобанк"	0.255
43	119	ПАТ "КБ "Преміум"	0.251
44	117	ПАТ КБ "Правекс-Банк"	0.249
45	86	ПАТ "Кредобанк"	0.248
46	111	ПАТ АБ "Південний"	0.245
47	159	ПубЛ "Фідобанк"	0.243
48	27	ПАТ Банк "Київська Русь"	0.243
49	77	ПАТ КБ "Інтербанк"	0.233
50	133	ПАТ "СЕБ Корпоративний Банк"	0.233
51	141	ПАТ "Терра Банк"	0.233
52	65	ПАТ КБ "Євробанк"	0.233
Недостатній рівень			
53	53	ПАТ "Всеукраїнський Банк Розвитку"	0.232
54	101	ПАТ "Міський комерційний банк"	0.232
55	142	АТ КБ "ТК Кредит"	0.232
56	62	ПАТ КБ "Експобанк"	0.231
57	15	ПАТ "Астра Банк"	0.231
58	67	ПАТ "Європромбанк"	0.231
59	158	ПАТ "Унікомбанк"	0.231

Продовження додатку Д
Продовження таблиці Д.2

№ в рейтингу	№ з/п	Банк	Інтегральна оцінка ключових компонент формування вартості банку
60	110	ПАТ "КБ "Південкомбанк"	0,230
61	82	АБ "Кліринговий Дім"	0,229
62	149	АТ "Укроблівестбанк"	0,228
63	24	ПАТ Банк "Золоті ворота"	0,224
64	148	ПАТ "Укрбізнесбанк"	0,224
65	36	ПАТ Банк "Петрокоммерц-Україна"	0,223
66	81	ПАТ "Класикбанк"	0,221
67	147	ПАТ "КБ "УФС"	0,171
68	66	АТ "Єврогазбанк"	0,170
69	49	ПАТ "БТА Банк"	0,169
70	25	ПАТ "Банк інвестицій та заощаджень"	0,168
71	40	ПАТ "Банк Січ"	0,167
72	129	ПАТ "Реал Банк"	0,167
73	7	ПАТ "КБ "Актив-банк"	0,166
74	72	ПАТ "Ідея Банк"	0,164
75	136	ПАТ "КБ "Стандарт"	0,164
76	59	ПАТ "Діамантбанк"	0,163
77	57	ПАТ "КБ "Даніель"	0,162
78	31	АТ Банк "Меркурій"	0,162
79	13	АТ "Артем-банк"	0,161
80	140	АТ "ТАСКомбанк"	0,161
81	122	ПАТ "КБ "Промекономбанк"	0,160
82	146	ПАТ "УІБ"	0,160
83	79	ПАТ "АКБ "Капітал"	0,159
84	35	ПАТ "Банк Перший"	0,158
85	11	ПАТ "Алекс-банк"	0,158
86	32	ПАТ Банк "Морський"	0,158
87	153	ПАТ "Українбанк"	0,157
88	169	ПАТ "Юнекс Банк"	0,156
89	4	ПубЛТ "КБ "Акордбанк"	0,156
90	5	ПАТ "КБ "Аксиома"	0,155
91	162	ПАТ "Фінбанк"	0,154
92	3	ПАТ "АгроКомБанк"	0,153
93	102	ПАТ "Мотор-банк"	0,153
94	113	ПАТ "ТГБ"	0,152
95	127	ПАТ "Радикал Банк"	0,152
96	38	ПАТ "Банк Ринкові технології"	0,151
97	2	ПАТ "АКБ Банк"	0,151
98	55	ПАТ "КБ "Глобус"	0,151
99	108	ПАТ "Перший Інвестиційний Банк"	0,151
100	100	АТ "Місто Банк"	0,150
101	143	ПАТ "АКБ "Траст-капітал"	0,150
102	34	ПАТ "Банк Національний кредит"	0,150
103	75	АКБ "Індустріалбанк"	0,150
104	161	ПАТ "КБ "Фінансовий партнер"	0,150
105	78	ПАТ "ІнтерКредитБанк"	0,149
Низький рівень			
106	93	ПАТ "Легбанк"	0,145
107	52	ПАТ "ВіЕс Банк"	0,145
108	18	ПАТ "Банк Альянс"	0,145
109	138	ПАТ АБ "Столичний"	0,145
110	99	ПАТ "МІБ"	0,145
114	89	ПАТ "Кредитвест Банк"	0,144
115	112	АТ "Піреус Банк МКБ"	0,144
116	9	ПАТ "Альпарі Банк"	0,144
117	95	ПАТ "Марфін Банк"	0,144
118	6	ПАТ "АктаБанк"	0,144
119	23	ПАТ Банк "Демарк"	0,143
120	64	ПАТ "Енергобанк"	0,143
121	29	ПАТ Банк "Контракт"	0,143
122	80	ПАТ АКБ "Київ"	0,142
123	47	АТ "БМ Банк"	0,142
124	151	ПАТ "Укргазпромбанк"	0,142
125	121	АТ "ПроКредит Банк"	0,142
126	39	ПАТ "Банк Русский Стандарт"	0,141
127	44	Публічне АТ "Банк Фамільний"	0,141
128	33	АТ "НК Банк"	0,141
129	105	ПАТ "Оксі Банк"	0,141
130	164	ПАТ "Фінростбанк"	0,141
131	68	ПАТ "Західкомбанк"	0,141
132	76	ПАТ "Інтеграл-банк"	0,140
133	104	ПАТ "АКБ "Новий"	0,140

Продовження додатку Д
Продовження таблиці Д.2

№ в рейтингу	№ з/п	Банк	Інтегральна оцінка ключових компонент формування вартості банку
134	88	ПАТ "Кредит Оптима Банк"	0,140
135	94	ПАТ АКБ "Львів"	0,139
136	92	ПАТ "КСГ Банк"	0,139
137	137	ПАТ "Старокиївський банк"	0,139
138	98	АТ "МетаБанк"	0,138
139	123	ПАТ "ПФБ"	0,138
140	115	ПАТ "Полтава-банк"	0,138
141	42	ПАТ Банк "Траст"	0,137
142	131	АТ "Родовід Банк"	0,137
143	22	ПАТ "Банк "Грант"	0,136
144	63	ПАТ АБ "Експрес-Банк"	0,136
145	126	ПАТ "АБ "Радабанк"	0,135
146	8	ПАТ "А-Банк"	0,135
147	51	ПАТ "Вернум Банк"	0,135
148	69	ПАТ "КБ "Земельний Капітал"	0,135
149	130	АТ "Реґіон-Банк"	0,134
150	43	ПАТ "Банк "Український капітал"	0,134
151	28	ПАТ "Банк Кіпру"	0,133
152	168	ПАТ "ЧБРР"	0,132
153	118	ПАТ "Прайм-Банк"	0,132
154	84	АТ "КомІнвестБанк"	0,132
155	114	ПАТ "Полікомбанк"	0,131
156	74	ПАТ "КБ "Інвестбанк"	0,131
157	83	АТ "КІБ"	0,130
158	144	ПАТ "АБ "Укоопспілка"	0,129
159	154	ПАТ "Укркомунбанк"	0,129
160	37	ПАТ "Банк Ренесанс Капітал"	0,128
161	163	ПАТ "Фінексбанк"	0,128
162	125	ПАТ "ПроФін Банк"	0,127
163	85	ПАТ "АКБ "Конкорд"	0,126
164	139	АТ "СП Банк"	0,123
165	170	ПАТ "ЮСБ Банк"	0,115
166	20	АТ "Банк Велес"	0,110
167	145	АТ (публ.) "Український банк реконструкції та розвитку"	0,093
168	167	ПАТ "КБ "Центр"	0,091
169	134	ПАТ "Сітібанк"	0,064
170	90	ПАТ "Кредитпромбанк"	0,115

Додаток Е

Розрахунок вартості ПАТ "Альфа-банк"

Null Hypothesis: SER01 has a unit root
 Exogenous: Constant
 Lag Length: 1 (Automatic - based on SIC, maxlag=10)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-7.930476	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.548208	
5% level	-2.912631	
10% level	-2.594027	

Рис. Е.1. Результати перевірки диференційованого часового ряду "Грошові кошти та їх еквіваленти" ПАТ "Альфа-банк" на стаціонарність за допомогою ADF-тесту

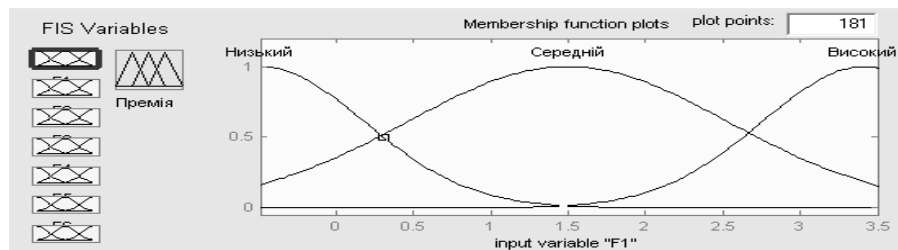

Рис. Е.2. Графічне зображення функцій приналежності вхідної змінної F_1

Додаток Ж

Вибір корпоративної стратегії зростання вартості банку

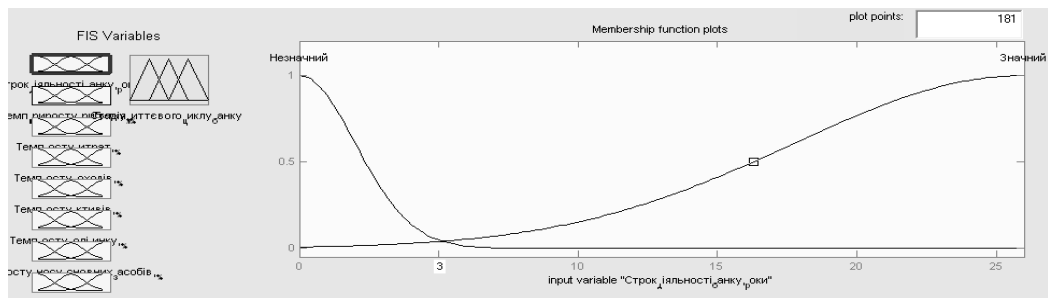

Рис. Ж.1. Графічне зображення функції приналежності вхідної змінної "Строк діяльності банку, роки"

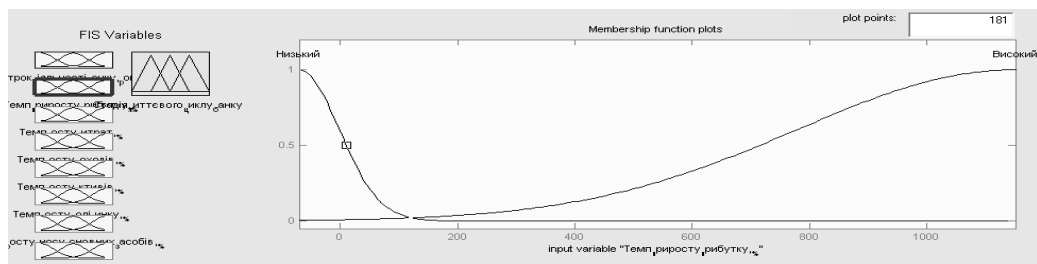

Рис. Ж.2. Графічне зображення функції приналежності вхідної змінної "Темп росту прибутку, %"

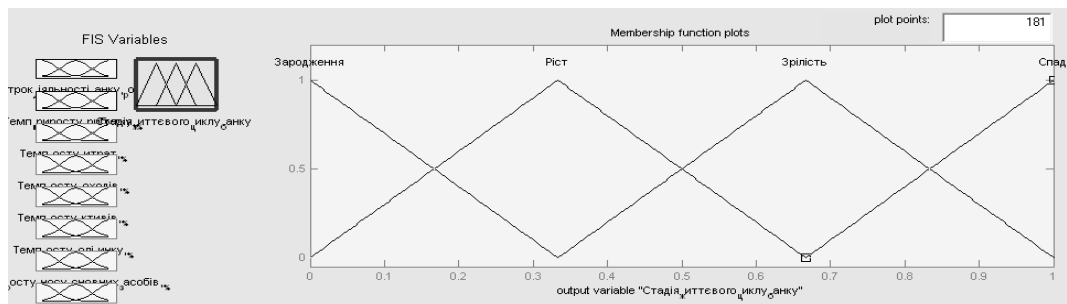

Рис. Ж.3. Графічне зображення функції приналежності вихідної змінної "Стадія життєвого циклу банку"

Стадії життєвого циклу банків України за станом на 01.01.2014 р.

№ з/п	Банк	Строк діяльності, років	Темп росту прибутку, %	Темп росту витрат, %	Темп росту доходів, %	Темп росту активів, %	Темп росту доп. ринку, %	Темп росту зносу основних засобів, %	Темп росту продуктивності праці, %	Стадія життєвого циклу банку
1	ПАТ "Авант-Банк"	5	104,6	127,9	138,2	100,8	87,5	32,2	56,0	2. Ріст
2	ПАТ "АКБ Банк"	21	310,3	129,3	141,2	132,4	115,0	175,3	310,3	2. Ріст
3	ПАТ "АгроКомБанк"	21	-63,4	87,6	111,3	109,0	94,7	43,4	-63,4	4. Спад
4	ПуАТ "КБ "Акордбанк"	6	1039,5	105,0	110,7	100,0	86,8	136,8	1030,4	2. Ріст
5	ПАТ "КБ "Аксіома"	8	85,1	118,0	97,4	206,6	179,4	100,0	46,4	4. Спад
6	ПАТ "АктаБанк"	6	5,5	100,0	109,6	111,6	97,0	100,0	5,1	1. Зародження
7	ПАТ "КБ "Актив-банк"	13	147,7	94,2	119,0	134,2	116,6	121,2	194,0	2. Ріст
8	ПАТ "А-Банк"	8	360,9	134,0	123,0	119,0	103,3	100,0	360,7	2. Ріст
9	ПАТ "Альпари Банк"	1	514,4	832,6	635,3	105,7	91,8	22,9	514,4	4. Спад
10	ПАТ "Альфа-банк"	22	36,1	99,2	108,7	114,5	99,4	100,0	34,9	4. Спад
11	ПАТ "Алекс-банк"	5	141,1	84,9	75,7	164,7	143,1	100,0	107,8	2. Ріст
12	ПАТ АКБ "Аркада"	21	9,4	117,6	99,4	122,8	106,7	113,1	8,3	3. Зрілість
13	АТ "Артем-банк"	9	49,9	110,1	104,1	134,6	116,9	837,7	24,3	4. Спад
14	ПАТ "Асвіо Банк"	21	111,1	113,5	93,9	105,7	91,8	143,9	65,4	4. Спад
15	ПАТ "Астра Банк"	7	5,7	113,0	90,0	55,6	48,3	100,0	6,8	4. Спад
16	ПАТ "Банк 3/4"	6	53,4	93,4	71,6	82,7	71,8	38,2	47,7	3. Зрілість
17	ПАТ "Банк "Національні інвестиції"	8	133,3	134,0	107,0	143,0	124,2	134,3	90,5	2. Ріст
18	ПАТ "Банк Альянс"	22	63788,8	-87,0	391,2	133,3	115,8	180,7	36204,4	2. Ріст
19	ПАТ "Банк Богуслав"	8	32,5	98,4	102,3	84,4	73,3	167,1	5,8	2. Ріст
20	АТ "Банк Велес"	20	293,0	75,0	89,1	104,4	90,7	144,1	133,8	4. Спад
21	ПАТ "Банк Восток"	6	193,1	251,8	244,6	177,9	154,5	100,0	25,4	2. Ріст
22	ПАТ "Банк "Грант"	23	107,4	113,3	115,6	119,3	103,6	106,6	107,4	2. Ріст
23	ПАТ Банк "Демарк"	22	160,6	110,3	110,7	118,7	103,1	62,9	170,9	2. Ріст
24	ПАТ Банк "Золоті ворота"	21	149,4	133,8	123,7	117,5	102,0	102,3	149,4	2. Ріст
25	ПАТ "Банк інвестицій та	9	94,0	118,4	120,6	97,5	84,7	109,6	91,8	4. Спад
26	ПАТ "Банк Камбіо"	10	100,2	105,0	97,4	119,0	103,4	113,3	57,0	4. Спад
27	ПАТ Банк "Київська Русь"	18	1681,9	122,5	142,5	149,8	130,1	111,8	1649,6	2. Ріст
28	ПАТ "Банк Кіпру"	23	1,5	99,5	90,2	94,9	82,4	0,0	1,8	4. Спад
29	ПАТ Банк "Контракт"	21	66,1	124,2	144,5	132,6	115,2	113,2	67,9	4. Спад
30	ПАТ "Банк Кредит Дніпро"	21	-1397,5	89,1	90,8	70,4	61,1	172,4	-1558,2	4. Спад
31	АТ Банк "Меркурій"	22	193,3	130,0	113,5	115,5	100,3	0,0	189,5	2. Ріст
32	ПАТ Банк "Морський"	9	615,3	137,4	117,6	162,1	140,8	0,0	595,4	2. Ріст
33	АТ "НК Банк"	8	845,0	141,4	129,0	123,1	106,9	114,0	845,0	2. Ріст
34	ПАТ "Банк Національний кредит"	18	12,9	155,1	139,4	155,0	134,6	92,1	9,4	4. Спад
35	ПАТ "Банк Перший"	20	139,2	127,4	135,9	148,3	128,8	0,0	152,4	2. Ріст
36	ПАТ Банк "Петрокоммерц-Україна"	18	31,4	115,6	127,5	134,7	117,0	101,6	33,0	4. Спад
37	ПАТ "Банк Ренесанс Капітал"	8	511,6	123,9	135,4	184,4	160,1	100,0	3120,8	2. Ріст
38	ПАТ "Банк Ринкові технології"	4	237,7	753,9	98,6	93,1	80,8	175,2	213,5	1. Зародження
39	ПАТ "Банк Руский Стандарт"	6	375,9	173,0	200,1	133,8	116,2	112,2	344,6	2. Ріст
40	ПАТ "Банк Січ"	3	63,8	140,6	131,8	139,4	121,0	253,7	43,6	2. Ріст
41	ПАТ "Банк "Софійський"	2	283,6	347,5	267,3	114,0	99,0	502,2	283,6	1. Зародження
42	ПАТ Банк "Траст"	7	472,9	142,1	156,5	123,9	107,6	130,6	433,4	4. Спад
43	ПАТ "Банк "Український капітал"	22	13,0	44,7	50,6	107,7	93,5	84,3	13,0	3. Зрілість
44	Публічне АТ "Банк Фамільний"	23	108,8	115,9	106,5	104,4	90,6	118,3	108,8	2. Ріст
45	ПАТ "Фінанси та кредит"	24	197,6	112,0	118,6	114,1	99,1	108,8	184,4	2. Ріст
46	ПАТ "Банк Форум"	14	-22783,3	141,0	196,9	120,0	104,3	0,0	-28493,8	4. Спад
47	АТ "БМ Банк"	8	84,3	75,0	111,8	105,9	92,0	138,6	124,6	4. Спад
48	ПАТ "Брокбізнесбанк"	6	-3788,1	110,4	109,3	170,8	148,3	0,0	-3786,9	2. Ріст
49	ПАТ "БТА Банк"	22	-11,8	42,7	67,8	103,9	90,2	0,0	-11,7	4. Спад
50	ПАТ "ВіЕйБі Банк"	22	-0,8	158,5	137,6	158,6	137,7	847,7	-0,9	4. Спад
51	ПАТ "Вернум Банк"	5	299,7	108,1	69,0	107,6	93,5	0,0	429,3	2. Ріст
52	ПАТ "ВіЕс Банк"	23	98,1	98,2	116,2	98,9	85,9	101,5	102,0	4. Спад
53	ПАТ "Всеукраїнський Банк Розвитку"	5	109,9	181,4	161,2	137,9	119,8	168,7	308,4	2. Ріст
54	ПАТ "ВТБ Банк"	8	-20,4	87,4	87,5	73,9	64,2	405,5	-22,8	4. Спад
55	ПАТ "КБ "Глобус"	7	51,1	69,0	75,3	79,8	69,3	141,4	44,7	4. Спад
56	ПАТ "Грін Банк"	7	568,5	136,0	406,6	282,6	245,4	197,1	301,3	2. Ріст
57	ПАТ "КБ "Даніель"	11	0,8	134,9	53,6	79,1	68,7	0,0	0,8	4. Спад
58	ПАТ "Дельта Банк"	8	309,3	172,0	163,1	185,3	160,9	101,5	208,4	2. Ріст
59	ПАТ "Діамантбанк"	21	167,2	107,1	111,2	139,2	120,9	118,6	161,5	4. Спад
60	ПАТ "Дві Банк"	3	649,7	-1010,6	197,5	144,2	125,2	100,0	512,9	1. Зародження
61	ПАТ "Дойче Банк ДБУ"	21	62,4	61,4	80,8	90,1	78,3	107,4	75,6	4. Спад
62	ПАТ КБ "Експобанк"	23	-161,2	89,0	135,2	192,7	167,4	100,0	-167,6	4. Спад

Продовження додатку Ж
Продовження таблиці Ж.1

№ з/п	Банк	Строк діяльності, років	Темп росту прибутку, %	Темп росту виграт, %	Темп росту доходів, %	Темп росту активів, %	Темп росту долі ринку, %	Темп росту зносу основних засобів, %	Темп росту продуктивності праці, %	Стадія життєвого циклу банку
63	ПАТ АБ "Експрес-Банк"	21	16,1	89,0	86,8	97,8	84,9	113,6	16,1	4. Спад
64	ПАТ "Енергобанк"	23	-8,2	112,2	142,8	123,5	107,3	112,4	-10,7	4. Спад
65	ПАТ КБ "Свробанк"	9	109,2	113,8	106,1	94,6	82,1	133,2	87,8	1. Зародження
66	АТ "Єврогазбанк"	7	72,1	139,2	115,3	134,4	116,7	55,6	68,0	2. Ріст
67	ПАТ "Європромбанк"	6	127,5	170,3	150,6	149,9	130,2	18,5	106,9	2. Ріст
68	ПАТ "Західкомбанк"	21	16,5	81,2	71,4	95,3	82,7	0,0	18,9	4. Спад
69	ПАТ "КБ "Земельний Капітал"	20	103,1	104,1	112,9	131,2	114,0	104,5	135,4	4. Спад
70	АТ "Златобанк"	6	143,5	135,7	166,5	145,2	126,1	527,3	90,3	3. Зрілість
71	ПАТ "ІНГ Банк Україна"	17	13,8	50,8	76,6	83,9	72,8	100,0	17,8	4. Спад
72	ПАТ "Ідея Банк"	23	111,6	143,0	157,9	126,8	110,2	114,2	89,3	2. Ріст
73	ПАТ "Імексбанк"	20	618,0	205,2	119,2	121,2	105,3	167,1	566,6	2. Ріст
74	ПАТ "КБ "Інвестбанк"	22	88,2	95,9	92,5	117,6	102,1	132,1	90,3	4. Спад
75	АКБ "Індустріалбанк"	24	13,0	84,1	85,7	81,5	70,8	46,2	17,2	3. Зрілість
76	ПАТ "Інтеграл-банк"	20	47,6	86,4	61,2	51,4	44,6	86,2	41,7	4. Спад
77	ПАТ КБ "Інтербанк"	22	670,0	23,3	82,1	101,0	87,7	0,0	797,6	3. Зрілість
78	ПАТ "ІнтерКредитБанк"	3	531,7	180,2	150,0	145,6	126,5	53,9	358,5	1. Зародження
79	ПАТ "АКБ "Капітал"	23	107,7	117,3	95,7	145,3	126,2	114,4	102,4	4. Спад
80	ПАТ АКБ "Київ"	21	93,4	88,6	64,0	74,7	64,9	176,7	110,7	4. Спад
81	ПАТ "Класикбанк"	19	22,5	1062,7	142,5	182,0	158,1	199,8	22,5	3. Зрілість
82	АБ "Кліринговий Дім"	18	83,9	91,0	94,0	111,3	96,6	83,0	74,6	3. Зрілість
83	АТ "КІБ"	21	87,8	78,7	85,0	103,1	89,5	41,3	144,0	3. Зрілість
84	АТ "КомІнвестБанк"	22	112,3	107,2	102,3	124,7	108,3	644,4	108,2	4. Спад
85	ПАТ "АКБ "Конкорд"	8	129,8	47,9	75,1	58,7	51,0	140,4	142,8	3. Зрілість
86	ПАТ "Кредобанк"	24	-0,8	103,8	139,5	97,2	84,4	76,6	-0,9	2. Ріст
87	ПАТ "Кредит Європа Банк"	7	233451,2	82,3	94,2	110,9	96,4	446,6	282400,6	4. Спад
88	ПАТ "Кредит Оптима Банк"	8	84,2	75,0	74,6	97,6	84,8	117,9	86,2	4. Спад
89	ПАТ "Кредитвест Банк"	7	142,5	113,3	114,2	147,3	127,9	471,3	131,4	2. Ріст
90	ПАТ "Кредитпромбанк"	17	4082,9	197,5	44,6	8,9	7,7	35,6	4082,9	4. Спад
91	ПАТ "Креді Агріколь Банк"	21	90,3	98,4	105,7	107,3	93,2	104,4	89,1	2. Ріст
92	ПАТ "КСГ Банк"	21	499,2	160,4	168,7	143,9	125,0	63,8	748,8	4. Спад
93	ПАТ "Легбанк"	26	47,9	119,3	104,9	178,7	155,2	104,7	58,5	2. Ріст
94	ПАТ АКБ "Львів"	24	233,4	117,8	97,6	104,2	90,5	102,6	288,7	4. Спад
95	ПАТ "Марфін Банк"	21	86,9	85,8	72,7	61,3	53,3	100,0	91,0	3. Зрілість
96	ПАТ "Мегабанк"	24	1002,3	111,9	111,7	112,4	97,6	99,3	976,4	2. Ріст
97	ПАТ "Меліор Банк"	2	684,7	149,0	133,6	128,1	111,2	323,0	388,0	3. Зрілість
98	АТ "МетаБанк"	21	39,4	106,7	100,0	96,1	83,4	117,7	44,6	4. Спад
99	ПАТ "МІБ"	6	110,7	103,7	111,2	110,4	95,8	164,0	103,3	2. Ріст
100	АТ "Місто Банк"	10	77,6	134,2	108,9	98,9	85,9	106,0	84,3	2. Ріст
101	ПАТ "Міський комерційний банк"	8	807,7	201,1	202,3	149,5	129,9	113,4	425,7	2. Ріст
102	ПАТ "Мотор-банк"	7	15,7	111,3	110,9	97,8	85,0	86,2	15,8	4. Спад
103	ПАТ КБ "Надра"	21	235,1	90,1	103,3	112,4	97,6	165,2	198,9	3. Зрілість
104	ПАТ "АКБ "Новий"	22	-179,2	114,8	71,8	85,6	74,3	100,0	-216,3	4. Спад
105	ПАТ "Оксі Банк"	6	44,2	116,6	115,8	126,8	110,1	148,6	44,2	3. Зрілість
106	ПАТ "ОПІ Банк"	16	44,8	107,6	109,1	92,2	80,0	180,7	36,6	2. Ріст
107	ПАТ "Ощадбанк"	23	120,0	111,6	113,2	120,4	104,6	110,8	120,5	2. Ріст
108	ПАТ "Перший Інвестиційний Банк"	16	85,6	106,3	110,9	140,8	122,3	79,0	89,2	4. Спад
109	ПАТ "Перший Український Міжнародний Банк"	23	164,1	108,7	119,9	117,6	102,2	114,0	158,4	2. Ріст
110	ПАТ "КБ "Південкомбанк"	24	107,5	129,8	144,1	134,5	116,8	0,0	100,2	4. Спад
111	ПАТ АБ "Південний"	21	102,8	90,6	97,9	112,2	97,5	100,0	114,3	4. Спад
112	АТ "Піреус Банк МКБ"	7	-284,0	104,4	72,4	81,6	70,9	159,6	-284,0	4. Спад
113	ПАТ "ПтБ"	10	562,1	101,8	133,0	156,7	136,1	175,0	579,1	3. Зрілість
114	ПАТ "Полікомбанк"	20	111,4	121,7	102,6	139,2	120,9	101,4	107,4	2. Ріст
115	ПАТ "Полтава-банк"	13	171,2	102,5	105,7	102,9	89,4	106,5	186,4	2. Ріст
116	ПАТ "Порто-Франко"	23	33,8	119,7	106,1	137,6	119,5	119,6	38,1	2. Ріст
117	ПАТ КБ "Правекс-Банк"	22	21,9	102,0	84,6	86,9	75,5	103,4	23,2	4. Спад
118	ПАТ "Прайм-Банк"	13	133,1	108,4	91,3	143,4	124,5	100,0	110,9	3. Зрілість
119	ПАТ "КБ "Преміум"	7	75,0	387,1	103,3	122,6	106,5	111,1	38,4	2. Ріст
120	ПАТ КБ "ПриватБанк"	22	122,2	134,9	115,0	124,4	108,0	110,1	124,5	2. Ріст
121	АТ "ПроКредит Банк"	13	122,1	110,2	106,2	109,1	94,7	114,7	162,9	2. Ріст
122	ПАТ "КБ "Промекономбанк"	21	125,5	167,9	170,9	155,6	135,2	0,0	112,9	2. Ріст
123	ПАТ "ПФБ"	17	118,4	114,2	110,1	110,7	96,2	121,5	113,5	2. Ріст
124	ПАТ "Промінвестбанк"	22	-1145,8	100,7	101,9	96,2	83,5	78,3	-1240,5	3. Зрілість
125	ПАТ "ПроФін Банк"	25	10,2	43,9	67,9	222,4	193,2	100,0	25,7	4. Спад
126	ПАТ "АБ "Радабанк"	21	819,0	198,8	143,5	129,4	112,4	68,2	500,3	4. Спад
127	ПАТ "Радикал Банк"	5	5632,8	137,7	194,3	244,3	212,1	136,9	4037,5	2. Ріст
128	ПАТ "Райффайзен Банк Аваль"	22	2156,9	86,8	99,5	91,1	79,1	190,3	1926,6	3. Зрілість

Продовження додатку Ж
Продовження таблиці Ж.1

№ з/п	Банк	Строк діяльності, років	Темп росту прибутку, %	Темп росту виграт, %	Темп росту доходів, %	Темп росту активів, %	Темп росту долі ринку, %	Темп росту зносу основних засобів, %	Темп росту продуктивності праці, %	Стадія життєвого циклу банку
129	ПАТ "Реал Банк"	24	711,0	205,8	280,0	484,8	421,1	0,0	598,1	2. Ріст
130	АТ "Регион-Банк"	23	114,6	101,6	104,9	110,7	96,1	93,4	136,7	2. Ріст
131	АТ "Родовід Банк"	24	663,6	59,3	49,2	99,6	86,5	92,3	790,3	4. Спад
132	ПАТ "Дочірній банк Сбербанку"	7	139,7	147,7	138,6	129,9	112,8	100,0	131,8	2. Ріст
133	ПАТ "СЕБ Корпоративний Банк"	3	87,5	128,1	125,5	93,3	81,0	100,0	53,1	1. Зародження
134	ПАТ "Сітібанк"	16	99,9	-98,9	96,3	115,6	100,4	116,5	114,4	3. Зрілість
135	АТ "КБ "Союз"	8	119,3	164,7	78,0	125,6	109,1	144,6	127,2	1. Зародження
136	ПАТ "КБ "Стандарт"	6	22,3	189,4	186,0	183,8	159,6	157,6	19,1	3. Зрілість
137	ПАТ "Старокиївський банк"	23	52,6	75,8	75,8	128,5	111,6	0,0	50,2	3. Зрілість
138	ПАТ АБ "Столичний"	21	75,9	174,4	161,9	150,8	131,0	113,9	59,7	3. Зрілість
139	АТ "СП Банк"	5	51,3	129,3	89,2	102,9	89,4	0,0	53,7	3. Зрілість
140	АТ "ТАСКомбанк"	23	151,6	148,0	108,3	118,3	102,8	114,1	140,9	2. Ріст
141	ПАТ "Терра Банк"	7	101,3	173,0	144,4	106,5	92,5	94,7	82,6	4. Спад
142	АТ КБ "ТК Кредит"	19	138,0	97,4	109,5	91,7	79,6	121,9	141,6	2. Ріст
143	ПАТ "АКБ "Траст-капітал"	10	195,6	93,7	98,8	115,7	100,4	146,2	154,6	2. Ріст
144	ПАТ "АБ "Укоопспілка"	21	856,4	103,7	102,1	94,4	82,0	65,7	856,4	4. Спад
145	АТ (публ.) "Український банк"	10	-1,4	79,0	64,7	77,0	66,8	167,6	-1,4	4. Спад
146	ПАТ "УПБ"	22	63,0	92,2	97,5	104,9	91,1	112,2	64,8	4. Спад
147	ПАТ "КБ "УФС"	11	-35,4	134,5	117,0	101,0	87,7	100,0	-29,8	4. Спад
148	ПАТ "Укрбізнесбанк"	21	165,9	125,2	115,1	127,8	111,0	132,6	159,6	2. Ріст
149	АТ "Укрбудінвестбанк"	10	129,8	164,4	162,7	148,7	129,2	212,9	74,4	4. Спад
150	ПАТ "Укргазбанк"	21	91,1	98,5	108,2	113,3	98,4	199,0	87,9	2. Ріст
151	ПАТ "Укргазпромбанк"	18	-124,8	107,8	91,9	146,4	127,1	116,8	-123,9	4. Спад
152	ПАТ "Укрексімбанк"	22	124,3	138,1	114,3	107,3	93,2	121,2	120,8	2. Ріст
153	ПАТ "Укрінбанк"	25	37,0	139,5	130,8	118,4	102,9	85,0	38,0	2. Ріст
154	ПАТ "Укркомунбанк"	21	64,2	105,7	101,7	89,2	77,4	0,0	71,7	4. Спад
155	ПАТ "УкрСиббанк"	24	37,6	76,1	91,9	93,1	80,9	109,2	49,1	4. Спад
156	ПАТ "Укрсоцбанк"	24	136,1	117,8	98,1	110,9	96,3	123,4	167,8	3. Зрілість
157	ПАТ "Універсал Банк"	20	-1,6	95,3	87,1	93,7	81,4	130,7	-1,8	4. Спад
158	ПАТ "Унікомбанк"	12	207,1	39,8	119,7	175,4	152,3	125,1	153,1	2. Ріст
159	ПуАТ "Фідобанк"	2	28,7	499,3	319,8	231,4	201,0	605,6	13,9	1. Зародження
160	ПАТ "КБ "Фінансова ініціатива"	13	100,4	147,7	139,9	129,8	112,7	177,1	70,9	2. Ріст
161	ПАТ "КБ "Фінансовий партнер"	2	1609,6	-7831,6	583,8	217,6	189,0	1250,0	166,5	4. Спад
162	ПАТ "Фінбанк"	21	-16,6	118,5	115,1	115,9	100,7	111,9	-17,4	4. Спад
163	ПАТ "Фінексбанк"	23	36,6	87,6	74,9	75,5	65,5	80,3	39,3	4. Спад
164	ПАТ "Фінростбанк"	3	129,6	121,6	136,5	151,6	131,6	124,0	77,7	1. Зародження
165	ПАТ "Фортуна-банк"	12	131,8	129,7	120,5	123,9	107,6	126,3	106,0	2. Ріст
166	ПАТ КБ "Хрещатик"	21	19,2	95,6	122,7	99,8	86,6	110,1	19,5	4. Спад
167	ПАТ "КБ "Центр"	4	86,2	88,8	101,2	100,0	86,9	176,2	63,7	1. Зародження
168	ПАТ "ЧБРР"	20	112,4	108,1	99,5	113,1	98,2	0,0	112,0	2. Ріст
169	ПАТ "Юнекс Банк"	21	470,6	126,3	141,8	145,9	126,7	166,6	446,7	4. Спад
170	ПАТ "ЮСБ Банк"	1	134,5	81,3	100,8	90,8	78,9	114,1	105,4	3. Зрілість

Додаток 3

Вибір конкурентної стратегії забезпечення зростання вартості банку

Таблиця 3.1

**Результати розрахунків щодо визначення конкурентних стратегій
забезпечення зростання вартості банків України**

№	Банк	Бальна оцінка ключових компонент							Рекомендована конкурентна стратегія	Стратегічні розриви
		F _{1i}	F _{2i}	F _{3i}	F _{4i}	F _{5i}	F _{6i}	F _{7i}		
1	ПАТ "Авант-Банк"	0	2	0	0	1	1	0	Комутантна	e ₃ =-1,63, e ₄ =0,39, e ₇ =0,89
2	ПАТ "АКБ Банк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,19, e ₆ =2,22, e ₇ =1,24
3	ПАТ "АгроКомБанк"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,73, e ₆ =1,24, e ₇ =2,05
4	ПуАТ "КБ "Акордбанк"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,74, e ₆ =1,15, e ₇ =2,08
5	ПАТ "КБ "Аксіома"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =1,58, e ₆ =1,93, e ₇ =1,49
6	ПАТ "АктаБанк"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,65, e ₆ =1,32, e ₇ =2,47
7	ПАТ "КБ "Актив-банк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,24, e ₆ =1,93, e ₇ =1,26
8	ПАТ "А-Банк"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,64, e ₆ =1,53, e ₇ =2,46
9	ПАТ "Альпарі Банк"	2	2	0	1	1	0	2	Комутантна	e ₃ =-1,75, e ₆ =1,16
10	ПАТ "Альфа-банк"	0	2	1	2	1	0	0	Патієнтна	e ₇ =2,24
11	ПАТ "Апекс-банк"	0	2	0	0	1	0	0	Патієнтна	e ₇ =1,5
12	ПАТ АКБ "Аркада"	0	2	0	2	1	1	0	Комутантна	e ₃ =-1,70, e ₇ =1,32
13	АТ "Артем-банк"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,73, e ₆ =1,30, e ₇ =1,42
14	ПАТ "Асвіо Банк"	0	2	0	2	1	1	0	Комутантна	e ₃ =-1,74, e ₇ =1,32
15	ПАТ "Астра Банк"	0	2	0	2	1	0	1	Комутантна	e ₃ =-2,80, e ₆ =1,17
16	ПАТ "Банк 3/4"	0	2	0	0	1	2	0	Патієнтна	e ₇ =0,63
17	ПАТ "Банк "Національні інвестиції"	0	2	0	2	1	1	0	Комутантна	e ₃ =-1,66, e ₇ =0,99
18	ПАТ "Банк Альянс"	2	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₃ =-4,57, e ₆ =2,03, e ₇ =0,65
19	ПАТ "Банк Богуслав"	0	2	0	2	1	2	0	Експлерентна	e ₁ =2,03, e ₇ =0,11
20	АТ "Банк Велес"	2	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₃ =-4,57, e ₆ =2,00, e ₇ =1,29
21	ПАТ "Банк Восток"	0	2	0	2	1	2	0	Експлерентна	e ₁ =2,28, e ₇ =1,52
22	ПАТ "Банк "Грант"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,16, e ₆ =2,44, e ₇ =1,50
23	ПАТ Банк "Демарк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,18, e ₆ =2,29, e ₇ =1,50
24	ПАТ Банк "Золоті ворота"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,33, e ₆ =1,56, e ₇ =1,53
25	ПАТ "Банк інвестицій та заощаджень"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,21, e ₆ =1,71, e ₇ =1,53
26	ПАТ "Банк Камбіо"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,26, e ₆ =1,14, e ₇ =0,93
27	ПАТ Банк "Київська Русь"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,29, e ₆ =2,20, e ₇ =1,27
28	ПАТ "Банк Кіпру"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =1,87, e ₆ =2,47, e ₇ =1,51
29	ПАТ Банк "Контракт"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,72, e ₆ =1,36, e ₇ =2,28
30	ПАТ "Банк Кредит Дніпро"	0	2	0	2	2	0	0	Комутантна	e ₃ =1,36, e ₆ =-1,74, e ₇ =2,25
31	АТ Банк "Меркурій"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,31, e ₆ =2,21, e ₇ =0,89
32	ПАТ Банк "Морський"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,73, e ₆ =0,86, e ₇ =2,46
33	АТ "НК Банк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =1,76, e ₆ =2,24, e ₇ =1,53
34	ПАТ "Банк Національний кредит"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,69, e ₆ =1,16, e ₇ =2,42
35	ПАТ "Банк Перший"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,70, e ₆ =1,20, e ₇ =1,97
36	ПАТ Банк "Петрокоммерц-Україна"	0	1	0	2	1	0	1	Патієнтна	
37	ПАТ "Банк Ренесанс Капітал"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =1,23, e ₆ =2,49, e ₇ =1,53
38	ПАТ "Банк Ринкові технології"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =1,65, e ₆ =2,02, e ₇ =1,53
39	ПАТ "Банк Руский Стандарт"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,10, e ₆ =2,36, e ₇ =1,53
40	ПАТ "Банк Січ"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,74, e ₆ =0,78, e ₇ =2,21
41	ПАТ "Банк "Софійський"	0	2	0	2	1	1	0	Комутантна	e ₃ =-1,73, e ₇ =1,32
42	ПАТ Банк "Траст"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =1,95, e ₆ =2,37, e ₇ =1,53
43	ПАТ "Банк "Український капітал"	0	2	0	0	1	0	0	Патієнтна	e ₇ =0,25
44	Публічне АТ "Банк Фамільний"	0	2	0	0	1	0	0	Патієнтна	e ₇ =0,32
45	ПАТ "Фінанси та кредит"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,11, e ₆ =2,13, e ₇ =1,40
46	ПАТ "Банк Форум"	0	0	0	2	1	0	0	Патієнтна	e ₇ =1,61
47	АТ "БМ Банк"	0	1	0	2	2	0	0	Комутантна	e ₃ =-2,76, e ₆ =1,32, e ₇ =1,43
48	ПАТ "Брокбізнесбанк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,15, e ₆ =2,19, e ₇ =1,42
49	ПАТ "БТА Банк"	0	2	0	0	1	0	0	Патієнтна	e ₇ =0,03
50	ПАТ "ВіЕйБі Банк"	0	1	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-0,51, e ₆ =0,65, e ₇ =2,36

Продовження додатку 3
Продовження таблиці 3.1

№	Банк	Бальна оцінка ключових компонент						Рекомендована конкурентна стратегія	Стратегічні розриви	
		F _{1i}	F _{2i}	F _{3i}	F _{4i}	F _{5i}	F _{6i}			F _{7i}
51	ПАТ "Вернум Банк"	0	2	0	0	1	0	0	Патієнтна	e ₇ =0,14
52	ПАТ "ВіЕс Банк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₄ =2,03, e ₅ =2,29
53	ПАТ "Всеукраїнський Банк Розвитку"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,43, e ₆ =1,78, e ₇ =0,83
54	ПАТ "ВТБ Банк"	0	2	1	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =1,08, e ₆ =0,04, e ₇ =2,25
55	ПАТ "КБ "Глобус"	0	2	0	0	1	0	0	Патієнтна	e ₇ =0,13
56	ПАТ "Грін Банк"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,74, e ₆ =1,07, e ₇ =2,47
57	ПАТ "КБ "Даніель"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,73, e ₆ =1,27, e ₇ =1,60
58	ПАТ "Дельта Банк"	0	2	1	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =1,32, e ₆ =0,03, e ₇ =1,97
59	ПАТ "Діамантбанк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,33, e ₆ =2,26, e ₇ =1,32
60	ПАТ "Діва Банк"	0	2	0	2	1	2	0	Експлерентна	e ₁ =2,25, e ₇ =1,53
61	ПАТ "Дойче Банк ДБУ"	0	2	0	0	1	1	0	Комутантна	e ₃ =-1,72, e ₄ =1,14, e ₇ =0,17
62	ПАТ КБ "Експобанк"	0	2	0	1	1	0	1	Комутантна	e ₃ =-1,70, e ₆ =1,18, e ₇ =0,64
63	ПАТ АБ "Експрес-Банк"	0	2	0	0	1	0	0	Патієнтна	e ₇ =0,16
64	ПАТ "Енергобанк"	0	2	0	2	1	0	0	Патієнтна	e ₇ =1,49
65	ПАТ КБ "Євробанк"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,72, e ₆ =0,79, e ₇ =1,43
66	АТ "Єврогазбанк"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,72, e ₆ =0,79, e ₇ =1,43
67	ПАТ "Європромбанк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =1,61, e ₆ =2,27, e ₇ =1,53
68	ПАТ "Західінкомбанк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₇ =1,26
69	ПАТ "КБ "Земельний Капітал"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₁ =2,18, e ₆ =2,43, e ₇ =1,29
70	АТ "Златобанк"	0	2	0	2	1	1	0	Комутантна	e ₃ =-1,75, e ₆ =1,50, e ₇ =2,12
71	ПАТ "ІНГ Банк Україна"	0	2	1	2	0	2	0	Комутантна	e ₃ =-1,57, e ₇ =1,32
72	ПАТ "Ідея Банк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =1,09, e ₅ =0,72, e ₇ =2,23
73	ПАТ "Імексбанк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,22, e ₆ =2,00, e ₇ =1,28
74	ПАТ "КБ "Інвестбанк"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₁ =2,02, e ₆ =2,16, e ₇ =1,53
75	АКБ "Індустріалбанк"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,73, e ₆ =1,51, e ₇ =2,47
76	ПАТ "Інтеграл-банк"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,69, e ₆ =1,47, e ₇ =1,84
77	ПАТ КБ "Інтербанк"	0	2	0	2	1	0	2	Комутантна	e ₃ =-1,73, e ₆ =1,51, e ₇ =2,47
78	ПАТ "ІнтерКредитБанк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₃ =-1,69, e ₆ =1,47, e ₇ =1,84
79	ПАТ "АКБ "Капітал"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,73, e ₆ =1,25, e ₇ =2,47
80	ПАТ АКБ "Київ"	0	0	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,74, e ₆ =1,30
81	ПАТ "Класикбанк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₄ =2,07, e ₅ =1,85
82	АБ "Кліринговий Дім"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,27, e ₆ =1,55, e ₇ =1,33
83	АТ "КІБ"	0	2	0	0	1	0	0	Патієнтна	e ₇ =0,39
84	АТ "КомІнвестБанк"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,72, e ₆ =1,45, e ₇ =2,47
85	ПАТ "АКБ "Конкорд"	1	2	0	2	1	0	0	Патієнтна	e ₇ =1,35
86	ПАТ "Кредобанк"	0	0	0	2	1	0	0	Патієнтна	e ₇ =1,60
87	ПАТ "Кредит Європа Банк"	0	2	0	2	1	1	0	Комутантна	e ₃ =-1,73, e ₇ =0,44
88	ПАТ "Кредит Оптіма Банк"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,74, e ₆ =1,14, e ₇ =2,47
89	ПАТ "Кредитвест Банк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =1,71, e ₆ =2,13, e ₇ =1,53
90	ПАТ "Кредитпромбанк"	0	0	0	0	2	0	0	Патієнтна	e ₇ =0,91
91	ПАТ "Креді Агріколь Банк"	0	2	1	2	1	0	0	Комутантна	e ₁ =1,34, e ₆ =1,20, e ₇ =1,53
92	ПАТ "КСГ Банк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₃ =-1,69, e ₆ =0,83, e ₇ =2,10
93	ПАТ "Легбанк"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,74, e ₆ =1,42, e ₇ =1,87
94	ПАТ АКБ "Львів"	0	1	0	2	1	0	0	Патієнтна	e ₇ =1,60
95	ПАТ "Марфін Банк"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,69, e ₆ =1,40, e ₇ =2,19
96	ПАТ "Мегабанк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,17, e ₆ =2,36, e ₇ =1,45
97	ПАТ "Меліор Банк"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-0,41, e ₆ =1,08, e ₇ =1,50
98	АТ "МетаБанк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,34, e ₆ =2,48, e ₇ =1,32
99	ПАТ "МІБ"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,33, e ₆ =2,21, e ₇ =1,42
100	АТ "Місто Банк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,17, e ₆ =2,09, e ₇ =1,53
101	ПАТ "Міський комерційний банк"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,66, e ₆ =0,50, e ₇ =2,09
102	ПАТ "Мотор-банк"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,74, e ₆ =1,33, e ₇ =1,86
103	ПАТ КБ "Надра"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =1,88, e ₆ =2,26, e ₇ =1,48
104	ПАТ "АКБ "Новий"	0	1	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,73, e ₆ =1,38, e ₇ =2,27
105	ПАТ "Оксі Банк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,07, e ₆ =2,31, e ₇ =1,44
106	ПАТ "ОТП Банк"	0	2	1	2	1	0	0	Комутантна	e ₁ =1,09, e ₆ =0,98, e ₇ =0,97
107	ПАТ "Ощадбанк"	0	2	2	2	0	0	1	Комутантна	e ₅ =1,12, e ₆ =1,43
108	ПАТ "Перший Інвестиційний Банк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,19, e ₆ =2,28, e ₇ =1,13
109	ПАТ "Перший Український Міжнародний Банк"	0	2	1	1	1	0	0	Комутантна	e ₅ =0,92, e ₆ =0,94
110	ПАТ "КБ "Південкомбанк"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,64, e ₆ =0,78, e ₇ =1,94
111	ПАТ АБ "Південний"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,16, e ₆ =2,28, e ₇ =1,13

Продовження додатку 3
Продовження таблиці 3.1

№	Банк	Бальна оцінка ключових компонент							Рекомендована конкурентна стратегія	Стратегічні розриви
		F _{1i}	F _{2i}	F _{3i}	F _{4i}	F _{5i}	F _{6i}	F _{7i}		
112	АТ "Піреус Банк МКБ"	0	0	0	1	2	0	0	Патієнтна	e ₇ =1,32
113	ПАТ "ПгБ"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,33, e ₆ =2,38, e ₇ =1,53
114	ПАТ "Полікомбанк"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,73, e ₅ =1,52, e ₇ =2,46
115	ПАТ "Полтава-банк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,33, e ₆ =2,47, e ₇ =1,40
116	ПАТ "Порто-Франко"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,73, e ₆ =1,18, e ₇ =2,44
117	ПАТ КБ "Правекс-Банк"	0	1	0	1	2	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,82, e ₆ =1,51, e ₇ =0,77
118	ПАТ "Прайм-Банк"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,74, e ₆ =1,41, e ₇ =2,47
119	ПАТ "КБ "Преміум"	0	2	0	0	1	1	0	Комутантна	e ₃ =-1,73, e ₄ =0,58, e ₇ =1,32
120	ПАТ КБ "ПриватБанк"	0	2	2	2	1	0	0	Віолентна	e ₁ =1,29, e ₅ =0,11, e ₆ =2,04
121	АТ "ПроКредит Банк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,30, e ₆ =2,40, e ₇ =1,38
122	ПАТ "КБ "Промекономбанк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,21, e ₆ =1,88, e ₇ =1,45
123	ПАТ "ПФБ"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =1,59, e ₆ =2,37, e ₇ =1,40
124	ПАТ "Промінвестбанк"	0	1	1	2	2	0	0	Комутантна	e ₁ =0,98, e ₆ =1,62, e ₇ =1,92
125	ПАТ "ПроФін Банк"	0	1	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,74, e ₆ =1,52, e ₇ =2,47
126	ПАТ "АБ "Радабанк"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,74, e ₆ =1,43, e ₇ =2,35
127	ПАТ "Радикал Банк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,34, e ₆ =2,13, e ₇ =1,44
128	ПАТ "Райффайзен Банк Аваль"	0	2	2	2	1	0	0	Віолентна	e ₁ =1,31, e ₅ =0,17, e ₆ =2,29
129	ПАТ "Реал Банк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =1,76, e ₆ =1,81, e ₇ =1,51
130	АТ "Реґіон-Банк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,14, e ₆ =2,43, e ₇ =1,52
131	АТ "Родовід Банк"	0	0	0	0	1	0	0	Патієнтна	e ₇ =1,32
132	ПАТ "Дочірній банк Сбербанку Росії"	0	2	1	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =1,18, e ₆ =1,69, e ₇ =0,77
133	ПАТ "СЕБ Корпоративний Банк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =1,26, e ₆ =1,20, e ₇ =1,26
134	ПАТ "Сітібанк"	0	2	0	1	0	1	0	Комутантна	e ₃ =-0,23, e ₇ =0,03
135	АТ "КБ "Союз"	0	2	0	2	1	1	0	Комутантна	e ₃ =-1,67, e ₇ =1,13
136	ПАТ "КБ "Стандарт"	0	2	0	0	1	0	0	Патієнтна	e ₇ =-0,44
137	ПАТ "Старокіївський банк"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,73, e ₆ =1,33, e ₇ =2,46
138	ПАТ АБ "Столичний"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,05, e ₆ =2,14, e ₇ =1,53
139	АТ "СП Банк"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,74, e ₆ =1,53, e ₇ =2,47
140	АТ "ТАСкомбанк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,28, e ₆ =2,07, e ₇ =1,24
141	ПАТ "Терра Банк"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,66, e ₆ =0,83, e ₇ =1,38
142	АТ КБ "ТК Кредит"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,73, e ₆ =0,31, e ₇ =2,35
143	ПАТ "АКБ "Траст-капітал"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,74, e ₆ =1,06, e ₇ =2,37
144	ПАТ "АБ "Укоопспілка"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =1,96, e ₆ =2,51, e ₇ =1,53
145	АТ (публ.) "Український банк реконструкції та розвитку"	2	1	0	0	1	0	0	Патієнтна	e ₇ =1,70
146	ПАТ "УПБ"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,67, e ₆ =1,16, e ₇ =2,07
147	ПАТ "КБ "УФС"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,29, e ₆ =1,92, e ₇ =1,06
148	ПАТ "Укрбізнесбанк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,32, e ₆ =2,06, e ₇ =0,93
149	АТ "Укрбудінвестбанк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,08, e ₆ =2,08, e ₇ =0,21
150	ПАТ "Укргазбанк"	0	2	0	1	1	0	1	Комутантна	e ₃ =-1,99, e ₆ =1,25
151	ПАТ "Укргазпромбанк"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,72, e ₆ =1,28, e ₇ =2,44
152	ПАТ "Укрексімбанк"	0	2	2	2	1	0	2	Експлерентна	e ₁ =2,15, e ₄ =0,05, e ₅ =1,10
153	ПАТ "Укрінбанк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,29, e ₆ =2,17, e ₇ =1,47
154	ПАТ "Укркомунбанк"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,72, e ₆ =1,56, e ₇ =2,47
155	ПАТ "УкрСиббанк"	0	2	1	1	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =1,37, e ₆ =1,41, e ₇ =2,31
156	ПАТ "Укрсоцбанк"	0	2	2	2	1	0	0	Віолентна	e ₅ =0,03, e ₆ =2,18
157	ПАТ "Універсал Банк"	0	1	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-0,80, e ₆ =1,09, e ₇ =1,63
158	ПАТ "Унікомбанк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =1,31, e ₆ =1,20, e ₇ =1,53
159	ПуАТ "Фідобанк"	0	2	0	1	1	0	1	Комутантна	e ₃ =-2,71, e ₅ =1,16
160	ПАТ "КБ "Фінансова ініціатива"	0	2	0	2	1	2	0	Експлерентна	e ₁ =2,05, e ₇ =1,53
161	ПАТ "КБ "Фінансовий партнер"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,66, e ₆ =1,36, e ₇ =2,09
162	ПАТ "Фінбанк"	0	1	0	2	1	0	0	Патієнтна	e ₇ =1,24
163	ПАТ "Фінексбанк"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,74, e ₆ =1,47, e ₇ =2,47
164	ПАТ "Фінростбанк"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,69, e ₆ =1,32, e ₇ =2,44
165	ПАТ "Форгуна-банк"	0	2	0	2	1	1	0	Комутантна	e ₃ =-1,67, e ₇ =1,32
166	ПАТ КБ "Хрещатик"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-0,64, e ₆ =1,25, e ₇ =1,23
167	ПАТ "КБ "Центр"	2	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₃ =-4,57, e ₆ =2,25, e ₇ =1,53
168	ПАТ "ЧБРР"	0	2	0	1	1	0	0	Комутантна	e ₃ =-1,73, e ₆ =1,48, e ₇ =2,47
169	ПАТ "Юнекс Банк"	0	2	0	2	1	0	0	Експлерентна	e ₁ =2,24, e ₆ =2,08, e ₇ =1,33
170	ПАТ "ЮСБ Банк"	2	2	0	2	0	0	0	Патієнтна	e ₁ =2,20, e ₆ =1,35, e ₇ =1,53

Наукове видання

Губарєва Ірина Олегівна

Гонтар Дар'я Дмитрівна

**ОЦІНКА ВАРТОСТІ БАНКУ ПРИ ВИБОРІ ЙОГО
КОНКУРЕНТНОЇ ТА КОРПОРАТИВНОЇ
СТРАТЕГІЙ**

Монографія

Відповідальний за випуск Губарєва І. О.

Підписано до друку 09.02.2016 р. Формат 60 x 84/16. Папір офсетний.

Гарнітура ArnoPro. Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 12,5.

Обл.-вид. арк. ——. Наклад 300 прим. Зам. № 767.

Видавничий Дім «ІНЖЕК»

61001, Харків, пр. Гагаріна, 20. Тел. (057) 7034021,
7034001.

e-mail: inzhek@vl.kharkov.ua; www.inzhek.kharkov.ua

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру України суб'єктів
видавничої діяльності ДК № 2265 від 18.08.2005 р.

Надруковано у ВД «ІНЖЕК», Харків, пр. Гагаріна, 20.